

ročník 4 | 2013

internetový časopis

Západočeské Entomologické Listy

vydává Západočeská pobočka
České společnosti entomologické v Plzni

ISSN 1804-3062
pouze on-line verze

Brouci (Coleoptera) přírodní rezervace Nový rybník u Plzně

Ivo Těťál

Západočeské muzeum, Kopeckého sady 2, 301 00 Plzeň, e-mail: itetal@zcm.cz

TĚTÁL I. 2013: Brouci (Coleoptera) přírodní rezervace Nový rybník u Plzně (Beetles (Coleoptera) of the Nový rybník Nature Reserve near Plzeň). – Západočeské entomologické listy, 4: 1–9. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 17-1-2013.

Abstract. The results of the survey of beetles in the Nový rybník Nature Reserve near Plzeň (Pilsen) are presented. Beetles were collected by pitfall traps, light and individual collecting in the vegetation season of 2011. In total, 288 beetle species representing 31 families were collected. The most important records are represented by *Cantharis cryptica*, *Lamprinodes saginatus*, *Olophrum fuscum*, *Philonthus punctus* and *Tachyporus formosus*.

Key words: Coleoptera, faunistics, Nový rybník, western Bohemia, Czech Republic, Nature Reserve

ÚVOD

Přírodní rezervace (dále PR) Nový rybník byla jako cenný mokřadní ekosystém vyhlášena v roce 2007 zvláště chráněným územím. Předmětem ochrany jsou přirozené břehové a příbřežní porosty, sloužící jako hnízdiště a migrační stanoviště vodních ptáků. V předkládaném příspěvku jsou uvedeny výsledky jednosezónního inventarizačního průzkumu fauny brouků tohoto území. Provedený průzkum je první mně známou systematickou coleopterologickou aktivitou na území PR Nový rybník. Entomologické sběry některých čeledí řádu Coleoptera, především Curculionidae a Chrysomelidae, prováděl na Novém rybníce v roce 2005, ještě před vyhlášením chráněného území, Zdeněk Doležal (DOLEŽAL 2005). Uvádí odtud výskyt 172 druhů patřících do 16 čeledí. Seznam významnějších druhů zjištěných během těchto sběrů publikovali ve své práci KEJVAL et al. (2008). Vzhledem k tomu, že v té době ale ještě nebyly vymezeny přesné hranice rezervace, tak se jeho aktivity pravděpodobně neomezovaly striktně pouze na dnešní chráněné území a zaujímaly s největší pravděpodobností i přilehlé okolí. Proto tyto sběry nekomentuji ani neporovnávám s výsledky svého průzkumu.

STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA PŘÍRODNÍCH POMĚRŮ PR NOVÝ RYBNÍK

Přírodní rezervace Nový rybník se nachází západně od Plzně v katastrálním území obce Úherce u Nýřan v mělkém bezlesém údolí, které leží mezi obcemi Líně, Zbůch a Úherce (Obr. 1, 2). Celková rozloha přírodní rezervace je 12,84 ha. Nadmořská výš-

ka lokality se pohybuje kolem 330 m. Rezervace orograficky náleží do Plzeňské pahorkatiny a celé území spadá do faunistického čtverce síťového mapování 6345. GPS souřadnice středu lokality jsou 49°41'43,9"N, 13°14'18,4"E.

Původně zde byl rybník vytvořený v propadlině po zaniklých uhelných dolech. Kvůli intenzivnímu zemědělskému hospodaření na okolních pozemcích byla celá lokalita meliorovaná. Poloha lokality v mělkém údolí, kam stéká povrchová voda, ale i podzemní vodní zdroj však nedovolily plné zemědělské využití. Díky tomu zde vznikl mělký, částečně rákosím zarostlý mokřad. Následně byla vytvořena jakási hráz, která napomohla zadržování vody a k zaplavení podmáčených luk v tomto údolí. V průběhu let se mokřad stal významným hnízdištěm řady druhů vodního ptactva, včetně jedné z mála hnízdních kolonií racků chechtavých (*Larus ridibundus*) v západních Čechách a významným shromaždištěm ptactva v průběhu jarního i podzimního tahu.

Přírodní rezervace Nový rybník je zajímavým mokřadním ekosystémem, který vznikl samovolným napaštěním. Vegetace se zde zformovala zcela přirozeně a odpovídá rostlinnému společenstvu rákosin a vysokých ostřic. Jedná se o druhově chudý porost, kde převažuje rákos obecný (*Phragmites australis*) a orobinec širokolistý (*Typha angustifolia*). Tyto rostliny tvoří hlavně při východním a severovýchodním břehu rybníka hustý porost a nižší bylinné patro je zde z důvodu nedostatku světla velmi zredukováno (Obr. 3). Směrem dále od vody se zmenšuje množství orobince a rákosu a přibývá ostřice štíhlá (*Carex*

Obr. 1. Poloha Přírodní rezervace Nový rybník.
Fig. 1. Location of the Nový rybník Nature Reserve.

acuta), vytvářející především v jižní a západní části rezervace rozlehlé neprostupné porosty, které jsou ideálním místem pro hnízdění řady vodních ptáků. Doprovodnými druhy jsou ve větší či menší míře karbínec evropský (*Lycopus europaeus*), kosatec žlutý (*Iris pseudacorus*), kyprej vrbice (*Lythrum salicaria*), vrbina obecná (*Lysimachia vulgaris*), rdesno obojživelné (*Persicaria amphibia*) a další (Obr. 4). Okraje

Obr. 2. Letecký snímek Přírodní rezervace Nový rybník.
Fig. 2. Aerial photograph of the Nový rybník Nature Reserve.

rezervace jsou již suché a převažují zde druhy mezofilních luk včetně ruderalních druhů – bojínek luční (*Phleum pratense*), jetel luční (*Trifolium pratense*), jitrocel kopinatý (*Plantago lanceolata*), krvavec toten (*Sanguisorba officinalis*), metlice trsnatá (*Deschampsia cespitosa*), ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*), pcháč rolní (*Cirsium arvense*), vratič obecný (*Tanacetum vulgare*) a řada dalších (Obr. 5). Pouze ve východní části chráněného území, v prostoru hráze rybníka, roste několik stromů. Většinu z nich tvoří poměrně vzrostlí jedinci vrby křehké (*Salix fragilis*), dále vrba jíva (*Salix caprea*), olše lepkavá (*Alnus glutinosa*) a bez černý (*Sambucus nigra*). Po okrajích roste několik mladých jedinců těchto druhů stromů a dalších vrb (*Salix* sp.) keřovitého vzhledu (Obr. 6).

MATERIÁL A METODIKA

Terénní práce probíhaly od počátku března do konce října 2011. Průzkum byl prováděn individuálním vyhledáváním pod předměty (kameny, ležící dřevo, spadané listy apod.), na květech a všemi základními sběracími metodami kvantitativního charakteru – smykem vegetace, oklepem stromů, keřů a vyšších bylin, prosevem detritu a vyšlapáváním vegetace. Rovněž

byla využita metoda odchytu pomocí zemních pastí s konzervační tekutinou (10 % roztok ledové kyseliny octové), které byly na lokalitě instalovány od dubna do konce září 2011 a kontrolovány jednou měsíčně. Vždy skupina pěti pastí byla umístěna v linii po 10 m do vybraných odlišných stanovišť (viz níže). Jako doplňková metoda byl použit i odchyt na světlo za pomoci přenosného světelného lapače s UV zářivkou. Individuální sběr byl prováděn po celé ploše zkoumaného území, ale především byl soustředěn do vytípaných odlišných stanovišť, charakteristických pro toto chráněné území:

1. husté porosty rákosu a orobince a jejich okraje
2. místa s největší pokryvností ostřicí štíhlou
3. otevřené plochy v severní až západní části PR tvořené loukami, zčásti podmáčenými
4. mezofilní louky situované především v jižní části PR

Obr. 3. Husté porosty rákosu obecného (*Phragmites australis*) a orobince úzkolistého (*Typha angustifolia*) při březích. Foto: I. Těťál.

Fig. 3. Dense stands of *Phragmites australis* and *Typha angustifolia* on the banks of pond. Photo: I. Těťál.

Obr. 4. Porosty ostřice štíhlé (*Carex acuta*). Foto: I. Těťál.

Fig. 4. Stands of *Carex acuta*. Photo: I. Těťál.

5. prostor hráze se skupinou vzrostlejších stromů
Inventarizační průzkum byl zaměřen pouze na zjištění druhové diverzity s cílem upozornit na významné taxony. Z tohoto důvodu nebylo prováděno žádné kvantitativní hodnocení. Část snadno rozlišitelných druhů byla determinována již na lokalitě, záznamy zapsány do terénního deníku a exempláře byly následně vypuštěny zpět do volné přírody. Zbytek materiálu byl zpracován standardní suchou preparací a je uložen ve sbírce autora a ve sbírce zoologického oddělení Západočeského muzea v Plzni. Průzkum obsáhl celý řád brouků (Coleoptera), sběry prováděl výhradně autor. Také determinaci většiny materiálu zajistil autor sám kromě těchto čeledí: Cantharidae a Malachiidae determinoval Libor Dvořák (Tři Sekeyry), Chrysomelidae Michal Ouda (Plasy), Dytiscidae Vladimír Vyhnálek (Olomouc) a zástupce nadčeledi Curculionoidea Stanislav Benedikt (Plzeň).

Obr. 5. Mezofilní louky při jižní straně rezervace. Foto: I. Těťál.

Fig. 5. Mesophile meadows in the southern part of Nature Reserve. Photo: I. Těťál.

Obr. 6. Skupina stromů v prostoru hráze. Foto: I. Těťál.

Fig. 6. Groups of trees in the dike area. Photo: I. Těťál.

Nomenklatura vychází z práce JELÍNKA (1993) s těmito výjimkami: čeleď Carabidae byla zpracována podle HŮRKY (1996), čeleď Staphylinidae podle BOHÁČE et al. (2007), nadčeleď Curculionoidea podle BENEDIKTA et al. (2010), čeleď Tenebrionidae podle NOVÁKA (2007) a zástupci vodních brouků (čeledi Dytiscidae, Helophoridae, Heteroceridae a Hydrophilidae) podle BOUKALA et al. (2007).

VÝSLEDKY A DISKUSE

Celkem bylo během inventarizačního průzkumu PR Nový rybník zjištěno 288 druhů brouků patřících k 31 čeledím. Počty druhů v jednotlivých čeledích udává Tabulka 1.

Tabulka 1. Počty druhů brouků v jednotlivých čeledích.
Table 1. Count of beetles species according to families.

čeleď	počet druhů	čeleď	počet druhů
Anthicidae	1	Chrysomelidae	30
Apionidae	3	Kateretidae	1
Buprestidae	1	Lagriidae	1
Cantharidae	13	Latridiidae	1
Carabidae	73	Leiodidae	1
Cerambycidae	4	Malachiidae	2
Coccinellidae	10	Nanophyidae	3
Cryptophagidae	1	Nitidulidae	3
Curculionidae	31	Oedemeridae	3
Dasytidae	1	Rhizophagidae	1
Dytiscidae	6	Scarabaeidae	5
Elateridae	10	Silphidae	4
Helodidae	3	Silvanidae	2
Helophoridae	1	Staphylinidae	65
Heteroceridae	1	Tenebrionidae	1
Hydrophilidae	8	Celkem druhů	288

Nejvyšší počty druhů patří čeledím Carabidae, Staphylinidae, Curculionidae a Chrysomelidae, což odpovídá druhovému bohatství těchto čeledí v České republice. Výrazný podíl střevlíkovitých a drabčikovitých, kteří tvoří téměř polovinu všech zjištěných druhů, je pravděpodobně způsoben jednak použitou metodikou lovu pomocí zemních pastí, kde právě zástupci střevlíků často tvoří významnou složku úlovků, ale především charakterem zkoumaného území, jehož největší plochu zaujímají vlhké biotopy, které většina druhů střevlíků a drabčíků vyhledává. Naproti tomu poměrně chudá druhová skladba stromového a keřového patra, kterou víceméně tvoří pouze několik vzrostlejších vrb a olší v prostoru hráze rybníka, nedává předpoklad k výrazně většímu zastoupení zástupců arborikolních druhů. Většinu zjištěných fytofágů tak tvoří pouze druhy vázané svým vývojem

nebo výskytem na rostliny bylinného patra mokřadu a mezofilních luk a jejichž přítomnost byla zaznamenána především v okrajových částech zkoumaného území. Na území PR Nový rybník stěžejní část zjištěných druhů tvořily víceméně běžné hygrofilní druhy preferující tyto mokřadní biotopy. Přesto bylo na studovaném území nalezeno i několik pozoruhodných a méně známých druhů. Bezesporu mezi nejcennější patří nálezy drabčíků *Lamprinodes saginatus* (Gravenhorst, 1806) a *Tachyporus formosus* Matthews, 1838 a páteříčka *Cantharis cryptica* Ashe, 1947. PR Nový rybník tak představuje buď jejich první, a nebo další z několika málo známých lokalit v západních Čechách. Tyto nálezy tak rozšiřují znalosti o jejich výskytu v tomto regionu (viz níže).

PŘEHLED NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH NÁLEZŮ

Přehled zahrnuje všechny zjištěné druhy uvedené v Červeném seznamu bezobratlých České republiky (FARČAČ et al. 2005) a další druhy zajímavé z hlediska faunistického nebo ekologického.

Brachinus explodens Duftschmid, 1812 (Carabidae) – palearktický druh, žijící u nás na suchých až polovlhkých stanovištích bez zastínění (HŮRKA 1996). V ČR patří sice mezi poměrně hojné druhy střevlíčků, ale je to stále druh chráněný dle vyhlášky MŽP 395/1992 a její změny 175/2006. Proto jej zařazují i do tohoto přehledu. Jeden exemplář byl nalezen 3.IV.2011 pod kamenem při severní hranici rezervace.

Cantharis cryptica Ashe, 1947 (Cantharidae) – významný atlantický prvek. V ČR probíhá východní hranice areálu. V posledních letech byl na našem území nalezen pouze několikrát (Křivoklátsko, západní Čechy). Biotopové nároky nejsou u nás známy, druh zřejmě preferuje světlé křoviny (L. Dvořák, pers. comm.). Během průzkumu byl zjištěn jeden exemplář 10.VI.2011 ve smyku vegetace v severní části rezervace.

Cantharis lateralis Linnaeus, 1758 (Cantharidae) – vzácnější druh páteříčka výslunných mokřadů nižších a středních poloh (L. Dvořák, pers. comm.). Několik exemplářů bylo nalezeno 18.V.2011 v severní části rezervace oklepem a smykem vegetace.

Cantharis nigra (DeGeer, 1774) (Cantharidae) – druh s podobnými nároky jako předchozí, ale ještě vzácnější (L. Dvořák, pers. comm.). Jeden exemplář zjištěn ve smyku vegetace při jižním břehu rybníka 30.VII.2011.

Cerapheles terminatus (Ménétriés, 1832) (Malachiidae) – vzácný druh nížin obývajících výslunné břehy vod, zejména na písčitém podkladu. V západních Čechách je znám pouze z několika lokalit (L. Dvořák, pers. comm.). 18.V.2011 byl chycen jeden exemplář

na vegetaci v severní části rezervace. V Červeném seznamu ohrožených druhů bezobratlých (FARKAČ et al. 2005) je tento taxon zařazen do kategorie zranitelný.

Crudosilis ruficollis (Fabricius, 1775) (Cantharidae) – vzácný druh výslunných mokřadů nižších poloh. V posledních letech je nalézán častěji než v minulosti (L. Dvořák, pers. comm.). Ve zkoumaném území nalezen 10.VI.2011 ve více exemplářích na vegetaci při severní hranici rezervace. V Červeném seznamu ohrožených druhů bezobratlých (FARKAČ et al. 2005) zařazen do kategorie zranitelný.

Deinopsis erosa (Stephens, 1832) (Staphylinidae) – evropský druh. Stenotopní tyrfofil žijící na rašeliništích, bažinách a bahnitých březích vodních toků v mechu, pod listím, v detritu, náplavech atd. (BOHÁČ & MATĚJÍČEK 2010). Z území západních Čech jej dosud udává pouze SMETANA (1964) a BENEDIKT (2011). Jediný exemplář byl nalezen 10.III.2011 v prosevu detritu a tlejícího listí pod vrby v prostoru hráze rybníka. Zranitelný druh (FARKAČ et al. 2005).

Demetrius monostigma Samouelle, 1819 (Carabidae) – západopalearktický druh střevlíka rozšířený na východ po západní Sibiř a Střední Asii. V ČR ojedinělý až vzácný na nezastíněných otevřených stanovištích (HŮRKA 1996). Z území západních Čech je doposud znám pouze z několika málo lokalit, v poslední době jejich počet stoupá (I. Těřál, vlastní data). V rezervaci Nový rybník bylo několik exemplářů nalezeno v prosevu detritu v porostu vrby na východní straně rybníka 10.III.2011.

Lamprinodes saginatus (Gravenhorst, 1806) (Staphylinidae) – eurytopní myrmekofilní xerofil žijící ve světlých lesích a na jejich okrajích, na okrajích polí a pastvin. Zde pod kameny, listím a mechem u mravenců rodu *Myrmica* Latreille, 1804 a *Lasius* Fabricius, 1804. Z našeho území je známo jen několik starších nálezů (BOHÁČ & MATĚJÍČEK 2003). Během průzkumu byl 10.VI.2011 nalezen jeden exemplář pod kamenem při severní hranici rezervace. Pravděpodobně se jedná o vůbec první nález tohoto druhu z území západních Čech. V Červeném seznamu ohrožených druhů bezobratlých (FARKAČ et al. 2005) zařazen do kategorie kriticky ohrožený.

Olophrum fuscum (Gravenhorst, 1806) (Staphylinidae) – stenotopní hygrophil a paludikol žijící na bažinatých březích vod a rašeliništích. Zde se vyskytuje v detritu, pod vlhkým listím a v mechu. Z našeho území je známo jen nemnoho údajů. Recentních údajů o výskytu v ČR je jen několik z jižních a severních Čech (BOHÁČ & MATĚJÍČEK 2010). Během průzkumu se podařilo nalézt v prosevu starého tlejícího rákosu v SZ části rezervace jeden exemplář 10.III.2011. V Červeném seznamu ohrožených druhů bezobratlých (FARKAČ et al. 2005) uveden jako zranitelný

druh.

Philonthus punctus (Gravenhorst, 1802) (Staphylinidae) – stenotopní hygrophil žijící na bažinatých březích rybníků, tůní, jezer, řek a v bažinách. Zde v detritu, opadu, hnilých rostlinných zbytcích, houbách atd. Vzácný druh drabčika. Současných údajů o výskytu tohoto druhu je jen několik po celém území Čech (BOHÁČ & MATĚJÍČEK 2010). Na území rezervace bylo nalezeno více exemplářů pod tlející vegetací na vlhkých až velmi vlhkých místech při severní straně rybníka při exkurzích 22.IV. a 10.VI.2011. Zranitelný druh (FARKAČ et al. 2005).

Stenus fornicatus Stephens, 1833 (Staphylinidae) – stenotopní hygrophil vyskytující se na mokřadech, především na březích tůní, rybníků a rašeliništ'. Zde žije v detritu, v mechu, často na vegetaci (BOHÁČ & MATĚJÍČEK 2010). V západních Čechách vzácný druh, který zde byl nalezen zatím pouze několikrát, vesměs jednotlivě (S. Benedikt & Z. Kejval, pers. comm.). Během průzkumu byl v rezervaci nalezen jeden exemplář v prosevu detritu a spadlého listí v porostu vrby na východní straně rybníka 10.III.2011.

Stenus pallipes Gravenhorst, 1802 (Staphylinidae) – stenotopní hygrophilní druh s podobnými nároky jako má druh předchozí. V západních Čechách jsou jeho nálezy ale ještě vzácnější a dosud nebyl žádný nález publikován (Z. Kejval, pers. comm.). Na území rezervace byl nalezen v několika exemplářích 10.III. (6 ex.), 3.IV. (1 ex.), 22.IV. (1 ex.) a 13.IX.2011 (1 ex.) v prosevu detritu pod vrby v prostoru hráze.

Tachyporus formosus Matthews, 1838 (Staphylinidae) – velmi vzácný druh drabčika, jehož celkové rozšíření není ještě dostatečně známo. Vyskytuje se podobně jako další hygrophilní drabčici na březích mokřadů (potoky, nivy toků, mokré louky, bažiny atd.). Zde žije pod listím, v detritu apod. V rámci průzkumu se podařilo nalézt tři exempláře v prosevu listí pod křovitými vrby v severní části rezervace 13.IX. (2 ex.) a 30.IX.2011 (1 ex.). Jedná se o první údaj z oblasti západních Čech, ale nález je významný i z celorepublikového hlediska, neboť z České republiky je známo jen několik exemplářů (J. Boháč, pers. comm.). V Červeném seznamu ohrožených druhů bezobratlých (FARKAČ et al. 2005) je tento druh zařazen do kategorie ohrožený.

Tachyporus transversalis Gravenhorst, 1806 (Staphylinidae) – holarktický druh rozšířený ostrůvkovitě po celém našem území. Stenotopní tyrfofil žijící na rašeliništích v rašeliníku a v dalších druzích mechu, v trsech ostřic, v listí a detritu (BOHÁČ & MATĚJÍČEK 2003). Jeden exemplář byl nalezen 6.VII.2011 v prosevu detritu v jižní části rezervace. Ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005).

Thamiodolus viduatus (Gyllenhal, 1813) (Curculionidae) – stenotopní druh zachovalých mokřadů s vaz-

bou na čistec bahenní (*Stachys palustris*). V prosevu spadaného listí pod vrby v prostoru hráze byl 3.IV.2011 nalezen jeden exemplář, další dva exempláře pak 26.VII.2011 během nočního smyku při jižní hranici rezervace. V Červeném seznamu ohrožených druhů bezobratlých (FARKAČ et al. 2005) je tento druh zařazen do kategorie zranitelný. V České republice lokální výskyt na mokřadních lokalitách v nižších polohách, na Plzeňsku vzácný a jen ojediněle zjištěný druh (např. oblast Boleveckých rybníků u Plzně) (S. Benedikt, pers. comm.).

Xantholinus tricolor (Fabricius, 1787) (Staphylinidae) – eurytopní druh preferující především lesní biotopy od nížin až do hor. V Červeném seznamu ohrožených druhů bezobratlých (FARKAČ et al. 2005) je tento druh sice uveden jako ohrožený, ale jedná se o běžnější druh drabčíka, který byl do seznamu zařazen s největší pravděpodobností omylem. Proto ho již BOHÁČ et al. (2007) ve svém aktualizovaném check-listu nezařazují do žádné z kategorií stupně ohrožení. 30.VII.2011 byl nalezen jeden exemplář v zemní pasti umístěné u paty vzrostlejší vrby v prostoru hráze.

CELKOVÝ PŘEHLED ZJIŠTĚNÝCH DRUHŮ

Čeledi a druhy v rámci čeledí jsou řazeny podle abecedy.

Anthicidae: *Notoxus monoceros* (Linnaeus, 1761).

Apionidae: *Omphalapion hookerorum* (W. Kirby, 1808), *Protapion apricans* (Herbst, 1797), *Protapion dissimile* (Germar, 1817).

Buprestidae: *Coraebus elatus* (Fabricius, 1787).

Cantharidae: *Cantharis cryptica* Ashe, 1947, *Cantharis figurata* Mannerheim, 1843, *Cantharis flavilabris* Fallén, 1807, *Cantharis fusca* Linnaeus, 1758, *Cantharis lateralis* Linnaeus, 1758, *Cantharis nigra* (DeGeer, 1774), *Cantharis nigricans* (O. F. Müller, 1776), *Cantharis pellucida* Fabricius, 1792, *Cantharis rufa rufa* Linnaeus, 1758, *Cantharis rustica* Fallén, 1807, *Crudosilis ruficollis* (Fabricius, 1775), *Rhagonycha fulva* (Scopoli, 1763), *Rhagonycha nigriventris* Motschulsky, 1860.

Carabidae: *Abax parallelepipedus* (Piller et Mitterpacher, 1783), *Acupalpus parvulus* (Sturm, 1825), *Agonum afrum* (Duftschmid, 1812), *Agonum marginatum* (Linnaeus, 1758), *Agonum viduum* (Panzer, 1797), *Amara aulica* (Panzer, 1797), *Amara bifrons* (Gyllenhal, 1810), *Amara communis* (Panzer, 1797), *Amara consularis* (Duftschmid, 1812), *Amara convexiuscula* (Marsham, 1802), *Amara plebeja* (Gyllenhal, 1810), *Anchomenus dorsalis* (Pontoppidan, 1763), *Badister bullatus* (Schränk, 1798), *Badister lacertosus* Sturm, 1815, *Bembidion articulatum articulatum* (Panzer, 1796), *Bembidion biguttatum* (Fabricius, 1779), *Bembidion guttula* (Fabricius, 1792), *Bembidion illigeri* Netolitzky, 1914, *Bembidion lunulatum* (Fourcroy, 1785), *Bembidion mannerheimi* C. R. Sahlberg, 1827, *Bembidion obtusum* Audinet-Serville, 1821, *Bembidion octomaculatum* (Goeze, 1777), *Bembidion properans*

(Stephens, 1828), *Bembidion quadrimaculatum quadrimaculatum* (Linnaeus, 1761), *Bembidion tetracolum tetracolum* Say, 1823, *Bembidion varium* (Olivier, 1795), *Brachinus eximius* Duftschmid, 1812, *Calathus cinctus* Motschulsky, 1850, *Calathus fuscipes fuscipes* (Goeze, 1777), *Calathus melanocephalus* (Linnaeus, 1758), *Carabus granulatus granulatus* Linnaeus, 1758, *Carabus nemoralis* O. F. Müller, 1864, *Clivina fossor* (Linnaeus, 1758), *Demetrias imperialis* (Germar, 1824), *Demetrias monostigma* Samouelle, 1819, *Dyschirius globosus* (Herbst, 1784), *Elaphrus cupreus* Duftschmid, 1812, *Epaphius secalis secalis* (Paykull, 1790), *Europhilus fuliginosus* (Panzer, 1809), *Europhilus gracilis* (Sturm, 1824), *Europhilus thoreyi thoreyi* (Dejean, 1828), *Harpalus affinis* (Schränk, 1781), *Harpalus latus* (Linnaeus, 1758), *Harpalus rubripes* (Duftschmid, 1812), *Chlaenius nigricornis* (Fabricius, 1787), *Lebia chlorocephala* (Hoffmann, Koch, P. Müller et Linz, 1803), *Leistus ferrugineus* (Linnaeus, 1758), *Leistus terminatus* (Hellwig in Panzer, 1793), *Loricera pilicornis pilicornis* (Fabricius, 1775), *Notiophilus palustris* (Duftschmid, 1812), *Odacantha melanura* (Linnaeus, 1767), *Oodes helopioides* (Fabricius, 1792), *Oxypselaphus obscurus* (Herbst, 1784), *Panagaeus bipustulatus* (Fabricius, 1775), *Panagaeus cruxmajor* (Linnaeus, 1758), *Paratachys bistriatus* (Duftschmid, 1812), *Patrobus atrofusus* Stroem, 1768, *Philorhizus crucifer crucifer* (Lucas, 1846), *Philorhizus sigma* (Rossi, 1790), *Platynus assimilis* (Paykull, 1790), *Poecilus cupreus* (Linnaeus, 1758), *Poecilus versicolor* (Sturm, 1824), *Pseudoophonus rufipes* (De Geer, 1774), *Pterostichus anthracinus anthracinus* (Illiger, 1798), *Pterostichus diligens* (Sturm, 1824), *Pterostichus melanarius melanarius* (Illiger, 1798), *Pterostichus minor minor* (Gyllenhal, 1827), *Pterostichus niger niger* (Schaller, 1783), *Pterostichus nigrita* (Paykull, 1790), *Pterostichus strenuus* (Panzer, 1797), *Stenolophus mixtus* (Herbst, 1784), *Trechus obtusus obtusus* Erichson, 1837, *Trichocelus placidus* (Gyllenhal, 1827).

Cerambycidae: *Agapanthia villosoviridescens* (De Geer, 1775), *Phytoecia coerulescens* (Scopoli, 1763), *Pogonocherus hispidus* (Linnaeus, 1758), *Pseudovadonia livida livida* (Fabricius, 1776).

Coccinellidae: *Anisosticta novemdecimpunctata* (Linnaeus, 1758), *Coccidula rufa* (Herbst, 1783), *Coccidula scutellata* (Herbst, 1783), *Coccinella quinquepunctata* Linnaeus, 1758, *Harmonia axyridis* (Pallas, 1773), *Harmonia quadripunctata* (Pontoppidan, 1763), *Propylea quatuordecimpunctata* (Linnaeus, 1758), *Psyllobora vigintiduopunctata* (Linnaeus, 1758), *Tytthaspis sedecimpunctata* (Linnaeus, 1758).

Cryptophagidae: *Telmatophilus typhae* (Fallén, 1802).

Curculionidae: *Anthonomus rubi* (Herbst, 1795), *Archarius crux* (Fabricius, 1776), *Ceutorhynchus obstrictus* (Marsham, 1802), *Ceutorhynchus pallidactylus* (Marsham, 1802), *Curculio glandium* Marsham, 1802, *Dorytomus melanophthalmus* (Paykull, 1792), *Dorytomus taeniatus* (Fabricius, 1781), *Eusomus ovulum* Germar, 1824, *Hypera arator* (Linnaeus, 1758), *Hypera contaminata* (Herbst, 1795), *Larinus turbinatus* Gyllenhal, 1836, *Magdalis barbicornis* (Latreille, 1804), *Miarus ajugae* (Herbst, 1798), *Nedys*

quadrimaculatus (Linnaeus, 1758), *Notaris acridula acridula* (Linnaeus, 1758), *Notaris scirpi* (Fabricius, 1792), *Phyllobius arborator* (Herbst, 1797), *Phyllobius oblongus* (Linnaeus, 1758), *Phyllobius pomaceus* Gyllenhal, 1834, *Phyllobius vespertinus* (Fabricius, 1792), *Phyllobius viridicollis* (Fabricius, 1792), *Pityogenes chalcographus* (Linnaeus, 1761), *Rhinocyllus conicus* (Froelich, 1792), *Rhinoncus inconspicuous* (Herbst, 1795), *Rhinusa collina* (Gyllenhal, 1813), *Sciaphilus asperatus* (Bonsdorff, 1785), *Sitona lineatus* (Linnaeus, 1758), *Sitona sulcifrons* (Thunberg, 1798), *Sitona suturalis* Stephens, 1831, *Thamiocolus viduatus* (Gyllenhal, 1813), *Trichosirocalus troglodytes* (Fabricius, 1787), *Zacladus geranii* (Paykull, 1800).

Dasytidae: *Dolichosoma lineare* (Rossi, 1792).

Dytiscidae: *Agabus congener* (Thunberg, 1794), *Hydroglyphus geminus* (Fabricius, 1792), *Hygrotus impressopunctatus* (Schaller, 1783), *Ilybius fuliginosus fuliginosus* (Fabricius, 1792), *Ilybius quadriguttatus* (Lacordaire, 1835), *Rhantus suturalis* (MacLeay, 1825).

Elateridae: *Agriotes lineatus* (Linnaeus, 1767), *Agriotes obscurus* (Linnaeus, 1758), *Agriotes sputator* (Linnaeus, 1758), *Agriotes ustulatus* (Schaller, 1783), *Agrypnus murinus* (Linnaeus, 1758), *Athous haemorrhoidalis* (Fabricius, 1801), *Cidnopus pilosus* (Leske, 1785), *Hemicrepidius niger* (Linnaeus, 1758), *Kibunea minuta* (Linnaeus, 1758), *Prosternon tessellatum* (Linnaeus, 1758).

Helodidae: *Cyphon padi* (Linnaeus, 1758), *Cyphon variabilis* (Thunberg, 1787), *Microcara testacea* (Linnaeus, 1767).

Helophoridae: *Helophorus aquaticus* (Linnaeus, 1758).

Heteroceridae: *Heterocerus fenestratus* (Thunberg, 1784).

Hydrophilidae: *Anacaena limbata* (Fabricius, 1792), *Cercyon laminatus* Sharp, 1873, *Cercyon marinus* C.G. Thomson, 1853, *Cercyon quisquilius* (Linnaeus, 1761), *Coelostoma orbiculare* (Fabricius, 1775), *Enochrus quadripunctatus* (Herbst, 1797), *Hydrobius fuscipes* (Linnaeus, 1758), *Laccobius* sp.

Chrysomelidae: *Agelastica alni* (Linnaeus, 1758), *Altica lythri* Aubé, 1843, *Cassida flaveola* Thunberg, 1794, *Cassida nebulosa* Linnaeus, 1758, *Cassida rubiginosa* O. F. Müller, 1776, *Cassida stigmatica* Suffrian, 1844, *Clytara laeviuscula* Ratzeburg, 1837, *Crepidodera aurata* (Marsham, 1802), *Crepidodera fulvicornis* (Fabricius, 1792), *Cryptocephalus moraei* (Linnaeus, 1758), *Cryptocephalus sericeus* (Linnaeus, 1758), *Donacia semicuprea* Panzer, 1796, *Fastuolina fastuosa* (Scopoli, 1763), *Galeruca tanacetii tanacetii* (Linnaeus, 1758), *Galerucella tenella* (Linnaeus, 1761), *Chaetocnema concinna* (Marsham, 1802), *Chrysomela populi* Linnaeus, 1758, *Labidostomus longimana* (Linnaeus, 1761), *Lochmaea capreae* (Linnaeus, 1758), *Longitarsus melanocephalus* (De Geer, 1775), *Luperus flavipes* (Linnaeus, 1767), *Neocrepidodera transversa* (Marsham, 1802), *Oulema gallaeciana* (Heyden, 1870), *Oulema melanopus* (Linnaeus, 1758), *Phratora vitellinae* (Linnaeus, 1758), *Phratora vulgatissima* (Linnaeus, 1758), *Phyllotreta cruciferae* (Goeze, 1777), *Phyllotreta nemorum* (Linnaeus, 1758), *Phyllotreta undulata* Kutschera, 1860, *Plagioderma versicolora* (Laicharting, 1781).

Kateretidae: *Kateretes pedicularius* (Linnaeus, 1758).

Lagriidae: *Lagria hirta* (Linnaeus, 1758).

Latridiidae: *Stephostethus lardarius* (De Geer, 1775).

Leiodidae: *Catops* sp.

Malachiidae: *Cerapheles terminatus* (Ménétriés, 1832), *Clanoptilus viridis* (Fabricius, 1787).

Nanophyidae: *Nanophyes marmoratus marmoratus* (Goeze, 1777).

Nitidulidae: *Glischrochilus quadrisignatus* (Say, 1835), *Meligethes aeneus* (Fabricius, 1775), *Soronia grisea* (Linnaeus, 1758).

Oedemeridae: *Oedemera femorata* (Scopoli, 1763), *Oedemera lurida* (Marsham, 1802), *Oedemera virescens* (Linnaeus, 1767).

Rhizophagidae: *Monotoma picipes* Herbst, 1793.

Scarabaeidae: *Amphimallon solstitiale solstitiale* (Linnaeus, 1758), *Aphodius granarius* (Linnaeus, 1767), *Onthophagus joannae* Goljan, 1953, *Oxythyrea funesta* (Poda, 1761), *Phyllopertha horticola* (Linnaeus, 1758).

Silphidae: *Nicrophorus vespillo* (Linnaeus, 1758), *Oiceoptoma thoracica* (Linnaeus, 1758), *Phosphuga atrata atrata* (Linnaeus, 1758), *Silpha tristis* Illiger, 1798.

Silvanidae: *Airaphilus elongatus* (Gyllenhal, 1813), *Psammocus bipunctatus* (Fabricius, 1792).

Staphylinidae: *Anotylus rugosus* (Fabricius, 1775), *Anthobium atrocephalum* (Gyllenhal, 1827), *Bledius gallicus* (Gravenhorst, 1806), *Carpelimus obesus* (Kiesenwetter, 1844), *Deinopsis erosa* (Stephens, 1832), *Drusilla canaliculata* (Fabricius, 1787), *Erichsonius cinerascens* (Gravenhorst, 1802), *Gabrieus osseticus* (Kolenati, 1846), *Gabrieus trossulus* (Nordmann, 1837), *Ischnosoma splendidum* (Gravenhorst, 1806), *Lamprinodes saginatus* (Gravenhorst, 1806), *Lathrobium brunnipes* (Fabricius, 1792), *Lathrobium elongatum* (Linnaeus, 1767), *Lathrobium longulum* Gravenhorst, 1802, *Leptacinus pusillus* (Stephens, 1833), *Ochtheophilum fracticorne* (Paykull, 1800), *Olophrum assimile* (Paykull, 1800), *Olophrum fuscum* (Gravenhorst, 1806), *Omalium caesum* Gravenhorst, 1806, *Othius punctulatus* (Goeze, 1777), *Paederus riparius* (Linnaeus, 1758), *Parabolitobius formosus* (Gravenhorst, 1806), *Phacophallus parumpunctatus* (Gyllenhal, 1827), *Philonthus atratus* (Gravenhorst, 1802), *Philonthus cognatus* Stephens, 1832, *Philonthus fumarius* (Gravenhorst, 1806), *Philonthus micans* (Gravenhorst, 1802), *Philonthus punctus* (Gravenhorst, 1802), *Philonthus quisquiliarius* (Gyllenhal, 1810), *Quedius fuliginosus* (Gravenhorst, 1802), *Quedius limbatus* (Heer, 1839), *Quedius molochinus* (Gravenhorst, 1806), *Rugilus rufipes* Germar, 1837, *Rugilus erichsoni* (Fauvel, 1867), *Sepedophilus marshami* (Stephens, 1832), *Sepedophilus obtusus* (Luzé, 1902), *Staphylinus dimidiaticornis* Gemminger, 1851, *Stenus bimaculatus* Gyllenhal, 1810, *Stenus boops* Ljungh, 1804, *Stenus clavicornis* (Scopoli, 1763), *Stenus flavipalpis* C. G. Thomson, 1860, *Stenus flavipes* Stephens, 1834, *Stenus fornicatus* Stephens, 1833, *Stenus humilis* Erichson, 1839, *Stenus junco* (Paykull, 1789), *Stenus latifrons* Erichson, 1839, *Stenus nitens* Stephens, 1833, *Stenus pallipes* Gravenhorst, 1802, *Stenus solutus* Erichson, 1840, *Sunius melanocephalus* (Fabricius, 1792), *Tachinus corticinus* Gravenhorst, 1802, *Tachinus marginellus* (Fabricius, 1781), *Tachyporus atriceps* Stephens, 1832, *Tachyporus*

dispar (Paykull 1789), *Tachyporus formosus* Matthews, 1838, *Tachyporus hypnorum* (Fabricius, 1775), *Tachyporus obtusus* (Linnaeus 1758), *Tachyporus pusillus* Gravenhorst, 1806, *Tachyporus transversalis* Gravenhorst, 1806, *Tasgius melanarius* Heer, 1839, *Tetartopeus terminatus* (Gravenhorst, 1802), *Xantholinus linearis* (Olivier, 1794), *Xantholinus longiventris* Heer, 1839, *Xantholinus tricolor* (Fabricius, 1787), *Zyras limbatus* (Paykull, 1789).
Tenebrionidae: *Isomira murina* (Linnaeus, 1758).

ZÁVĚR

V průběhu roku 2011 proběhl průzkum fauny brouků přírodní rezervace Nový rybník u Plzně. Jednalo se o první systematickou coleopterologickou aktivitu v tomto území. V rámci aktuálního průzkumu zde bylo zjištěno 288 druhů brouků z 31 čeledí. Stěžejní počet druhů zjištěných při průzkumu zaujímají především hygrofilní druhy střevlíkovitých (Carabidae) a drabčíkovitých (Staphylinidae), žijící v rákosinách, bažinách, močálech, zamokřených loukách a na podobných biotopech. Naproti tomu zde byla nalezena i řada druhů, většinou fytofágních, preferujících sušší až xerothermní stanoviště, které ve zkoumaném území obývají hlavně louky v okrajových částech rezervace. I když bylo nalezeno v PR Nový rybník 288 druhů brouků, je ke zjištění celkového spektra jejich fauny takto krátkodobý průzkum nedostatečný. Proto doporučuji v budoucnu provést dlouhodobější průzkum s použitím dalších sběracích metod a za účasti specialistů na jednotlivé čeledi. Uvedený průzkum měl za cíl přispět k poznání fauny brouků tohoto chráněného území a případně upozornit orgány ochrany přírody na méně běžné druhy při plánování managementu této přírodní rezervace. Neexistence podobných průzkumů v minulosti však nemožňuje srovnání stavu a vyhodnocení případných změn. V plánu péče o chráněné území je z hlediska fauny hygrofilních druhů brouků důležité nepřipustit vodohospodářské úpravy v okolí rezervace, které by mohly narušit vodní režim stanoviště a dále zamezit ohrožení území chemickým znečištěním (např. kontaminace hnojivy a chemickými postřiky z okolních agrocentrů nebo únik paliv a olejů ze zemědělských strojů).

Poděkování. Za cenné připomínky k rukopisu bych rád poděkoval Tomášovi Kopeckému (Hradec Králové) a Pavlovi Voničkovi (Liberec) a za kontrolu anglických textů Jiřímu Skuhrovcovi (Praha). Můj zvláštní dík patří Mgr. Vendule Peškové (Plzeň) za určení rostlinných společenstev a floristickou charakteristiku lokality.

LITERATURA

BENEDIKT S. 2011: Fauna brouků (Coleoptera) lokality

Bystřina – Lužní potok (Evropsky významná lokalita soustavy Natura 2000. (Beetle (Coleoptera) fauna in the locality Bystřina – Lužní Potok (Site of Community Importance Natura 2000)). – Západočeské entomologické listy, 2: 13–36. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 12-7-2011.

BENEDIKT S., BOROVEC R., FREMUTH J., KRÁTKÝ J., SCHÖN K., SKUHROVEC J. & TRÝZNA M. 2010: Komentovaný seznam nosatcovitých brouků (Coleoptera: Curculionoidea bez Scolytinae a Platypodinae) České republiky a Slovenska. 1. díl. Systematika, faunistika, historie výzkumu nosatcovitých brouků v České republice a na Slovensku, nástin skladby, seznam. Komentáře k Anthribidae, Rhynchitidae, Attelabidae, Nanophyidae, Brachyceridae, Dryophthoridae, Eirrhinidae a Curculionidae: Curculioninae, Bagoinae, Baridinae, Ceutorhynchinae, Conoderinae, Hyperinae. (Annotated checklist of weevils (Coleoptera: Curculionoidea excepting Scolytinae and Platypodinae) of the Czech Republic and Slovakia. Part 1. Systematics, faunistics, history of research on weevils in the Czech Republic and Slovakia, structure outline, checklist. Comments on Anthribidae, Rhynchitidae, Attelabidae, Nanophyidae, Brachyceridae, Dryophthoridae, Eirrhinidae and Curculionidae: Curculioninae, Bagoinae, Baridinae, Ceutorhynchinae, Conoderinae, Hyperinae). – Klapalekiana, 46 (Suppl.): 1–363.

BOHÁČ J. & MATĚJČEK J. 2003: Katalog brouků (Coleoptera) Prahy. Svazek IV. Drabčíkovití (Catalogue of the beetles (Coleoptera) of Prague. Volume IV.– Staphylinidae). – Clarion Production, Praha, 256 pp.

BOHÁČ J. & MATĚJČEK J. 2010: Drabčíkovití brouci (Coleoptera: Staphylinidae) PP „Na Plachtě“ v Hradci Králové (Staphylinid beetles (Coleoptera: Staphylinidae) of the Natural Monument „Na Plachtě“ in Hradec Králové). – Elateridarium 4: 121–148. Dostupné na adrese <http://www.elateridae.com/elateridarium> (17.11.2012).

BOHÁČ J., MATĚJČEK J. & ROUS R. 2007: Check-list of staphylinid beetles (Coleoptera, Staphylinidae) of the Czech Republic and the division of species according to their ecological characteristics and sensitivity to human influence. – Časopis Slezského Muzea Opava, 56: 227–276.

BOUKAL D. S., BOUKAL M., FIKÁČEK M., HÁJEK J., KLEČKA J., SKALICKÝ S., ŠTASTNÝ J. & TRÁVNÍČEK D. 2007: Katalog vodních brouků České republiky (Catalogue of water beetles of the Czech Republic). (Coleoptera: Sphaeriidae, Gyrinidae, Haliplidae, Noteridae, Hygrobiidae, Dytiscidae, Helophoridae, Georissidae, Hydrochidae, Spercheidae, Hydrophilidae, Hydraenidae, Scirtidae, Elmidae, Dryopidae, Limnichidae, Heteroceridae, Psephenidae). – Klapalekiana, 43 (Suppl.): 1–89.

DOLEŽAL Z. 2005: Entomologický inventarizační průzkum navrhovaného ZCHÚ Úherce (Coleoptera; Heteroptera; Diptera: Syrphidae, Stratiomyidae; Lepidoptera). – Ms., 11 pp. [Deponováno Krajský úřad Plzeňského kraje].

FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds) 2005: Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. (Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates). – AOPK ČR, Praha, 760 pp.

- HŮRKA K. 1996: Carabidae of the Czech and Slovak Republics – Carabidae České a Slovenské republiky. – Kabourek, Zlín, 565 pp.
- KEJVAL Z., BENEDIKT S. & DOLEŽAL Z. 2008: Výsledky inventarizačních průzkumů brouků (Coleoptera) v chráněných územích západních Čech v letech 2005–2006. (Results of faunistic surveys of beetles (Coleoptera) of protected areas in Western Bohemia in 2005–2006). – Erica, 15: 57–85.
- JELÍNEK J. 1993: Check-list of Czechoslovak Insects IV (Coleoptera). (Seznam československých brouků). – Folia Heyrovskyana, 1 (Suppl.): 3–172.
- NOVÁK V. 2007: Coleoptera: Tenebrionidae. – Folia Heyrovskyana, Series B, 8: 1–24.
- SMETANA A. 1964: Die Staphylinidenfauna des Moores Hájek (Soos) in Westböhmen (Col., Staphylinidae). – Acta Faunistica Entomologica Musei Nationalis Pragae, 10: 41–123.

Minující motýli (Lepidoptera) okolí obce Soběšice (Klatovsko)

Václav Vysoký¹ & Jindřich Černý²

¹Herbenova 11, 400 01 Ústí nad Labem; e-mail: vysoky@volny.cz

²Košická 243, 405 05 Děčín IX; e-mail: jindr.cerny@seznam.cz

VYSOKÝ V. & ČERNÝ J. 2013: Minující motýli (Lepidoptera) okolí obce Soběšice (Klatovsko). (Mining moths (Lepidoptera) of the surroundings of the Soběšice village (Klatovy region). – Západočeské entomologické listy, 4: 10–15. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 28-2-2013.

Abstract. This paper presents records of 53 species belonging to 6 families of mining moths: Nepticulidae, Heliozelidae, Tischeriidae, Bucculatricidae, Gracillariidae, Lyonetiidae. The faunistic research was done in the surroundings of Soběšice village (Klatovy region) in 2012.

Key words. Lepidoptera, mining moths, faunistics, host plant, southwestern Bohemia, Czech Republic.

ÚVOD

K minujícím motýlům patří asi třetina druhů motýlů dosud zjištěných na území Čech. Jejich larvy žijí podstatnou část svého vývoje ve vnitřních pletivech různých částí rostlin, zejména listů. V nich vytvářejí miny nebo též podkopěnky či hyponomy, které mají různý tvar. Chodbovitě miny (ophionomy) a plošné miny (stigmatonomy) jsou typické např. pro čeledi Nepticulidae, Bucculatricidae nebo Lyonetiidae a spolu s uložením trusu jsou pro jednotlivé druhy charakteristické. Ptychonomy, plošné miny se zřasenou pokožkou, náleží podčeledi Lithocolletinae z čeledi Gracillariidae, physonomy, puchýřkovité terčovitě miny, čeledi Tischeriidae. Nejvhodnější metodou pro poznání fauny minujících motýlů je sběr min s larvami a dochování imág v laboratorních podmínkách. Více než 90 % minujících motýlů tvoří monofágní a úzce oligofágní druhy s vazbou na blízce příbuzné druhy nebo rody živných rostlin v rámci jedné čeledi. Potravní specializace a charakteristický tvar min tak umožňují přesnou determinaci asi 70 % druhů žijících na keřích a stromech i podle opuštěných min. Příspěvek shrnuje údaje o minujících motýlech v jihozápadní části Čech, v okolí obce Soběšice (okres Klatovy), které byly získány při krátkodobém průzkumu v roce 2012. Z širšího okolí jsou známy pouze historické údaje J. Soffnera ze Sušice (Schüttenhofen) a Kašperských Hor (Bergreichenstein) (STERNECK & ZIMMERMANN 1933). Recentní údaje chybí.

MATERIÁL A METODIKA

Průzkum byl zaměřen na druhy žijící na stromech a keřích. Listy, většinou s prázdnými minami, sbíral V. Vysoký v době 14.–21.VII.2012 a determinoval je J. Černý.

Ve výsledcích jsou druhy v čeledích řazeny abecedně.

Nomenklatura je převzata podle LAŠTŮVKY & LIŠKY (2011), materiál je uložen ve sbírkách Muzea města Ústí nad Labem.

Použité zkratky: sp. – species, druh.

SLEDOVANÉ ÚZEMÍ

Průzkum byl prováděn v širším okolí obce Soběšice. Území leží v jižní části Plzeňského kraje na hranicích s krajem Českobudějovickým. Jedná se o mírně zvlněnou pahorkatinu s nadmořskou výškou mezi 630–737 m, představující klasickou kulturní krajinu intenzivně zemědělsky využívanou, s převahou polí a luk, zbytky smíšených lesů a porosty podél potoků a rybníků.

Lokalita leží ve čtvercích 6747/6748 faunistického síťového mapování podle PRUNERA & MÍKY (1996); nejsevernější místo Soběšice-Mačice má zeměpisné souřadnice 49°13'40"N, nejjižnější Parýzek 49°11'10"N, nejzápadnější Soběšice-Damíč 13°39'37"E a nejvýchodnější Strašice 13°43'45"E (Obr. 1).

Obr. 1. Mapa sledovaného území.

Fig. 1. Map of the study area.

VÝSLEDKY

Komentář u druhu obsahuje stručnou zoogeografickou charakteristiku podle REIPRICH (2001), bližší informaci k výskytu na lokalitě a živnou rostlinu. Četnost výskytu je následující: nehojný (do 10 nálezů), dosti hojný (do 30 nálezů), hojný (do 100 nálezů) a velmi hojný (nad 100 nálezů).

Nepticulidae

Stigmella aceris (Frey, 1857)

Evropský druh. Hojně nalézán na javoru mléči (*Acer platanoides*) v okolí obce Mačice.

Stigmella anomalella (Goeze, 1783)

Evropský druh. Dosti hojný v křovinných lemech lesů, na pastvinách a okolí cest na růži (*Rosa canina*).

Stigmella catharticella (Stainton, 1853)

Evropský druh. Na řešetláku počistivém (*Rhamnus cathartica*) na okrajích listnatých lesů. Dosti hojný na vrchu Hořice.

Stigmella floslactella (Haworth, 1828)

Evropský druh. Horský druh, který je velmi hojný na lísce (*Corylus avellana*) na celém zkoumaném území.

Stigmella hemargyrella (Kollar, 1832)

Evropský druh. Hojný druh, jehož housenka minuje listy buku (*Fagus sylvatica*). Všude, kde se vyskytuje živná rostlina.

Stigmella lapponica (Wocke, 1862) (Obr. 2)

Evropský druh. Spíše horský, nehojný druh. Několik min nalezeno na vrchu Stráž v blízkém okolí obce Soběšice a v okolí Panských mlýnů v jižní části území na bříze bělokoré (*Betula pendula*).

Stigmella magdalenae (Klimesch, 1950) (Obr. 3)

Evropský druh. Spíše horský, nehojný druh. Několik min nalezeno v okrajích lesa na vrších Hořice a Na Mšettíně na jeřábu ptačím (*Sorbus aucuparia*).

Obr. 2. (Fig. 2). *Stigmella lapponica* (Wocke, 1862), ophionom.

Obr. 3. (Fig. 3). *Stigmella magdalenae* (Klimesch, 1950).

Stigmella malella (Stainton, 1854)

Evropský druh. Tento obvyklý obyvatel sadů a zahrad s vazbou na jabloně, byl zde překvapivě nalezen pouze v několika málo exemplářích v okolí Pařížku na jabloni (*Malus domestica*).

Stigmella microtheriella (Stainton, 1854)

Evropský druh. Hojný druh na celém zkoumaném území, který žije na lísce (*C. avellana*), ale s nižší četností než příbuzný *Stigmella floslactella*.

Stigmella nylandriella (Tengström, 1848) (Obr. 4)

Evropský druh. Eurytopní hojný druh provázející živnou rostlinu jeřáb ptačí (*S. aucuparia*) na celém zkoumaném území.

Stigmella perpygmaeella (Doubleday, 1859)

Evropský druh. Hojný druh minující listy hlohu (*Crataegus* spp.) zejména na výslunných místech v křovinatých okrajích lesů a v porostech podél polních cest. Hojnější v severní části území v okolí obce Mačice a na vrchu Na Mštětíně.

Stigmella plagicolella (Stainton, 1854)

Evropský druh. Velmi hojný druh křovinatých lemů lesů a cest, sadů a zahrad na celém zkoumaném území. Potravně vázán na švestku (*Prunus domestica*) a trnku (*Prunus spinosa*).

Stigmella prunetorum (Stainton, 1855)

Evropský druh. Druh stejných stanovišť jako druh předešlý, se stejnou potravní vazbou, ale méně hojný. Zjištěn na vrchu Na Mštětíně a v okolí obce Strašice.

Stigmella sakhalinella Puplesis, 1984 (Obr. 5)

Evropský druh. Zajímavý nález několika min nepříliš hojného druhu na bříze bělokoré (*B. pendula*) v okolí obce Mačice.

Stigmella salicis (Stainton, 1854)

Evropský druh. Hojný druh zejména podmáčených stanovišť, okolí potoků a rybníků. Housenka žije na různých vrbách (*Salix* spp.).

Stigmella sorbi (Stainton, 1861) (Obr. 6)

Evropský druh. Horský, nehojný druh žijící na jeřábu ptačím (*S. aucuparia*). Několik min nalezeno v podrostu lesa na vrchu Hořice.

Stigmella speciosa (Frey, 1858)

Evropský druh. Horský druh vázaný na javor klen (*Acer pseudoplatanus*). Dosti hojný v místech výskytu živné rostliny. Na sledovaném území zejména v severní a západní části – Mačice a Damíč.

Stigmella tityrella (Stainton, 1854)

Evropský druh. Na buku (*F. sylvatica*) stejně hojně jako příbuzný druh *Stigmella hemargyrella*.

Heliozelidae

Antispila metallella (Denis & Schiffermüller, 1775)

Evropský druh. Nehojný druh, který uniká pozornosti. Housenka nejdříve minuje v listu svídy (*Cornus*

Obr. 4. (Fig. 4). *Stigmella nylandriella* (Tengström, 1848).

Obr. 5. (Fig. 5). *Stigmella sakhalinella* Puplesis, 1984.

sanguinea) a vývoj dokončuje v malé oválné listové pochvě na zemi. Nalezeno několik min v okolí obce Mačice.

Tischeriidae

Tischeria ekebladella (Bjerkander, 1795) (Obr. 7)

Mediteránní druh. Nejrozšířenější druh minovníčka žijícího na dubech. Hojně na dubu letním (*Quercus robur*) v okolí Panských mlýnů.

Emmetia angusticollis (Duponchel, 1843)

Mediteránní druh. Dosti hojný druh křovinných lemů

Obr. 6. (Fig. 6). *Stigmella sorbi* ((Stainton, 1861), stigmatonóm.

Obr. 7. (Fig. 7). *Tischeria ekebladella* (Bjerkander, 1795), physonóm.

Obr. 8. (Fig. 8). *Caloptilia cuculipennella* (Hübner, 1796).

lesů, pastvin a okolí cest, který je potravně vázán na růži (*R. canina*).

Bucculatricidae

Bucculatrix bechsteinella (Scharfenberg, 1805)
Mediterránní druh. Hojný druh s potravní vazbou na stromy a keře z čeledi růžovitých (Rosaceae). Na zkoumaném území nacházen na hlohu (*Crataegus* spp.) v křovinách na okrajích lesů a podél cest.

Obr. 9. (Fig. 9). *Parornix petiolella* (Frey, 1863).

Obr. 10. (Fig. 10). *Cameraria ohridella* Deschka & Dimic, 1986.

Gracillariidae

Caloptilia cuculipennella (Hübner, 1796) (Obr. 8)
Holarktický druh. Nehojný druh vzpřímenky žijící na jasanu (*Fraxinus excelsior*). Několik min nalezeno na vrchu Na Pláni.

Caloptilia syringella (Fabricius, 1794)
Evropský druh. Hojný druh, který stejně jako předcházející žije na jasanu (*F. excelsior*).

Callisto denticulella (Thunberg, 1794)
Orientální druh. Stejně jako *Stigmella malella* obvyklý druh sadů a zahrad s vazbou na jabloně, ale na zkoumaném území nalezeno pouze několik min na vrchu Stráž na jabloni (*M. domestica*).

Parornix devoniella (Stainton, 1850)
Evropský druh. Hojný druh na lísce (*C. avellana*) na celém zkoumaném území.

Parornix petiolella (Frey, 1863) (Obr. 9)
Evropský druh. Velmi hojný druh žijící na jabloních (*M. domestica*) na celém sledovaném území.

Cameraria ohridella Deschka & Dimic 1986 (Obr. 10)

Neoarktický druh. Invazní druh, rozšířený velmi hojně všude tam, kde se vyskytuje živná rostlina jírovec maďal (*Aesculus hippocastanum*).

Phyllonorycter cerasicolella (Herrich-Schäffer, 1855)

Evropský druh. Velmi hojný druh na třešních (*Ce-*

rasus vulgaris) a višních (*Cerasus avium*) na celém zkoumaném území.

Phyllonorycter coryli (Nicelli, 1851)

Evropský druh. Housenka vytváří na líci listu lísky (*C. avellana*) bělavý ptychonom. Oproti druhu *Phyllonorycter nicellii*, který žije také na lísce, je tento na lokalitě nehojný. Nalezeno několik min na vrchu Hořice.

Phyllonorycter corylifoliella (Hübner, 1796)

Evropský druh. Housenka vytváří tak jako předchozí druh na listech vrchní ptychonom a to zejména na keřích a stromech z čeledi růžovitých (Rosaceae), ale také na břízách. Nalezeno několik min na vrchu Stráž na bříze bělokoré (*B. pendula*). Na lokalitě nehojný druh.

Phyllonorycter dubitella (Herrich-Schäffer, 1855)

Evropský druh. Nehojný druh žijící na vrbách. Několik min na jívě (*Salix caprea*) bylo nalezeno na vrchu Na Mšticině.

Phyllonorycter froelichiella (Zeller, 1839)

Evropský druh. Hojný druh žijící na olších podél vodních toků. Miny nalezeny na olši lepkavé (*Alnus glutinosa*) okolo Soběšického potoka.

Phyllonorycter geniculella (Ragonot, 1874)

Evropský druh. Nehojný monofágní druh klíněnky žijící na javoru klenu (*A. pseudoplatanus*). Několik min nalezeno na vrchu Hořice.

Phyllonorycter issikii (Kumata, 1963)

Orientální druh. Velmi hojný invazní druh provázející lípu (*Tilia* spp.).

Phyllonorycter joannisi (Le Marchand, 1936)

Eurosibiřský druh. Nehojný monofágní druh klíněnky, která žije na javoru mléči (*A. platanoides*). Několik min bylo nalezeno v okolí obce Mačice.

Phyllonorycter maestingella (Müller, 1764)

Evropský druh. Velmi hojný monofágní druh klíněnky, která žije na buku (*F. sylvatica*).

Phyllonorycter nicellii (Stainton, 1851)

Evropský druh. Na celém sledovaném území velmi hojná klíněnka, jejíž housenka vytváří spodní zřasený ptychonom na listu lísky (*C. avellana*).

Phyllonorycter oxyacanthae (Frey, 1856)

Evropský druh. Hojná klíněnka potravně vázaná hlavně na hlohy (*Crataegus* spp.). Vyskytuje se zejména v křovinných porostech a okolí cest na severu a jihu sledovaného území.

Phyllonorycter rajella (Linnaeus, 1758)

Evropský druh. Velmi hojný druh zjištěný na olši lepkavé (*A. glutinosa*) zejména podél Soběšického potoka.

Phyllonorycter roboris (Zeller, 1839)

Evropský druh. Dosti hojná klíněnka žijící na dubech. Miny nalezeny na dubu zimním (*Quercus petraea*) hlavně na vrchu Hořice.

Phyllonorycter sagittella (Bjerkander, 1790)

Obr. 11. (Fig. 11). *Phyllonorycter ulmifoliella* (Hübner, 1817), ptychonom.

Evropský druh. Dosti hojný druh žijící na osikách (*Populus tremula*), zejména v severní a východní části zkoumaného území.

Phyllonorycter salicicolella (Sircom, 1848)

Evropský druh. Nehojný druh klíněnky vázaný na vrby. Nalezeno několik min na jívě (*Salix caprea*) v okolí rybníka u obce Mačice.

Phyllonorycter salictella (Zeller, 1846)

Evropský druh. Zajímavý nález nehojné monofágní klíněnky žijící na vrbě košíkářské (*Salix viminalis*) na stejné lokalitě jako předešlý druh.

Phyllonorycter schreberella (Fabricius, 1781)

Evropský druh. Dosti hojný druh na porostech jilmu (*Ulmus glabra*) v okolí obce Damíč.

Phyllonorycter sorbi (Frey, 1855)

Evropský druh. Na celém sledovaném území hojný horský druh s vazbou na jeřáb ptačí (*S. aucuparia*).

Phyllonorycter spinicolella (Zeller, 1846)

Evropský druh. Velmi hojná klíněnka křovinatých okrajů lesů, sadů a zahrad na celém území. Housenka minuje v listech švestky (*P. domestica*) a trnky (*P. spinosa*).

Phyllonorycter stettinensis (Nicelli, 1852)

Evropský druh. Nehojná klíněnka, která vytváří vrchní zřasený ptychonom na listech olší. Několik min nalezeno na olších lepkavých (*A. glutinosa*) okolo Soběšického potoka.

Phyllonorycter tristigella (Haworth, 1828)

Evropský druh. Dosti hojný druh na porostech jilmu (*U. glabra*) v okolí obce Damíč.

Phyllonorycter ulmifoliella (Hübner, 1817) (Obr. 11)

Evropský druh. Na celém území velmi hojná klíněnka žijící na bříze bělokoré (*B. pendula*).

Lyonetiidae

Lyonetia clerkella (Linnaeus, 1758)

Evropský druh. Na zkoumaném území velmi hoj-

Obr. 12. (Fig. 12). *Leucoptera malifoliella* (Costa, 1836).

ný polyfágní podkopníček zjištěný na jabloni (*M. domestica*), jeřábu ptačím (*S. aucuparia*) a třešni (*C. vulgaris*).

Leucoptera malifoliella (Costa, 1836) (Obr. 12)

Evropský druh. Nehojný podkopníček vázaný tak jako předcházející druh potravně na růžovité (Rosaceae) a břízovité (Betulaceae). Nalezeno několik min na hlohu (*Crataegus* sp.) na vrchu Na Mšttětině.

DISKUZE A ZÁVĚR

Během krátkého průzkumu v době od 14. do 21. července 2012, při kterém byly sbírány většinou prázdné miny na stromech a keřích, bylo zjištěno celkem 53 druhů minujících motýlů z 6 čeledí: Nepticulidae (19), Heliozelidae (1), Tischeriidae (2), Bucculatricidae (1), Gracillariidae (28) a Lyonetiidae (2). Vedle eurytopních druhů s potravní vazbou na buk, břízu bělokorou nebo jeřáb ptačí jako jsou *Stigmella he-margyrella*, *S. tityrella*, *S. nylandriella*, *Phyllonorycter maestingella*, *P. sorbi* nebo *P. ulmifoliella* jsme zjistili také typické submontánní druhy, např. *Stigmella lapponica*, *S. magdalenae*, *S. sakhalinella* nebo *S. sorbi*. Důležitou složkou fauny minujících motýlů kulturní krajiny jsou druhy, které žijí na ovocných stromech. Nejvíce druhů žije na jabloních a švestkách: *Stigmella plagicolella*, *S. prunetorum*, *Callisto denticulella* nebo *Parornix petiolella*. Na lokalitě byly zjištěny také invazní druhy, které se na našem území šíří od konce minulého století. Jedná se o klíněnky *Cameraria ohridella* a *Phyllonorycter issikii*, které napadají jírovec maďal resp. lípu.

Kromě toho bylo sebráno i několik min, u kterých nelze s jistotou určit konkrétní druh bez vychování dospělců, případně kontroly kopulačních orgánů. V rámci čeledi Nepticulidae se jednalo o miny druhů ze skupiny *Stigmella ruficapitella*, které žijí na dubech a lze je přesně determinovat pouze podle kopulačních orgánů imág. Dále to jsou druhy ze skupiny *Stigmella oxyacanthella* minující na hrušních, kde nalezené miny mohou s velkou pravděpodobností

patřit druhu *Stigmella pyri* (Glitz, 1865) a také druhy ze skupiny *S. aurella*, které minují na ostružinících, kde se jedná pravděpodobně o *S. splendidissima* (Herrich-Schäffer, 1855). V čeledi Gracillariidae je problematická determinace prázdných min u klíněnek minujících na jabloních. Vedle nejběžnějšího druhu *Phyllonorycter blancardella* (Fabricius, 1781) je zde určitá možnost výskytu i jiných druhů, které jsou potravně spojeny s čeledí růžovitých, a to jak z domácí provenience, tak i z druhů šířících se z orientální nebo středomořské oblasti např. *Phyllonorycter hostis* (Triberti, 2007) (TRIBERTI 2007).

Počet druhů minujících motýlů sledovaných čeledí, který byl při krátkodobém průzkumu zjištěn, představuje podle našeho názoru více jak třetinu druhů, které zde skutečně žijí. Z celkového počtu 260 druhů, které byly v těchto čeledích dosud zaznamenány v Čechách (LAŠTŮVKA & LIŠKA 2011), je zde možný výskyt téměř poloviny druhů. Naš odhad vychází ze srovnání s výsledky průzkumů prováděných na podobných lokalitách např. v severních Čechách (ČERNÝ & VYSOKÝ 2011).

PODĚKOVÁNÍ

Rádi bychom srdečně poděkovali pánům Z. Laštůvkovi (Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně), J. Šumpichovi (Česká Bělá) a redakci za pomoc a připomínky k rukopisu.

LITERATURA

- ČERNÝ J. & VYSOKÝ V. 2011: Výsledky faunistického průzkumu čeledi Nepticulidae (Lepidoptera) Ústeckého kraje (severní Čechy) (Results of the faunistic research of family Nepticulidae (Lepidoptera) in the Ústí Region (northern Bohemia). – Sborník Oblastního muzea v Mostě, řada přírodovědná, 33: 27–38.
- LAŠTŮVKA Z. & LIŠKA J. 2011: Komentovaný seznam motýlů České republiky (Annotated checklist of moths and butterflies of the Czech Republic (Insecta: Lepidoptera)). – Biocont Laboratory, Brno, 148 pp.
- PRUNER L. & MÍKA P. 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny (List of settlements in the Czech Republic with associated map field codes for faunistic grid mapping system). – Klapalekiana, 32, (Suppl.): 1–115.
- REIPRICH A. 2001: Triedenie motýlov Slovenska podľa hostiteľov (živných rastlín) ich húseníc (Die Klassifikation der Schmetterlinge der Slowakei laut den Wirten (Nährpflanzen) ihrer Raupen). – Správa Národného parku Slovenský raj, Spišská Nová Ves, 480 pp.
- STERNECK J. & ZIMMERMANN F. 1933: Prodrum der Schmetterlingsfauna Böhmens II (Microlepidoptera). – Selbstverlag, Karlsbad, 168 pp.
- TRIBERTI P. 2007: The Phyllonorycter species from Palearctic Region feeding on Rosaceae (Lepidoptera, Gracillariidae). – Bollettino del Museo Civico di Storia Naturale di Verona, 31: 147–221.

Dřepčící (Coleoptera: Chrysomelidae: Galerucinae: Alticini) CHKO Cerová vrchovina – výsledky faunistického průzkumu v letech 2009–2012

Michal OUDA¹, Petr ČÍŽEK² & Petr BOŽA³

¹Ke Štěpnici 563, 331 01 Plasy; e-mail: michalouda@seznam.cz

²Nádražní 55, 564 01 Žamberk; e-mail: cizek@orlicko.cz

³Jeremiášova 10, 779 00 Olomouc–Povel; e-mail: Boza.Petr@seznam.cz

OUDA M., ČÍŽEK P. & BOŽA P. 2013: Dřepčící (Coleoptera: Chrysomelidae: Galerucinae: Alticini) CHKO Cerová vrchovina – výsledky faunistického průzkumu v letech 2009–2012 (The flea beetles (Coleoptera: Chrysomelidae: Galerucinae: Alticini) of the Cerová vrchovina Protected Landscape Area – results of faunistic research in 2009–2012). – Západočeské entomologické listy, 4: 16–43. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 11-3-2013.

Abstract. The results of the faunistic research of the flea beetles (Coleoptera: Chrysomelidae: Alticini) in the PLA Cerová vrchovina (Cerová highland) and its surroundings are summarized here. The studied area is situated in southern Slovakia at the border with Hungary. It is covered mostly by the leaf forests with the dominance of *Quercus* species alternating with xerothermic meadows, pastures and rocky slopes on andesites and basalts. During years 2009–2012, the occurrence of 126 species of the flea beetles (total 1599 records) has been confirmed at the 29 localities of various types. The mentioned number of species represents 54.3 % of the total number of recently known the flea beetles in Slovakia. In total, 21 species are considered as relict species associated with the most preserved natural habitats. *Crepidodera lamina* (Bedel, 1901), *Chaetocnema arenacea* (Allard, 1860), *Longitarsus fulgens* (Foudras, 1860) and *Psylliodes circumdata* (W. Redtenbacher, 1842) are the most valuable found species. The last one published for the second time from Slovakia.

Key words: Coleoptera, Chrysomelidae, Alticini, flea beetles, faunistics, Cerová vrchovina, Slovakia

ÚVOD

Dřepčící jsou početnou skupinou čeledi mandelinkovitých (Chrysomelidae). Jejich tradiční systematické zařazení do podčeledi Alticinae bylo v poslední době změněno, když je LAWRENCE & NEWTON (1995) přesunuli do tribu Alticini v rámci podčeledi Galerucinae. Toto pojetí vychází ze shody morfologických znaků dospělých jedinců i larev u dřepčících i bázlivců. Jediným rozdílem, který odlišuje dřepčíky od bázlivců, jsou silně rozšířená zadní stehna a skákací aparát, který je typický pro všechny středoevropské druhy dřepčících. Dřepčící jsou brouci malých rozměrů. Ve střední Evropě se jejich velikost pohybuje od 1 mm do 5,5 mm. Jsou to brouci fytofágní, většinou patří mezi oligofágy. Nejvíce druhů dřepčících je vázáno na rostliny z čeledí Asteraceae, Boraginaceae, Brassicaceae, Lamiaceae a Scrophulariaceae. Samičky kladou vajíčka do země nebo na spodní okraj listů. Larvy, které procházejí třemi instary a jedním stadiem předkukly, požírají kořeny, listy i květní pyl. Po třech až pěti týdnech se líhnou dospělí jedinci,

kterí se živí hlavně listy a pylem. Řada druhů dřepčících je vázána také na kulturní rostliny (obiloviny, olejniny, řepa, chmel) a na nich mohou působit jako větší nebo menší škůdci.

V předkládané práci shrnujeme výsledky systematického entomologického průzkumu v oblasti CHKO Cerová vrchovina (Slovensko), který zde proběhl v letech 2009 až 2012 a byl zaměřen právě na tuto poměrně opomíjenou skupinu brouků. Průzkum navázal na předchozí aktivity autorského týmu v CHKO Pálava (ČÍŽEK & FURNŮSEK 2001), NP Slovenský kras (ČÍŽEK et al. 2006) a CHKO Záhorie (ČÍŽEK et al. 2009) a vedle práce ČÍŽKA (2006) a některých drobnějších faunistických prací (např. BEZDĚK & ZÚBER 2001, MAJZLAN 1999) je dalším příspěvkem k prohloubení poznatků o rozšíření dřepčících na území Slovenska, kde je úroveň znalostí v této problematice nízká, založená kromě výše zmíněných prací převážně jen na starých publikacích J. Roubala (např. ROUBAL 1941) a drobných faunistických příspěvcích J. Krále (např. KRÁL 1954).

Studijní oblast CHKO Cerová vrchovina, nacházející

se na jihu středního Slovenska, je v posledních letech koleopterology intenzivně studována. Přes tuto skutečnost doposud neexistuje soubornější dílo, které by uceleně představilo zdejší mimořádně bohatou faunu brouků (Coleoptera). Některá faunistická a bionomická data byla publikována v rámci drobných faunistických příspěvků (např. FRANZ 1997) nebo jsou častěji součástí obsáhlejších faunistických publikací (např. JUŘENA & TÝR 2008, BENEDIKT et al. 2010). Početnější informace, které se vztahují k fauně dřepčků (Chrysomelidae: Alticini) tohoto území, jsou obsaženy pouze v publikaci ČÍŽKA (2006).

Průzkum, který probíhal na základě udělení výjimky Krajského úřadu životního prostředí v Banské Bystrici pod číslem 2008/00591-Ko, byl hrazen z vlastních prostředků autorů.

CHARAKTERISTIKA OBLASTI

Chráněná krajinná oblast Cerová vrchovina, která se nachází na jihu středního Slovenska na hranici s Maďarskem (Obr. 1), v Banskobystrickém kraji, v okresech Lučenec a Rimavská Sobota, zahrnuje nejzachovalejší partie stejnojmenného geomorfologického celku. Je vymezena následujícími zeměpisnými souřadnicemi: 19°40'–20°12' východní délky, 48°07'–48°17' severní šířky. Chráněné území na rozloze 162 km² zde bylo vyhlášeno Ministerstvem kultury Slovenské republiky v roce 1989. Přibližně 65 % plochy území CHKO je pokryto lesy. Dalšími plošně rozšířenými významnými biotopy jsou skalní stepi, xerothermní louky a extenzivně využívané pastviny. Vodní a mokřadní biotopy jsou pro Cerovou vrchovinu obecně méně typické, vyskytují se především v aluviích potoků, ale cennými lokalitami jsou také močály a mokřadní stanoviště kolem umělých vodních nádrží.

Cerová vrchovina je společně se slovenskými pohořími Burda, Slánské vrchy a Zemplínské vrchy součástí Matransko-slánské oblasti v rámci Vnitřních Západních Karpat. Chráněná krajinná oblast zaujímá části

Obr. 1. Poloha CHKO Cerová vrchovina ve Slovenské republice.

Fig. 1. Location PLA Cerová vrchovina in the Slovak Republic.

Hajnáčské a Petrovské vrchoviny, podcelků Cerové vrchoviny a část Fiľakovské brázdy. Cerová vrchovina je vulkanického původu, vznikala během třetihor a je nejmladším pohořím na Slovensku. Reliéf má charakter pahorkatiny až vrchoviny, je reprezentován kontrastně působícími tvary povrchu – mírně zvlněný terén, prudce se zdvihající kopce, mohutné tabulové hory, vypreparované výplně sopouchů, čedičové skalní formy, kamenná moře i pseudokrasové jeskyně. Reliéf je členitý, nejvyšší nadmořské výšky dosahují andezitové mohutné masívy Karanč (725 m n. m.) a Šiator (660 m n. m.). Nejnižší místo v CHKO Cerová vrchovina se nachází ve východní, pískovcové části, na styku s Rimavskou kotlinou, kde dosahuje výšku 170 m n. m.

Cerová vrchovina patří převážně do teplé, zčásti do mírně teplé klimatické oblasti. Srážkově je oblast poměrně chudou s asi 600–650 mm srážek ročně. Průměrné roční teploty ve Fiľakovu jsou 9°C, v červenci 19°C a v lednu -4°C.

Cerovou vrchovinu odvodňují dva toky. Západní část potok Belina a východní potok Gortva. Mezi nimi se po hřebtech vrchů táhne významné rozvodí mezi povodím Dunaje a Tisy. Potok Belina s jeho přítoky se vlévá do Ipel'u a odvádí vody Cerové vrchoviny do Dunaje. Potok Gortva s přítoky do říčky Rimavy a dále do Tisy. Součástí vodního systému Cerové vrchoviny jsou také umělé vodní nádrže – Tachty, Petrovce, Hostice, Janice (u obce Chrámeč).

Z hlediska geologické stavby jsou základní stavební jednotkou Cerové vrchoviny pískovce. Vznikly ve starších třetihorách (oligocén, miocén, před 28 až 20 miliony lety), kdy bylo území Cerové vrchoviny zaplaveno moří (Parathetys). Zaplavování a ustupování moří se střídalo a posledními sedimenty ustupujícího moře jsou písky a pískovce z období před 20 miliony lety. Na povrch tyto usazeniny vystupují v severní a východní části CHKO. Po ústupu moře (miocén, před 19 miliony lety) nastoupila suchozemská sedimentace, jejímž výsledkem jsou vrstvy tvořené šterky, písky a jíly s tufy. Koncem třetihor (pliocén, před pěti miliony lety) a začátkem čtvrtohor (pleistocén, před jedním milionem let) následkem zlomů v zemském povrchu vystupuje na zemský povrch láva, jedná se o počátky bazaltové sopečné činnosti, jejíž poslední fáze doznávaly před 400 tisíci lety (okolí Fiľakova, Hodejova). Bazaltový vulkanismus se vyznačoval velkým počtem menších sopek (střední a západní část CHKO – Hajnáčská vrchovina). Výsledkem této geologické činnosti je velmi různorodý i působivý krajinný obraz. Významným krajinným prvkem jsou v oblasti Cerové vrchoviny kvartérní spraše překrývající nižší pískovcové pahorky nebo formující úpatí vyšších vulkanických vrchů.

Východní část CHKO Cerové vrchoviny budu-

jí především pískovce. Tato část je reprezentována úzkými sprašovými hřbety, rozčleněnými početnými dolinkami, z nichž se prudce, pod úhlem až 45°, zvedají svahy. Dosahují nadmořské výšky kolem 400 m. Střední a západní část CHKO je tvořena hlavně vulkanity – andezity a bazalty (čediče). Sopečnou činnost v této části Cerové vrchoviny dokumentují různě zachovalé, ale stále čitelné geologické útvary. Příkladem mohou být tvrdé vypreparované čedičové výplně sopouchů jako je Hajnáčský hradný vrch (Hajnáčka) nebo stolová hora Pohanský hrad (578 m n. m.), troska lávového příkrovu.

Z fytogeografického hlediska patří Cerová vrchovina k oblasti panonské flóry (Pannonicum), k obvodu prametranské xerothermní flóry (Matricum) a k fytogeografickému okresu Ipel'sko-rimavská brázda (FUTÁK 1984). Původními vegetačními formacemi jsou listnaté lesy různých typů, maloplošně také teplomilná společenstva skal a skalních stepí a mokřadní formace v nivách toků. K druhotným společenstvům se řadí ekologicky více či méně stabilizované, odlesněním vzniklé stepní formace, křoviny a mokřadní společenstva v okolí umělých vodních nádrží. V CHKO převládají lesy nad zemědělskou krajinou. Pokrývají přibližně 2/3 území. Dominantním je společenstvo dubovo-cerových lesů (*Quercetum petraeae-cerris*) na svazích a temenech kopců, mozaikovitě střídané karpatskými dubohabřinami asociace *Carpinenion betuli* v nižších polohách a na mírných svazích. Prudké jižní expozice osídlily xerothermofilní dubové lesy asociace *Quercion pubescenti-petraeae* (MICHÁLKO 1986). V těchto lesních porostech se vyskytuje až devět druhů dubů: typický je dub cer (*Quercus cerris*), dále zde rostou dub letní (*Q. robur*), dub zimní (*Q. petraea*), dub balkánský (*Q. frainetto*), dub pýřitý (*Q. pubescens*), dub mnohoplodý (*Q. polycarpa*), dub žlutavý (*Q. dalechampii*), dub jadranský (*Q. virgiliana*), dub sivozelený (*Q. pedunculiflora*). Výskyt jednotlivých druhů dubů je podmíněn stanovištěm. Zatímco vlhčí biotopy osídluje dub letní a dub sivozelený, sušší místa více vyhovují dubu zimnímu, dubu žlutavému, dubu jadranskému, dubu balkánskému, dubu mnohoplodému a dubu pýřitému. Duby jsou světlomilné dřeviny, jejich korunami proniká dostatek světla a to určuje keřové i bylinné patro. Z keřů jsou zastoupeny: hlohy (*Crataegus* spp.), svída krvavá (*Cornus sanguinea*), bez černý (*Sambucus nigra*), kalina obecná (*Viburnum opulus*), kalina tušalaj (*V. lantana*), trnka obecná (*Prunus spinosa*), brslen evropský (*Eouonymus europaeus*), javor tatarský (*Acer tataricum*). Bylinné patro tvoří lipnice hajní (*Poa nemoralis*), válečka lesní (*Brachypodium sylvaticum*), kohoutek věncový (*Lychnis coronaria*) a vzácně hnědenec zvrhlý (*Limodorum abortivum*). Nedostatek vláhy a velmi suché lokality podmiňují

přechod dubových porostů k lesostepním formacím, kde jsou základními dřevinami dub cer a dub pýřitý. Dřín (*Cornus mas*) a ojediněle také mediteránní žanovec měchýřník (*Colutea arborescens*) zde tvoří keřové patro. V plošně rozsáhlých dubohabřinách jsou vedle habru (*Carpinus betulus*) zastoupeny dub zimní, méně často dub cer a dub letní. V okrajových porostech dubohabřin často vtroušeně rostou ovocné dřeviny: hrušeň obecná (*Pyrus communis*), jablonoň lesní (*Malus sylvestris*), třešeň ptačí (*Prunus avium*), jeřáb oskeruše (*Sorbus domestica*), jeřáb břek (*S. torminalis*). V bylinném patře převládá svízel vonný (*Galium odoratum*), ostřice chlupatá (*Carex pilosa*). Sporadicky se zde setkáváme s porosty dymnivek (*Corydalis* sp.) a s některými vstavači, např. okroticí bílou (*Cephalanthera damasonium*) a o. dlouholistou (*C. longifolia*). S přibývajícím nadmořskou výškou se dubohabřiny mění na bučiny, které se vyskytují hlavně na severních svazích. S bukem lesním (*Fagus sylvatica*) zde roste dub zimní, lípa malolistá (*Tilia cordata*) a javor mléč (*Acer platanoides*). Podrost je v bučinách velice chudý se sporadickým výskytem jarních bylin: sasanka pryskyřníkovitá (*Anemone ranunculoides*), zapalice žluťuchovitá (*Helleborus thalictrifolius*) a z chráněných druhů například okrotice červená (*C. rubra*) a některé druhy krušíků (*Epipactis* spp.). Břehové porosty a mokřady jsou tvořeny olšinami. Olši lepkavou (*Alnus glutinosa*) a o. šedou (*A. incana*) zde doprovází jasan štihlý (*Fraxinus excelsior*) a různé druhy vrb (*Salix* spp.). Významnými nelesními biotopy jsou na území Cerové vrchoviny skalní čedičové a andezitové stepi a svahová stanoviště na sprašovém a pískovcovém podkladu. Na suchých a výslunných biotopech obnažených skal roste např. kosatec nízký (*Iris pumila*), mochna písečná (*Potentilla arenaria*), pelyněk ladní (*Artemisia campestris*), strdivka sedmihradská (*Melica transsylvanica*), čistec přímý (*Stachys recta*). Na písčích a spraších se setkáváme s druhově poměrně chudými společenstvy s rýtem žlutým (*Reseda lutea*), zběhovcem chyjským (*Ajuga chia*), suchokvětým ročním (*Xeranthemum annuum*), černuchou rolní (*Nigella arvensis*), hojníkem chlumním (*Sideritis montana*) a lokálně též panonským endemitem lnem chlupatým hladkým (*Linum hirsutum* subsp. *glabrescens*). Z pastvin jsou v CHKO Cerová vrchovina nejrozšířenější xerothermní extenzivní pastviny s různými druhy kostřav (*Festuca* spp.), nízkých ostřic (*Carex* spp.) a smělků (*Koeleria* spp.). Z bylin jsou zde typické vičence (*Onobrychis* spp.), podkovka chocholatá (*Hippocrepis comosa*), kozinec vičencovitý (*Astragalus onobrychis*). Řada těchto biotopů je bez pastvy a pak podléhá zarůstání expanzivními keři – růží (*Rosa* spp.), trnkou (*Prunus spinosa*), hlohem (*Crataegus* spp.) a hojně také jalovcem obecným (*Junipe-*

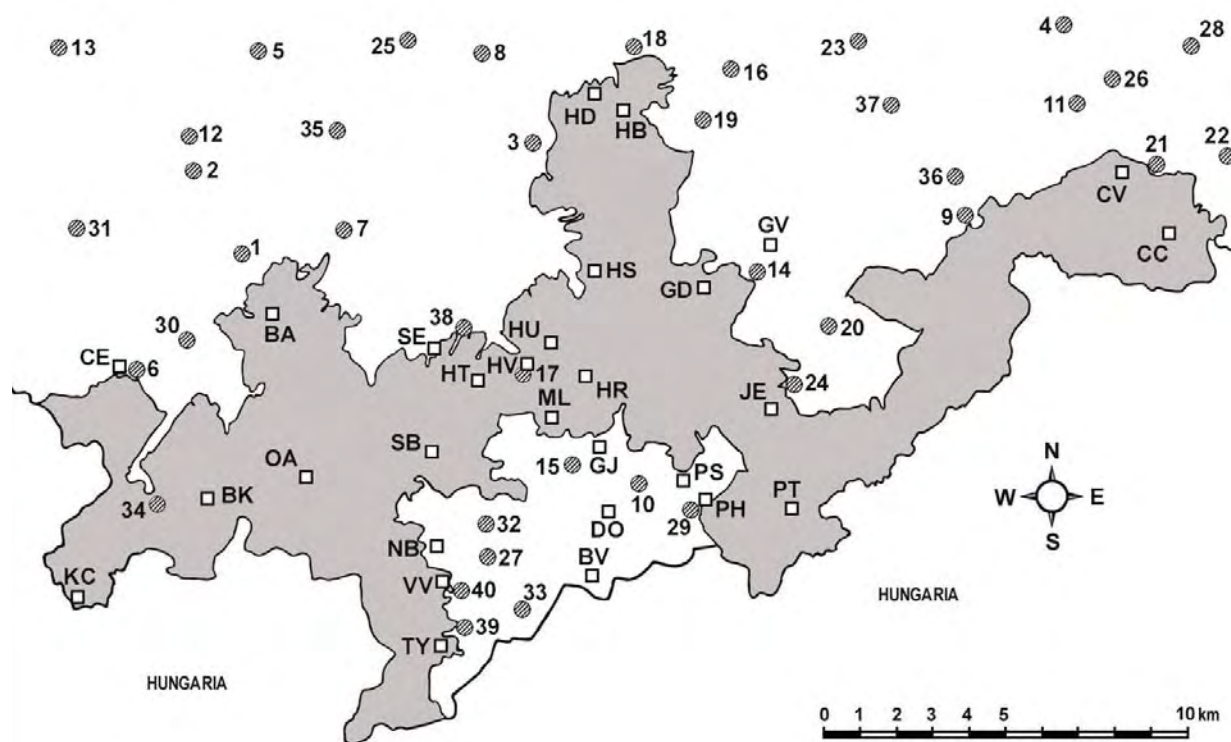
rus communis). Na těchto lokalitách roste množství chráněných a ohrožených druhů bylin: koníček velkokvětý (*Pulsatilla grandis*), hlaváček jarní (*Adonis vernalis*), sasanka lesní (*Anemone sylvestris*), vstavač nachový (*Orchis purpurea*), vstavač trojzubý (*Orchis tridentata*). Vedle suchých pastvin se v CHKO nalézají také mezofilní pastviny a spásané louky s tomkou vonnou (*Anthoxanthum odoratum*), pohánkou hřebenitou (*Cynosurus cristatus*) a lipnicí luční (*Poa pratensis*). Z bylin zde roste např. vstavač kukačka (*Orchis morio*). V aluviích potoků se pak setkáváme s nížinnými a podhorskými kosenými loukami s ovsíkem vyvýšeným pravým (*Arrhenatherum elatius*), psárkou luční (*Alopecurus pratensis*) a kostřavou červenou (*Festuca rubra*).

Další informace o přírodních poměrech studovaného území lze nalézt na internetových adresách: <http://www.cerovavrchovina.eu/>, http://cs.wikipedia.org/wiki/Cerov%C3%A1_vrchovina, <http://www.infoglobe.cz/hory/evropa/slovensko/cerova-vrchovina/> a <http://www.seps.sk/zp/iucn/projekty/econet/ncore.htm> (k 31.1.2013).

MATERIÁL A METODIKA

Systematický průzkum dřepčků byl prováděn v letech 2009–2012 v měsících duben–září. Během 14 několikadenních výprav jsme uskutečnili celkem 86 exkurzí na 29 vybraných lokalitách CHKO Cerová vrchovina a v jejich bezprostředním okolí. Při výběru lokalit jsme se snažili obsáhnout pokud možno všechny typy biotopů ve zkoumané oblasti. Řadu lokalit jsme navštívili z různých důvodů pouze jednou, jiné vícekrát. Přehled zkoumaných lokalit je uveden níže.

Materiál jsme získávali plošným smykem bylinného porostu, oklepáváním rostlin, individuálním sběrem

Obr. 2. Cerová vrchovina, schématická mapa obcí a lokalit.

Fig. 2. Cerová vrchovina, schematic map of the villages and localities.

Obce (pruhovaná kolečka): **Villages** (striped rings): 1 – Belina, 2 – Biskupice, 3 – Blhovce, 4 – Bottovo, 5 – Bulhary, 6 – Čakanovce, 7 – Čamovce, 8 – Čierny Potok, 9 – Drňa, 10 – Dubno, 11 – Dubovec, 12 – Fiľakovo, 13 – Fiľakovské Kováče, 14 – Gemerské Dehtáre, 15 – Gemerský Jablonec, 16 – Gortva, 17 – Hajnáčka, 18 – Hodejov, 19 – Hodejovec, 20 – Hostice, 21 – Chrámeč, 22 – Janice, 23 – Jesenské, 24 – Jestice, 25 – Konrádovce, 26 – Martinová, 27 – Nová Bašta, 28 – Orávka, 29 – Petrovce, 30 – Radzovce, 31 – Ratka, 32 – Stará Bašta, 33 – Studená, 34 – Šiatorská Bukovinka, 35 – Šíd, 36 – Šimonovce, 37 – Širkovce, 38 – Šurice, 39 – Tachty, 40 – Večelkov.

Lokalita (bílé čtverečky): **Localities** (white squares): BV – Bakov, BA – Belina, CE – Čakanovce, DO – Dubno, GD – Gemerské Dehtáre, GV – Gemerské Dehtáre-východně, GJ – Gemerský Jablonec, ML – Gemerský Jablonec-Matrač, HU – Hajnáčka-Buková, HV – Hajnáčka-hradný vrch, HR – Hajnáčka-Ragáč, HS – Hajnáčka-Steblová skala, HT – Hajnáčka-Tilič, HB – Hodejov-Bizovo, HD – Hodejov-Dobogov, CC – Chrámeč-Cechmajstrová dolina, CV – Chrámeč-Vlčia dolina, JE – Jestice, NB – Nová Bašta, OA – Obručná, PH – Petrovce-mokřad u hřbitova, PS – Petrovce-SV niva, PT – Petrovce-Trnková, SB – Stará Bašta env., BK – Šiatorská Bukovinka env., KC – Šiatorská Bukovinka-Karanč, SE – Šurice env., TY – Tachty, VV – Večelkov.

imag a proséváním detritu. Při výzkumu jsme nepoužívali žádný typ pasti. Veškerý materiál byl determinován autory, část vypreparována a část ponechána ve smrtičkách k dalšímu případnému studiu. Žádný ze zkoumaných druhů není chráněn zákonem. K zařazení lokalit do faunistických čtverců jsme využili práce ZELENEHO (1972). Není-li uvedeno jinak, fotografie lokalit pořídil P. Boža. Názvy rostlin jsou dle DOSTÁLA (1989), údaje o živných rostlinách přebíráme z prací ČÍŽKA (2006) a ČÍŽKA & DOGUETA (2008). Nomenklatura dřepčiků je převzata z prací ČÍŽKA (2006) s několika úpravami podle DÖBERLA (2010), rody jsou řazeny podle práce STREJČKA (1993).

Seznam použitých zkratk: PR – přírodní rezervace; NPR – národní přírodní rezervace; NPP – národní přírodní památka; NP – národní park; CHKO – chráněná krajinná oblast; PP – přírodní památka; EVL – Evropsky významná lokalita soustavy Natura 2000. PB – Petr Boža; PC – Petr Čížek; LK – Lubomír Koloničný; MO – Michal Ouda; VB – Václav Benedikt; ex. – exemplář; spp. – species (druhy); ostatní zkratky viz přehled lokalit.

PŘEHLED A STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA LOKALIT

V následující části podáváme stručnou charakteristiku jednotlivých lokalit, ve kterých jsme prováděli faunistický průzkum. Schematický přehled lokalit je znázorněn na Obr. 2. Lokality jsou seřazeny v abecedním pořadí podle jejich zkratk. Struktura zápisu lokalit je jednotná: zkratka lokality, název lokality (skutečný nebo pracovní), číslo mapového čtverce, stručná charakteristika lokality.

BA: BELINA (7785) (Obr. 3)

Část Malobelinské hory v katastrálním území obce Belina, s úzkou lesostepní plošinou, na jejímž okraji zvětrává bazalt a vytváří skalní město. Jedná se o PP. Vlastní studovanou lokalitu tvoří zápoj lesa, lesostep a skalní výchozy.

BK: ŠIATORSKÁ BUKOVINKA (7884)

Jedná se o území situované východně od obce Šiatorská Bukovinka. Je reprezentováno luhem Bukovinského potoka, loukami a dubinami na jižně exponovaných svazích údolí Bukovinského potoka, dále lomem Mačiaca (Obr. 4) a NPR Šomoška. Louky slouží jako extenzivní pastviny. Rezervace Šomoška je komplexem různě starých lesů s dominancí buku a vtroušenými habrem, javorem a lípou. Je zde velké množství dřevní hmoty ve stadiu rozpadu. Neaktivní kamenolom Mačiaca je stanovištěm s xerotermní vegetací a roztroušeným výskytem topolu osiky, vrby jívy a dubů.

BV: BAKOV (7885)

Lokalita se nachází asi 0,5 km severovýchodně

Obr. 3. Belina (BA), lesostep. (Foto: M. Ouda).

Fig. 3. Belina (BA), forest steppe. (Photo by: M. Ouda).

Obr. 4. Šiatorská Bukovinka env. (BK), lom Mačiaca.

Fig. 4. Šiatorská Bukovinka env. (BK), quarry Mačiaca.

od obce Bakov. Jedná se o kopcovitou krajinu pokrytou spraší, která je využívána k intenzivní pastvě ovcí. Na této lokalitě sídlí velká kolonie syslů. Během průzkumu v prvním roce bylo zaznamenáno vypalování okrajové části pastviny.

CC: CHRÁMEC – CECHEMAJSTROVÁ DOLINA (7787)

Lokalita se nachází asi 0,5–2,5 km jižně od obce Chrámeček. Tvoří ji doliny Cechmajstrová a Teplá, vrcholové partie a severní svahy hřebenu Pohanského hradu a Vysoké skaly, hraničící s Maďarskem. Cechmajstrovou dolinu vyplňuje niva Janického potoka obklopená sprašovými kopci. Místo je částečně zemědělsky využíváno, o čemž svědčí přítomnost pastvin a úhorů. Svahy, na nichž neprobíhá pastva, podléhají silné sukcesi, bohatý výskyt jalovce obecného (*Juniperus communis*). Tichá dolina představuje sečené louky. Severní svahy hraničního hřebene jsou téměř čistou bučinou. Vrcholové partie hřebene, při hraniční čáře, je zapojeným lesem s lokálním výskytem lesostepí a skalních výchozů, ovšem jen na maďarskou stranu. V zápoji lesa se nacházejí jednotlivé

staré duby.

CE: ČAKANOVCE (7784)

Stanoviště na jižním okraji obce Čakanovce, které je PP. Jedná se o geologický profil třetihorních mořských a suchozemských písčných sedimentů. Místo entomologického průzkumu tvořila zpevněná písková vyvýšenina s xerothermní vegetací.

CV: CHRÁMEC – VLČIA DOLINA (7787)
(Obr. 5)

Vlčia dolina se nachází 0,5 km jihozápadním směrem od obce Chrámec. Protéká jí Chrámecký potok. Měkce modelovaný reliéf je tvořen oblými kopci na písčivcovém podkladě s překryvem spraší a četným výskytem záhybů a postranních krátkých dolinek. Jižně orientované svahy jsou součástí EVL Pieskovcové chrby, patřící do soustavy Natura 2000. Sprašové kopce byly a částečně jsou ještě využívány jako políčka, pastviny, sady a vinice. Hospodaření zde zjevně upadá, což na jedné straně směřuje ke zpestření bioty, na druhou stranu je, v krajině historicky obhospodařované, prostor pro spontánní sukcesi. Právě trnky, růže, trnovníky akáty a některé další druhy silně zarůstají svahy a degradují biotopy, které jsou předmětem ochrany.

DO: DUBNO (7886) (Obr. 6)

Lokalitu jižně od obce Dubno tvoří pastviny na sprašových svazích na severním břehu vodní nádrže Petrovce a dále pobřežní litorál severního okraje nádrže. Nádrž je přírodní rezervací, ve které byly zaznamenány ohrožené i vzácné druhy ptáků a rostlin.

GD: GEMERSKÉ DECHTÁŘE (7786) (Obr. 7)

Pastviny v kopcovitě zvlněné krajině na písčitém podkladu, nacházející se západně od obce Gemerské Dechtáře. Není součástí CHKO. Sběr dřepčků probíhal na vegetaci při okrajích polních cest a svazích pastvin.

GJ: GEMERSKÝ JABLONEC (7885) (Obr. 8)

Lokalita se nachází 1–2 km východně až severovýchodně od obce Gemerský Jablonec na členitém kopcovitém terénu. Táhlé údolí podél potůčku začíná u silnice mezi Gemerským Jabloncem a obcí Dubno a pokračuje se spoustou bočních údolíček až ke statku Vodokáš. Dno údolí a svahy jsou většinou intenzivně spásané (krávy, ovce), některé méně nebo vůbec, nespásané podléhají sukcesi trnkou, růží šípkovou, hlohem. Sběr byl též prováděn v okolí a po obvodu písčiny u silnice směrem na Dubno. Oblast statku Vodokáš je též významnou lokalitou sysla v soustavě Natura 2000.

GV: GEMERSKÉ DECHTÁŘE – VÝCHODNĚ OBCE (7786)

Nivní údolí potoka a okolní pastviny nacházející se východně od obce Gemerské Dechtáře při silnici směrem na Hostice. Sběr prováděn v nivních porostech při potůčku, na pastvině a v okolí písčných

Obr. 5. Chrámec – Vlčia dolina (CV), sprašové kopce.

Fig. 5. Chrámec – Vlčia dolina (CV), loess hills.

Obr. 6. Dubno (DO), vodní nádrž Petrovce, pobřežní společenstva. (Foto: M. Ouda).

Fig. 6. Dubno (DO), water reservoir of Petrovce, the coastal communities. (Photo by: M. Ouda).

Obr. 7. Gemerské Dechtáře (GD), pastviny.

Fig. 7. Gemerské Dechtáře (GD), pastures.

srázů.

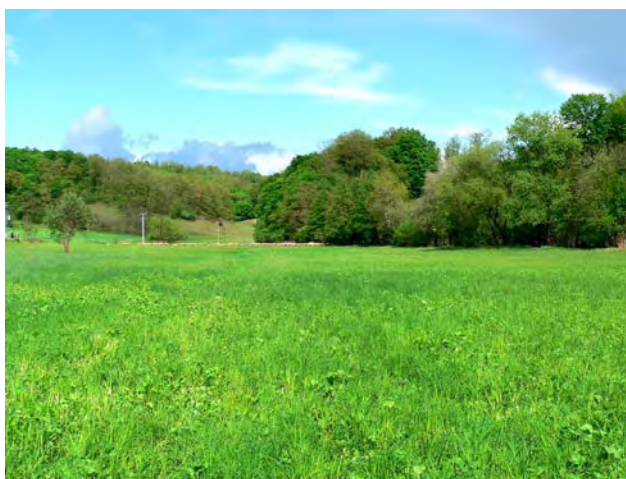
HB: HODEJOV – BIZOVO (7685) (Obr. 9)

Bizovo, malá osada asi 2 km na jih od Hodejova.

Obr. 8. Gemerský Jablonec (GJ), pastvina s písčnými srázy.

Fig. 8. Gemerský Jablonec (GJ), the pasture with sandy slopes.

Obr. 9. Hodejov – Bizovo (HB), mokřadní louka.

Fig. 9. Hodejov – Bizovo (HB), wetland meadow.

Lokalita zahrnuje údolí mezi kopci Dobogov (354 m) a Esterház (335 m). Pramení zde potok Štiavica, v jehož okolí se nacházejí cenné mokřady. Svahy údolí jsou využívány k extenzivní pastvě.

HD: HODEJOV – DOBOGOV (7685)

Vrch Dobogov (354 m) se nachází asi 2 km jihozápadně od obce Hodejov. Sběr probíhal v zápoji dubohabrového lesa ve vrcholové části a na travnatých planinkách jižním a západním směrem od vrcholu.

HR: HAJNÁČKA – RAGÁČ (7785) (Obr. 10)

Vrch Ragáč, národní přírodní rezervace, nacházející se východně od Hajnáčky, vznikl sopečnou činností a je jedním z nejmladších vulkánů na Slovensku. Vrchol tvoří troskový kužel. Lokalita je představována celým hřbetem Ragáče, orientovaným jižním směrem až ke svahu a úpatí před statkem Vodokáš. Lávkový hřbet je porostlý hlavně dubem cerem. Je tvořen zapojenou doubravou a malou lesostepí se skalními výchozy.

Obr. 10. Hajnáčka – Ragáč (HR), vrcholová lesostep.

Fig. 10. Hajnáčka – Ragáč (HR), forest steppe on the top.

Obr. 11. Hajnáčka – Tilič (HT), lesostep na severovýchodním svahu.

Fig. 11. Hajnáčka – Tilič (HT), forest steppe on northeastern slope.

HS: HAJNÁČKA – STEBLOVÁ SKALA (7786)

Lokalita představuje okolí cesty z Hajnáčky – Buková na Steblovou skalu a dále blízké okolí vrcholu Steblová skala. Jedná se převážně o komplex lesů – dubohabřinu a malou lesostepní až stepní formaci při vrcholu Steblové skaly. Vrch je přírodní rezervací, jedná se o vypreparovanou čedičovou výplň sopečného kráteru se sloupcovou odlučností. Na lesostepních plochách roste vzácná xerothermní flóra, např. kosatec nízký (*Iris pumila*), kavyl (*Stipa* sp.), koniklec luční (*Pulsatilla pratensis*), žanovec měchýřík (*Colutea arborescens*).

HT: HAJNÁČKA – TILIČ (7785) (Obr. 11)

Vrch Tilič (475 m) je situován jihozápadním směrem asi dva km od obce Hajnáčka. Průzkum probíhal jednak na severovýchodním svahu kopce, v bukohabrovém zápoji lesa a dále ve vrcholové skalní obnažené stepní části. Okolí Tiliče představuje lesní komplex uvnitř CHKO a navazuje těsně na Pohanský hrad.

HU: HAJNÁČKA – BUKOVÁ (7785)

Jedná se o sprašové, jižně orientované údolí asi jeden km severovýchodně od obce Hajnáčka. Prudké svahy jsou spíše extenzivně využívány jako pastviny a tak místo nabývá rázu druhotné stepi.

HV: HAJNÁČKA – HRADNÝ VRCH (7785) (Obr. 12)

Hajnáčský hradný vrch, dominanta Cerové vrchoviny, nacházející se uprostřed obce Hajnáčka, je vy-preparovaná výplň sopouchu neogenní sopky. Místo sbírání je představováno blízkým okolím sopečného komína a cestou k němu. Hajnáčský vrch je původním místem výskytu xerothermní vegetace, např. kavylu Ivanova (*Stipa pennata*). Biotop je přírodní rezervací.

JE: JESTICE (7786) (Obr. 13)

Lokalita se nachází 0,5–1 km jihozápadně od obce Jestice. Tvoří ji jižně a jihozápadně orientované úbočí údolí, niva potoka a luční plató na vrcholu úbočí směrem k obci Jestice. Údolí je využíváno jako extenzivní pastvina převážně v nivě a severních úbočích doliny, a tak vegetace jižních úbočí má charakter prolínání rostlin pastvin a xerothermních stepí a lesostepí. Prostředí zpestřují občasné plochy lesostepních doubrav, zpustlých ovocných sadů a vinic. Severovýchodní okraj vrcholového plató tvoří cerová doubrava.

KC: ŠIATORSKÁ BUKOVINKA – KARANČ (7884)

Vrch Karanč (725 m), je nejvyšší kótou nejen CHKO, ale i celé Cerové vrchoviny. Jedná se o mohutnýandezitový kopec položený jihozápadně od obce Šiatorská Bukovinka na hranici s Maďarskem. Lokalita je porostlá bukovým lesem.

ML: GEMERSKÝ JABLONEC – MATRAČ (7885)

Lokalita je představována kopcem Matrač (409 m) položeným severozápadně od obce Gemerský Jablonec, včetně úhorů, luk a lesostepí na jižním svahu kopce. Dále lokalita zahrnuje lomy a jejich okolí severně od Gemerského Jablonce. Západně od lomů se nachází vrcholová, mírně svažité step se zajímavou bylinnou skladbou např. užankou (*Cynoglossum* sp.), hostitelskou rostlinou některých vzácnějších dřepčíků.

NB: NOVÁ BAŠTA (7885)

Lokalitu představuje nivní údolí mezi obcemi Nová Bašta a Stará Bašta proti proudu Malého potoka. Údolí začíná rovinatou nivou, která se postupně zařezává do mírně zvlněného až kopcovitého terénu. Travnaté svahy jsou zpestřeny několika písečnými srázy, vegetace podléhá sukcesi křovin. Niva je položena mimo CHKO a je využívána jako extenzivní pastvina. Lokalita za hranicí CHKO začíná prudce stoupat zapo- jenou bukovou habřinou až k sedlu Garád.

Obr. 12. Hajnáčka (HV), hradný vrch.

Fig. 12. Hajnáčka (HV), the castle hill.

Obr. 13. Jestice (JE), údolní niva a jižně orientované svahy.

Fig. 13. Jestice (JE), alluvial plain and south-facing slopes.

OA: OBRUČNÁ (7885)

Lokalitu představuje lesní komplex mezi obcí Obručná a lomem Mačiaca u Šomošky.

PH: PETROVCE – MOKŘAD U HŘBITOVA (7886)

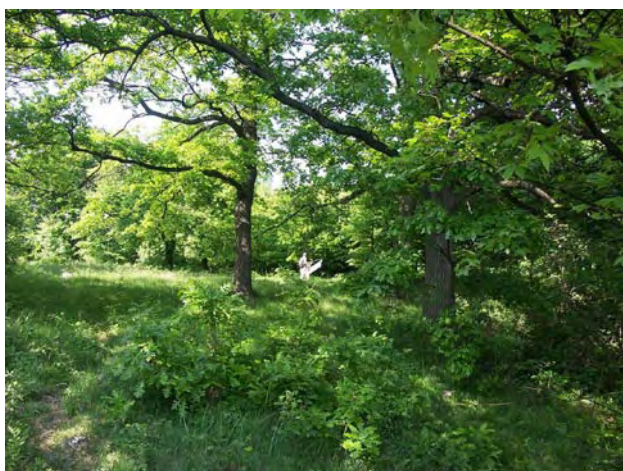
Plošně nevelká lokalita v okolí hřbitova na východním okraji obce Petrovce směrem na Jestice, tvořená mokřadem s porosty sítiny.

PS: PETROVCE – SV NIVA (7886)

Sledované území je tvořeno údolní nivou potoka mezi kopci Drieňové (332 m), Klinový vrch (331 m), Vrchné diely (321 m) a silnicí od obce Petrovce směrem na Jestice. Údolí je položeno asi 1 km SSV od obce Petrovce a jeho SV úbočí je hranicí CHKO. Niva a severozápadní svahy jsou využívány jako pastvina. Kolem malého potoka je mokřadní vegetace, jihozápadní svahy jsou zarostlé invazivní vegetací. Údolí je relativně členité s lokálním výskytem cen- ných xerothermních lesostepních nik.

Obr. 14. Petrovce – Trnková (PT), nivní pastvina.
Fig. 14. Petrovce – Trnková (PT), floodplain pasture.

Obr. 15. Stará Bašta (SB), Pohanský hrad, lesostep. (Foto: M. Ouda).
Fig. 15. Stará bašta (SB), Pohanský hrad, forest steppe. (Photo by: M. Ouda).

PT: PETROVCE – TRNKOVÁ (7886) (Obr. 14)
Lokalita představuje soustavu nivních údolí a dolinek podél přítoků Mačacího potoka, mezi obcí Petrovce a osadami Jabloňové a Trnková. Nivy slouží jako extenzivní pastviny, zahrnují luční a mokřadní vegetaci. Doliny jsou uvozeny oblými lesnatými kopci. Lesy tvoří převážně bučiny s habrem, na okrajích s výskytem dubů, lísek a krušiny, lokálně i borovice. Na holých svazích rostou jalovce. Součástí lokality je také chráněný areál Fenek, v rámci Cerové vrchoviny ojedinělý mokřadní biotop. Najít v něm můžeme např. ohrožené druhy rostlin jako okrotice bílá a dlouholistá.

SB: STARÁ BAŠTA (7885)

Rozsáhlá oblast, rozdělená stanovištně na dvě odlišné lokality: Pohanský hrad (Obr. 15) a Stará Bašta – úpatí Pohanského hradu. Stará Bašta – úpatí Pohanského hradu představuje území mezi SZ okrajem obce Stará Bašta, kopcem Pastvisko a Pohanským hradem. Jedná se o extenzivní i místy intenzivní

Obr. 16. Šurice env. (SE), kopcovitý terén východně od obce. (Foto: M. Ouda).
Fig. 16. Šurice env. (SE), hilly terrain to east of the village. (Photo by: M. Ouda).

Obr. 17. Tachty (TY), pobřežní louka u nádrže.
Fig. 17. Tachty (TY), coastal meadow close to the water reservoir.

pastviny, lesostepi, různé remízy, nivu potoka. Svahy JZ úbočí Pohanského hradu jsou porostlé starými hrušněmi a jinými starými soliterními stromy. Místo je z biologického hlediska zajímavé, ale silně podléhá sukcesi trnky, hlavně v místech s jen občasnou pastvou. Lokalita Pohanský hrad je NPR, jedná se o stolovou horu (z geologického hlediska o lávový příkrov). Hora je porostlá přirozenými, často kvalitními lesy až pralesního typu s početným výskytem dřevní hmoty v různém stupni rozpadu. Hlavními typy lesů jsou dubohabřiny, doubravy, na horních skalnatých svazích cerové doubravy a na severních svazích bučiny. Vrcholové plató je bezlesé s luční vegetací a s občasnými soliterními duby. Celkově je lokalita Pohanský hrad stanovištně velmi pestrá s mozaikovitým výskytem lesních, skalních a stepních společenstev.

SE: ŠURICE (7885) (Obr. 16)

Lokalitu tvoří zvlněný, kopcovitý terén východně od obce Šurice až k severnímu zalesněnému úbočí

Pohanského hradu. Jedná se o stepní, luční až pastviné biotopy se suchomilnými a teplomilnými rostlinnými formacemi. Území, pod názvem Soví hrad, patří do soustavy Natura 2000. Na řadě míst lokalita podléhá sukcesi a náletům invazivních rostlin, proto udržení pastvy je zde podmínkou pro zachování stepní bioty.

TY: TACHTY (7885)

Lokalita představuje okolí vodní nádrže Tachty, nacházející se na západním okraji stejnojmenné obce. Východní část nádrže má příkré, slínové břehy. V západní části se nachází bohaté litorální pásmo, které postupně přechází ve velmi hodnotnou mokřadní louku (Obr. 17) a v nivu potoka Gortva, který napájí vodní nádrž. K lokalitě dále patří pastviny, místy intenzivně spásané, položené jižně od mokřadní louky. Zde se také nachází písečné srázy a louky obklopující pastviny, v současnosti pravděpodobně opuštěné.

VV: VEČELKOV (7885)

Lokalita začíná na severním okraji obce Večelkov, pokračuje podél Čomovského potoka západním směrem nejprve po hranici CHKO a dále po úbočí kopce Borievka už v CHKO. Niva má podobný ráz jako údolí Malého potoka u Nové Bašty (viz výše lokalita NB).

VÝSLEDKY

Během faunistického průzkumu jsme na území CHKO Cerové vrchoviny a okolních lokalitách zaznamenali celkem 126 druhů dřepčků, což představuje zhruba 54 % všech druhů dosud zjištěných na území Slovenska. Postupně jsme získali 1599 faunistických údajů, které jsou předmětem sdělení v následující části.

Faunistické údaje jsou v následujícím přehledu seřazeny chronologicky. Za názvem druhu je uveden zlomek, který udává počet lokalit, na kterých byl druh zjištěn (v čitateli zlomku) a celkový počet faunistických údajů (v jeho jmenovateli). Následuje tučně zkratka lokality, datum nálezu a zkratka sběratele. Pomlčka odděluje jednotlivé lokality. Pokud je v textu použit termín oblast, jedná se vždy o zkoumanou oblast CHKO Cerová vrchovina a přilehlé lokality. Pokud je u údajů uvedena zkratka PB, PC nebo MO platí, že vždy dotyčná osoba druh sbírala a determinovala. U údajů se zkratkou LK platí, že determinaci provedl PB, u údajů VB determinaci provedl MO. Hodnocení výskytu v České republice a na Slovensku vychází z vlastních zkušeností autorů, pokud není uvedeno jinak. Druhy reliktní, neschopné adaptace na náhradní typ biotopu, jsou v přehledu označeny značkou ®.

Přehled zjištěných druhů

Phyllotreta armoraciae (Koch, 1803) 1/4

BK: 30.IV.2009, PB, PC, LK, MO

Eurytopní monofág na *Armoracia rusticana*, v nížinách i pahorkatinách. Imaga na jaře i v létě. Na Slovensku na vhodných místech všude dosti hojný.

Phyllotreta astrachanica Lopatin, 1977 18/44

BK: 30.IV.2009, PB, PC. – **GJ:** 1.V.2009, PB, PC, LK, MO; 30.V.2009, PC; 10.VI.2010, PB; 24.IX.2011, PB, PC; 30.IX.2012, VB. – **TY:** 29.V.2009, PB; 11.VI.2010, PC, MO; 13.IV.2012, PB; 17.VI.2012, PB, PC; 7.VII.2012, MO. – **BV:** 3.IV.2010, MO. – **NB:** 5.V.2010, PB. – **SB:** 5.V.2010, PB, PC, MO. – **HD:** 7.V.2010, MO; 18.V.2012, PB, PC. – **JE:** 3.VII.2011, PC, MO. – **PT:** 3.–4.VII.2011, MO; 18.V.2012, PB, PC; 15.VI.2012, MO. – **CC:** 5.VII.2011, PC. – **PH:** 24.IX.2011, PC. – **GD:** 25.IX.2011, PB. – **HV:** 14.IV.2012, PB. – **VV:** 13.IV.2012, PB. – **HR:** 17.V.2012, PB, PC; 16.VI.2012, PB. – **SE:** 17.V.2012, PB. – **ML:** 14.VI.2012, MO. – **PS:** 14.VI.2012, PB, PC.

Eurytopní oligofág na různých Brassicaceae. Např. na *Rorippa* spp., *Alliaria* spp., *Sisymbrium* spp., *Cardamine* spp., *Neslia paniculata* a dalších. Vyskytuje se jak na vlhkých, tak na sušších lokalitách. V nížinách, pahorkatinách i vysoko v horách, od jara do podzimu. Na Slovensku na vhodných místech hojný.

Phyllotreta atra (Fabricius, 1775) 9/12

BK: 30.IV.2009, PB, PC. – **GJ:** 1.V.2009, PB, PC, MO; 10.VI.2010, PC. – **BV:** 3.IV.2010, MO. – **SE:** 2.VII.2011, PC. – **PT:** 3.–4.VII.2011, PC. – **CC:** 5.VII.2011, PC. – **TY:** 7.VII.2012, MO. – **PS:** 27.IX.2012, MO.

Eurytopní oligofág na nejrozmanitějších Brassicaceae a Resedaceae. Např. na *Brassica* spp., *Armoracia rusticana*, *Cardamine* spp., *Sisymbrium* spp., *Sinapis* spp., *Alliaria* spp., *Lepidium* spp., *Arabis* spp., *Erysimum* spp., *Berteroa* spp. a *Reseda* spp. V nížinách i pahorkatinách, téměř po celý rok. Na Slovensku téměř všude velmi hojný druh.

Phyllotreta christinae Heikertinger, 1941 ® 2/3

BK: 30.IV.2009, PB. – **PT:** 3.–4.VII.2011, MO; 15.VI.2012, MO.

Stenotopní oligofág na *Cardamine* spp., v ČR a SR hlavně na *Cardamine impatiens*. Zejména podél lesních cest, kde živná rostlina nejčastěji roste. V nížinách i pahorkatinách, imaga hlavně v květnu a červnu. Na Slovensku lokální a vzácný druh.

Phyllotreta cruciferae (Goeze, 1777) 14/45

BK: 30.IV.2009, PB, PC, MO; 15.VI.2012, PC. – **GJ:** 1.V.2009, PB, PC, MO; 30.V.2009, PB, PC, MO; 9.VI.2010, MO; 10.VI.2010, PB, PC; 11.VI.2010, MO; 24.IX.2011, PB. – **PT:** 2.V.2009, PB, PC; 15.VI.2012, MO. – **TY:** 29.V.2009, PB; 11.VI.2010, PC, MO; 17.VI.2012, PB, PC; 7.VII.2012, MO. – **HT:** 29.V.2009, MO. – **GV:** 30.V.2009, MO. – **SB:** 5.V.2010, PB, PC, MO; 10.VI.2010, PB,

MO; 28.IX.2012, MO. – **HD**: 7.V.2010, PB, PC; 18.V.2012, PB. – **BA**: 8.5.2010, PB, MO; 12.VI.2010, PB. – **SE**: 2.VII.2011, MO. – **PH**: 24.IX.2011, PC. – **HV**: 14.IV.2012, PB; 17.V.2012, PB, PC. – **HR**: 17.V.2012, PB, PC.

Eurytopní oligofág na různých Brassicaceae, divoce rostoucích i kulturních. Např. na *Cardamine amara*, *Sisymbrium* spp., *Sinapis* spp., *Brassica* spp., *Rorippa* spp., *Arabis* spp., *Alyssum* spp. a dalších. V nížinách i pahorkatinách, téměř po celý rok, nejvíce na jaře a počátkem léta. Na Slovensku na vhodných místech velmi hojný druh.

Phyllotreta diademata Foudras, 1860 3/3

HV: 14.IV.2012, PB. – **PS**: 14.VI.2012, PB. – **TY**: 7.VII.2012, MO.

Stenotopní oligofág na vlhkorných Brassicaceae, zejména na *Neslia paniculata* a *Rorippa* spp. Druh vyskytující se převážně na vlhkých stanovištích, v zaplavovaných nivách řek či močálovitých lokalitách. Hlavně v nížinách, méně často v pahorkatinách. Od jara do podzimu. Na Slovensku lokálně, pouze místy hojnější.

Phyllotreta exclamationis (Thunberg, 1784) 2/2

BK: 30.IV.2009, MO. – **SB**: 19.V.2011, MO.

Stenotopní oligofág na různých Brassicaceae. Převážně na vlhkých stanovištích v nížinách i pahorkatinách např. na *Cardamine* spp. a *Rorippa* spp., ale také vysoko v horách na *Cardaminopsis borbasii*. Imaga hlavně v časném jaru, méně na podzim. Na Slovensku nehojný mokřadní druh.

Phyllotreta fornuseki Čížek, 2003 1/1

ML: 9.VI.2010, MO.

Stenotopní oligofág na Brassicaceae. Nedávno popsáný druh podobný *P. atra*, dosud zjištěn na *Sisymbrium* spp., *Crambe tataria* a *Aurinia saxatilis*. V nížinách od dubna do září, nejvíce v červnu. Na Slovensku zřejmě velmi lokální druh.

Phyllotreta nemorum (Linnaeus, 1758) 6/9

GJ: 1.V.2009, PC, MO. – **PT**: 2.V.2009, PC. – **SB**: 5.V.2010, PB, PC, MO. – **BK**: 6.V.2010, PB. – **JE**: 3.VII.2011, PC. – **CC**: 5.VII.2011, PC.

Eurytopní oligofág na různých Brassicaceae, např. na *Brassica* spp., *Sisymbrium* spp., *Rorippa* spp., *Cardamine* spp., *Lepidium* spp. a dalších., v nížinách i pahorkatinách, méně na horách. Imaga téměř po celý rok. Na Slovensku na vhodných místech všude dosti hojný. Často na kulturních rostlinách v zahradách i polích.

Phyllotreta nigripes (Fabricius, 1775) 11/24

BK: 30.IV.2009, PB, LK; 6.V.2010, PC. – **GJ**: 1.V.2009, PB, PC, LK, MO; 30.V.2009, PB, PC; 3.IV.2010, MO; 10.VI.2010, PB. – **PT**: 2.V.2009, PB. – **TY**: 29.V.2009, PC, MO; 7.VII.2012, MO. – **SB**: 5.V.2010, PB; 10.VI.2010, PB. – **HD**: 7.V.2010, PB. – **BA**: 8.V.2010, MO; 12.VI.2010, PB.

– **DO**: 22.V.2011, PB. – **CC**: 5.VII.2011, PC. – **HV**: 14.IV.2012, PB. – **HR**: 16.VI.2012, PB.

Eurytopní polyfág na různých Brassicaceae a Resedaceae. Např. na *Sisymbrium* spp., *Alliaria* spp., *Erysimum* spp., *Cardamine* spp., *Sinapis* spp., *Reseda lutea* a *R. luteola* a dalších. V nížinách i pahorkatinách na nejrozličnějších typech lokalit. Od jara do podzimu. Na Slovensku všude velmi hojný druh.

Phyllotreta nodicornis (Marsham, 1802) 2/2

GJ: 1.V.2009, MO. – **HD**: 7.V.2010, MO.

Eurytopní oligofág na Resedaceae (*Reseda luteola* a *R. lutea*). Převážně v nížinách, méně často v pahorkatinách. Imaga nejvíce na jaře, méně v létě. Na Slovensku lokálně, v oblasti poměrně vzácný druh.

Phyllotreta ochripes (Curtis, 1837) 7/20

BK: 30.IV.2009, PB, PC, LK, MO. – **GJ**: 1.V.2009, PB; 20.V.2011, PC. – **PT**: 2.V.2009, PC, MO; 20.V.2011, PB; 15.VI.2012, MO. – **SB**: 5.V.2010, PB, MO; 19.V.2011, MO; 22.V.2011, PB, PC. – **BA**: 8.V.2010, PB. – **HS**: 21.V.2011, PB, PC. – **KC**: 23.V.2011, PB, PC.

Eurytopní oligofág na různých Brassicaceae, zejména na *Alliaria officinalis* a *Rorippa* spp., ale také na *Cardamine amara*, *Sinapis arvensis*, *Diplotaxis muralis* a dalších. Převážně v nížinách, ale často i v pahorkatinách, od dubna do podzimu. Na Slovensku vcelku hojný druh.

Phyllotreta striolata (Fabricius, 1803) 1/1

HV: 14.IV.2012, PB.

Eurytopní oligofág na různých Brassicaceae, např. na *Brassica* spp., *Nasturtium* spp., *Sisymbrium* spp., *Rorippa* spp. a dalších. Brouci převážně na vlhkých lokalitách, ale též na sušších místech prakticky po celý rok. V nížinách i pahorkatinách. Na Slovensku na vhodných lokalitách hojný druh.

Phyllotreta undulata Kutschera, 1860 15/51

BK: 30.IV.2009, PB, PC; 6.V.2010, PB; 15.VI.2012, PB. – **GJ**: 1.V.2009, PB, PC, MO; 30.V.2009, MO; 9.VI.2010, MO; 10.VI.2010, PB; 11.VI.2010, MO; 20.V.2011, PC; 5.VII.2011, MO; 24.IX.2011, PB. – **PT**: 2.V.2009, MO; 20.V.2011, PB; 3.–4.VII.2011, MO; 24.IX.2011, PB; 18.V.2012, PB; 15.VI.2012, MO. – **TY**: 29.V.2009, MO; 11.VI.2010, PC, MO; 21.V.2011, PB; 6.VII.2011, MO; 13.IV.2012, PB; 17.VI.2012, PB, PC. – **BV**: 3.IV.2010, MO. – **SB**: 5.V.2010, PB, MO; 10.VI.2010, PB; 19.V.2011, MO; 22.V.2011, PB, PC. – **HD**: 7.V.2010, PB; 18.V.2012, PB, PC. – **KC**: 23.V.2011, PB, PC. – **SE**: 2.VI.2011, PC, MO. – **JE**: 3.VII.2011, PC, MO. – **CC**: 5.VII.2011, PC, MO. – **PH**: 24.IX.2011, PC. – **HV**: 14.IV.2012, PB. – **HR**: 17.V.2012, PB; 16.VI.2012, PB. – **PS**: 14.VI.2012, PB.

Eurytopní oligofág na různých Brassicaceae, např. na *Armoracia rusticana*, *Neslia* spp., *Sinapis* spp., *Sisymbrium* spp., *Brassica* spp., *Rorippa* spp., *Berteroa*

spp., *Cardamine* spp. a dalších, v nížinách, pahorkatinách i na horách, téměř po celý rok. Na Slovensku na vhodných místech všude velmi hojný druh.

Phyllotreta vittula (L. Redtenbacher, 1849) 19/45

BK: 30.IV.2009, PB, PC, MO; 6.V.2010, PB; 15.VI.2012, PB, PC. – **GJ:** 1.V.2009, PB, MO; 3.IV.2010, MO; 30.IX.2012, VB. – **PT:** 2.V.2009, PB, PC; 10.VI.2010, PB; 3.–4.VII.2011, PC, MO; 24.IX.2011, PB; 15.VI.2012, MO; 8.VII.2012, MO. – **TY:** 29.V.2009, PC; 17.VI.2012, PB; 7.VII.2012, MO; 29.IX.2012, MO. – **GV:** 30.V.2009, PB. – **BV:** 3.IV.2010, MO. – **HT:** 5.IV.2010, MO. – **NB:** 5.V.2010, PB. – **SB:** 5.V.2010, PB, PC, MO; 10.VI.2010, PB. – **HD:** 7.V.2010, PB, MO. – **BA:** 8.5.2010, PB, PC, MO. – **SE:** 2.VII.2011, MO. – **JE:** 3.VII.2011, PC, MO. – **CC:** 5.VII.2011, PC, MO. – **PS:** 14.VI.2012, PB, PC; 27.IX.2012, MO. – **HR:** 16.VI.2012, PB. – **SE:** 5.VII.2012, MO. – **CE:** 7.VII.2012, MO. – **DO:** 28.IX.2012, MO.

Eurytopní polyfág na různých Brassicaceae (např. *Sisymbrium* spp., *Brassica* spp., *Rorippa* spp., *Armoracia* spp., *Cardamine* spp., *Diplotaxis* spp., *Aurinaria saxatilis*, aj.), Poaceae (*Alopecurus* spp., *Festuca* spp., *Hordeum* spp. aj.) a snad také Asteraceae (*Taraxacum* spp., aj.). V nížinách, pahorkatinách i na horách, téměř po celý rok. Na Slovensku velmi hojný druh, téměř všude.

Aphthona abdominalis (Duftschmid, 1825) 5/6

GJ: 1.V.2009, PB. – **HU:** 28.V.2009, PB. – **GV:** 30.V.2009, MO. – **SB:** 5.V.2010, MO. – **TY:** 11.VI.2010, PB, PC.

Stenotopní oligofág na *Tithymalus* spp., např. na *T. cyparissias*, *T. platyphylos* a *T. esula*. Převážně v nížinách, méně v pahorkatinách. Na Slovensku lokální druh, místy hlavně v Podunají vcelku hojný.

Aphthona atrovirens (Förster, 1849) ® 4/5

GV: 30.V.2009, PC, MO. – **CV:** 30.5.2009, PB. – **SE:** 2.VII.2011, MO. – **GJ:** 30.IX.2012, VB.

Stenotopní oligofág na *Linum* spp., hlavně na *L. tenuifolium*, *L. hirsutum* a *L. flavum*, udáván také na *Helianthemum* spp. Hlavně v nížinách a pahorkatinách na výslunných stráních od jara do podzimu. Na Slovensku lokální a nehojný, místy např. v NP Slovenský kras poměrně hojný druh.

Aphthona cyparissiae (Koch, 1803) 9/11

GV: 30.V.2009, PB. – **GJ:** 30.V.2009, PB. – **ML:** 9.VI.2010, MO. – **TY:** 11.VI.2010, MO; 6.VII.2011, MO. – **PT:** 3.–4.7.2011, PC. – **CC:** 5.VII.2011, PC, MO. – **BK:** 15.VI.2012, PB. – **HR:** 16.VI.2012, PB. – **CE:** 7.VII.2012, MO.

Stenotopní oligofág na *Tithymalus* spp., převážně na *T. cyparissias*. V nížinách i pahorkatinách, od jara do podzimu, nejvíce v létě. Na Slovensku na příhodných místech hojný druh.

Aphthona czwalinae Weise, 1888 1/1

HT: 29.V.2009, MO.

Stenotopní oligofág na *Tithymalus* spp., převážně na *T. lucida* a *T. palustris*. Hlavně v nížinách, od jara do podzimu, nejvíce v létě. Na Slovensku lokální, hojnější v Podunají.

Aphthona euphorbiae (Schränk, 1781) 4/5

BK: 30.IV.2009, PB. – **TY:** 29.V.2009, MO. – **GJ:** 30.V.2009, PB; 9.IX.2010, PB. – **KC:** 23.V.2011, PC.

Eurytopní polyfág na *Tithymalus* spp. a *Linum* spp. V nížinách i v pahorkatinách, od jara do podzimu. Na Slovensku na vhodných místech velmi hojný druh, nejhojnější druh rodu.

Aphthona lacertosa (Rosenhauer, 1847) ® 4/7

TY: 11.VI.2010, PB. – **DO:** 22.V.2011, PB. – **PT:** 3.–4.VII.2011, PC, MO. – **CC:** 5.VII.2011, PC, MO. – **ML:** 14.VI.2012, MO.

Stenotopní monofág na *Tithymalus cyparissias*. Převážně na xerothermních stráních či na rovinatých stepích, méně v pahorkatinách. Od jara do podzimu. Na Slovensku na stepních lokalitách většinou hojný druh.

Aphthona lutescens (Gyllenhal, 1808) 5/6

SB: 5.V.2010, PC. – **PT:** 20.V.2011, PB. – **PH:** 24.IX.2011, PB, PC. – **HR:** 16.I.2012, PB. – **PS:** 27.IX.2012, MO.

Stenotopní monofág na *Lythrum salicaria*. V nížinách i pahorkatinách, výhradně na vlhkých stanovištích, od jara do podzimu. Na Slovensku zejména v nížinách hojný druh.

Aphthona nigriscutis Foudras, 1860 9/23

HU: 28.V.2009, PC, MO. – **TY:** 29.V.2009, PB, MO; 11.VI.2010, PB, PC; 21.V.2011, PB, PC; 17.VI.2012, PB, PC. – **HT:** 29.V.2009, PC, MO; 12.VI.2010, MO. – **GV:** 30.V.2009, PB, PC, MO. – **DO:** 22.V.2011, PC. – **PT:** 3.–4.VII.2011, MO; 15.VI.2012, MO. – **ML:** 14.VI.2012, MO. – **PS:** 14.VI.2012, PB, PC. – **HR:** 16.VI.2012, PB.

Stenotopní oligofág na *Tithymalus* spp., převážně na *T. cyparissias*. V nížinách i pahorkatinách, od jara do pozdního léta. Velké populace zejména na písčitých půdách. Na Slovensku vcelku nehojný druh.

Aphthona nonstriata (Goeze, 1777) 3/6

PT: 2.V.2009, PB, PC; 18.V.2012, PB, PC. – **PS:** 27.IX.2012, VB. – **DO:** 28.IX.2012, MO.

Stenotopní monofág na *Iris pseudacorus*. V nížinách i pahorkatinách, téměř po celý rok. Na Slovensku na příhodných mokřadních místech velmi hojný druh.

Aphthona ovata Foudras, 1860 11/33

BK: 30.IV.2009, PB, PC, MO; 6.V.2010, PB. – **PT:** 2.V.2009, PC. – **HU:** 28.V.2009, PB. – **SB:** 5.V.2010, PB, PC, MO; 10.VI.2010, PB, PC, MO; 12.VI.2010, MO; 22.V.2011, PB, PC; 28.IX.2012, MO. – **OA:**

6.V.2010, PC. – **HD**: 7.V.2010, PB, PC, MO. – **BA**: 8.V.2010, PC, MO; 12.VI.2010, PB, PC. – **TY**: 11.VI.2010, PB; 6.VII.2011, MO; 17.VI.2012, PB. – **GJ**: 20.V.2011, PB, PC. – **HR**: 21.V.2011, MO; 17.V.2012, PC; 16.VI.2012, PB. – **HS**: 21.V.2011, PB, PC. – **CC**: 5.VII.2011, PC, MO.

Stenotopní oligofág na různých *Tithymalus* spp. Spíše na sušších lokalitách. Na Slovensku na příhodných lokalitách velmi hojný druh.

Aphthona pygmaea (Kutschera, 1861) 9/26

BK: 30.IV.2009, PC; 6.V.2010, PB. – **NB**: 5.V.2010, PB. – **SB**: 5.V.2010, PB, PC, MO; 10.VI.2010, PB, PC, MO; 19.V.2011, MO; 22.V.2011, PB, PC. – **HD**: 7.V.2010, PB, PC, MO. – **BA**: 8.V.2010, PB, PC, MO; 12.VI.2010, PC. – **JE**: 20.V.2011, MO; 3.VII.2011, MO. – **GJ**: 4.IV.2010, MO; 20.V.2011, PB. – **HS**: 21.V.2011, PB. – **HR**: 17.V.2012, PB; 16.VI.2012, PB.

Eurytopní oligofág na *Tithymalus* spp., hlavně na *T. cyparissias* a *T. esula*. V nížinách i pahorkatinách, od jara do podzimu, na suchých i vlhkých stanovištích. Na Slovensku nehojný druh.

Aphthona rugipennis Ogloblin, 1927 ® 1/1

GJ: 9.VI.2010, MO.

Stenotopní monofág na *Linum hirsutum*. Xerothermofil pahorkatin, převážně v pozdním létě a na podzim. Na Slovensku velmi lokální a velmi vzácný druh.

Aphthona venustula (Kutschera, 1861) 14/22

BK: 30.IV.2009, PB, MO. – **PT**: 2.V.2009, PB; 15.VI.2012, MO. – **HU**: 28.V.2009, PB. – **BV**: 3.IV.2010, MO. – **SB**: 5.V.2010, PB, MO. – **OA**: 6.V.2010, PC. – **HD**: 7.V.2010, PB. – **BA**: 8.V.2010, PB, PC, MO; 12.VI.2010, PB. – **SB**: 10.VI.2010, PB. – **GJ**: 20.V.2011, PB. – **HR**: 21.V.2011, MO. – **HS**: 21.V.2011, PB, PC. – **KC**: 23.V.2011, PB, PC. – **TY**: 13.IV.2012, PB.

Eurytopní oligofág na *Tithymalus* spp., převážně na *T. cyparissias*. V nížinách i v pahorkatinách, od jara do podzimu. Na Slovensku na vhodných místech téměř všude velmi hojný druh.

Longitarsus anchusae (Paykull, 1799) 11/16

GJ: 1.V.2009, PB, PC, MO; 9.VI.2010, MO. – **PT**: 2.V.2009, PB. – **HU**: 28.V.2009, PB. – **TY**: 29.V.2009, PB. – **GV**: 30.V.2009, PC. – **SB**: 5.V.2010, PC; 22.V.2011, PB. – **HD**: 7.V.2010, PB. – **BA**: 8.V.2010, PC, MO. – **HT**: 12.VI.2010, MO. – **HR**: 21.V.2011, MO. – **DO**: 22.V.2011, PB.

Eurytopní oligofág na Boraginaceae, hlavně na *Symphytum officinale*, *Echium vulgare*, *Cynoglossum officinale* a *Nonnea pulla*. V nížinách a pahorkatinách, od konce března do poloviny června. Na Slovensku na vhodných místech hojný druh.

Longitarsus apicalis (Beck, 1817) 1/1

SB: 28.IX.2012, MO.

Stenotopní oligofág na *Cirsium* spp. a *Carduus* spp.,

ale bionomie málo známá. Převážně v pahorkatinách a podhorských oblastech, hlavně v létě a na podzim. Na Slovensku lokálně, místy hojný.

Longitarsus atricillus (Linnaeus, 1761) 3/4

PT: 2.V.2009, PB; 24.IX.2011, PB. – **NB**: 5.V.2010, PB. – **SB**: 28.IX.2012, MO.

Eurytopní polyfág na *Ranunculus* spp., ale také udáván na *Onobrychis* spp. a *Achillea millefolium*. V nížinách a pahorkatinách, od dubna do června a od srpna do října. Na Slovensku nehojný druh vlhkých luk.

Longitarsus ballotae (Marshall, 1802) 8/14

BK: 30.IV.2009, PB, PC, MO. – **GJ**: 1.V.2009, PB, PC. – **TY**: 29.V.2009, PC; 11.VI.2010, PC. – **NB**: 5.V.2010, PB, PC. – **SB**: 5.V.2010, PB; 28.IX.2012, MO. – **ML**: 9.VI.2010, MO. – **HV**: 17.V.2012, PB. – **DO**: 28.IX.2012, MO.

Stenotopní oligofág na *Ballota nigra* a *Marrubium vulgare*. V nížinách a pahorkatinách, většinou v lehké zastíněných místech, na jaře a na podzim. Na Slovensku hojný druh.

Longitarsus bertii Leonardi, 1973 12/25

BK: 30.IV.2009, PB. – **GJ**: 1.V.2009, PB, PC, LK, MO; 30.V.2009, PB. – **PT**: 2.V.2009, PB, PC, LK, MO; 27.IX.2012, MO. – **HT**: 29.V.2009, PB. – **GV**: 30.V.2009, MO. – **NB**: 5.V.2010, PB, PC, MO. – **HB**: 7.V.2010, PB, PC. – **TY**: 21.V.2011, PB; 29.IX.2012, MO. – **JE**: 24.IX.2011, PB. – **PH**: 24.IX.2011, PB, PC. – **PS**: 27.IX.2012, MO. – **SB**: 28.IX.2012, MO.

Stenotopní oligofág na *Mentha* spp., hlavně na *M. arvensis*. V nížinách a pahorkatinách, na vlhkých lokalitách kolem rybníků či potoků, na jaře a na podzim. Na Slovensku hlavně na jihu, většinou ne vzácný.

Longitarsus cerinthes (Schrank, 1798) 1/1

PS: 27.IX.2012, MO.

Stenotopní monofág na *Cerintho minor*. V nížinách, pahorkatinách i na horách. Na Slovensku docela hojný druh.

Longitarsus cizeki Döberl, 2004 ® 1/1

GD: 25.IX.2011, PB.

Stenotopní druh, zatím zjištěn pouze na *Senecio erucifolius*. V nížinách, hlavně na slaniskách. Zatím známý pouze ze Slovenska, vzácný.

Longitarsus curtus (Allard, 1860) 3/5

BK: 30.IV.2009, PB, LK; 6.V.2010, PB. – **PT**: 2.V.2009, PB. – **GJ**: 24.IX.2011, PB.

Stenotopní oligofág na Boraginaceae, zejména na *Myosotis* spp. a *Symphytum officinale*. V nížinách i pahorkatinách, častěji na vlhkých lokalitách, od jara do podzimu. Na Slovensku nehojný druh.

Longitarsus echii (Koch, 1803) 4/10

BK: 30.IV.2009, PC. – **GJ**: 1.V.2009, PB, PC, LK, MO; 3.IV.2010, MO; 4.IV.2010, MO. – **TY**: 4.IV.2010, MO. – **BA**: 8.V.2010, PB, PC.

Stenotopní oligofág na *Echium vulgare* a *Anchusa*

officinalis. V nížinách a pahorkatinách, na xerothermních místech, v dubnu a květnu. Na Slovensku hlavně v nížinách a zde nevzácný druh.

Longitarsus exsoletus (Linnaeus, 1758) 10/15

HU: 28.V.2009, PC. – **HT:** 29.V.2009, PC. – **CV:** 30.V.2009, PB, PC. – **GJ:** 30.V.2009, PB, PC, MO; 9.VI.2010, MO. – **ML:** 9.VI.2010, MO; 14.VI.2012, MO. – **HR:** 21.V.2011, MO; 16.VI.2012, PB. – **CC:** 5.VII.2011, PC. – **HV:** 17.V.2012, PB. – **PT:** 14.VI.2012, PB. – **SE:** 14.VI.2012, PB.

Eurytopní oligofág na různých Boraginaceae, např. na *Echium vulgare*, *Cynoglossum officinale*, *Pulmonaria* spp. a *Myosotis* spp. V nížinách i pahorkatinách. Na Slovensku vcelku hojný druh.

Longitarsus foudrasi Weise, 1893 @ 1/1

HR: 16.VI.2012, PB.

Stenotopní oligofág na *Verbascum* spp., zejména na *V. lychnitis*. V nížinách i pahorkatinách, na xerothermních místech, v létě a na podzim. Na Slovensku lokální, pouze místy hojnější.

Longitarsus fulgens (Foudras, 1860) @ 2/2

TY: 11.VI.2010, PB. – **DO:** 28.IX.2012, MO.

Stenotopní druh, udáván na *Scutellaria galericulata*. V nížinách a pahorkatinách, výhradně na vlhkých stanovištích, často v olšinách, na jaře od května do června, potom v září a říjnu. Na Slovensku lokální a vzácný druh.

Longitarsus gracilis Kutschera, 1864 1/1

PH: 24.IX.2011, PC.

Eurytopní oligofág na *Tussilago farfara* a *Senecio jacobaea*. V nížinách i pahorkatinách, od konce července do října. Na Slovensku nehojný druh.

Longitarsus helvolus Kutschera, 1863 @ 4/9

GJ: 1.V.2009, PB, PC. – **NB:** 5.V.2010, MO. – **BA:** 8.V.2010, MO. – **SB:** 10.VI.2010, PB, PC, MO; 22.V.2011, PB; 28.IX.2012, MO.

Stenotopní monofág na *Teucrium chamaedrys*. V nížinách a pahorkatinách na výslunných stráních, hlavně v druhé polovině léta a na podzim. Na Slovensku na stepních lokalitách dosti hojný druh.

Longitarsus jacobaeae (Waterhouse, 1858) 1/1

GJ: 9.IX.2010, PB.

Stenotopní oligofág na *Senecio* spp., převážně na *S. jacobaea*. V nížinách i pahorkatinách na výslunných místech, od konce července do října. Na Slovensku na příhodných místech vcelku nehojný druh.

Longitarsus kutscherae (Rye, 1872) 3/3

BK: 30.IV.2009, PB. – **GJ:** 24.IX.2011, PC. – **PT:** 18.V.2012, PC.

Eurytopní polyfág na *Plantago* spp., ale také na *Galeopsis tetrahit* a *Melampyrum sylvaticum*. V nížinách a pahorkatinách, vzácněji na horách. Od dubna do září. Na Slovensku široce rozšířený, hojný druh.

Longitarsus lateripunctatus personatus Weise, 1893 6/14

BK: 30.IV.2009, PB, PC, MO. – **SB:** 5.V.2010, PC, MO. – **OA:** 6.V.2010, PC, MO. – **BA:** 8.V.2010, PB, PC, MO; 12.VI.2010, PB, PC. – **ML:** 9.VI.2010, MO. – **HS:** 21.V.2011, PC.

Stenotopní oligofág na Boraginaceae, ve střední Evropě hlavně na *Pulmonaria* spp. a *Symphytum tuberosum*. V nížinách a pahorkatinách, hlavně v dubnu a květnu. Na jižním Slovensku nevzácný druh.

Longitarsus lewisii (Baly, 1874) 5/7

GJ: 30.V.2009, PC. – **NB:** 5.V.2010, MO. – **PS:** 14.VI.2012, PB, PC; 27.IX.2012, MO. – **PT:** 15.VI.2012, MO. – **SB:** 28.IX.2012, MO.

Stenotopní oligofág na *Plantago* spp., převážně na *Plantago major*. V nížinách a pahorkatinách, zejména na cestách se živnou rostlinou, od jara do podzimu. Na Slovensku na vhodných místech vcelku nehojný druh.

Longitarsus linnaei (Duftschmid, 1825) 4/12

HR: 2.V.2009, PB. – **SB:** 5.V.2010, PB, PC, MO; 10.VI.2010, PC; 12.VI.2010, MO; 22.V.2011, PB, PC. – **HD:** 7.V.2010, PB, PC, MO. – **HS:** 21.V.2011, PB.

Stenotopní monofág na *Symphytum tuberosum*. V nížinách i pahorkatinách. Na Slovensku na vhodných místech nevzácný druh.

Longitarsus longipennis Kutschera, 1863 @ 1/1

SE: 5.VII.2012, MO.

Stenotopní monofág na *Convolvulus arvensis*. V nížinách a pahorkatinách, na xerothermních lokalitách od května do července. Na Slovensku vzácný druh.

Longitarsus longiseta Weise, 1889 @ 3/3

BK: 30.IV.2009, PB. – **NB:** 5.V.2010, PB. – **PT:** 20.V.2011, PB.

Stenotopní oligofág na *Veronica officinalis*, udáván také na *Plantago lanceolata*. V nížinách i pahorkatinách, od dubna do září, nejvíce v květnu. Na Slovensku lokální a vzácný druh.

Longitarsus luridus (Scopoli, 1763) 16/34

BK: 30.IV.2009, PB, PC, MO; 6.V.2010, PC. – **GJ:** 1.V.2009, PB, PC, MO. – **HT:** 29.V.2009, PB. – **GV:** 30.V.2009, MO; 25.IX.2011, PB. – **NB:** 5.V.2010, PB, MO. – **SB:** 5.V.2010, PB; 10.VI.2010, PB, MO; 19.V.2011, MO; 22.V.2011, PB; 28.IX.2012, MO. – **HB:** 7.V.2010, PB. – **ML:** 9.VI.2010, MO. – **BA:** 12.VI.2010, PC. – **SE:** 2.VII.2011, MO; 5.VII.2012, MO. – **PT:** 3.–4.VII.2011, MO; 24.IX.2011, PB, PC; 27.IX.2012, MO. – **CC:** 5.VII.2011, PC, MO. – **JE:** 24.IX.2011, PB. – **HV:** 17.V.2012, PB. – **TY:** 17.VI.2012, PB; 7.VII.2012, MO. – **PS:** 27.IX.2012, MO.

Eurytopní polyfág na Ranunculaceae, Boraginaceae, Dipsacaceae, Lamiaceae, Plantaginaceae a Scrophulariaceae. V nížinách, pahorkatinách i podhorských

oblastech, od dubna do listopadu. Na Slovensku téměř všude velmi hojný druh, nejhojnější druh rodu.

Longitarsus lycopi (Foudras, 1860) 14/50

BK: 39.IV.2009, PB, PC. – **GJ:** 1.V.2009, PB, PC, MO; 30.V.2009, PB, PC. – **PT:** 2.V.2009, PB, PC, LK, MO; 10.VI.2010, PB; 20.V.2011, PC; 3.–4.VII.2011, MO; 24.IX.2011, PB; 18.V.2012, PB; 14.VI.2012, PB; 15.VI.2012, MO. – **HU:** 28.V.2009, MO. – **TY:** 29.V.2009, PB, PC, MO; 11.VI.2010, PB, MO; 21.V.2011, PB, PC; 17.VI.2012, PB, PC; 29.IX.2012, MO. – **GV:** 30.V.2009, PB, MO. – **CV:** 30.V.2009, PC. – **NB:** 5.V.2010, PB, PC, MO. – **SB:** 5.V.2010, PB, MO; 10.VI.2010, PB; 19.V.2011, MO; 22.V.2011, PB; 28.IX.2012, MO. – **HB:** 7.V.2010, PB, PC. – **JE:** 3.VII.2011, PC. – **CC:** 5.VII.2011, MO. – **HR:** 17.V.2012, PB; 16.VI.2012, PB. – **PS:** 14.VI.2012, PB, PC; 27.IX.2012, MO.

Eurytopní oligofág na téměř všech *Mentha* spp., také na *Lycopus europaeus*, *Glechoma hederacea* a dalších Lamiaceae. V nížinách i pahorkatinách, většinou na vlhkých lokalitách, ale nezřídka i na stepích. Na Slovensku na příhodných místech hojný až velmi hojný druh.

Longitarsus medvedevi Shapiro, 1956 ® 4/12

SB: 5.V.2010, PB, PC, MO; 10.VI.2010, PB; 19.V.2011, MO; 22.V.2011, PB, PC. – **BK:** 6.V.2010, PB. – **HD:** 7.V.2010, PB, PC, MO. – **HS:** 21.V.2011, PB.

Stenotopní monofág na *Veronica teucrium*. V nížinách i pahorkatinách, na xerothermních stráních. Na Slovensku na stepních lokalitách nevzácný druh.

Longitarsus melanocephalus (De Geer, 1775) 10/31

BK: 30.IV.2009, PB, MO; 15.VI.2012, PC. – **GJ:** 1.V.2009, PB, PC, MO; 3.IV.2010, MO; 9.IX.2010, PB; 24.IX.2011, PB. – **PT:** 2.V.2009, LK; 20.V.2011, PB; 3.–4.VII.2011, MO; 24.IX.2011, PB; 18.V.2012, PB; 14.VI.2012, PB; 15.VI.2012, MO. – **TY:** 29.V.2009, MO; 11.VI.2010, MO; 17.VI.2012, PC; 7.VII.2012, MO. – **NB:** 5.V.2010, PB. – **SB:** 5.V.2010, PC, MO; 19.V.2011, MO. – **OA:** 6.V.2010, MO. – **PH:** 24.IX.2011, PB, PC. – **VV:** 13.IV.2012, PB. – **PS:** 14.VI.2012, PB, PC; 27.IX.2012, MO.

Eurytopní oligofág na *Plantago* spp. V nížinách a pahorkatinách, vzácněji v horách. Od jara do podzimu. Na Slovensku na vhodných místech velmi hojný, širouce rozšířený druh.

Longitarsus minusculus (Foudras, 1860) ® 1/1

SB: 5.V.2010, PC.

Stenotopní oligofág na Lamiaceae, ve střední Evropě hlavně na *Stachys recta* a *Ballota nigra*. V pahorkatinách na xerothermních místech. Na Slovensku pouze na původních stepních lokalitách, vzácný druh.

Longitarsus monticola Kutschera, 1863 2/3

BK: 30.IV.2009, PB, LK. – **CC:** 5.VII.2011, PC.

Stenotopní oligofág na Boraginaceae, hlavně na *Symphytum officinale* a *Myosotis* spp. V pahorkatinách a na horách, převážně na vlhkých lokalitách. Na Slovensku nevzácný druh.

Longitarsus nasturtii (Fabricius, 1792) 12/18

BK: 30.IV.2009, PB, MO. – **GJ:** 1.V.2009, LK. – **PT:** 2.V.2009, LK; 20.V.2011, PB. – **NB:** 5.V.2010, PB – **SB:** 5.V.2010, PB, PC; 19.V.2011, MO. – **HB:** 7.V.2010, PB. – **BA:** 8.V.2010, MO. – **DO:** 22.V.2011, PC; 28.IX.2012, MO. – **JE:** 3.VII.2011, PC. – **HV:** 17.V.2012, PB. – **PS:** 14.VI.2012, PB; 27.IX.2012, MO. – **HR:** 16.VI.2012, PB.

Eurytopní oligofág na *Symphytum* spp., *Echium vulgare*, *Cynoglossum officinale* a dalších Boraginaceae. V nížinách a pahorkatinách, od jara do podzimu. Na Slovensku na vhodných místech všude velmi hojný druh.

Longitarsus niger (Koch, 1803) 16/45

BK: 30.IV.2009, PB, MO; 6.V.2010, PB, PC. – **GJ:** 1.V.2009, PB, PC, LK, MO; 30.V.2009, MO; 3.IV.2010, MO; 4.IV.2010, MO; 20.V.2011, PB; 5.VII.2011, MO. – **PT:** 2.V.2009, LK; 3.–4.VII.2011, MO; 18.V.2012, PB; 15.VI.2012, MO. – **HU:** 28.V.2009, PB. – **TY:** 29.V.2009, PB, PC, MO; 4.IV.2010, MO; 11.VI.2010, PC; 21.V.2011, PB, PC; 6.VII.2011, PC, MO; 13.IV.2012, PB; 17.VI.2012, PC; 7.VII.2012, MO. – **CV:** 30.V.2009, MO. – **BV:** 3.IV.2010, MO. – **NB:** 5.V.2010, PB, MO. – **SB:** 5.V.2010, PC, MO. – **HD:** 7.V.2010, PB, PC; 18.V.2012, PB. – **BA:** 8.V.2010, PB. – **DO:** 22.V.2011, PB. – **JE:** 3.VII.2011, PC. – **VV:** 13.IV.2012, PB. – **PS:** 14.VI.2012, PC. – **SE:** 5.VII.2012, MO.

Stenotopní oligofág na *Plantago* spp., hlavně na *P. lanceolata* a *P. major*. V nížinách a pahorkatinách. Na Slovensku místy a vcelku nehojný, v CHKO Cerová vrchovina dosti hojný druh.

Longitarsus nigrofasciatus (Goeze, 1777) 9/23

BK: 30.IV.2009, PB, PC, MO; 6.V.2010, PB. – **GJ:** 1.V.2009, PB, PC, LK, MO; 3.IV.2010, MO; 20.V.2011, PC. – **PT:** 2.V.2009, PB. – **HR:** 2.V.2009, PB. – **TY:** 29.V.2009, PB, PC; 11.VI.2010, PB; 21.V.2011, PB; 13.IV.2012, PB; 29.IX.2012, MO. – **HB:** 7.V.2010, PB. – **BA:** 8.V.2010, PC; 12.VI.2010, PB. – **ML:** 9.VI.2010, MO. – **JE:** 20.V.2011, MO.

Eurytopní oligofág na *Verbascum* spp., zejména na *V. phlomoides*, žije i na *Scrophularia* spp. V nížinách i pahorkatinách, většinou od dubna do července a na podzim. Na Slovensku na vhodných místech vcelku nehojný druh.

Longitarsus obliteratus (Rosenhauer, 1847) 11/25

BK: 30.IV.2009, PB, PC, MO; 6.V.2010, PB, PC. – **GJ:** 1.V.2009, PB, MO; 9.IX.2010, PC; 24.IX.2011, PB. – **PT:** 2.V.2009, MO; 3.–4.VII.2011, PC; 24.IX.2011, PC. – **HT:** 29.V.2009, MO; 12.VI.2010, MO. – **GV:** 30.V.2009, PB. – **NB:** 5.V.2010, PB,

MO. – **SB**: 5.V.2010, PB, PC, MO; 19.V.2011, MO. – **ML**: 9.VI.2010, MO. – **HR**: 21.V.2011, MO. – **SE**: 2.VII.2011, PC. – **JE**: 3.VII.2011, MO.

Stenotopní oligofág na Lamiaceae, hlavně na *Thymus* spp., *Origanum vulgare*, ale i na *Mentha* spp., na xerothermních místech. V nížinách a pahorkatinách, od jara do podzimu. Na Slovensku na vhodných lokalitách hojný druh.

Longitarsus pallidicornis Kutschera, 1863 @ 1/2

SB: 10.VI.2010, PC; 2.VII.2011, PC.

Stenotopní oligofág na *Pulmonaria* spp. a *Symphytum tuberosum*. Hlavně na horách, méně v pahorkatinách. Na Slovensku na vhodných místech nevzácný druh.

Longitarsus parvulus (Paykull, 1799) 4/4

CV: 30.V.2009, PB. – **TY**: 11.VI.2010, PB. – **GJ**: 9.IX.2010, PC; 1.V.2009, PB.

Eurytopní oligofág na *Linum* spp., ale velmi pravděpodobně i na jiných rostlinách. V nížinách, pahorkatinách i podhorských oblastech, od konce března do října. Na Slovensku na vhodných místech hojný druh.

Longitarsus pellucidus (Foudras, 1860) 4/4

NB: 5.V.2010, PC. – **GJ**: 9.IX.2010, PC. – **GD**: 25.IX.2011, PB. – **DO**: 28.IX.2012, MO.

Eurytopní monofág na *Convolvulus arvensis*. Převažně v nížinách, často také v pahorkatinách, od jara do podzimu. Na Slovensku na vhodných místech hojný až velmi hojný druh.

Longitarsus pratensis (Panzer, 1794) 11/25

BK: 30.IV.2009, PB, PC, LK; 6.V.2010, PC. – **GJ**: 1.V.2009, PB, PC, MO; 3.IV.2010, MO; 9.IX.2010, PC; 20.V.2011, PB; 24.IX.2011, PB. – **TY**: 4.IV.2010, MO; 11.VI.2010, PC; 6.VII.2011, MO. – **NB**: 5.V.2010, PB. – **SB**: 5.V.2010, PB, MO; 10.VI.2010, PB; 28.IX.2012, MO. – **CC**: 5.VII.2011, PC. – **JE**: 24.IX.2011, PC. – **PH**: 24.IX.2011, PC. – **GD**: 25.IX.2011, PB. – **PS**: 14.VI.2012, PC. – **DO**: 28.IX.2012, MO.

Eurytopní oligofág na *Plantago* spp., převážně na *P. lanceolata*. V nížinách a pahorkatinách, od jara do podzimu. Na Slovensku na vhodných místech všude velmi hojný druh.

Longitarsus quadriguttatus (Pontoppidan, 1765) 2/3

TY: 29.V.2009, PB. – **ML**: 9.VI.2010, MO; 14.VI.2012, MO.

Stenotopní oligofág na Boraginaceae, především na *Cynoglossum officinale*. V nížinách a pahorkatinách, většinou v květnu a červnu. Na Slovensku na vhodných místech nevzácný druh.

Longitarsus reichei (Allard, 1860) 2/3

GJ: 1.V.2009, MO; 24.IX.2011, PC. – **PS**: 27.IX.2012, MO.

Stenotopní oligofág na *Plantago* spp., hlavně na *P. lanceolata*, *P. altissima* a *P. maritima*. V ní-

žinách i pahorkatinách, hlavně v létě a na podzim. Na Slovensku na vhodných místech vcelku hojný druh, i když mnohem vzácnější než *L. pratensis*.

Longitarsus rubiginosus (Foudras, 1859) 5/6

PT: 24.IX.2011, PB, PC. – **SE**: 5.VII.2012, MO. – **PS**: 27.IX.2012, MO. – **DO**: 28.IX.2012, MO. – **GJ**: 30.IX.2012, MO.

Eurytopní monofág na *Calystegia sepium*. V nížinách a pahorkatinách, v zahradách i na mokřadech, od pozdního léta do podzimu. Na Slovensku na vhodných místech, hlavně v pobřežní vegetaci hojný druh.

Longitarsus salviae Gruev, 1975 8/17

BK: 30.IV.2009, PB. – **GJ**: 1.V.2009, PC, MO; 30.V.2009, PB; 24.IX.2011, PB. – **HT**: 29.V.2009, PB, PC; 12.VI.2010, MO. – **GV**: 30.V.2009, PB, PC, MO. – **CV**: 30.V.2009, PC, MO. – **BA**: 8.V.2010, PC, MO. – **SB**: 22.V.2011, PB. – **SE**: 14.VI.2012, PB.

Stenotopní oligofág na *Salvia* spp., hlavně na *S. pratensis* a *S. nemorosa*. V nížinách, pahorkatinách i podhorských oblastech, od jara do podzimu, nejvíce v květnu a červnu. Na Slovensku na vhodných místech hojný druh.

Longitarsus strigicollis Wollaston, 1864 6/13

BK: 30.IV.2009, PB, PC, MO. – **GJ**: 1.V.2009, PC. – **PT**: 2.V.2009, PB, PC, MO; 5.VII.2011, MO. – **NB**: 5.V.2010, PB, PC; 20.V.2011, PB. – **PS**: 27.IX.2012, MO. – **SB**: 28.IX.2012, VB.

Stenotopní oligofág na Dipsacaceae, ve střední Evropě hlavně na *Dipsacus sylvestris*. V nížinách i pahorkatinách, od jara do podzimu. Na Slovensku široce rozšířený nehojný druh.

Longitarsus succineus (Foudras, 1860) 8/18

HU: 28.V.2009, PB, PC, MO. – **TY**: 29.V.2009, MO; 11.VI.2010, PC, MO; 6.VII.2011, MO; 17.VI.2012, PC; 7.VII.2012, MO. – **GV**: 30.V.2009, PB, PC, MO. – **GJ**: 30.V.2009, PB, MO. – **DO**: 22.V.2011, PB. – **CC**: 5.VII.2011, MO. – **SE**: 14.VI.2012, PB. – **PT**: 8.VII.2012, MO.

Eurytopní oligofág na Asteraceae, např. na *Eupatorium cannabinum*, *Artemisia* spp., *Achillea millefolium*, *Senecio* spp., *Chrysanthemum leucanthemum* a dalších. V nížinách, pahorkatinách i na horách, od jara do podzimu. Na Slovensku na vhodných místech velmi hojný druh.

Longitarsus suturellus (Duftschmid, 1825) 1/2

PT: 2.V.2009, PC; 3.–4.VII.2011, MO.

Eurytopní oligofág na *Senecio* spp., *Petasites* spp. a *Tussilago farfara*. V nížinách, pahorkatinách i horách, hlavně v lesích a kolem potoků, od jara do podzimu. Na Slovensku na vhodných místech hojný druh.

Longitarsus symphyti Heikertinger, 1912 2/2

TY: 11.VI.2010, PB. – **DO**: 28.IX.2012, MO.

Stenotopní monofág na *Symphytum officinale*. V nížinách a pahorkatinách na vlhčích lokalitách, od srpna

do listopadu. Na Slovensku zejména v pozdním létě a na podzim vcelku hojný druh.

Longitarsus tabidus (Fabricius, 1775) 6/13

BK: 30.IV.2009, MO. – **GJ:** 1.V.2009, PB, PC, MO; 4.IV.2010, MO. – **BV:** 3.IV.2010, MO. – **TY:** 10.IX.2010, PB, PC; 6.VII.2011, MO; 17.VI.2012, PB; 7.VII.2012, MO; 29.IX.2012, MO. – **PT:** 3.–4.VII.2011, MO. – **JE:** 24.IX.2011, PB.

Eurytopní oligofág na *Verbascum* spp. V nížinách a pahorkatinách, od jara do podzimu. Na Slovensku na vhodných místech hojný druh.

Altica brevicollis (Foudras, 1860) 4/13

BA: 8.V.2010, PB. – **PT:** 10.VI.2010, PB, PC; 20.V.2011, PB, PC; 3.–4.VII.2011, PC; 24.IX.2011, PB, PC; 18.V.2012, PB; 14.VI.2012, PB, PC. – **TY:** 21.V.2011, PB. – **BK:** 15.VI.2012, PB.

Stenotopní monofág na *Corylus avellana*. V nížinách a pahorkatinách, na okrajích lesů a zarostlých pasekách, od dubna do srpna, nejvíce v květnu. Na Slovensku vcelku lokální a nehojný druh.

Altica lythri Aubé, 1843 5/8

TY: 29.V.2009, PC; 21.V.2011, PC; 6.VII.2011, MO. – **DO:** 22.V.2011, PC; 28.IX.2012, MO. – **CC:** 5.VII.2011, PC. – **PT:** 14.VI.2012, PB. – **HR:** 16.VI.2012, PB.

Eurytopní polyfág na *Epilobium* spp., *Oenothera biennis* a *Lythrum salicaria*. V nížinách a pahorkatinách, hlavně na vlhkých lokalitách, od dubna do září. Na Slovensku na vhodných místech hojný druh.

Altica oleracea (Linnaeus, 1758) 8/14

GJ: 1.V.2009, PC, MO; 30.V.2009, PC; 9.IX.2010, PB, PC; 30.IX.2012, MO. – **HR:** 21.V.2011, MO. – **CC:** 5.VII.2011, MO. – **TY:** 6.VII.2011, MO. – **GD:** 25.IX.2011, PB. – **PS:** 14.VI.2012, PB. – **PT:** 14.VI.2012, PB; 15.VI.2012, MO. – **DO:** 28.IX.2012, MO.

Eurytopní polyfág na Polygonaceae, Oenotheraceae, Lythraceae, Ericaceae a dalších. V nížinách, pahorkatinách i na horách, od jara do podzimu. Na Slovensku na vhodných místech velmi hojný druh.

Batophila rubi (Paykull, 1799) 10/19

BK: 30.IV.2009, PB. – **PT:** 2.V.2009, PB, PC; 20.V.2011, PB; 18.V.2012, PB; 15.VI.2012, MO. – **SB:** 5.V.2010, PB, PC, MO; 10.VI.2010, PB; 19.V.2011, MO; 22.V.2011, PB. – **OA:** 6.V.2010, PC. – **BA:** 8.V.2010, PB, MO; 12.VI.2010, PB. – **GJ:** 20.V.2011, PB. – **HR:** 21.V.2011, MO. – **PS:** 14.VI.2012, PB. – **SE:** 2.VII.2011, MO.

Eurytopní oligofág na Rosaceae, hlavně na *Rubus* spp. a *Fragaria* spp. V nížinách, pahorkatinách i na horách, od dubna do května a od července do září. Na Slovensku na vhodných místech velmi hojný druh.

Lythraría salicariae (Paykull, 1800) 4/13

GJ: 1.V.2009, PB. – **PT:** 2.V.2009, PB, PC;

10.VI.2010, PB, PC; 20.V.2011, PB; 3.–4.VII.2011, PC; 24.IX.2011, PB; 8.VII.2012, MO. – **DO:** 22.V.2011, PC. – **PS:** 14.VI.2012, PB, PC; 27.IX.2012, MO.

Stenotopní oligofág na *Lythrum* ssp., hlavně na *L. salicaria* a *Lysimachia vulgaris*. V nížinách, pahorkatinách a vzácně na horách, na vlhkých lokalitách, od dubna do září. Na Slovensku na vlhkých lokalitách téměř všude hojný druh.

Neocrepidodera crassicornis (Faldermann, 1837) 1/1

PS: 14.VI.2012, PB

Stenotopní oligofág na *Centaurea* spp. V nížinách a pahorkatinách, od června do září. Na Slovensku hlavně na jihu a zde poměrně vzácný druh.

Neocrepidodera ferruginea (Scopoli, 1763) 13/43

HU: 28.V.2009, PB, MO. – **TY:** 29.V.2009, PB, PC, MO; 11.VI.2010, PB, PC, MO; 21.V.2011, PB, PC; 17.VI.2012, PB, PC; 7.VII.2012, MO. – **HT:** 29.V.2009, MO. – **GV:** 30.V.2009, PB, PC, MO; 25.IX.2011, PB. – **CV:** 30.V.2009, PB, PC. – **GJ:** 30.V.2009, PB, PC, MO; 11.VI.2010, MO; 9.IX.2010, PB, PC; 20.V.2011, PB. – **JE:** 20.V.2011, MO; 24.IX.2011, PC. – **PT:** 20.V.2011, PB; 3.–4.VII.2011, MO; 24.IX.2011, PB; 14.VI.2012, PB; 15.VI.2012, MO; 8.VII.2012, MO. – **HR:** 21.V.2011, MO; 16.VI.2012, PB. – **DO:** 22.V.2011, PB. – **CC:** 5.VII.2011, PC, MO. – **PS:** 14.VI.2012, PB, PC. – **BK:** 15.VI.2012, PB.

Eurytopní oligofág na *Cirsium* spp. a *Carduus* spp., imaga často i na jiných rostlinách. V nížinách, pahorkatinách i na horách, od května do října, nejvíce v létě. Na Slovensku na nejrozličnějších lokalitách velmi hojný druh, nejhojnější druh rodu.

Neocrepidodera transversa (Marsham, 1802) 8/20

TY: 29.V.2009, PB, PC, MO; 6.VII.2011, MO; 17.VI.2012, PB, PC; 29.IX.2012, MO. – **GV:** 30.V.2009, MO. – **GJ:** 30.V.2009, PC. – **PT:** 3.–4.VII.2011, MO; 14.VI.2012, PB; 15.VI.2012, MO; 8.VII.2012, MO; 27.IX.2012, MO. – **CC:** 5.VII.2011, MO. – **PS:** 14.VI.2012, PB, PC; 27.IX.2012, MO. – **HR:** 16.VI.2012, PB. – **DO:** 28.IX.2012, MO.

Eurytopní oligofág na *Cirsium* spp. a *Carduus* spp. V nížinách a pahorkatinách, na vlhkých lokalitách, v létě a na podzim. Na Slovensku na vhodných místech velmi hojný druh.

Derocrepis rufipes (Linnaeus, 1758) 2/3

BK: 30.IV.2009, PB. – **BA:** 8.V.2010, PC, MO.

Eurytopní oligofág na Fabaceae, např. na *Vicia* spp., *Astragalus* spp. a *Medicago* spp. V pahorkatinách a podhorských oblastech. Na Slovensku na vhodných místech vcelku hojný druh.

Hippuriphila modeeri (Linnaeus, 1761) 8/27

GJ: 1.V.2009, PB, PC, LK; 30.IX.2012, VB. – **PT:** 2.V.2009, PB, PC, LK, MO; 10.VI.2010,

PB; 20.V.2011, PB, PC; 3.–4.VII.2011, PC, MO; 18.V.2012, PB, PC; 14.VI.2012, PB; 15.VI.2012, MO; 8.VII.2012, MO. – **TY**: 29.V.2009, PB, PC. – **NB**: 5.V.2010, PB. – **HB**: 7.V.2010, PC. – **PH**: 24.IX.2011, PB, PC. – **PS**: 14.VI.2012, PB, PC. – **HR**: 16.VI.2012, PB.

Stenotopní oligofág na *Equisetum* spp. V nížinách a pahorkatinách, na vlhkých místech, od dubna do září. Na Slovensku na vlhkých místech vcelku hojný druh.

Crepidodera aurata (Marsham, 1802) 13/45

BK: 30.IV.2009, PB, PC, LK, MO; 6.V.2010, PB, PC; 15.VI.2012, PB. – **GJ**: 1.V.2009, PB, PC, LK, MO; 3.IV.2010, MO; 10.VI.2010, PB; 20.V.2011, PB; 30.IX.2012, MO. – **PT**: 2.V.2009, PB, PC, MO; 10.VI.2010, PB, PC; 20.V.2011, PB; 3.–4.VII.2011, MO; 24.IX.2011, PB; 18.V.2012, PB; 14.VI.2012, PB; 15.VI.2012, MO; 8.VII.2012, MO. – **HR**: 2.V.2009, MO; 16.VI.2012, PB. – **TY**: 29.V.2009, PB, PC, MO; 6.VII.2011, MO; 29.IX.2012, MO. – **GV**: 30.V.2009, PB, PC, MO. – **NB**: 5.V.2010, PB. – **HB**: 7.V.2010, PB. – **SB**: 10.VI.2010, PB. – **DO**: 22.V.2011, PC. – **CC**: 5.VII.2011, MO. – **ML**: 14.VI.2012, MO. – **PS**: 14.VI.2012, PB, PC.

Eurytopní oligofág na *Populus* spp. a *Salix* spp. V nížinách, pahorkatinách a podhorských oblastech, od jara do podzimu. Na Slovensku na různých biotopech velmi hojný druh.

Crepidodera aurea (Geoffroy, 1785) 12/29

BK: 30.IV.2009, PB, PC, LK, MO; 6.V.2010, PB, PC; 15.VI.2012, PB, PC. – **GJ**: 1.V.2009, PC; 9.IX.2010, PB. – **PT**: 2.V.2009, PC; 3.–4.VII.2011, MO; 18.V.2012, PB. – **HT**: 29.V.2009, MO – **GV**: 30.V.2009, PB. – **NB**: 5.V.2010, PB. – **HB**: 7.V.2010, PB, MO. – **ML**: 9.VI.2010, MO; 14.VI.2012, MO. – **SB**: 10.VI.2010, PB; 12.VI.2010, MO; 19.V.2011, MO; 22.V.2011, PB. – **TY**: 11.VI.2010, PB, MO. – **HR**: 17.V.2012, PB; 16.VI.2012, PB. – **HD**: 18.V.2012, PB.

Eurytopní oligofág na *Populus* spp. a *Salix* spp. V nížinách, pahorkatinách a podhorských oblastech, od jara do podzimu. Na Slovensku na nejrozrůznějších biotopech velmi hojný druh.

Crepidodera fulvicornis (Fabricius, 1792) 3/5

BK: 30.IV.2009, PB. – **GJ**: 1.V.2009, PB, PC. – **PT**: 2.V.2009, PB, PC.

Eurytopní oligofág na *Salix* spp., řidčeji na *Populus tremula*. V nížinách a pahorkatinách, od jara do podzimu. Na Slovensku na vhodných místech hojný druh.

Crepidodera lamina (Bedel, 1901) ® 3/9

BK: 30.IV.2009, PB, MO; 6.V.2010, PB, PC; 15.VI.2012, PB; 7.VII.2012, MO. – **ML**: 9.VI.2010, MO; 14.VI.2012, MO. – **HR**: 16.VI.2012, PB.

Stenotopní oligofág na *Populus tremula*, vzácně

na *P. nigra*. V pahorkatinách, hlavně na teplých stránkách, v opuštěných lomech, od května do podzimu. Na Slovensku velmi lokální a vzácný druh, nejvzácnější zástupce rodu.

Crepidodera nitidula (Linnaeus, 1758) 2/4

BK: 30.IV.2009, PB, PC, MO. – **SB**: 22.V.2011, PB.

Stenotopní oligofág na *Populus tremula*, vzácně na *P. nigra* či na některých vrbách. V pahorkatinách, od dubna do podzimu. Na Slovensku na vhodných místech nevzácný druh.

Crepidodera plutus (Latreille, 1804) 3/3

TY: 29.V.2009, MO. – **HR**: 17.V.2012, PB. – **PS**: 27.IX.2012, VB.

Stenotopní oligofág na úzkolistých *Salix* spp., vzácně na *Populus* spp. V nížinách a pahorkatinách, od dubna do října. Na Slovensku na vhodných místech nevzácný druh.

Epitrix atropae Foudras, 1860 4/4

OA: 6.V.2010, MO. – **ML**: 9.VI.2010, MO. – **HR**: 16.VI.2012, PB. – **SE**: 13.VI.2012, MO.

Eurytopní oligofág na Solanaceae, hlavně na *Atropa belladonna* a *Lycium halimifolium*. V nížinách, pahorkatinách i na horách, od jara do podzimu. Na Slovensku nehojný druh.

Epitrix pubescens (Koch, 1803) 6/9

GJ: 1.V.2009, PB, PC. – **PT**: 2.V.2009, PB; 20.V.2011, PB. – **HT**: 29.V.2009, MO. – **PS**: 14.VI.2012, PB; 27.IX.2012, MO. – **SB**: 28.IX.2012, MO. – **GJ**: 30.IX.2012, VB.

Eurytopní oligofág na Solanaceae, hlavně na *Solanum dulcamara* a *S. nigrum*. V nížinách a pahorkatinách, od jara do podzimu. Na Slovensku hlavně na vlhkých místech hojný až velmi hojný druh.

Minota obesa (Waltl, 1839) 1/1

HT: 29.V.2009, MO.

Stenotopní oligofág na *Polytrichum* spp. V pahorkatinách a na horách, od jara do podzimu. Na Slovensku lokální, nevzácný druh.

Podagrica fuscicornis (Linnaeus, 1766) 5/8

TY: 29.V.2009, PB; 11.VI.2010, PB, PC. – **GJ**: 11.VI.2010, MO. – **SE**: 2.VII.2011, MO. – **PT**: 3.–4.VII.2011, PC, MO. – **PS**: 14.VI.2012, PB.

Eurytopní oligofág na Malvaceae, hlavně na *Malva* spp., *Althaea* spp. a *Lavatera* spp. V nížinách a pahorkatinách, hlavně od května do srpna. Na Slovensku široce rozšířený a hojný druh.

Podagrica malvae (Illiger, 1807) 3/3

PT: 2.V.2009, PB. – **HV**: 17.V.2012, PC. – **PS**: 14.VI.2012, PB.

Eurytopní oligofág na Malvaceae, hlavně na *Malva* spp., *Althaea* spp. a *Lavatera* spp. V nížinách a pahorkatinách. Na Slovensku nehojný druh.

Podagrica menetriesi (Faldermann, 1837) 7/21

GJ: 1.V.2009, PB, MO; 30.V.2009, PC, MO;

9.VI.2010, MO; 10.VI.2010, PC; 9.IX.2010, PC. – **PT**: 2.V.2009, PB; 10.VI.2010, PB; 20.V.2011, PB, PC; 3.–4.VII.2011, PC, MO; 24.IX.2011, PB; 18.V.2012, PB; 15.VI.2012, MO. – **HT**: 29.V.2009, MO. – **GV**: 30.V.2009, PC. – **PH**: 24.IX.2011, PC. – **PS**: 14.VI.2012, PB. – **HR**: 16.VI.2012, PB.

Stenotopní oligofág na Malvaceae, hlavně na *Althaea officinalis*. Na Slovensku převážně na slaniskách, nehojný druh.

Mantura obtusata (Gyllenhal, 1813) 1/1

BK: 30.IV.2009, PB.

Stenotopní oligofág na *Rumex* spp., hlavně na *R. acetosa* a *R. acetosella*. V nížinách a pahorkatinách, hlavně v květnu a červnu. Na Slovensku na vhodných místech nehojný druh.

Chaetocnema arenacea (Allard, 1860) @ 7/24

GJ: 1.V.2009, PB, PC, MO; 30.V.2009, PB, PC; 9.VI.2010, MO; 10.VI.2010, PB. – **TY**: 29.V.2009, PB, PC, MO; 11.VI.2010, PB, PC, MO; 21.V.2011, PB; 17.VI.2012, PB, PC; 6.VII.2011, PC, MO. – **GV**: 30.V.2009, PB. – **ML**: 9.VI.2010, MO; 14.VI.2012, MO. – **HV**: 17.V.2012, PB. – **PS**: 14.VI.2012, PB. – **SE**: 5.VII.2012, MO.

Stenotopní druh, oligofág na Poaceae: *Bromus mollis*, *B. tectorum* (KONSTANTINOV et al. 2011). Hlavně v nížinách, od dubna do července. Na Slovensku velmi vzácný. V oblasti zjištěn na několika místech, silnější populace pouze na lokalitě Tachty.

Chaetocnema aridula (Gyllenhal, 1827) 15/36

BK: 30.IV.2009, PC. – **GJ**: 1.V.2009, PB, PC; 11.VI.2010, MO; 30.IX.2012, MO. – **PT**: 2.V.2009, PC; 20.V.2011, PB; 24.IX.2011, PB; 18.V.2012, PC; 14.VI.2012, PB; 15.VI.2012, MO. – **CV**: 30.V.2009, PB, PC, MO. – **SB**: 5.V.2010, PB, PC; 10.VI.2010, MO; 28.IX.2012, MO. – **HB**: 7.V.2010, PB. – **TY**: 11.VI.2010, MO; 17.VI.2012, PB, PC; 7.VII.2012, MO. – **SE**: 2.VII.2011, PC, MO; 14.VI.2012, PB; 5.VII.2012, MO. – **JE**: 3.VII.2011, PC. – **CC**: 5.VII.2011, PC, MO. – **HV**: 17.V.2012, PC. – **ML**: 14.VI.2012, MO. – **PS**: 14.VI.2012, PB, PC; 27.IX.2012, MO. – **HR**: 16.VI.2012, PB. – **DO**: 28.IX.2012, MO.

Eurytopní oligofág na Poaceae. V nížinách a pahorkatinách, od dubna do září. Na Slovensku na vhodných místech hojný druh.

Chaetocnema chlorophana (Duftschmid, 1825) 16/51

BK: 30.IV.2009, PB, PC, MO; 6.V.2010, PC; 15.VI.2012, PB. – **GJ**: 1.V.2009, PB, PC, LK, MO; 30.V.2009, PB; 20.V.2011, PB. – **PT**: 2.V.2009, PB, PC, MO; 10.VI.2010, PB; 20.V.2011, PC; 3.–4.VII.2011, PC, MO; 18.V.2012, PB; 14.VI.2012, PB, PC; 15.VI.2012, MO. – **TY**: 29.V.2009, PB, PC; 11.VI.2010, PB, PC; 6.VII.2011, MO. – **GV**: 30.V.2009, PC. – **SB**: 5.V.2010, PC; 19.V.2011, MO;

22.V.2011, PB, PC. – **HB**: 7.V.2010, PB, PC, MO. – **BA**: 8.V.2010, PB, PC, MO. – **DO**: 22.V.2011, PC. – **SE**: 2.VII.2011, PC, MO; 14.VI.2012, PB. – **CC**: 5.VII.2011, MO. – **PH**: 24.IX.2011, PB, PC. – **VV**: 13.IV.2012, PB. – **ML**: 14.VI.2012, MO. – **PS**: 14.VI.2012, PB, PC; 27.IX.2012, MO. – **HR**: 16.VI.2012, PB.

Eurytopní oligofág na Poaceae, zejména na *Calamagrostis epigeios*, udáván i na Cyperaceae. V nížinách a pahorkatinách, od dubna do září. Na Slovensku na vhodných místech vcelku hojný druh.

Chaetocnema concinna (Marsham, 1802) 16/31

BK: 30.IV.2009, PB; 15.VI.2012, PC. – **GJ**: 1.V.2009, PC, LK, MO; 24.IX.2011, PB. – **PT**: 2.V.2009, PC; 10.VI.2010, PB; 3.–4.VII.2011, MO; 18.V.2012, PB; 14.VI.2012, PB; 15.VI.2012, MO. – **GV**: 30.V.2009, PC. – **NB**: 5.V.2010, PB, MO. – **SB**: 5.V.2010, PC; 28.IX.2012, VB. – **KC**: 23.V.2011, PC. – **SE**: 2.VII.2011, PC. – **JE**: 3.VII.2011, PC; 24.IX.2011, PB. – **CC**: 5.VII.2011, PC, MO. – **PH**: 24.IX.2011, PB, PC. – **GD**: 25.IX.2011, PB. – **VV**: 13.IV.2012, PB. – **HR**: 17.V.2012, PB. – **ML**: 14.VI.2012, MO. – **PS**: 14.VI.2012, PB; 27.IX.2012, MO.

Eurytopní oligofág na Polygonaceae, hlavně na *Polygonum* spp. a *Rumex* spp. V nížinách a pahorkatinách, od jara do podzimu. Na Slovensku na různých biotopech velmi hojný druh, jeden z nejhojnějších dřepčků.

Chaetocnema conducta (Motschulsky, 1838) 4/4

PT: 2.V.2009, PC. – **NB**: 5.V.2010, PB. – **GJ**: 10.VI.2010, PB. – **PS**: 27.IX.2012, MO.

Stenotopní oligofág na Cyperaceae a Juncaceae. V nížinách a pahorkatinách, od dubna do září, nejvíce na jaře. Na Slovensku na vhodných místech nehojný druh. V posledních letech výrazně expanduje podobně jako *Ch. major*.

Chaetocnema hortensis (Geoffroy, 1785) 20/55

BK: 30.IV.2009, PB, PC, LK; 15.VI.2012, PC. – **GJ**: 1.V.2009, PB, PC, MO; 30.V.2009, PC; 3.IV.2010, MO; 9.VI.2010, MO; 10.VI.2010, PB, PC; 20.V.2011, PB; 5.VII.2011, MO. – **TY**: 29.V.2009, PB, PC; 21.V.2011, PB; 6.VII.2011, MO; 13.IV.2012, PB; 17.VI.2012, PC; 7.VII.2012, MO. – **GV**: 30.V.2009, PC; 25.IX.2011, PB. – **CV**: 30.V.2009, MO. – **BV**: 3.IV.2010, MO. – **NB**: 5.V.2010, PB, MO. – **SB**: 5.V.2010, PB, PC, MO; 10.VI.2010, PB; 19.V.2011, MO; 28.IX.2012, MO. – **HD**: 7.V.2010, MO; 18.V.2012, PB. – **HB**: 7.V.2010, PB. – **PT**: 20.V.2011, PB; 3.–4.VII.2011, PC, MO; 14.VI.2012, PB; 15.VI.2012, MO. – **KC**: 23.V.2011, PC. – **SE**: 2.VII.2011, MO; 14.VI.2012, PB. – **JE**: 3.VII.2011, PC, MO; 4.VII.2011, MO; 24.IX.2011, PB. – **CC**: 5.VII.2011, PC, MO. – **PH**: 24.IX.2011, PC. – **VV**: 13.IV.2012, PB. – **ML**: 14.VI.2012, MO. – **HR**: 16.VI.2012, PB. – **CE**: 7.VII.2012, MO.

Eurytopní oligofág na Poaceae. V nížinách, pahorkatinách i na horách, od jara do podzimu. Na Slovensku na vhodných místech téměř všude velmi hojný druh.
Chaetocnema major (Jacquelin du Val, 1852) 2/2
PT: 20.V.2011, PC. – **PH:** 24.IX.2011, PC.

Stenotopní polyfág na Cyperaceae, Juncaceae, Typhaceae a Poaceae. Hlavně v nížinách, méně v pahorkatinách, od dubna do září. Na Slovensku hlavně v nížinách a na vhodných místech nehojný druh. V posledních letech výrazně expanduje.

Chaetocnema mannerheimii (Gyllenhal, 1827) 4/4
PT: 24.IX.2011, PB. – **PH:** 24.IX.2011, PC. – **TY:** 17.VI.2012, PB. – **GJ:** 30.IX.2012, VB.

Stenotopní oligofág na *Dactylis conglomerata*, *Glyceria* spp., také na *Carex* spp. Hlavně v nížinách, od dubna do října. Na Slovensku na vlhkých lokalitách nehojný druh.

Chaetocnema picipes Stephens, 1831 10/21
GJ: 1.V.2012, PB, PC, MO; 9.IX.2010, PB; 24.IX.2011, PB; 30.IX.2012, MO. – **PT:** 2.V.2009, PB; 3.–4.VII.2011, MO; 14.VI.2012, PB. – **NB:** 5.V.2010, MO. – **JE:** 3.VII.2011, PC, MO; 4.VII.2011, MO; 24.IX.2011, PB. – **TY:** 6.VII.2011, MO; 13.IV.2012, PB. – **GD:** 25.IX.2011, PB. – **PS:** 14.VI.2012, PB. – **BK:** 15.VI.2012, PB. – **SE:** 5.VII.2012, MO. – **DO:** 28.IX.2012, MO.

Eurytopní oligofág na Polygonaceae, hlavně na *Polygonum* spp. a *Rumex* spp. V nížinách a pahorkatinách, od jara do podzimu. Na Slovensku na nejružnějších biotopech velmi hojný druh, často s předešlým.

Chaetocnema subcoerulea (Kutschera, 1864) ® 4/5
GJ: 1.V.2009, PB. – **PT:** 2.V.2009, PC, MO. – **TY:** 21.V.2011, PC. – **JE:** 3.VII.2011, PC.

Stenotopní oligofág na *Juncus* spp., hlavně na *J. articulatus*. V nížinách a pahorkatinách, na vlhkých lokalitách, od jara do podzimu. Na Slovensku velmi lokální a vzácný druh.

Chaetocnema tibialis (Illiger, 1807) 1/2
GJ: 1.V.2009, PB, PC.

Stenotopní oligofág na Chenopodiaceae. V nížinách a pahorkatinách, od jara do podzimu. Na Slovensku na vhodných místech vcelku hojný druh.

Dibolia cryptocephala (Koch, 1803) 1/1
SB: 19.V.2011, MO.

Stenotopní oligofág na *Thymus* spp. V pahorkatinách a v podhorských oblastech na xerothermních místech, od dubna do září. Na Slovensku na vhodných místech hojný druh.

Dibolia depressiuscula Letzner, 1847 ® 3/4
GJ: 1.V.2009, PC. – **JE:** 3.VII.2011, MO; 4.VII.2011, MO. – **SE:** 14.VI.2012, PB.

Stenotopní oligofág na *Ballota nigra*, *Stachys recta* a *Phlomis tuberosa*. V pahorkatinách na xerothermních místech. Na Slovensku celkem vzácný druh.

Dibolia femoralis L. Redtenbacher, 1849 7/14

GJ: 1.V.2009, PB, PC, MO; 3.IV.2010, MO. – **HT:** 29.V.2009, PC. – **GV:** 30.V.2009, MO. – **CV:** 30.V.2009, PC. – **BA:** 8.V.2010, PC. – **SB:** 10.VI.2010, PB, MO; 22.V.2011, PB. – **JE:** 20.V.2011, MO; 3.VII.2011, MO. – **PT:** 3.–4.VII.2011, MO.

Stenotopní oligofág na *Salvia* spp., hlavně na *S. pratensis*. V nížinách a pahorkatinách na xerothermních místech, od března do října. Na Slovensku na vhodných místech vcelku nehojný druh.

Dibolia occultans (Koch, 1803) 7/16

GJ: 1.V.2009, PB, PC, LK, MO. – **PT:** 2.V.2009, PB, PC, MO; 3.–4.VII.2011, MO; 14.VI.2012, PC; 15.VI.2012, MO; 8.VII.2012, MO. – **BV:** 3.IV.2010, MO. – **HB:** 7.V.2010, PC. – **CC:** 5.VII.2011, MO. – **PS:** 14.VI.2012, PC. – **SB:** 28.IX.2012, MO.

Stenotopní oligofág na *Mentha* spp. V nížinách a pahorkatinách, od dubna do podzimu. Na Slovensku na vhodných vlhkých místech nehojný druh.

Dibolia schillingii (Letzner, 1847) 4/5

GJ: 1.2009, PC, MO. – **JE:** 20.V.2011, MO. – **SE:** 2.VII.2011, PC. – **PS:** 14.VI.2012, PC.

Stenotopní oligofág na *Salvia* spp., hlavně na *S. pratensis*. V pahorkatinách na xerothermních místech, nehojný druh.

Dibolia timida (Illiger, 1807) 7/12

GJ: 1.V.2009, PB, LK; 3.IV.2010, MO; 20.V.2011, PB; 5.VII.2011, MO. – **GV:** 30.V.2009, MO. – **CV:** 30.V.2009, PB. – **BV:** 3.IV.2010, MO. – **JE:** 3.VII.2011, PC, MO. – **PT:** 3.–4.VII.2011, MO. – **TY:** 17.VI.2012, PB.

Stenotopní monofág na *Eryngium campestre*. V nížinách a pahorkatinách na xerothermních místech. Na Slovensku nevzácný druh.

Sphaeroderma rubidum (Graells, 1858) 1/1

HR: 16.VI.2012, PB.

Stenotopní oligofág na Asteraceae, hlavně na *Centaurea jacea*. V nížinách, pahorkatinách i na horách. Na Slovensku vzácnější, dosti lokální druh.

Sphaeroderma testaceum (Fabricius, 1775) 6/8

TY: 29.V.2009, PB, PC, MO. – **GJ:** 30.V.2009, PB. – **DO:** 2.V.2011, PB. – **CC:** 5.VII.2011, MO. – **HR:** 16.VI.2012, PB. – **PT:** 8.VII.2012, MO.

Eurytopní oligofág na *Carduus* spp. a *Cirsium* spp. V nížinách, pahorkatinách i v horských oblastech, od května do října. Na Slovensku na vhodných místech hojný druh.

Mniophila muscorum (Koch, 1803) 1/1

HT: 5.IV.2010, MO.

Stenotopní druh, pravděpodobně polyfág na různých druzích mechů. V pahorkatinách i na horách. Na Slovensku nehojný druh.

Psylliodes affinis (Paykull, 1799) 4/5

BK: 30.IV.2009, PB. – **PT:** 2.V.2009, PB, PC. – **OA:** 6.V.2010, PC. – **HB:** 7.V.2010, PB.

Eurytopní oligofág na Solanaceae, nejčastěji na *Solanum dulcamara*, *S. nigrum* a *S. tuberosum*. V nížinách, pahorkatinách, vzácněji na horách, od dubna do října. Na Slovensku na vhodných místech hojný až velmi hojný druh.

Psylliodes attenuata (Koch, 1803) 8/11

BK: 30.IV.2009, PB, PC. – **GJ:** 1.V.2009, PB. – **TY:** 29.V.2009, MO. – **NB:** 5.V.2010, PC, MO. – **SB:** 22.V.2011, PC. – **DO:** 22.V.2011, PC; 28.IX.2012, MO. – **CC:** 5.VII.2011, MO. – **HV:** 17.V.2012, PB.

Stenotopní polyfág na *Humulus lupulus*, *Cannabis sativa* a *Urtica dioica*. V nížinách a pahorkatinách, od jara do podzimu, nejvíce v květnu. Na Slovensku na vhodných místech hojný až velmi hojný druh.

Psylliodes circumdata (W. Redtenbacher, 1842) 2/9

GJ: 1.V.2009, LK; 30.V.2009, PB, PC, MO; 11.VI.2010, MO. – **TY:** 29.V.2009, PC; 11.VI.2010, PB, PC; 17.VI.2012, PB.

Stenotopní oligofág na různých Brassicaceae. V oblasti zjištěn na *Descurainia sophia* a *Berteroa incana*. Na Slovensku velmi vzácný druh.

Psylliodes chalconera (Illiger, 1807) 2/7

GJ: 1.V.2009, PB, PC, LK, MO; 30.V.2009, PC; 11.VI.2010, MO. – **DO:** 22.V.2011, PB.

Eurytopní oligofág na *Carduus* spp. a *Cirsium* spp. V nížinách, pahorkatinách i na horách, na jaře a v létě. Na Slovensku na vhodných místech vcelku hojný druh.

Psylliodes chrysocephala (Linnaeus, 1758) 7/9

BK: 30.IV.2009, PB. – **GJ:** 1.V.2009, PB, PC. – **GV:** 30.V.2009, MO. – **SB:** 5.V.2010, PC, MO. – **HV:** 14.IV.2012, PB. – **PT:** 15.VI.2012, MO. – **DO:** 28.IX.2012, MO.

Eurytopní oligofág na různých Brassicaceae, zejména na *Brassica oleracea*. V nížinách, pahorkatinách i na horách, od dubna do října. Na Slovensku na vhodných místech hojný až velmi hojný, různé barevné odchylky vzácné.

Psylliodes dulcamarae (Koch, 1803) 4/6

GJ: 1.V.2009, MO. – **PT:** 2.V.2009, PB, PC, MO. – **TY:** 29.V.2009, PB – **BA:** 8.V.2010, PB.

Eurytopní oligofág na *Solanum dulcamara* a *S. nigrum*. V nížinách a pahorkatinách, od dubna do října. Na Slovensku na vhodných lokalitách hojný druh.

Psylliodes hyoscyami (Linnaeus, 1758) ® 1/1

TY: 11.VI.2010, PB.

Stenotopní oligofág na *Hyoscyamus* spp., hlavně na *H. niger*. V nížinách a pahorkatinách, hlavně na jaře. Na Slovensku vzácný druh.

Psylliodes illyrica Leonardi & Gruev, 1993 ® 2/2

ML: 9.VI.2010, MO. – **HR:** 16.VI.2012, PB.

Stenotopní druh, živná rostlina neznámá. V pahorkatinách na xerothermních místech. Na Slovensku pouze na původních stepních lokalitách, vcelku nevzácný druh.

Psylliodes napi (Fabricius, 1792) 10/19

BK: 30.IV.2009, PB, LK. – **GJ:** 1.V.2009, MO; 20.V.2011, PC. – **PT:** 2.V.2009, PC, MO; 3.–4.VII.2011, MO. – **SB:** 5.V.2010, PC MO; 19.V.2011, MO; 22.V.2011, PC. – **BA:** 12.VI.2010, PB. – **HS:** 21.V.2011, PB, PC. – **KC:** 23.V.2011, PB, PC. – **SE:** 2.VI.2011, MO. – **HV:** 14.IV.2012, PB. – **HR:** 17.V.2012, PC.

Eurytopní oligofág na Brassicaceae, např. na *Cardamine amara*, *Alliaria petiolata* a *Barbarea vulgaris*. V nížinách, pahorkatinách i na horách, od dubna do října. Na Slovensku na nejrozličnějších biotopech hojný až velmi hojný druh.

Psylliodes thlaspis Foudras, 1860 ® 2/3

GV: 30.V.2009, PC. – **TY:** 11.VI.2010, PB, PC.

Stenotopní oligofág na Brassicaceae, hlavně na *Lepidium campestre*. V nížinách a pahorkatinách, od dubna do června. Na Slovensku nevzácný druh.

Psylliodes tricolor Weise, 1888 1/5

GJ: 1.V.2009, PB; 30.V.2009, PB, PC, MO; 10.VI.2010, PC.

Stenotopní oligofág na Brassicaceae, zejména na *Descurainia sophia*. Hlavně v nížinách, od května do srpna. Na Slovensku lokální a nevzácný druh.

Přehled druhů na jednotlivých zkoumaných lokalitách

V následující části uvádíme přehledy druhů, které jsme na jednotlivých lokalitách prokázali. Za zkratkou lokality, jejím názvem a faunistickým čtvercem jsou uvedeny: počet exkurzí/počet tam zjištěných druhů/počet druhů reliktních. Reliktní druhy jsou v této kapitole označeny tučným písmem.

BA: BELINA (7785) 2/23/1

Phyllotreta cruciferae, *P. nigripes*, *P. ochripes*, *P. vitula*, *Aphthona ovata*, *A. pygmaea*, *A. venustula*, *Longitarsus anchusae*, *L. echii*, ***L. helvolus***, *L. lateripunctatus*, *L. luridus*, *L. nasturtii*, *L. niger*, *L. nigrofasciatus*, *L. salviae*, *Altica brevicollis*, *Batophila rubi*, *Derocrepis rufipes*, *Chaetocnema chlorophana*, *Dibolia femoralis*, *Psylliodes dulcamarae*, *Psylliodes napi*.

BK: ŠIATORSKÁ BUKOVINKA ENV. (7884) 4/55/4

Phyllotreta armoraciae, *P. astrachanica*, *P. atra*, *P. cruciferae*, ***P. christinae***, *P. exclamationis*, *P. nemorum*, *P. nigripes*, *P. ochripes*, *P. undulata*, *P. vitula*, *Aphthona cyparissiae*, *A. euphorbiae*, *A. ovata*, *A. pygmaea*, *A. venustula*, *Longitarsus ballotae*, *L. bertii*, *L. curtus*, *L. echii*, *L. kutscherae*, *L. lateripunctatus personatus*, ***L. longiseta***, *L. luridus*, *L. lycopi*, ***L. medvedevi***, *L. melanocephalus*, *L. monticola*, *L. nasturtii*, *L. niger*, *L. nigrofasciatus*, *L. oblitteratus*, *L. pratensis*, *L. salviae*, *L. strigicollis*, *L. tabidus*,

Altica brevicollis, *Batophila rubi*, *Neocrepidodera ferruginea*, *Derocrepis rufipes*, *Crepidodera aurata*, *C. aurea*, *C. fulvicornis*, **C. lamina**, *C. nitidula*, *Mantura obtusata*, *Chaetocnema aridula*, *Ch. concinna*, *Ch. hortensis*, *Ch. chlorophana*, *Ch. picipes*, *Psylliodes affinis*, *P. attenuata*, *P. chrysocephala*, *P. napi*.

BV: BAKOV (7885) 1/10/0

Phyllotreta astrachanica, *P. atra*, *P. undulata*, *P. vittula*, *Aphthona venustula*, *Longitarsus niger*, *L. tabidus*, *Chaetocnema hortensis*, *Dibolia occultans*, *D. timida*.

CC: CHRÁMEC – CECHMAJSTROVÁ DOLINA (7787) 1/27/1

Phyllotreta astrachanica, *P. atra*, *P. nemorum*, *P. nigripes*, *P. undulata*, *P. vittula*, *Aphthona cyparissiae*, **A. lacertosa**, *A. ovata*, *Longitarsus exsoletus*, *L. luridus*, *L. lycopi*, *L. monticola*, *L. pratensis*, *L. succineus*, *Altica lythri*, *A. oleracea*, *Neocrepidodera ferruginea*, *N. transversa*, *Crepidodera aurata*, *Chaetocnema aridula*, *Ch. concinna*, *Ch. chlorophana*, *Ch. hortensis*, *Sphaeroderma testaceum*, *Dibolia occultans*, *Psylliodes attenuata*.

CE: ČAKANOVCE (7784) 1/3/0

Phyllotreta vittula, *Aphthona cyparissiae*, *Chaetocnema hortensis*.

CV: CHRÁMEC – VLČIA DOLINA (7787) 1/11/1

Aphthona atrovirens, *Longitarsus exsoletus*, *L. lycopi*, *L. niger*, *L. parvulus*, *L. salviae*, *Neocrepidodera ferruginea*, *Chaetocnema aridula*, *Ch. hortensis*, *Dibolia femoralis*, *D. timida*.

DO: DUBNO (7886) 2/27/2

Phyllotreta nigripes, *P. vittula*, **Aphthona lacertosa**, *A. nigriscutis*, *A. nonstriata*, *Longitarsus anchusae*, *L. ballotae*, **L. fulgens**, *L. nasturtii*, *L. niger*, *L. pellucidus*, *L. pratensis*, *L. rubiginosus*, *L. succineus*, *L. symphyti*, *Altica lythri*, *A. oleracea*, *Neocrepidodera ferruginea*, *N. transversa*, *Lythraria salicariae*, *Crepidodera aurata*, *Chaetocnema chlorophana*, *Ch. picipes*, *Sphaeroderma testaceum*, *Psylliodes attenuata*, *P. chalcomera*, *P. chrysocephala*.

GD: GEMERSKÉ DECHTÁRE (7786) 1/10/1

Phyllotreta astrachanica, **Longitarsus cizeki**, *L. luridus*, *L. pellucidus*, *L. pratensis*, *Altica oleracea*, *Neocrepidodera ferruginea*, *Chaetocnema concinna*, *Ch. hortensis*, *Ch. picipes*.

GJ: GEMERSKÝ JABLONEC (7885) 12/77/6

Phyllotreta astrachanica, *P. atra*, *P. cruciferae*, *P. nemorum*, *P. nigripes*, *P. nodicornis*, *P. ochripes*, *P. undulata*, *P. vittula*, *Aphthona abdominalis*, **A. atrovirens**, *A. cyparissiae*, *A. euphorbiae*, *A. ovata*, *A. pygmaea*, **A. rugipennis**, *A. venustula*, *Longitarsus anchusae*, *L. ballotae*, *L. bertii*, *L. curtus*, *L. echii*, *L. exsoletus*, **L. helvolus**, *L. jacobaeae*, *L. kutscherae*, *L. lewisii*, *L. luridus*, *L. lycopi*, *L. melanocephalus*,

L. nasturtii, *L. niger*, *L. nigrofasciatus*, *L. oblitteratus*, *L. parvulus*, *L. pellucidus*, *L. pratensis*, *L. reichei*, *L. rubiginosus*, *L. salviae*, *L. strigicollis*, *L. succineus*, *L. tabidus*, *Altica oleracea*, *Batophila rubi*, *Lythraria salicariae*, *Neocrepidodera ferruginea*, *N. transversa*, *Hippuriphila modeeri*, *Crepidodera aurata*, *C. aurea*, *C. fulvicornis*, *Epitrix pubescens*, *Podagrica menetriesi*, **Chaetocnema arenacea**, *Ch. aridula*, *Ch. concinna*, *Ch. conducta*, *Ch. hortensis*, *Ch. chlorophana*, *Ch. mannerheimii*, *Ch. picipes*, **Ch. subcoerulea**, *Ch. tibialis*, *Sphaeroderma testaceum*, **Dibolia depressiuscula**, *D. femoralis*, *D. occultans*, *D. schillingii*, *D. timida*, *Psylliodes attenuata*, *P. circumdata*, *P. chalcomera*, *P. chrysocephala*, *P. dulcamarae*, *P. napi*, *P. tricolor*.

GV: GEMERSKÉ DECHTÁRE – VÝCHODNĚ (7786) 1/26/3

Phyllotreta cruciferae, *P. vittula*, *Aphthona abdominalis*, **A. atrovirens**, *A. cyparissiae*, *A. nigriscutis*, *Longitarsus anchusae*, *L. bertii*, *L. luridus*, *L. lycopi*, *L. oblitteratus*, *L. salviae*, *L. succineus*, *Neocrepidodera ferruginea*, *N. transversa*, *Crepidodera aurata*, *C. aurea*, **Chaetocnema arenacea**, *Ch. concinna*, *Ch. chlorophana*, *Ch. hortensis*, *Podagrica menetriesi*, *Dibolia femoralis*, *D. timida*, *Psylliodes chrysocephala*, **P. thlaspi**.

HB: HODEJOV – BIZOVO (7685) 1/13/0

Longitarsus bertii, *L. luridus*, *L. lycopi*, *L. nasturtii*, *L. nigrofasciatus*, *Hippuriphila modeeri*, *Crepidodera aurata*, *C. aurea*, *Chaetocnema aridula*, *Ch. hortensis*, *Ch. chlorophana*, *Dibolia occultans*, *Psylliodes affinis*.

HD: HODEJOV – DOBOGOV (7685) 2/15/1

Phyllotreta astrachanica, *P. cruciferae*, *P. nigripes*, *P. nodicornis*, *P. undulata*, *P. vittula*, *Aphthona ovata*, *A. pygmaea*, *A. venustula*, *Longitarsus anchusae*, *L. linnaei*, **L. medvedevi**, *L. niger*, *Crepidodera aurea*, *Chaetocnema hortensis*.

HR: HAJNÁČKA – RAGÁČ (7785) 5/39/3

Phyllotreta astrachanica, *P. cruciferae*, *P. nigripes*, *P. undulata*, *P. vittula*, *Aphthona cyparissiae*, *A. lutescens*, *A. nigriscutis*, *A. ovata*, *A. pygmaea*, *A. venustula*, *Longitarsus anchusae*, *L. exsoletus*, **L. foudrasi**, *L. linnaei*, *L. lycopi*, *L. nasturtii*, *L. nigrofasciatus*, *L. oblitteratus*, *Altica lythri*, *A. oleracea*, *Batophila rubi*, *Neocrepidodera ferruginea*, *N. transversa*, *Hippuriphila modeeri*, *Crepidodera aurata*, *C. aurea*, **C. lamina**, *C. plutus*, *Epitrix atropae*, *Podagrica menetriesi*, *Chaetocnema aridula*, *Ch. concinna*, *Ch. hortensis*, *Ch. chlorophana*, *Sphaeroderma rubidum*, *S. testaceum*, **Psylliodes illyrica**, *P. napi*.

HS: HAJNÁČKA – STEBLOVÁ SKALA (7786) 1/8/1

Phyllotreta ochripes, *Aphthona ovata*, *A. pygmaea*, *A. venustula*, *Longitarsus lateripunctatus personatus*,

L. linnaei, **L. medvedevi**, *Psylliodes napi*.

HT: HAJNÁČKA – TILIČ (7785) 3/16/0

Phyllotreta cruciferae, *P. vittula*, *Aphthona czwalinae*, *A. nigriscutis*, *Longitarsus anchusae*, *L. bertii*, *L. exsoletus*, *L. luridus*, *L. oblitteratus*, *L. salviae*, *Neocrepidodera ferruginea*, *Crepidodera aurea*, *Minota obesa*, *Podagrica menetriesi*, *Mniophila muscorum*, *Dibolia femoralis*.

HU: HAJNÁČKA – BUKOVÁ (7785) 1/10/0

Aphthona abdominalis, *A. nigriscutis*, *A. ovata*, *A. venustula*, *Longitarsus anchusae*, *L. exsoletus*, *L. lycopi*, *L. niger*, *L. succineus*, *Neocrepidodera ferruginea*.

HV: HAJNÁČKA – HRADNÝ VRCH (7785) 2/16/1

Phyllotreta astrachanica, *P. cruciferae*, *P. diademata*, *P. nigripes*, *P. striolata*, *P. undulata*, *Longitarsus ballotae*, *L. exsoletus*, *L. luridus*, *L. nasturtii*, *Podagrica malvae*, ***Chaetocnema arenacea***, *Ch. aridula*, *Psylliodes attenuata*, *P. chrysocephala*, *P. napi*.

JE: JESTICE (7786) 4/24/2

Phyllotreta astrachanica, *P. nemorum*, *P. undulata*, *P. vittula*, *Aphthona pygmaea*, *Longitarsus bertii*, *L. luridus*, *L. lycopi*, *L. nasturtii*, *L. niger*, *L. nigrofasciatus*, *L. oblitteratus*, *L. pratensis*, *L. tabidus*, *Neocrepidodera ferruginea*, *Chaetocnema concinna*, *Ch. picipes*, *Ch. aridula*, *Ch. hortensis*, ***Ch. subcoerulea***, ***Dibolia depressiuscula***, *D. femoralis*, *D. schillingii*, *D. timida*.

KC: ŠIATORSKÁ BUKOVINKA – KARANČ (7784) 1/7/0

Phyllotreta ochripes, *P. undulata*, *Aphthona euphorbiae*, *A. venustula*, *Chaetocnema concinna*, *Ch. hortensis*, *Psylliodes napi*.

ML: GEMERSKÝ JABLONEC – MATRAČ (7785) 2/22/4

Phyllotreta astrachanica, *P. fornuseki*, *Aphthona cyparissiae*, ***A. lacertosa***, *A. nigriscutis*, *Longitarsus ballotae*, *L. exsoletus*, *L. lateripunctatus personatus*, *L. luridus*, *L. nigrofasciatus*, *L. oblitteratus*, *L. quadriguttatus*, *Crepidodera aurea*, *C. aurata*, ***C. lamina***, *Epitrix atropae*, ***Chaetocnema arenacea***, *Ch. aridula*, *Ch. concinna*, *Ch. hortensis*, *Ch. chlorophana*, ***Psylliodes illyrica***.

NB: NOVÁ BAŠTA (7785) 1/26/2

Phyllotreta astrachanica, *P. vittula*, *Aphthona pygmaea*, *Longitarsus atricillus*, *L. ballotae*, *L. bertii*, ***L. helvolus***, *L. lewisii*, ***L. longiseta***, *L. luridus*, *L. lycopi*, *L. melanocephalus*, *L. nasturtii*, *L. niger*, *L. oblitteratus*, *L. pellucidus*, *L. pratensis*, *L. strigicollis*, *Hippuriphila modeeri*, *Crepidodera aurata*, *C. aurea*, *Chaetocnema concinna*, *Ch. conducta*, *Ch. picipes*, *Ch. hortensis*, *Psylliodes attenuata*.

OA: OBRUČNÁ (7785) 1/7/0

Aphthona ovata, *A. venustula*, *Longitarsus lateri-*

punctatus, *personatus*, *L. melanocephalus*, *Batophila rubi*, *Epitrix atropae*, *Psylliodes affinis*.

PH: PETROVCE – MOKŘAD U HŘBITOVA (7786) 1/14/0

Phyllotreta astrachanica, *P. cruciferae*, *Aphthona lutescens*, *Longitarsus bertii*, *L. gracilis*, *L. melanocephalus*, *L. pratensis*, *Hippuriphila modeeri*, *Podagrica menetriesi*, *Chaetocnema concinna*, *Ch. chlorophana*, *Ch. major*, *Ch. hortensis*, *Ch. mannerheimii*.

PS: PETROVCE – NIVA SV (7786) 2/41/2

Phyllotreta astrachanica, *P. atra*, *P. diademata*, *P. undulata*, *P. vittula*, *Aphthona lutescens*, *A. nigriscutis*, *A. nonstriata*, *Longitarsus bertii*, *L. cerinthes*, *L. lewisii*, *L. luridus*, *L. lycopi*, *L. melanocephalus*, *L. nasturtii*, *L. niger*, *L. pratensis*, *L. reichei*, *L. rubiginosus*, *L. strigicollis*, *Altica oleracea*, ***Neocrepidodera crassicornis***, *N. ferruginea*, *N. transversa*, *Batophila rubi*, *Lythraria salicariae*, *Hippuriphila modeeri*, *Crepidodera aurata*, *C. plutus*, *Epitrix pubescens*, *Podagrica fuscicornis*, *P. malvae*, *P. menetriesi*, ***Chaetocnema arenacea***, *Ch. aridula*, *Ch. concinna*, *Ch. conducta*, *Ch. chlorophana*, *Ch. picipes*, *Dibolia occultans*, *D. schillingii*.

PT: PETROVCE – TRNKOVÁ (7786) 10/68/4

Phyllotreta astrachanica, *P. atra*, *P. cruciferae*, ***P. christinae***, *P. nemorum*, *P. nigripes*, *P. ochripes*, *P. undulata*, *P. vittula*, *Aphthona cyparissiae*, ***A. lacertosa***, *A. lutescens*, *A. nigriscutis*, *A. nonstriata*, *A. ovata*, *A. venustula*, *Longitarsus anchusae*, *L. atricillus*, *L. bertii*, *L. curtus*, *L. exsoletus*, *L. kutscherae*, *L. lewisii*, ***L. longiseta***, *L. luridus*, *L. lycopi*, *L. melanocephalus*, *L. nasturtii*, *L. niger*, *L. nigrofasciatus*, *L. oblitteratus*, *L. rubiginosus*, *L. strigicollis*, *L. succineus*, *L. suturellus*, *L. tabidus*, *Altica brevicollis*, *A. lythri*, *A. oleracea*, *Batophila rubi*, *Lythraria salicariae*, *Neocrepidodera ferruginea*, *N. transversa*, *Hippuriphila modeeri*, *Crepidodera aurata*, *C. aurea*, *C. fulvicornis*, *Epitrix pubescens*, *Podagrica fuscicornis*, *P. malvae*, *P. menetriesi*, *Chaetocnema aridula*, *Ch. concinna*, *Ch. conducta*, *Ch. hortensis*, *Ch. chlorophana*, *Ch. major*, *Ch. mannerheimii*, *Ch. picipes*, ***Ch. subcoerulea***, *Sphaeroderma testaceum*, *Dibolia femoralis*, *D. occultans*, *D. timida*, *Psylliodes affinis*, *P. dulcamarae*, *P. chrysocephala*, *P. napi*.

SB: STARÁ BAŠTA ENV. (7785) 7/49/4

Phyllotreta astrachanica, *P. cruciferae*, *P. exclamatoris*, *P. nemorum*, *P. nigripes*, *P. ochripes*, *P. undulata*, *P. vittula*, *Aphthona abdominalis*, *A. lutescens*, *A. ovata*, *A. pygmaea*, *A. venustula*, *Longitarsus anchusae*, *L. apicalis*, *L. atricillus*, *L. ballotae*, *L. bertii*, ***L. helvolus***, *L. lateripunctatus personatus*, *L. lewisii*, *L. linnaei*, *L. luridus*, *L. lycopi*, ***L. medvedevi***, *L. melanocephalus*, ***L. minusculus***, *L. nasturtii*, *L. niger*,

L. oblitteratus, ***L. pallidicornis***, *L. pratensis*, *L. salviae*, *L. strigicollis*, *Batophila rubi*, *Crepidodera aurata*, *C. aurea*, *C. nitidula*, *Epitrix pubescens*, *Chaetocnema chlorophana*, *Ch. concinna*, *Ch. aridula*, *Ch. hortensis*, *Dibolia cryptocephala*, *D. femoralis*, *D. occultans*, *Psylliodes attenuata*, *P. chrysocephala*, *P. napi*.

SE: ŠURICE ENV. (7885) 5/26/4

Phyllotreta astrachanica, *P. atra*, *P. cruciferae*, *P. undulata*, *P. vittula*, ***Aphthona atrovirens***, *Longitarsus exsoletus*, ***L. longipennis***, *L. luridus*, *L. niger*, *L. oblitteratus*, *L. rubiginosus*, *L. salviae*, *L. succineus*, *Batophila rubi*, *Epitrix atropae*, *Podagrica fuscicornis*, ***Chaetocnema arenacea***, *Ch. aridula*, *Ch. concinna*, *Ch. hortensis*, *Ch. chlorophana*, *Ch. picipes*, ***Dibolia depressiucula***, *D. schillingii*, *Psylliodes napi*.

TY: TACHTY (7885) 10/55/6

Phyllotreta astrachanica, *P. atra*, *P. cruciferae*, *P. diademata*, *P. nigripes*, *P. undulata*, *P. vittula*, *Aphthona abdominalis*, *A. cyparissiae*, *A. euphorbiae*, ***A. lacertosa***, *A. nigriscutis*, *A. ovata*, *A. venustula*, *Longitarsus anchusae*, *L. ballotae*, *L. bertii*, *L. echii*, ***L. fulgens***, *L. luridus*, *L. lycopi*, *L. melanocephalus*, *L. niger*, *L. nigrofasciatus*, *L. parvulus*, *L. pratensis*, *L. quadriguttatus*, *L. succineus*, *L. symphyti*, *L. tabidus*, *Altica brevicollis*, *A. lythri*, *A. oleracea*, *Neocrepidodera ferruginea*, *N. transversa*, *Hippuriphila modeeri*, *Podagrica fuscicornis*, *Crepidodera aurata*, *C. aurea*, *C. plutus*, ***Chaetocnema arenacea***, *Ch. aridula*, *Ch. hortensis*, *Ch. chlorophana*, *Ch. mannerheimii*, *Ch. picipes*, ***Ch. subcoerulea***, *Sphaeroderma testaceum*, *Dibolia timida*, *Psylliodes affinis*, *P. attenuata*, *P. circumdata*, *P. dulcamare*, ***P. hyoscyami***, ***P. thlaspis***.

VV: VEČELKOV (7885) 1/6/0

Phyllotreta astrachanica, *Longitarsus melanocephalus*, *L. niger*, *Chaetocnema concinna*, *Ch. hortensis*, *Ch. chlorophana*.

DISKUZE

Z výše uvedených výsledků vyplývá, že nejpočetnější skupinu dřepčků v oblasti tvoří hojně eurytopní druhy. Šestnáct nejpočetnějších druhů (zhruba osmina všech zjištěných druhů) představuje 668 faunistických údajů, což činí asi 42 % všech nálezů. Nejpočetnějšími druhy oblasti jsou *Phyllotreta astrachanica* (44 faunistických údajů), *P. cruciferae* (45), *P. undulata* (51), *P. vittula* (45), *Aphthona ovata* (33), *Longitarsus luridus* (34), *L. lycopi* (50), *L. melanocephalus* (31), *L. niger* (45), *Neocrepidodera ferruginea* (43), *Crepidodera aurata* (45), *C. aurea* (29), *Chaetocnema aridula* (36), *Ch. chlorophana* (51), *Ch. concinna* (31) a *Ch. hortensis* (55). Z těchto 16 druhů má poněkud výjimečné postavení *L. niger*, který v rámci Slovenska rozhodně nepatří mezi dru-

Obr. 18. *Chaetocnema arenacea*. (Foto: P. Čížek).

Fig. 18. *Chaetocnema arenacea*. (Photo by: P. Čížek).

hy všeobecně rozšířeně a hojně. Na pastvinách a cestách s porostem jitrocele má v oblasti zřejmě dobré podmínky pro vývoj a proto se zde vyskytuje plošně a vcelku hojně.

Mezi nejvýznamnější nálezy celého průzkumu v oblasti patří objev druhů *Chaetocnema arenacea* a *Psylliodes circumdata*.

Dřepčík *Chaetocnema arenacea* (Obr. 18) má na Slovensku severní hranici rozšíření a je zde velmi vzácný. V oblasti byl zjištěn na několika místech. V silnější populaci pouze na lokalitě Tachty na travinách v ekologicky hodnotné nice intenzivní pastviny, ve spodní části jižně orientovaného svahu kotliny a na ploše pod ním. Kolísání početnosti populací tohoto dřepčika, kterou jsme v průběhu čtyř let průzkumu zaznamenali, může být způsobena jednoletým charakterem živných trav – sveřepů *Bromus mollis* a *B. tectorum*.

Také *Psylliodes circumdata* (Obr. 19) se podobně jako

Obr. 19. *Psylliodes circumdata*. (Foto: P. Čížek).
Fig. 19. *Psylliodes circumdata*. (Photo by: P. Čížek).

Obr. 20. *Longitarsus fulgens*. (Foto: P. Čížek).
Fig. 20 *Longitarsus fulgens*. (Photo by: P. Čížek).

předchozí druh vyskytuje na Slovensku velmi vzácně na severní hranici rozšíření. V Gemerském Jablonci byla nalezena v roce 2009 početnější populace tohoto druhu na ruderním stanovišti vedle hnojiště. Ve stejném roce zde byl také bohatý výskyt úhorníku mnohodílného (*Descurainia sophia*), na který byl dřepčík vázán. Úhorník mnohodílný je jednoleťou bylinou a v dalších letech se na lokalitě vyskytoval jen jednotlivě. S jeho ústupem zmizel víceméně i *Psylliodes circumdata*. Dá se ale předpokládat, že rostlina a s ní i dřepčík zde budou i nadále přežívat. Na druhé lokalitě v Tachtech byl dřepčík nalezen v místech s intenzivní pastvou, kde jednotlivě rostla šedivka šedá (*Berteroa incana*), která je jedno– až víceletou bylinou také z čeledi Brassicaceae. Zde byl brouk nalezen jen v jednotlivých kusech. *Psylliodes*

circumdata má rozšíření především v mediteránní oblasti, ze Slovenska je v této práci publikován teprve podruhé. Nedávno uvedli BEZDĚK a ZÚBER (2001) nález druhu z Malých Trakan.

Významné jsou nálezy dvou dalších reliktních druhů: *Longitarsus fulgens* (Obr. 20) a *Crepidodera lamina*. První z nich byl nalezen pouze na dvou lokalitách. Bohatší populace druhu byla objevena na lokalitě Dubno, v pobřežním pásu mezi cestou a litorálem vodní nádrže Petrovce. Plošným smykem vegetace zde bylo nalezeno větší množství exemplářů, z nichž řada byla ještě imaturních.

Druh *Crepidodera lamina* (Obr. 21) byl nalezen na *Populus tremula* v lomech severně od Gemerského Jablonce a v lomu Mačiaca. Biotop lomů s jeho typickou pionýrskou vegetací se zdá velmi vhodným

Tabulka 1. Porovnání počtu nalezených druhů dřepčίκů (Chrysomelidae: Alticini) v rámci průzkumů autorského týmu v CHKO Cerová vrchovina, NP Slovenský kras a CHKO Záhorie.

Table 1. The comparison of the number of the flea beetles species (Chrysomelidae: Alticini) found within the research carried out by the authors in the PLA Cerová vrchovina, NP Slovenský kras and PLA Záhorie.

	Cerová vrchovina	Slovenský kras	Záhorie	Počet známých druhů v SR
<i>Phyllotreta</i>	15	18	18	24
<i>Aphthona</i>	13	15	10	23
<i>Longitarsus</i>	44	55	31	71
<i>Altica</i>	3	6	7	10
<i>Hermaeophaga</i>	0	1	0	1
<i>Batophila</i>	1	1	1	1
<i>Lythraria</i>	1	1	1	1
<i>Ochrosis</i>	0	0	0	1
<i>Neocrepidodera</i>	3	5	4	11
<i>Orestia</i>	0	1	0	2
<i>Derocrepis</i>	1	1	0	1
<i>Hippuriphila</i>	1	1	1	1
<i>Crepidodera</i>	6	5	5	6
<i>Epitrix</i>	2	2	1	3
<i>Minota</i>	1	0	0	3
<i>Podagrica</i>	3	3	1	3
<i>Mantura</i>	1	1	2	4
<i>Chaetocnema</i>	11	10	13	20
<i>Sphaeroderma</i>	2	2	1	2
<i>Argopus</i>	0	1	0	3
<i>Apteropeda</i>	0	0	0	3
<i>Mniophila</i>	1	1	0	1
<i>Dibolia</i>	6	10	3	11
<i>Psylliodes</i>	11	14	10	26
celkový počet druhů	126	154	109	232

pro tento druh dřepčika, neboť i v Čechách bývá nálezán na tomto druhu stanovišť.

Významné jsou také nálezy dalších reliktních druhů, zjištěných ale pouze v jednotlivých exemplářích. Žádný se nevyskytoval v početnější populaci a jejich další přítomnost v oblasti je nejistá. Jedná se o následující druhy: *Phyllotreta christinae*, *Aphthona atrovirens*, *A. lacertosa*, *A. rugipennis*, *Longitarsus cizeki*, *L. foudrasi*, *L. longipennis*, *L. longiseta*, *L. medvedevi*, *L. minusculus*, *L. pallidicornis*, *Neocrepidodera crassicornis*, *Chaetocnema subcoerulea*, *Dibolia depressiuscula*, *Psylliodes hyoscyami*, *P. illyrica* a *P. thlaspis*. Poslední z reliktních druhů *L. helvolus* zřejmě není tak náročný na životní prostředí a jeho další výskyt v oblasti zatím ohrožen není.

Celkový počet 126 zjištěných druhů zcela jistě nepředstavuje pro toto území konečné číslo. Nepodařilo se nám prokázat např. druhy *Phyllotreta procera*

(L. Redtenbacher, 1849), *Aphthona herbigrada* (Curtis, 1837) a *Dibolia rugulosa* L. Redtenbacher, 1849, jejichž živné rostliny se v oblasti poměrně hojně vyskytují, a které zde lze očekávat.

V porovnání s průzkumem v NP Slovenský kras (Čížek et al. 2006) se území CHKO Cerová vrchovina jeví jako výrazně chudší v různých srovnáních. V CHKO Cerová vrchovina jsme získali při srovnatelné intenzitě průzkumu zhruba o 1400 faunistických údajů méně, zjistili jsme o 28 druhů méně a u mnoha reliktních druhů objevili pouze několik jednotlivých exemplářů. Vápencový podklad a mnohem bohatší druhové zastoupení rostlin v NP Slovenský kras je pravděpodobně hlavní příčinou tohoto rozdílu. Vzhledem k původnosti a zachovalosti biotopů jsme přesto očekávali v CHKO Cerová vrchovina větší počet druhů, takže konečný počet nalezených druhů a jejich kvalita nesplnily naše očekávání.

Obr. 21. *Crepidodera lamina*. (Foto: P. Čížek).
Fig. 21. *Crepidodera lamina*. (Photo by: P. Čížek).

Pro porovnání počtu objevených druhů v CHKO Cerová vrchovina s počtem druhů získaných průzkumem NP Slovenský kras (ČÍZEK et al. 2006; ČÍZEK 2007) a CHKO Záhorie (ČÍZEK et al. 2009) je přiložena Tabulka 1, která také porovnává počet druhů z průzkumů s celkovým počtem druhů zjištěných ve Slovenské republice (ČÍZEK 2006).

ZÁVĚR

Předložená práce shrnuje výsledky faunistického průzkumu dřepčků na 29 vybraných lokalitách CHKO Cerová vrchovina a v jejím okolí v letech 2009–2012. Průzkumem bylo získáno 1599 faunistických údajů a prokázáno 126 druhů dřepčků. Z nich je 21 druhů reliktních. Nejzajímavějšími nálezy celého průzkumu byly početnější populace druhů *Chaetocnema arenaea*, *Longitarsus fulgens* a *Psylliodes circumdata* a jednotlivé nálezy druhu *Crepidodera lamina*.

PODĚKOVÁNÍ

Za podnětné připomínky při dokončování práce dě-

kujeme S. Benediktovi (Plzeň) a J. Skuhrovcovi (Praha) za kontrolu angličtiny a překlad do ní.

LITERATURA

- BENEDIKT S., BOROVEC R., FREMUTH J., KRÁTKÝ J., SCHÖN K., SKUHROVEC J. & TRÝZNA M. 2010: Komentovaný seznam nosatcovitých brouků (Coleoptera: Curculionoidea bez Scolytinae a Platypodinae) České republiky a Slovenska. 1. díl. Systematika, faunistika, historie výzkumu nosatcovitých brouků v České republice a na Slovensku, nástin skladby, seznam. Komentáře k Anthribidae, Rhynchitidae, Attelabidae, Nanophyidae, Brachyceridae, Dryophthoridae, Eirrhinidae a Curculionidae: Curculioninae, Bagoinae, Baridinae, Ceutorhynchinae, Conoderinae, Hyperinae. (Commented check-list of weevils (Coleoptera: Curculionoidea excepting Scolytinae and Platypodinae) of the Czech Republic and Slovakia. (Part 1. Systematics, faunistics, history of the research of weevils in the Czech Republic and Slovakia, structure vignette, check-list. Comments to Anthribidae, Rhynchitidae, Attelabidae, Nanophyidae, Brachyceridae, Dryophthoridae, Eirrhinidae and Curculionidae: Curculioninae, Bagoinae, Baridinae, Ceutorhynchinae, Conoderinae, Hyperinae). – Klapalekiana, 46 (suppl.): 1–363.
- BEZDĚK J. & ZÚBER M. 2001: New and interesting records of leaf beetles (Coleoptera: Chrysomelidae) from Bohemia, Moravia and Slovakia. (Nové a zajímavé nálezy mandelínek (Coleoptera: Chrysomelidae) z Čech, Moravy a Slovenska). – Klapalekiana, 37: 147–151.
- ČÍZEK P. 2006: Dřepčci (Coleoptera: Chrysomelidae: Alticinae) Česka a Slovenska. – Městské muzeum, Nové Město nad Metují, 76 pp.
- ČÍZEK P. 2007: *Dibolia oudai* sp. n. (Coleoptera: Chrysomelidae) aus der Slowakei. (*Dibolia oudai* sp. n. (Coleoptera: Chrysomelidae) ze Slovenska). – Klapalekiana, 43: 15–17.
- ČÍZEK P., BOŽA P. & FORNŮSEK R. 2006: Dřepčci (Coleoptera: Chrysomelidae: Alticinae) NP Slovenský kras – výsledky faunistického průzkumu v letech 2001–2004. (The flea beetles (Coleoptera: Chrysomelidae: Alticinae) of the NP Slovenský kras – results of faunistic research in 2001–2004). – Sborník Přírodovědného klubu v Uherském Hradišti, 8: 181–210.
- ČÍZEK P., BOŽA P., OUDA M. & FORNŮSEK R. 2009: Dřepčci (Coleoptera: Chrysomelidae: Alticinae) CHKO Záhorie – výsledky faunistického průzkumu v letech 2005–2008. – Vydáno vlastním nákladem, Žamberk, 51 pp.
- ČÍZEK P. & DOGUET S. 2008: Klič k určování dřepčků (Coleoptera: Chrysomelidae: Alticinae) Česka a Slovenska. – Městské muzeum, Nové Město nad Metují, 232 pp.
- ČÍZEK P. & FORNŮSEK R. 2001: Výsledky faunistického průzkumu dřepčků (Coleoptera: Chrysomelidae: Alticinae) na území chráněné krajinné oblasti Pálava. – Vydáno vlastním nákladem, Žamberk, 12 pp.
- DÖBERL M. 2010: Alticinae, pp. 491–563. In: LÖBL I. & SMETANA A. (eds): Catalogue of Palearctic Coleoptera 6, Chrysomeloidea. – Apollo Books, Stenstrup, 924 pp.
- DOSTÁL J. 1989: Nová květena ČSSR. – Nakladatelství ČSAV, Praha, 1563 pp.

- FRANC V. 1997: Remarkable findings of Anthribid beetles (Coleoptera) in Slovakia and their ecosozological value. – *Entomofauna Carpathica*, 9: 10–13.
- FUTÁK J. 1984: Fytogeografické členenie Slovenska. 418–420. In: BERTOŤOVÁ L. et al.: *Flóra Slovenska IV/I*. – Veda, Bratislava, 450 pp.
- JUŘENA D. & TÝR V. 2008: Příspěvek k faunistickému výzkumu listorohých brouků (Coleoptera: Scarabaeioidea) na území České republiky a Slovenska. (Contribution to the faunistic research on Scarabaeioidea (Coleoptera) in the Czech Republic and Slovakia). – *Klapalekiana*, 44 (Suppl.): 17–176.
- KONSTANTINOV A.S., BASELGA A., GREBENNIKOV V. V., PRENA J. & LINGAFELTER S. W. 2011: Revision of the Palearctic *Chaetocnema* species (Coleoptera: Chrysomelidae: Galerucinae: Alicini). – Pensoft, Sofia-Moscow, 365 pp.
- KRÁL J. 1954: Příspěvek k poznání dřepčiků zvířeny Československa (6). (Beitrag zur Kenntnis der Halticiden der Tschechoslowakei (Coleoptera, Chrysomelidae)). – *Časopis Československé Společnosti Entomologické*, 51: 177–180.
- LAWRENCE J. F. & NEWTON A. F. 1995: Families and subfamilies of Coleoptera (with selected genera, notes, references and data on family – group names). Pp. 779–1006. In: PAKALUK J. & ŚLIPIŃSKI S. A. (eds.): *Biology, Phylogeny and Classification of Coleoptera. Papers Celebrating the 80th Birthday of Roy A. Crowson*. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa, 1092 pp.
- MAJZLAN O. 1999: Faunistic records from Slovakia. – *Entomologické Problémy*, 30(1): 72.
- MICHÁLKO J. (ed.) 1986: *Geobotanická mapa ČSSR*. – Veda, Bratislava, 165 pp. (+ mapová část).
- ROUBAL J. 1941: *Katalog Coleopter (brouků) Slovenska a Východních Karpat. III*. – Orbis, Praha, 1937–1941: 363 pp.
- STREJČEK J. 1993: Chrysomelidae, Pp. 123–132. In: Jelínek J. (ed.): *Check-list of Czechoslovak Insects IV (Coleoptera)*. Seznam československých brouků. – *Folia Heyrovskyana*, Suppl. 1: 3–172.
- ZELENÝ J. 1972: Návrh členění Československa pro faunistický výzkum. (Entwurf einer Gliederung der Tschechoslowakei für Zwecke der faunistischen Forschung.). – *Zprávy Československé Společnosti Entomologické při ČSAV*, 8: 3–16.

Scathophagidae (Diptera) Chráněné krajinné oblasti Slavkovský les a jeho okolí

František Šifner

V štihlách 1311, 142 00 Praha 4

ŠIFNER F. 2013: Scathophagidae (Diptera) Chráněné krajinné oblasti Slavkovský les a jeho okolí. (Scathophagidae (Diptera) of the Slavkovský les Protected Landscape Area) and its surroundings. – Západočeské entomologické listy, 4: 44–47. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 12-6-2013.

Abstract. During the preliminary research carried out in 2009–2012, altogether 18 species of the family Scathophagidae were found in the Slavkovský les PLA using Malaise traps and by sweeping. One historical record is also added. Two collected species are new for the fauna of the Czech Republic: *Gimnomera tarsea* (Fallén, 1819) and *Coniosternum fluviale* (Rondani, 1867).

Key words: Czech Republic, western Bohemia, Slavkovský les PLA, faunistics, new records, Diptera, Scathophagidae

ÚVOD

Z hlediska geologického náleží CHKO Slavkovský les ke krystaliniku Českého masivu, na východě od Karlových Varů sousedí s Doupovskými horami, jež jsou vulkanického původu (znělce a čediče, např. PP Olšová vrata). Morfologicky tvoří rozsáhlou parovinu s převládajícími plošinami o průměrné nadmořské výšce 700–800 m n. m.; na severu přechází příkře do Chebské a Sokolovské pánve, na jihovýchodě pozvolna do Tepelské plošiny se dvěma nejvyššími vrcholy: Lesný (981 m) a Lysina (978 m) (FRIEDL 1991).

MATERIÁL A METODIKA

První část materiálu byla odchycena metodou Malaiseho pastí v roce 2011 na dvou lokalitách: 1. Bečov n. Teplou – Krásný Jez, asi 5 km S od Bečova (50°07'51"N, 12°51'05"E), 464 m n. m., dále L1. 2. Bečov n. Teplou – Vodná, 1,7 km S od Bečova, 634 m n. m. Podrobně jsou zpracovány i sběry z let 2009–2010 (ŠIFNER 2011) z následujících lokalit: 3. Vodná – Dřevařský vrch (50°06'30"N, 12°51'26"E), dále L3. 4. Bečov n. Teplou 0,7 km S od Bečova (50°05'39"N, 12°50'21"E), dále L4. 5. Krásno – Dolní Hluboká, 1,9 km severozápadně od Bečova (50°06'10"N, 12°50'04"E), vše Kabelák leg.

Druhá část materiálu je součástí sbírky Městského muzea Mariánské Lázně, který byl získán smykem nebo pomocí pastí na různých lokalitách a biotopech

v letech 2010–2012 na území CHKO Slavkovský les a jeho nejbližšího okolí, vše L. Dvořák leg.

V textu práce jsou použity následující zkratky: CHKO – Chráněná krajinná oblast, NPR – národní přírodní rezervace, PR – přírodní rezervace, PP – přírodní památka, MT – Malaiseho past.

Sbírky: NHMW – Naturhistorisches Museum in Wien, MML – Městské muzeum Mariánské Lázně, FSPC – private collectio František Šifner, Praha.

Nomenklatura a systematické řazení druhů podle ŠIFNERA (2008). Za každou lokalitou je v závorkách uveden číselný kód faunistického mapového čtverce (NOVÁK 1989, PRUNER & MÍKA 1996).

PŘEHLED ZJIŠTĚNÝCH DRUHŮ

Parallelomma albipes (Fallén, 1819)

Palearktický druh, vlhké nížinné i horské louky, biotopy s porosty křovin, místy velmi hojný.

Studovaný materiál: MT: L3 – 27.IV.–31.V.2009, 1 ♂; L4 – 1.–31.V.2009, 1 ♀, 8.V.–5.VI.2010, 2 ♂♂, 2 ♀♀, 16.VII.–11.VIII.2010, 1 ♂, 1 ♀, vše J. Kabelák leg. Kladská (5941), lesní porosty na východním úbočí Lysiny, 20.V.2012, 1 ♂, 28.V.2012, 2 ♂♂; severovýchodní úbočí Lysiny, okraj lesa, 880 m n. m., 19.VI.2012, 1 ♀, 20.VI.2012, 1 ♂, 2 ♀♀, vše L. Dvořák leg.

Cordilura pudica Meigen, 1826

Holarktický druh rozšířený na loukách a v okolí vodních nádrží s porosty *Carex* spp., ve vyšších polohách hojnější.

Studovaný materiál: Lázně Kynžvart (5941), 23.IX.2010, 1 ♂, L. Dvořák leg.

***Norellisoma jelineki* Šifner, 2006**

Druh popsáný původně z oblasti Severočeské uhelné pánve (Chodov-Mírová), zjištěn na východní Moravě (ŠIFNER 2006) i v CHKO Křivoklátsko (ŠIFNER in litt.). Nález v oblasti CHKO Slavkovský les je čtvrtou lokalitou na území České republiky.

Studovaný materiál: Kladská (5941), lesní porosty na východním úbočí Lysiny, 20.V.2012, 1 ♂, L. Dvořák leg.

***Norellisoma nervosum* (Meigen, 1826)**

Evropský druh, v době líhnutí hojný v podhorských a horských biotopech různého typu, především ve smrčínách, podél potoků, v nižších nadmořských výškách kolem 400 m výskyt velmi řídký. Studovaný materiál: MT: L4 – 5.VI.–16.VII.2010, 1 ♂. Kladská (5941), lesní porosty na východním úbočí Lysiny, 20.V.2012, 5 ♂♂, smrčina, 20.VI.2012, 2 ♀♀; Zámek Kynžvart, zámecký park, 17.V.2012, 8 ♂♂, 1 ♀; Drmoul (6041), PP Panský vrch, vrbová olšina, 19.V.2012, 1 ♀; Broumov (6141), břeh Hamerského potoka, smrčina, 17.VII.2012, 1 ♂, 2 ♀♀, vše L. Dvořák leg.

***Norellisoma spinimanum* (Fallén, 1819)**

Holarktický druh, v Evropě i na území České republiky obecně rozšířený.

Studovaný materiál: Tři Sekery (6041), mokřad u rybníka, 10.VII.2011, 1 ♂, hájek u hřbitova, 5.VII.2011, 1 ♂, vše L. Dvořák leg.

***Gimnomera tarsea* (Fallén, 1819)**

Velmi vzácný palearktický druh, dosavadní nálezy pocházejí z horských oblastí nebo ze severu Evropy. Ve střední Evropě, kromě Rakouska (ŠIFNER 2008), nebyl tento druh dosud zjištěn a jediný exemplář (samice) s označením lokality „Franzenstein, 3.6.1893“ (NHMW) byl až dosud nejasného původu (ŠIFNER 2003). V současné době se podařilo tento problém vyřešit a s jistotou lze konstatovat, že lokalita uvedená na etiketě je Františkův kámen, na sever až severovýchod od města Mariánské Lázně (6042); na konci 19. století výletní místo s malým pavilonem (gloriétou). V současné době lesní porosty bez jakékoliv stavby (49°58'41,043"N, 12°42'42,816"E). Uvedený exemplář s označením „coll. Mik“ je uložen ve sbírce NHMW a je pravděpodobné, že pochází ze sběrů rakouských entomologů z konce 19. století.

Studovaný materiál: Mariánské Lázně (6042), Františkův kámen (= Franzenstein), 3.VI.1893, 1 ♀, nálezce neuveden. **Nový druh pro území České republiky.**

***Spaziphora hydromyzina* (Fallén, 1819)**

Palearktický druh rozšířený až do západní Sibiře,

dravé larvy žijí ve vodě i s velmi nízkým obsahem kyslíku, dospělci v křovinné vegetaci podél řek i rybníků (ŠIFNER 2003).

Studovaný materiál: Horní Kramolín (6042), okraj lesa u obce, 25.V.2012, 1 ♀, L. Dvořák leg.

***Hexamitocera martineki* Šifner, 2003**

Pravděpodobně evropský druh zjištěný na několika lokalitách v České republice, obývá zastíněné a vlhké biotopy na lukách i v lesích, biologie dosud neznámá; ze západních Čech jej uvádí ŠIFNER (2013).

Studovaný materiál: MT: L2 – 30.IV.–2.VI.2011, 1 ♀.

***Amaurosoma armillatum* (Zetterstedt, 1846)**

Evropský druh, larvy všech druhů rodu *Amaurosoma* Becker pravděpodobně minují v různých druzích trav, imága obývají vlhké luční biotopy.

Studovaný materiál: MT: L3 – 27.IV.–31.V.2009, 2 ♀♀; L4 – 1.–3.V.2009, 6 ♂♂, 16 ♀♀, 8.V.–5.VI.2009, 2 ♂♂, 3 ♀♀.

***Amaurosoma articulatum* Becker, 1894**

Evropský druh, vlhké luční i lesní biotopy v podhorských oblastech.

Studovaný materiál: MT: L4 – 8.V.–5.VI.2010, 2 ♂♂.

***Amaurosoma brevifrons* (Zetterstedt, 1838)**

Evropský druh, vlhké luční biotopy v nížinných i podhorských oblastech.

Studovaný materiál: MT: L3 – 27.IV.–31.V.2009, 1 ♂; L4 – 1.–3.V.2009, 1 ♂, 1 ♀.

***Amaurosoma flavipes* (Fallén, 1819)**

Obecně rozšířený palearktický druh, larvy se vyvíjejí v bojínku (*Phleum pratense*), imága obývají nivní i obhospodařované louky, za určitých podmínek i významný škůdce (ŠIFNER 2003).

Studovaný materiál: MT: L4 – 11.IV.–1.V.2009, 2 ♀♀, 1.–31.V.2009, 2 ♂♂, 4 ♀♀.

***Amaurosoma inerme* Becker, 1894**

Palearktický druh rozšířený běžně ve střední a severní Evropě na lučních biotopech (ŠIFNER 2003).

Studovaný materiál: MT: L3 – 27.IV.–1.V.2009, 1 ♂; L4 – 1.–31.V.2009, 2 ♂♂; 8.V.–5.VI.2010, 1 ♂, 1 ♀.

***Coniosternum fluviale* (Rondani, 1867) (Obr. 1)**

Velmi vzácný palearktický druh. Biologie všech druhů rodu *Coniosternum* Becker je prakticky neznámá; výskyt dospělců je vázán na blízkost tůní, potoků či obdobných vodních ploch.

Studovaný materiál: Výškov (6042), luh Kosiho poto-

Obr. 1. *Coniosternum fluviale* z lokality Výškov. Foto: Josef Dvořák.

Fig. 1. *Coniosternum fluviale* from the locality Výškov. Photo: Josef Dvořák.

ka pod PR Lazurový vrch, 15.VI.2012, 1 ♂, L. Dvořák leg. **Nový druh pro území České republiky.**

***Scathophaga bohemiae* Šifner, 2000**

Druh dosud zjištěný pouze na území České republiky.

Studovaný materiál: MT: L1 – 29.IV.–31.V.2011, 1 ♀; L2 – 30.III.–30.IV.2011, 1 ♀; L4 – 1.V.–2.VI.2010, 1 ♂, 1 ♀.

***Scathophaga furcata* (Say, 1823)**

Obecně rozšířený holarktický druh obývající horské, podhorské i nížinné zastíněné luční i lesní biotopy všech typů.

Studovaný materiál: MT: L2 – 3.–24.VI.2011, 1 ♀, 30.IV.–1.VI.2011, 2 ♂♂, 2 ♀♀.

Lázně Kynžvart (5941), 25.V.2010, 2 ♀♀, 1.VII.2010, 1 ♀, zámecký park, 13.VI.2012, 1 ♂; Dolní Žandov (5941), bývalé cvičiště, 19.V.2011, 1 ♀; Kladská (5942), lesní porosty na východním úbočí Lysiny, 20.V.2012, 1 ♀, smrčina, 20.VI.2012, 2 ♀♀; Mariánské Lázně (6042), klenosmrčina v údolí Pstružského potoka, 22.V.2012, 1 ♂; PR Žižkův vrch, suťový les, padací past s alkoholem, 21.XI.–13.XII.2011, 2 ♂♂, 2 ♀♀, vše L. Dvořák leg.

***Scathophaga inquinata* (Meigen, 1826)**

Obecně rozšířený druh na vlhkých biotopech, mokřa-

dech všech typů včetně bažinných.

Studovaný materiál: MT: L1 – 1.V.–4.VI.2011, 1 ♂; L2 – 1.–30.IV.2011, 6 ♂♂, 2 ♀♀; L4 – 1.–31.V.2009, 1 ♀, 20.IX.–5.XI.2009, 1 ♂, 2 ♀♀. Lázně Kynžvart (5941), NPR Kladské rašeliny, 25.V.2010, 1 ♂, 1 ♀; Horní Kramolín, olšina a vlhká louka u vodní nádrže Podhora, 26.V.2011, 1 ♀, vše L. Dvořák leg.

***Scathophaga lutaria* (Fabricius, 1794)**

Palearktický druh, řídce rozšířený i ve středomořské podoblasti včetně severní Afriky.

Studovaný materiál: Lázně Kynžvart (5941), 23.IX.2010, 1 ♀, L. Dvořák leg.

***Scathophaga stercoraria* (Linnaeus, 1758)**

Obecně rozšířený holarktický druh, na všech typech vlhkých biotopů, často hojný na hnojištích.

Studovaný materiál: MT: L1 – 29.IV.–2.VI.2011, 4 ♂♂, 6 ♀♀; L2 – 30.III.–30.IV.2011, 2 ♀♀, 1.–30.IV.2011, 3 ♂♂, 30.IV.–2.VI.2011, 1 ♂; L3 – 20.IX.–15.XI.2009, 2 ♂♂, 2 ♀♀; L4 – 15.VII.–11.VIII.2010, 1 ♀. Drmoul (6041), bývalé cvičiště, 14.IV.2011, 2 ♀♀, 11.V.2011, 1 ♀; Nové Mohelno (6040), Stará Mohelenská slat', přechodové rašeliníště, 30.IV.2011, 6 ♂♂, 1 ♀; Tři Sekery (6041), křoviny u rybníka Sekera, 7.V.2011, 1 ♂, 10.VII.2011, 1 ♂, 1 ♀, 27.–28.V.2012, 2 ♂♂; Tři Sekery (6041), hájek u hřbitova, 26.VI.2012, 1 ♂, 2 ♀♀; Tři Sekery

(6041), zahrada domu č.p. 21, 7.V.2011, 1 ♂, 3 ♀♀; Mariánské Lázně (6042), PR Žižkův vrch, suťový les, padací past s alkoholem, 21.XI.–13.XII.2011, 2 ♀♀; Slatina (6041), vlhká louka, 30.IV.2011, 1 ♀; Lázně Kynžvart (6041), břeh Dvouhřázového rybníka, 21.IV.2011, 1 ♂, 1 ♀, vše L. Dvořák leg.

Scathophaga suilla (Fabricius, 1794)

Holarktický druh, široce rozšířený na různých typech biotopů: vlhké louky, okolí pramenišť a močálů, pobřežní vegetace vodních toků i rybníků.

Studovaný materiál: MT: L1 – 3.–24.VI.2011, 2 ♂♂; L2 – 30.IV.–2.VI.2011, 1 ♂; L4 – 1.–31.V.2009, 1 ♀; L5 – 5.VI.–15.VII.2010, 1 ♂, 15.VII.–11.VIII.2010, 1 ♂. Žandov (5941), 19.IX.2011, 1 ♀; Kladská (5942), louky kolem obce, 28.VI.2012, 2 ♀♀; Drmoul (6041), PP Panský vrch, vrbová olšina, 19.VI.2012, 1 ♂, 1 ♀; Mariánské Lázně (6042), břeh Žabího jezírka, 22.IV.2011, 1 ♀, vše L. Dvořák leg.

Leptopa filiformis Zetterstedt, 1838

Palearktický druh s velmi řídkým rozšířením.

Studovaný materiál: Horní Kramolín (6042), vlhká louka u vodní nádrže Podhora, 25.V.2012, 1 ♂, olšina na okraji obce, 25.V.2012, 1 ♂, 1 ♀, vše L. Dvořák leg.

SOUHRN

Celá oblast severozápadních Čech byla koncem 19. a počátkem 20. století, především v souvislosti s rozvojem lázeňství, předmětem zájmu také přírodovědců. Z tohoto období se datují i velmi zajímavé nálezy druhů čeledi Scathophagidae nejen na území současné CHKO Slavkovský les, ale v celé zmíněné oblasti. Dokladové exempláře některých druhů jsou uloženy ve sbírkách Entomologického odd. Národního muzea v Praze, v Muzeu Jihočeských blat v Soběslavi a Naturhistorisches Museum ve Vídni. Jedná se o sběry některých českých a rakouských entomologů té doby. Obdobně existují jednotlivé nálezy z druhé poloviny 20. století. Jedná se o následující lokality: Mariánské Lázně, Františkovy Lázně, Cheb, Aš, Karlovy Vary, Teplicka u Karlových Varů, Kynšperk nad Ohří, Čistá u Sokolova, NPR Kladské rašeliny a NPR Soos u Františkových Lázní nebo je pouze uveden název oblasti, např. Chebsko („Egerland“: DALLA TORRE 1878, ŠIFNER 2003). Jedná se pouze o příležitostné sběry jednotlivých sběratelů, které zahrnují 20 druhů této čeledi.

V předkládané práci je uvedeno 10 druhů nových pro území CHKO. Lze s jistotou konstatovat, že tento počet druhů není ani zdaleka konečný a s ohledem na charakter biotopů v této oblasti lze očekávat nejen nálezy jiných druhů již známých z území České republiky, ale s velkou pravděpodobností i severských

druhů, dosud v České republice nezjištěných.

Dva druhy jsou nové pro faunu České republiky: *Gimnomera tarsea* (Fallén, 1819) a *Coniosternum fluviale* (Rondani, 1867).

PODĚKOVÁNÍ

Za poskytnutí velmi zajímavých materiálů z Malaisého pastí v okolí Bečova nad Teplou děkuji J. Kabelákovi (Entomologické oddělení Národního muzea v Praze), L. Dvořákovi (Městské muzeum Mariánské Lázně) za možnost zpracovat jeho sběry z různých lokalit CHKO Slavkovského lesa a informace o lokalitě Františkův kámen a J. Dvořákovi (Praha-Hrncíře) za poskytnutou fotografii.

LITERATURA

- DALLA TORRE K. 1878: Entomologische Notizen aus dem Egerlande. Jahres-Bericht des Naturhistorischen Vereins „Lotos“ für 1877. – Lotos, 27: 91–108.
- FRIEDL K. (ed.) 1991: Chráněná území v České republice (Landscape areas in the Czech Republic). – Ministerstvo životního prostředí České republiky, Praha, 275 pp.
- NOVÁK I. 1989: Seznam lokalit a jejich kódů pro síťové mapování entomofauny Československa. – Zprávy Československé Společnosti Entomologické při ČSAV, 25 (1–2): 2–84.
- PRUNER L. & MÍKA P. 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny (List of settlements in The Czech Republic with associated map field codes for faunistic grid mapping system). – Klapalekiana, 32 (Suppl.): 1–196.
- ŠIFNER F. 2003: The family Scathophagidae (Diptera) of the Czech and Slovak Republics (with notes on selected Palaearctic taxa). – Acta Musei Nationalis Pragae, Series B, Natural History, 59 (1–2): 1–90.
- ŠIFNER F. 2006: *Norellisoma jelineki* sp. nov. – a new species from the Czech Republic. – Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae, 46: 193–196.
- ŠIFNER F. 2008: A catalogue of the Scathophagidae (Diptera) of the Palaearctic region, with notes on their taxonomy and faunistics. – Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae, 48 (1): 111–196.
- ŠIFNER F. 2011: Notes on species composition and seasonal activity of some species of the family Scathophagidae (Diptera) in the Czech Republic (Poznámky k druhovému složení a sezonní aktivitě některých druhů čeledi výkalnicovitých (Diptera: Scathophagidae) v České republice). – Sborník Severočeského Muzea, Přírodní vědy, Liberec, 29: 183–200.
- ŠIFNER F. 2013: Poznámky k druhovému složení čeledi Scathophagidae (Diptera) v západní části Severočeské hnědouhelné pánve v České republice (Notes on species composition of the family Scathophagidae (Diptera) in the Western part of the Northern Bohemian brown coal basin in the Czech Republic). – Sborník Severočeského Muzea, Přírodní vědy, Liberec, 31 (in press).

Brouci (Coleoptera) Žihle a okolí. 6.část. Buprestidae

Václav Týr

Žihle 119, 331 65 Žihle; e-mail: vaclavtyr@seznam.cz

TÝR V. 2013: Brouci (Coleoptera) Žihle a okolí. 6.část. Buprestidae (Beetles (Coleoptera) in the surroundings of Žihle. Part 6. Buprestidae). – Západočeské entomologické listy, 4: 48–56. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 4-7-2013.

Abstract. Results of the faunistic research of Coleoptera in the surroundings of Žihle (northern part of the Plzeň region) are presented. The sixth part contains data on the family Buprestidae. Altogether 45 species of family Buprestidae have been recorded from the study area. The most interesting species from the faunistic point of view are: *Chalcophora mariana* (Linnaeus, 1758), *Capnodis tenebrionis* (Linnaeus, 1761), *Dicerca furcata* (Thunberg, 1787), *D. moesta* (Fabricius, 1792), *Lamprodila rutilans rutilans* (Fabricius, 1777), *Anthaxia candens* (Panzer, 1792), *A. fulgurans* (Schrank, 1789), *A. salicis salicis* (Fabricius, 1777), *A. semicuprea* Küster, 1851, *A. suzannae* Théry, 1942, *A. nigrojubata incognita* Bílý, 1974, *Buprestis haemorrhoidalis haemorrhoidalis* Herbst, 1780, *B. novemaculata novemaculata* Linnaeus, 1767, *B. rustica rustica* Linnaeus, 1758, *B. octoguttata octoguttata* Linnaeus, 1758, *Chrysobothris igniventris* Reitter, 1895, *Agrilus cuprescens cuprescens* (Ménétriér, 1832), *A. cyanescens cyanescens* (Ratzeburg, 1837), *A. auricollis auricollis* Kiesenwetter, 1857, *A. betuleti* (Ratzeburg, 1837), *A. pratensis pratensis* (Ratzeburg, 1837), *A. subauratus subauratus* (Gebler, 1833), *A. hyperici* (Creutzer, 1799), *A. suvorovi* Obenberger, 1935, *Aphanisticus elongatus elongatus* A. Villa & G. B. Villa, 1835, *A. pusillus* (A. G. Olivier, 1790), *Cylindromorphus bifrons* Rey, 1889, *Coraebus elatus elatus* (Fabricius, 1787), *C. undatus* (Fabricius, 1787), *Trachys fragariae* Brisout de Barneville, 1874 and *T. scrobiculatus* Kiesenwetter, 1857.

Key words: Faunistics, Coleoptera, Buprestidae, Czech Republic, Plzeň region

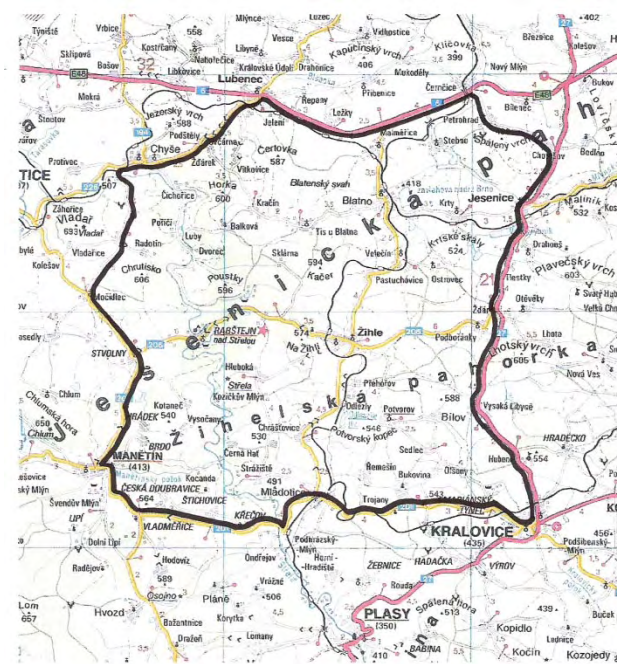
ÚVOD

V tomto příspěvku předkládám výsledky faunistického průzkumu brouků z čeledi Buprestidae širšího okolí obce Žihle, která se nachází v nejsevernější části Plzeňského kraje. Zmiňovaný příspěvek je šestým v sérii o broucích (Coleoptera) Žihle a okolí, cílem které je postupná publikace nálezových údajů jednotlivých čeledí brouků. Jedná se o údaje získané vlastní sběratelskou činností v letech 1984–2013, determinací nebo revizí soukromých nebo muzejních sbírek a citace údajů z literatury vztahující se k dané oblasti.

CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ

Sledovanou oblast tvoří okruh ve vzdálenosti přibližně 10 km od obce Žihle, který částečně zasahuje i do sousedních krajů: Středočeského, Ústeckého a Karlovarského. Pro potřeby faunistického průzkumu jsou hranice zmiňovaného území vymezeny silničním propojením následujících měst a obcí: Mladotice, Trojany, Kralovice, Vysoká Libyně, Žďár, Jesenice, Chotěšov, Petrohrad, Černčice, Ležky, Lubenec, Chyše, Bohuslav, Močidlec, Stvolny, Manětín, Vladměřice a Křečov (Obr. 1). Nejvýše polo-

ženým místem je Kanešův kopec u obce Tis u Blatna (633 m n. m.) a nejnižší položeným místem je obec Černčice (335 m n. m.) v severní části sledovaného území a údolí řeky Střely u Mladotic (357 m n. m.) v části jižní. Zhruba dvě třetiny sledovaného území jsou zalesněny. Převládají porosty smrku a borovice, vyjma okolí Petrohradu a Jesenice, kde se nacházejí plochy s převahou listnatých dřevin. Nezalesněné plochy jsou převážně zemědělsky využívány. Jedním z významných krajinotvorných prvků je údolí řeky Střely, která svým meandrovitým tokem protéká sledovanou oblastí od severu k jihu. Pestrá morfologie hluboce zaříznutého údolí spolu s geologickým podkladem (proterozoické břidlice) přispěly k vytvoření celé škály přírodních stanovišť, jako jsou xerothermní skalnaté stráně, vlhké říční a potoční nivy, chladná inverzní údolí bočních přítoků se zbytky suťových lesů, různé skalní útvary, suťová pole a vysychavé reliktní bory na prudkých stráních. Do sledovaného území zasahují dva přírodní parky: údolí řeky Střely a její širší okolí je součástí Přírodního parku Horní Střela, komplexy převážně listnatých lesů v severovýchodní části sledovaného území s porosty dubu a buku na žulovém podkladu patří do Přírodního par-

Obr. 1. Mapa sledovaného území.
Fig. 1. Map of the region under study.

ku Jesenicko. Zkoumané území patří do mírně teplé klimatické oblasti podle QUITT (1971), převážná část do kategorie MT4, jen severovýchod území (okolí Petrohradu a Jesenice) do kategorie MT10.

MATERIÁL A METODIKA

Názvosloví, pojetí taxonů a pořadí druhů uvádím podle katalogu LÖBL & SMETANA (2006), pojetí druhu *Agrilus graminis* Kiesenwetter, 1857 přebírám z práce JENDEK (2007). Mluvnický rod u rodů *Phaenops* a *Trachys* byl upraven rozhodnutím Komise ICZN (1996, 2009). Číslo v závorce za názvem lokality představuje kód faunistického mapového pole (PRUNER & MIKA 1996). Pokud se lokalita nachází na styku více mapových polí, jsou tato pole uvedena ve zkráceném zápisu např. (58-5946). Kategorie ohrožení druhů jsou převzaty z práce ŠKORPÍK (2005). Biologické poznámky u jednotlivých druhů jsou uvedeny (pokud není uvedeno jinak) podle BÍLÝ (2002) a ŠKORPÍK et al. (2011). Pokud není uvedeno jinak, na determinaci se kromě autora podíleli specialisté: S. Bílý (Národní muzeum, Praha), M. Kafka (Neratovice), L. Kašpar (Česká Lípa), V. Kubán (Národní muzeum, Praha), J. Marek (Sýkořice), M. Petrželka (Česká Lípa), J. Ryšavý (Písek). V případě soukromých sbírek je sběratel (pokud není uvedeno jinak) shodný s vlastníkem sbírky (např. VT = Václav Týr lgt. et coll.). Seznam sbírek a jejich zkratky: FH – Ferdinand Holly, Kyselka; GA – Gustav Antl, Plzeň; JK – Josef Krošlák, Plzeň; JM – Josef Mašek, Žlutice; JP – Jiří Plecháč, Pecka; JS – Jan Sobota, Hradec Králové; MR – Jan Morozinski, Stochov; MS – Mi-

loslav Šanda, Žatec; OM – Oldřich Martínek, Plzeň; SD – Stanislav Doležal, Plzeň-Božkov; SU – Stanislav Urban, Příbram; VB – Václav Benedikt, Plzeň; VC – Vlastimil Cihlár, Plzeň; VD – Václav Dongres, Plzeň; VT – Václav Týr, Žihle; ZMP – Západočeské muzeum v Plzni. Názvy lokalit jsou v rámci jednotlivých druhů řazeny abecedně. Použité zkratky: lgt. – sbíral, coll. – sbírka, observ. – pozoroval, det. – determinoval (určil), PR – Přírodní rezervace, J – jižně, S – severně, Z – západně. V plném znění uvádím pouze údaje dosud nepublikované. Údaje, které již byly publikovány, jsou citovány ve zkrácené formě: lokalita (kód faunistického mapového pole), rok nálezu (citace literárního zdroje), např. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). U velmi hojných druhů, např. *Anthaxia helvetica helvetica* Stierlin, 1868 jsou opakovaná data nálezů ze stejné lokality uvedena také ve zkrácené formě (např. IV.–VI.1984–2013). Při sběru materiálu byly uplatněny obvyklé metody: individuální sběr, smýkání a sklepkování imag.

PŘEHLED ZJIŠTĚNÝCH DRUHŮ

Chalcophora mariana (Linnaeus, 1758)

Nový Dvůr (5945), 1952 (BOZDĚCHOVÁ 1971, KLETEČKA 1980). Manětín (6045), 1941, 1942, 1948 (BOZDĚCHOVÁ 1971, KLETEČKA 1980); VII.1940, 1 ex., Linhart lgt., coll. SD; 13.VII.1941, 1 ex., 5.VI.1942, 2 ex., 25.VI.1950, 2 ex., vše J. Suchý lgt., coll. SD. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), bez uvedení data sběru (OBENBERGER 1919); 1980 (ŠKORPÍK et al. 2011); 29.VI.1952, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD; 10.VI.1996, 1 ex., VT. Žihle (5946), 24.VI.1983, 1 ex., 19.VI.1986, 1 ex., 1.VII.2004, 1 ex., 11.V.2012, observ. 1 ex., VT. Poznámka: Téměř ohrožený druh, vývojem vázaný na starší borové porosty.

Capnodis tenebrionis (Linnaeus, 1761)

Žihle (5946), 12.VI.1965, 1 ex., V. Týr starší lgt., coll. VT. Poznámka: Pro území České republiky vymizelý druh, vývoj kterého probíhá v kořenech různých ovocných dřevin.

Dicerca furcata (Thunberg, 1787) (Obr. 2)

Ležky, vrch Kapucín (5846), (Obr. 3), 17.V.1997, 7 ex., 17.III. 2002, oboje ex larvae, JK (JK det.); 29.VI.2003, 2 ex., ex larvae, VD; 2005, 1 ex., 2012, 2 ex., oboje ex larvae, VC (VC det.); 30.III.2013, 2 ex., v odlomeném kmenu břízy, VT. Lubenec, vrch Na jelení (5846), 2008, 2 ex., ex larvae, VC (VC det.); 2009, 1 ex., ex larvae, GA (GA det.); 2009, 1 ex., ex larvae, OM (OM det.). Poznámka: Ohrožený druh, který se vyvíjí v usychajících kmenech bříz.

Obr. 2. *Dicerca furcata* z lokality Ležky – vrch Kapucín.
Foto: V. Cihlář.

Fig. 2. *Dicerca furcata* from the locality Ležky – Kapucín hill. Photo: V. Cihlář.

***Dicerca moesta* (Fabricius, 1792)**

Rabštejn nad Střelou (5945), 18.VII.1935, 1 ex.,
A. Sobota lgt., coll. JS (JS det.).

Poznámka: Ohrožený druh, jehož vývoj probíhá
v odumírajících částech borovic.

***Lamprodila rutilans rutilans* (Fabricius, 1777)**

Manětín (6045), 26.VII.1987, 2 ex., JM. Petrohrad

(5846), 20.V.1982, 11 ex., 20.II.1984, 1 ex., oboje
J. Suchý lgt., vše ex larvae, SD; 1983, 5 ex., 1985,
2 ex., 1986, 4 ex., vše ex larvae, SD. PR Střela
(5945), bez uvedení data sběru (ŽÁN et al. 1984).
Rabštejn nad Střelou (5945), bez uvedení data sběru
(BROŽÍK sen. nedatováno, OBENBERGER 1919, NĚMEC
1984, ŠKORPÍK et al. 2011); 1947, 1950 (BOZDĚCHOVÁ
1971); bez uvedení data sběru, 1 ex., J. Brožík lgt.,
coll. SD; 29.VI.1952, 3 ex., J. Suchý lgt., coll. SD;
20.V.1980, 2 ex., SD; 29.VI.1997, 1 ex., 18.VII.2001,
1 ex., 19.VI.2008, observ. více ex., 1 ex. in coll., VT.
Rabštejn nad Střelou, 2 km S, Nučická lípa (5945),
5.V.2012, desítky výletových otvorů, VT. Žihle
(5946), 12.VII.2002, 1 ex., 18.VI.2010, observ. více
ex., 1 ex. in coll., VT.

Poznámka: Téměř ohrožený druh, který se vyvíjí
v osluněných částech kmenů a větví lip.

***Anthaxia candens* (Panzer, 1792)**

Blatno env., 0,5 km Z, starý třešňový sad (5946),
30.III.2013, 1 ex. a observ. více výletových otvo-
rů, VT. Hluboká env., vrch Poustevna (5945-46),
8.I.2012, 4 ex., ve dřevu usychající třešně (Obr. 4),

Obr. 3. Lokalita Ležky – vrch Kapucín, biotop *Dicerca furcata*. Foto: V. Cihlář.

Fig. 3. Locality Ležky – Kapucín hill, habitat of *Dicerca furcata*. Photo: V. Cihlář.

Obr. 4. *Anthaxia candens* z lokality Hluboká – vrch Poustevna. Foto: V. Týr.

Fig. 4. *Anthaxia candens* from the locality Hluboká – Poustevna hill. Photo: V. Týr.

VT. Kalec env., 1 km J, zanikající třešňový a višňový sad (5945-46), 28.IV.2012, desítky výletových otvorů, observ. dvě larvy pod kůrou třešně, VT; 7.I.2013, 3 ex., FH. Malměřice env., 1 km J, starý třešňový sad (5846), 30.III.2013, 1 ex. a observ. více výletových otvorů, VT. Petrohrad (5846), 11.III.1984, 6 ex., ex larvae, SD; 21.IV.2007, 3 ex., VD. Tis u Blatna (5946), 9.I.1988, 1 ex., ex larvae, SD.

Poznámka: Zranitelný druh, který se vyvíjí v osluněných částech odumírajících třešní a višní.

Anthaxia fulgurans (Schränk, 1789)

Petrohrad (5846), 1.VI.2002, 1 ex., VT.

Poznámka: Téměř ohrožený druh, vývojem vázaný na dřiny a některé ovocné dřeviny (především jablůň) (V. Kubáň, pers. comm.).

Anthaxia nitidula (Linnaeus, 1758)

Jesenice (58-5946), 28.V.1950, 2 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. PR Střela (5945), bez uvedení data sběru (ŽÁN et al. 1984); 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), V.–VII.1994–2013, více ex., VT; 8.V.2010, 2 ex., SU. Žihle (5946), 2.VII.2007, 1 ex., VT.

Poznámka: Hojný na vhodných biotopech, vývojem vázaný na různé listnaté dřeviny (např. třešeň, švestka, hrušeň, jeřáb).

Anthaxia salicis salicis (Fabricius, 1777)

Rabštejn nad Střelou (5945), 28.V.1997, VT.

Poznámka: Téměř ohrožený druh, vývojem vázaný na duby v původních porostech (V. Kubáň, pers. comm.).

Anthaxia semicuprea Küster, 1851

Petrohrad (5846), 1984, 1 ex., 1985, 2 ex., 1990, 1 ex., vše ex larvae z javoru, SD; 13.VI.2013, 11 ex., oklep spodních větví javoru (J. Krošlák, pers. comm.), JK (JK det.).

Poznámka: Ohrožený druh, vývojem vázaný na javor babyku a jilmy.

Anthaxia suzannae Théry, 1942

Petrohrad (5846), 25.V.2011, 1 ex., VT; 13.VI.2013, 10 ex., oklep ovocných stromů (J. Krošlák, pers. comm.), JK (JK det.). Rabštejn nad Střelou (5945), 22.V.2012, 1 ex., VT.

Poznámka: Ohrožený druh, vývojem vázaný na různé ovocné stromy (především hrušeň a jablůň), dále na hloh a jeřáb oskeruši (V. Kubáň, pers. comm.).

Anthaxia godeti Gory & Laporte, 1839

Jesenice (58-5946), 28.V.1950, 1 ex., 11.VI.1950, 2 ex., 15.VIII.1950, 1 ex., vše J. Suchý lgt., coll. SD. Manětín (6046), 1949 (BOZDĚCHOVÁ 1971, KLETEČKA 1980); 25.VI.1950, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. PR Střela (5945), bez uvedení data sběru (ŽÁN et al. 1984). Rabštejn nad Střelou (5945), bez uvedení data sběru (BROŽÍK sen. nedatováno); 12.V.1998, 1 ex., VT.

Poznámka: Běžný, ale lokálně se vyskytující se druh, vývojem vázaný na jehličnaté dřeviny, především na borovici v původních porostech.

Anthaxia helvetica helvetica Stierlin, 1868

Blatno, areál pily (58-5946), IV.–VI.1996–2013, více ex., VT. Ostrovec (5946), 4.VII.1986, 1 ex., VT. Petrohrad (5846), 22.V.1982, 1 ex., SD; 25.V.2011, observ. více ex., 1 ex. in coll., VT. Podbořánky env., Chvojkovský mlýn (5946), 9.IV.2011, observ. více ex., 2 ex. in coll., VT. PR Střela (5945), bez uvedení data sběru (ŽÁN et al. 1984); 1994 (BENEDIKT et al. 1994); V.–VII.1984–2013, více ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), bez uvedení data sběru (OBENBERGER 1920); V.–VI.1984–2013, více ex., VT; 29.V.1993, 6 ex., VD; 8.V.2010, 2 ex., SU. Rabštejn nad Střelou, Kozí hřbety (5945), 5.V.2012, observ. desítky ex., 1 ex. in coll., VT. Rabštejn nad Střelou, 2 km S, Nučická lípa env. (5945), 5.V.2012, observ. desítky ex., 1 ex. in coll., VT. Žihle (5946), IV.–VI.1984–2013, více ex., VT.

Poznámka: Velmi hojný druh, vývojem vázaný hlavně na smrk a borovici.

Anthaxia morio (Fabricius, 1792) (= *A. similis* (Saunders, 1871))

Jesenice (58-5946), 28.V.1950, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Kalec, rybník Flusárna env. (5946), 28.IV.2012, 1 ex., VT. Manětín (6046), 1944 (BOZDĚCHOVÁ 1971). PR Střela (5945), bez uvedení data sběru (ŽÁN et al. 1984); 1994 (BENEDIKT et al. 1994); V.–VII.1984–2013, více ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), bez uvedení data sběru (OBENBERGER 1920); 29.V.1993, 5 ex., VD; 16.V.1994, 12.V.1998, 10.V.2002, 2.VI.2011, 6.VI.2011, vše po 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou, Kozí hřbety (5945), 5.V.2012, 5 ex., 17.V.2013, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou,

2 km S, Nučická lípa env. (5945), 5.V.2012, 2 ex., 19.V.2013, 1 ex., VT. Žihle (5946), 12.V.1993, 29.VI.1993, 21.VII.1994, 1.V.2000, 1.VIII.2008, vše po 1 ex., VT.

Poznámka: Hojný druh, vývojem vázaný na různé jehličnaté dřeviny.

***Anthaxia nigrojubata incognita* Bílý, 1974**

PR Střela (5945), bez uvedení data sběru (ŽÁN et al. 1984); 1994 (BENEDIKT et al. 1994); 21.V.2004, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 11.VI.1992, 6 ex., V. Benedikt lgt., 1 ex. in coll. JP, 5 ex. in coll. VB; 24.V.2003, 1 ex., V. Dongres lgt., coll. JP; 29.V.1993, 9 ex., V. Dongres lgt., 1 ex. in coll. JP, 8 ex. in coll. VD; 31.V.1992, 1 ex., Z. Doležal lgt., coll. SD; 8.VI.1994, 1 ex., 12.V.1998, 2 ex., 10.V.2002, 1 ex., 1.VI.2008, 1 ex., 23.VI.2012, 1 ex., VT.

Poznámka: Kriticky ohrožený druh, s vývojem v tenších větvích jedle.

***Anthaxia quadripunctata quadripunctata* (Linnaeus, 1758)**

Blatno, areál pily (58-5946), 22.V.2000, 1 ex., 16.VI.2000, 1 ex., VT. Manětín (6045), 1949 (BOZDĚCHOVÁ 1971); bez uvedení data sběru (NĚMEC 1984). Nový Dvůr, 1 km J, (5945), 18.VI.2000, 1 ex., 21.VI.2012, 1 ex., VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); V.–VIII.1984–2013, více ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), V.–VIII.1984–2013, více ex., VT. Sklárna, Petrův rybník env. (5945), 16.VI.2012, 1 ex., VT. Žihle (5946), V.–VIII.1984–2013, více ex., VT.

Poznámka: Jeden z nejhojnějších druhů, vývojem vázaný na jehličnaté dřeviny (hlavně na smrk a borovici).

***Buprestis haemorrhoidalis haemorrhoidalis* Herbst, 1780**

Nový Dvůr (5945), bez uvedení data sběru (BROŽÍK sen. nedatováno, BOZDĚCHOVÁ 1971, KLETEČKA 1980). PR Střela (5945), bez uvedení data sběru (ŽÁN et al. 1984). Rabštejn nad Střelou (5945), bez uvedení data sběru (OBENBERGER 1919, BOZDĚCHOVÁ 1971, NĚMEC 1984); 18.VII.1999, 1 ex., 26.VIII.2012, 1 ex., VT. Žihle (5946), 15.VII.2009, 1 ex., utopený v bazénu, VT.

Poznámka: Téměř ohrožený druh s vývojem v odumírajících částech jedlí, borovic a smrků.

***Buprestis novemaculata novemaculata* Linnaeus, 1767**

Manětín (6045), bez uvedení data sběru (BROŽÍK sen. nedatováno, NĚMEC 1984); 1935 (BOZDĚCHOVÁ 1971, KLETEČKA 1980); 13.VII.1941, 2 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Nový Dvůr (5945), bez uvedení data sběru

(BROŽÍK sen. nedatováno, BOZDĚCHOVÁ 1971, KLETEČKA 1980). PR Střela (5945), bez uvedení data sběru (ŽÁN et al. 1984). Rabštejn nad Střelou (5945), bez uvedení data sběru (OBENBERGER 1919, KLETEČKA 1980). Rabštejn nad Střelou, Kozí hřbety (5945), 10.VII.1990, 1 ex., v lapači na kůrovce, VT.

Poznámka: Kriticky ohrožený druh s vývojem v odumírajících částech borovic.

***Buprestis rustica rustica* Linnaeus, 1758**

Manětín (6045), bez uvedení data sběru (BROŽÍK sen. nedatováno); 13.VII.1941, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Nový Dvůr (5945), bez uvedení data sběru (BROŽÍK sen. nedatováno). PR Střela (5945), bez uvedení data sběru (ŽÁN et al. 1984). Rabštejn nad Střelou (5945), 29.VI.1952, 3 ex., J. Suchý lgt., coll. SD; 1953 (NĚMEC 1999). Žihle (5946), 3.VII.1987, 1 ex., 11.IX.1987, 1 ex., 27.VI.1992, 2 ex., 19.VI.1993, 5 ex., 20.VI.1998, 1 ex., 11.VII.1999, 2 ex., 2.VIII.2007, 1 ex., 12.VII.2011, 1 ex., 20.VI.2012, 1 ex., VT.

Poznámka: Téměř ohrožený druh s vývojem v odumírajících částech smrků a borovic.

***Buprestis octoguttata octoguttata* Linnaeus, 1758**

Manětín, údolí řeky Střely (59-6045), 6.IX.1943, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Mladotice (6046), 1977 (KLETEČKA 1980). Nový Dvůr (5945), bez uvedení data sběru (BROŽÍK sen. nedatováno). PR Střela (5945), 6.VII.1998, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), bez uvedení data sběru (OBENBERGER 1919); 1943 (SUCHÝ 1989); 1952 (NĚMEC 1999); 1980 (ŠKORPÍK et al. 2011).

Poznámka: Zranitelný druh s vývojem v mrtvém dřevu borovic.

***Chrysobothris affinis affinis* (Fabricius, 1794)**

Hluboká env., vrch Poustevna (5945-46), 28.III.2013, 1 ex., ex larvae z větví usychající třešně, VT.

Poznámka: Druh vývojově vázaný na široké spektrum listnatých dřevin.

***Chrysobothris igniventris* Reitter, 1895**

Rabštejn nad Střelou (5945), 1980 (ŠKORPÍK et al. 2011). Velečín env. (5946), 10.VIII.1988, 1 ex. v lapači na kůrovce, 19.VI.2010, 2 ex., na borových kládách, VT.

Poznámka: Téměř ohrožený druh, vývojově vázaný na jehličnaté stromy, především na borovici.

***Phaenops cyanea* (Fabricius, 1775)**

Blatno, areál pily (58-5946), 16.VIII.1997, 1 ex., VT. Jesenice (58-5946), 25.V.1947, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Manětín (6045), 1939, 1946 (BOZDĚCHOVÁ 1971); 1935, 1941, 1946 (KLETEČKA 1980); bez uve-

dení data sběru (NĚMEC 1984); 13.VII.1941, 2 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. PR Střela (5945), bez uvedení data sběru (ŽÁN et al. 1984); 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), 1953 (BOZDĚCHOVÁ 1971); 1.VI.2008, 2 ex., 2.VI.2011, 1 ex., VT. Velečín env. (5946), 19.VI.2010, observ. více ex., 1 ex. in coll., VT. Žihle (5946), VI.–VIII.1986–2013, více ex., VT.

Poznámka: Běžný druh s výskytem ve starších porostech borovic.

Agrilus cuprescens cuprescens (Ménétriés, 1832) (= *A. aurichalceus* L. Redtenbacher, 1849)

Rabštejn nad Střelou (5945), 29.VI.1952, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD; 1954 (KLETEČKA 1980); 14.VI.1992, 1 ex., Z. Doležal lgt., coll. ZMP; 29.V.1993, 1 ex., VD; 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Žihle (5946), 23.VII.1987, 1 ex., 2.VII.2011, 1 ex., VT.

Poznámka: Téměř ohrožený druh, který se vyvíjí v listnatých keřích (maliník, ostružiník, růže).

Agrilus viridis viridis (Linnaeus, 1758)

Nový Dvůr (5945), bez uvedení data sběru (BOZDĚCHOVÁ 1971). PR Střela (5945), bez uvedení data sběru (ŽÁN et al. 1984); 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), 11.VI.1992, 1 ex., VB. Žihle (5946), 11.VIII.2000, 1 ex., 2.VII.2011, 1 ex., VT.

Poznámka: Jeden z nejběžnějších druhů, vyvíjející se v širokém spektru listnatých dřevin.

Agrilus biguttatus (Fabricius, 1777)

Jesenice (58-5946), 25.V.1947, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), 30.VIII.1997, 1 ex., VT. Velečín env. (5946), 19.VIII.1988, 1 ex., VT. Žihle (5946), 30.VII.1993, 1 ex., VT.

Poznámka: Druh vývojově vázaný na duby.

Agrilus cyanescens cyanescens (Ratzeburg, 1837)

PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Žihle (5946), 2.VII.2011, 1 ex., VT.

Poznámka: V přírodě téměř ohrožený druh s vývojem v různých druzích zimolezu. V městských zástavbách, parcích a v zahradách však často jako škůdce (V. Kubáň, pers. comm.).

Agrilus angustulus angustulus (Illiger, 1803)

Jesenice (58-5946), 28.V.1950, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Žihle (5946), 2.VII.1999, 1 ex., VT.

Poznámka: Běžný druh, vyskytující se na dubech.

Agrilus graminis Kiesenwetter, 1857

Petrohrad (5846), 1.VI.2002, 1 ex., VT.

Poznámka: Druh teplomilných doubrav.

Agrilus laticornis (Illiger, 1803)

Jesenice (58-5946), 28.V.1950, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Žihle (5946), 30.V.1993, 1 ex., VT.

Poznámka: Běžný druh, vývojem vázaný na listnaté dřeviny (hlavně na duby).

Agrilus sulcicollis Lacordaire, 1835

Petrohrad (5846), 1983, 2 ex., ex larvae, SD; 20.V.1993, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD; 1.VI.2002, 2 ex., VT. Velečín (5946), 10.VIII.1988, 2 ex., VT. Žihle (5946), 19.V.1993, 1 ex., 25.V.2008, 2 ex., VT.

Poznámka: Běžný druh, vývojem vázaný na duby a buk.

Agrilus auricollis auricollis Kiesenwetter, 1857

Nový Dvůr env., 1 km J (5945), 21.VI.2012, 1 ex., oklep spodních větví jilmu, VT.

Poznámka: Ohrožený druh, vývojově vázaný na jilmy.

Agrilus betuleti (Ratzeburg, 1837)

PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), 14.VI.1992, 1 ex., Z. Doležal lgt., coll. ZMP.

Poznámka: Zranitelný druh s vývojem vázaným na břízu.

Agrilus pratensis pratensis (Ratzeburg, 1837)

Petrohrad (5846), 19.IX.1994, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Žihle (5946), 21.V.1993, 1 ex., VT.

Poznámka: Téměř ohrožený druh, který se vyvíjí v topolech.

Agrilus subauratus subauratus (Gebler, 1833)

PR Střela (5945), bez uvedení data sběru (ŽÁN et al. 1984).

Poznámka: Zranitelný druh, vývojově vázaný na vrby a topol osiku.

Agrilus hyperici (Creutzer, 1799)

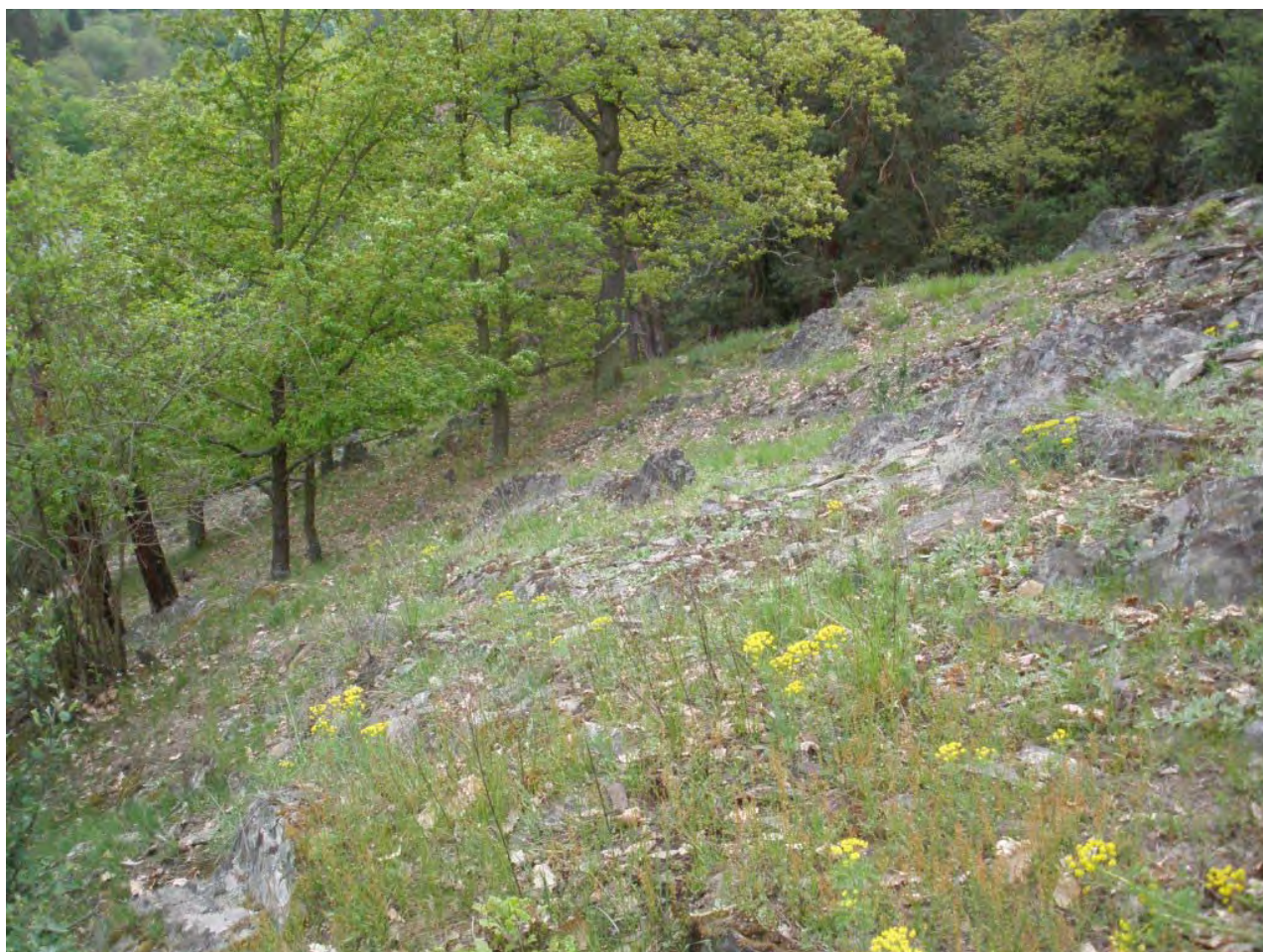
PR Střela (5945), bez uvedení data sběru (ŽÁN et al. 1984). Rabštejn nad Střelou (5945), bez uvedení data sběru (BROŽÍK sen. nedatováno); 1950 (KLETEČKA 1980); 29.VI.1952, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD.

Poznámka: Téměř ohrožený druh s vývojem v různých druzích třezalek.

Agrilus suvorovi Obenberger, 1935

Rabštejn nad Střelou (5945), 19.VI.1995, 1 ex., VT.

Poznámka: Téměř ohrožený druh s vývojem vázaným na topoly.

Obr. 5. Lokalita Rabštejn nad Střelou, Koží hřbety – biotop *Aphanisticus elongatus elongatus* a *Coraebus undatus*. Foto: V. Týr.

Fig. 5. Locality Rabštejn nad Střelou, Koží hřbety – habitat of *Aphanisticus elongatus elongatus* and *Coraebus undatus*. Photo: V. Týr.

Aphanisticus elongatus elongatus A. Villa & G. B. Villa, 1835

Rabštejn nad Střelou, Koží hřbety (5945), skalní lesostep (Obr. 5), 17.V.2013, 11 ex., 19.V.2013, observ. více ex., 5 ex. in coll., 5.VI.2013, observ. více ex., 3 ex. in coll., VT.

Poznámka: Ohrožený druh nalézáný na lesostepích typu řídkých vysychavých dubin, na našem území je udávána jako živná rostlina ostřice *Carex muricata* (ŠKORPÍK et al. 2011).

Aphanisticus pusillus (A. G. Olivier, 1790)

Tis u Blatna env., Raštická louka (5946), (Obr. 6), 11.VII.2000, 1 ex., smyk mokřadu, VT.

Poznámka: Ohrožený druh, který se vyvíjí v listech bik, ostřic a sitin. Pro dokreslení obrazu rozšíření ve sledované oblasti uvádím i nález z blízkého okolí: Vladařice, vrch Vladař (5945), 27.VI.1981, 1 ex., JM.

Cylindromorphus bifrons Rey, 1889

Podbořanky env. (5946), 9.VI.2010, 1 ex., VT.

Poznámka: Ohrožený druh, vývoj kterého je prokázán v ostřici *Carex praecox* (ŠKORPÍK et al. 2011). Údaje o vývoji v pýru jsou mylné (V. Kubáň, pers. comm.). Mimo uvedeného nálezu je ze stejné lokality znám ještě jeden sběr *Cylindromorphus* sp.: 1.VI.2000, 1 ex., MR, tento nález nebyl dosud revidován, ale lze předpokládat, vzhledem ke znalostem rozšíření jednotlivých druhů rodu *Cylindromorphus* v České republice, že se jedná o druh *C. bifrons*.

Coraebus elatus elatus (Fabricius, 1787)

Manětín (6045), 23.VII.1938, 1 ex., 13.VI.1943, 1 ex., 25.VI.1950, 1 ex., vše J. Suchý lgt., coll. SD. Petrohrad (5846), 21.VI.2002, 1 ex., 19.VI.2008, 3 ex., 20.VII.2011, 1 ex., VT.

Poznámka: Téměř ohrožený druh, který se vyvíjí v kořincích mochen a krvavců.

Coraebus undatus (Fabricius, 1787)

Rabštejn nad Střelou (5945), bez uvedení data sběru (OBENBERGER 1920). Rabštejn nad Střelou, Koží hřbety (5945), skalní lesostep (Obr. 5), 16.VI.2003,

Obr. 6. Lokalita Tis u Blatna – Raštická louka. Foto: V. Týr.

Fig. 6. Locality Tis u Blatna – Raštická meadow. Photo: V. Týr.

1 ex., VD.

Poznámka: Ohrožený druh, vývojem vázaný na duby.

Trachys fragariae Brisout de Barneville, 1874

Rabštejn nad Střelou (5945), 8.V.2001, 7 ex., 5.V.2012, 1 ex., 12.VI.2012, 1 ex., vše na listech jahodníku, VT.

Poznámka: Zranitelný druh, který se vyvíjí v listech jahodníku a mochen.

Trachys minutus minutus (Linnaeus, 1758)

Ostrovec (5946), 16.VI.1984, 1 ex., VT. Podbořánky env., PR Rybníčky u Podbořánek (5946), 9.VI.2010, 2 ex., VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); V.–VIII.1984–2013, více ex., VT. Stvolny (5945), 1988 (NĚMEC et al. 1989). Tis u Blatna (5946), IV.2002, 1 ex., P. Pejchal lgt., coll. MS. Velečín env., Velečinský rybník (5946), 29.V.2011, observ. více ex., 1 ex. in coll. VT. Žihle (5946), IV.–VIII.1984–2013, více ex., VT.

Poznámka: Běžný druh, vývojem vázaný převážně na vrby (hlavně vrba jíva).

Trachys scrobiculatus Kiesenwetter, 1857

Žihle (5946), 1958 (HEYROVSKÝ 1961).

Poznámka: Ohrožený druh. HEYROVSKÝ (1961) uvádí jako *T. pumilus* (Illiger, 1803). Dle bionomických poznámek uvedených v textu (výskyt na popenci), lze soudit, že se jedná o druh *T. scrobiculatus* (V. Kubáň, pers. comm.).

SOUHRN

Ve sledované oblasti byl prokázán výskyt 45 druhů čeledi Buprestidae. Pět z uvedených druhů je však známo jen z historických nálezů, recentní výskyt (po roce 1980) u nich nebyl potvrzen. 31 druhů zjištěných ve sledované oblasti je uvedeno v seznamu ohrožených druhů České republiky: jeden v kategorii vymizelý – *Capnodis tenebrionis*, dva v kategorii kriticky ohrožený – *Anthaxia nigrojubata incognita*, *Buprestis novemaculata novemaculata*, deset v kategorii ohrožený – *Agrilus auricollis auricollis*, *Anthaxia semicuprea*, *A. suzannae*, *Aphanisticus elongatus elongatus*, *A. pusillus*, *Coraebus undatus*, *Cylindromorphus bifrons*, *Dicerca furcata*, *D. moesta*, *Trachys scrobiculatus*, pět v kategorii zranitelný – *Agrilus be-*

tuleti, *A. subauratus subauratus*, *Anthaxia candens*, *Buprestis octoguttata octoguttata*, *Trachys fragariae* a 13 v kategorii téměř ohrožený – *Agrilus cuprescens cuprescens*, *A. cyanescens cyanescens*, *A. hyperici*, *A. pratensis pratensis*, *A. suvorovi*, *Anthaxia fulgurans*, *A. salicis salicis*, *Buprestis haemorrhoidalis haemorrhoidalis*, *B. rustica rustica*, *Chalcophora mariana*, *Chrysobothris igniventris*, *Coraebus elatus elatus*, *Lamprodila rutilans rutilans*.

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval Vítězslavu Kubáňovi (Národní muzeum, Praha) za cenné rady a poznámky při dokončování článku, Martinu Škorpíkovi (Národní park Podyjí) za doplňující informace, Vlastimilu Cihlářovi (Plzeň) za poskytnutí fotografií a Jiřímu Skuhrovcovi (Praha) za kontrolu anglického textu.

LITERATURA

- BENEDIKT S., BENEDIKT V., DOLEŽAL Z., KROŠLÁK J. & CIHLÁŘ V. 1994: Entomologický inventarizační průzkum PR Střela (Coleoptera, Lepidoptera, Heteroptera) – Mscr., 6 pp. [Depon. in Muzeum Chodska, Domažlice].
- BÍLÝ S. 2002: Summary of the bionomy of the Buprestid beetles of Central Europe (Coleoptera: Buprestidae). – Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae, Supplementum 10: 1–104.
- BOZDĚCHOVÁ J. 1971: Krasci (Col., Buprestidae) ve sbírkách zoologického oddělení Západočeského muzea. – Zprávy Muzeí Západočeského Kraje. Příroda, 12: 13–20.
- BROŽÍK J. sen. nedatováno: Seznam brouků chycených v Plzeňském kraji s bližším udáním lokality, doby, a kde bylo možno i biologie. – Mscr., 47 pp. [Depon. in S. Benedikt, Plzeň].
- HEYROVSKÝ L. 1961: K bionomii a rozšíření československých krasců (Col., Buprestidae). (Zur Bionomie und Verbreitung der Buprestidae der Tschechoslowakischen Republik). – Acta Musei Silesiae, Series A, 10: 127–130.
- ICZN 1996: Opinion 1826. *Melanophila* Eschscholtz, 1829 and *Phaenops* Dejean, 1833 (Insecta, Coleoptera): conserved by the designation of *Buprestis acuminata* De Geer, 1774 as the type species of *Melanophila*. – Bulletin of Zoological Nomenclature, 53: 60–61.
- ICZN 2009: Opinion 2222 (Case 3335). *Trachys* Fabricius, 1801 (Insecta, Coleoptera): masculine gender of the genus fixed. – Bulletin of Zoological Nomenclature, 66: 100–102.
- JENDEK E. 2007: Taxonomic and nomenclatural clarifications on the genus *Agrilus* (Coleoptera: Buprestidae: Agrilini). – Entomological Problems, 37: 87–95.
- KLETEČKA Z. 1980: Rozšíření čeledi Buprestidae na Plzeňsku. – Zprávy Muzeí Západočeského Kraje. Příroda, 23: 31–36.
- LÖBL I. & SMETANA S. (eds) 2006: Catalogue of Palearctic Coleoptera. Vol. 3. Scarabaeoidea – Scirtoidea – Dascilloidea – Buprestoidea – Byrrhoidea. – Apollo Books, Stenstrup, 690 pp.
- NĚMEC F. 1984: Několik poznámek ke hmyzí zvířeně okrese Plzeň-sever. – Sborník Muzea Plzeň-sever (Kralovice), 1984: 35–38.
- NĚMEC F. 1999: Soupis sbírek Západočeského muzea v Plzni: coll. F. Maidl (Coleoptera) – Mscr., 173 pp. [Depon. in Západočeské muzeum, Plzeň].
- NĚMEC F., SOFRON J., TĚTÁL I. & SUCHÝ J. 1989: Dílčí výsledky inventarizačního průzkumu mokřadů u obce Stvolny (okres Plzeň-sever). – Zprávy Muzeí Západočeského Kraje. Příroda, 32: 43–60.
- OBERBERGER J. 1919: O původu a výskytu krasců v oblasti Republiky Československé – I. – Časopis České Společnosti Entomologické, 16: 27–40.
- OBERBERGER J. 1920: O původu a výskytu krasců v oblasti Republiky Československé – II. – Časopis České Společnosti Entomologické, 17: 23–36.
- PRUNER M. & MÍKA P. 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. (List of settlements in the Czech Republic with associated map fields codes for faunistic map system). – Klapalekiana, 32 (Suppl.): 1–115.
- QUIT E. 1971: Klimatické oblasti Československa. – Academia. Studia Geografica 16, GÚ ČSAV, 73 pp.
- SUCHÝ J. 1989: Příspěvek k bionomii druhu *Buprestis octoguttata octoguttata* (L.) (Coleoptera, Buprestidae). – Zprávy Muzeí Západočeského Kraje. Příroda, 32: 61–64.
- ŠKORPÍK M. 2005: Buprestidae (krascovití), pp. 464–468. – In: FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. (List of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates). – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp.
- ŠKORPÍK M., KŘIVAN V. & KRAUS Z. 2011: Faunistika krascovitých (Coleoptera: Buprestidae) Znojemska, poznámky k jejich rozšíření, biologii a ochraně. – Thayensia, 8: 109–291.
- ŽÁN M., ČEČIL F., ČERVENÁ A., HAUZNEROVÁ I., JANSKÝ B., KOČANDRLOVÁ E., KRAFT J., NESVADBOVÁ J., PARIS S., PŘIBYL J., SOKOLOVÁ L. & VOTÝPKA V. 1984: Státní přírodní rezervace Střela. Inventarizační průzkum provedený v letech 1978–1984. – Mscr., 204 pp. + přílohy 1–15. [Depon. in Západočeské muzeum v Plzni].

Nové nálezy suchozemského stejnonožce *Philoscia muscorum* v České republice

Libor Dvořák¹, Pavel Saska² & Karel Tajovský³

¹Městské muzeum Mariánské Lázně, Goethovo náměstí 11, CZ-35301 Mariánské Lázně, e-mail: lib.dvorak@seznam.cz

²Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i., oddělení entomologie, Drnovská 507, CZ-161 06 Praha 6 – Ruzyně, e-mail: saska@vurv.cz

³Ústav půdní biologie, Biologické centrum AV ČR, v.v.i., Na Sádkách 7, CZ-370 05 České Budějovice, e-mail: tajov@upb.cas.cz

DVOŘÁK L., SASKA P. & TAJOVSKÝ K. 2013: Nové nálezy stejnonožce *Philoscia muscorum* v České republice (New records of the terrestrial isopod *Philoscia muscorum* in the Czech Republic). – Západočeské entomologické listy, 4: 57–60. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 8-8-2013.

Abstract. Six new records of the terrestrial isopod *Philoscia muscorum* (Scopoli, 1763) (Isopoda: Oniscidea: Philosciidae) from the territory of the City of Prague and the first precisely localised record from the district of Most, Northern Bohemia, the Czech Republic are presented. In Prague, this species was recorded in seven localities (one published and six presented here for the first time) from relatively small area in the western part of the city (neighbouring districts of Ruzyně, Motol, and Smíchov); in other parts of the city it has not been recorded yet. As this species was recorded also in Northern Bohemia, the occurrence of this species can be expected also in other regions. Up to now, *Philoscia muscorum* has been found in the Czech Republic mainly in the poor assemblages with mainly eurytopic or ruderal species (*Armadillidium vulgare*, *Porcellio scaber*, *Trachelipus rathkii* or *Porcellium collicola* in Prague and *A. vulgare*, *Trachelipus nodulosus* and *T. rathkii* in Northern Bohemia). The only species rich assemblage was found in the area of the Motol hospital in Prague, where *P. scaber*, *Cylisticus convexus*, *A. vulgare*, *Hyloniscus riparius*, *Porcellionides pruinosus*, and *Haplophthamus danicus* were found together with *Philoscia muscorum*.

Key words: Isopoda, *Philoscia muscorum*, Czech Republic, new records, ecology

ÚVOD

Suchozemský stejnonožec *Philoscia muscorum* (Scopoli, 1763) (Isopoda: Oniscidea: Philosciidae) (Obr. 1a, b) má atlantické rozšíření od jižního Norska a Švédska, přes Dánsko, severozápadní Polsko a podél atlantického pobřeží přes Britské ostrovy, Německo, Nizozemsko a Belgie do jižní Francie. Obývá též severní Itálii a centrální Řecko (SCHMALFUSS 2003). Jeden jedinec byl letos nalezen ve Finsku na importovaných zahradních rostlinách, což ovšem neznamená, že zde má *P. muscorum* stabilní populaci (F. VILISCS, pers. comm.). FRANKENBERGER (1959) zmiňuje mimo jiné výskyt v některých oblastech západních Alp a předpokládal jeho možný výskyt v severních a západních částech nynější České republiky. Tento předpoklad naplnil SASKA (2007), který v roce 2005 našel 2 ex. *P. muscorum* v Praze-Motole na ruderním stanovišti spolu s *Cylisticus convexus* (DeGeer, 1778) a *Trichoniscus pusillus* Brandt, 1833, a následně potvrdili výzkumech realizovaných v oblasti hnědouhelných výsypků na Mostecku (HENDRYCHOVÁ et al. 2012), kde byl doložen v roce 2009 v podhůří

Krušných hor na sukcesně se vyvíjejících nerekul-tivovaných plochách Černické výsypky jihozápadně od Horního Jiřetína (TAJOVSKÝ et al. 2010).

V tomto článku předkládáme nové nálezy *P. muscorum* v Praze a upřesňujeme lokalizaci sběrů na Mostecku v severních Čechách.

VÝSLEDKY

Na podzim 2011 první autor upozornil na výskyt tohoto korýše v Motole fotografa bezobratlých živočichů Josefa Dvořáka, který jej tam skutečně našel, sebral, vyfotografoval a předal k determinaci. Během roku 2012 a v první polovině roku 2013 první autor a jeho spolupracovníci navštívili asi dvě desítky lokalit za účelem získání dalších údajů o rozšíření tohoto druhu v Praze. Druhý autor objevil bohatší populaci na výzkumné ploše v Ruzyni. Druh je tak doložen z jedné publikované a šesti nových lokalit v Praze:

Boh. centr.: (1) Praha-Motol (5951), vlhké ruderní stanoviště pod Bílou horou (Obr. 2), 21.XI.2011, 7 ex., J. Dvořák leg., L. Dvořák det., I. H. Tuf revid., coll. MML (Městské muzeum Mariánské Lázně,

Obr. 1. *Philoscia muscorum* z lokality Praha-Motol. a – boční pohled, b – pohled shora. Foto: Josef Dvořák.

Fig. 1. *Philoscia muscorum* from the locality Prague-Motol. a – lateral view, b – dorsal view. Photo: Josef Dvořák.

Obr. 2. Biotop *Philoscia muscorum* na lokalitě Praha-Motol. Foto: Josef Dvořák,

Fig. 2. Biotope of *Philoscia muscorum* at the locality Prague-Motol. Photo: Josef Dvořák.

5 ex.) et I. H. Tuf (2 ex.). **(2) Praha-Motol** (5952), lesík u rybníka pod nemocnicí, 6.III.2012, 16 ex., L. Dvořák leg. et det., coll. MML. **(3) Praha-Motol** (5952), křoviny a ruderaly v areálu nemocnice Motol, 22.V.2013, 11 ex. (8 ex. coll. MML), 31.V.2013, 4 ex., vše L. Dvořák leg. et det. **(4) Praha-Smíchov** (5952), PP Skalka, suťová doubrava s javorem mléčem, 12.III.2012, 3 ex., L. Dvořák leg. et det., coll.

MML. **(5) Praha-Ruzyně** (5951), asi 80 let starý hrušňový sad, zemní pasti, 12.V.–9.VI.2009, 10 ex., 20.IV.–12.VIII.2010, 16 ex., 2.V.–13.VI.2011, 33 ex., 23.VI.–22.VIII.2012, 71 ex., vše P. Saska leg. et det.

(6) Praha-Ruzyně (5951), asi 20 let starý nízko-kmenný jabloňový sad, asi 300 m od lokality 4, zemní past, 30.IV.2012, 1 ex., P. Saska leg. et det.

Při determinaci materiálu suchozemských stejnonožců shromážděného v průběhu studie zaměřené na problematiku rekultivace hnědouhelných výsypek na Mostecku (HENDRYCHOVÁ et al. 2012) třetí z kolektivu autorů doložil výskyt druhu *P. muscorum* v severozápadních Čechách. Údaje o jeho výskytu předběžně zveřejnil v rámci lokální konference (TAJOVSKÝ et al. 2010) bez bližšího upřesnění lokalizace i počtu zjištěných jedinců. Pro úplnost informace o aktuálně známém rozšíření tohoto druhu u nás proto doplňujeme i tyto údaje:

Boh. occ.: (7) Horní Jiřetín – Černice (5447), nerektifikované části výsypky se sukcesním rozvojem bylinné a křovinné vegetace, padací zemní pasti VI.–VII.2009, 40 ex., M. Hendrychová leg., K. Tajovský det., coll. ÚPB BC AV ČR České Budějovice.

DISKUZE A ZÁVĚRY

Dosud jsme potvrdili výskyt *Philoscia muscorum* na pěti nových lokalitách v západní polovině Prahy. Stejně jako píše SASKA (2007), biotopy tohoto druhu korespondují s údaji publikovanými FRANKENBERGEREM (1959): Žije na vlhkých místech se stromovou i keřovou vegetací i jiných zastíněných místech, a to jak v opadu, tak pod kameny a kusy dřev. Další lokalitou s prokázaným výskytem jsou spontánně zarůstající výsypky u Horního Jiřetína na Mostecku.

Stejně jako v případě prvního nálezu (SASKA 2007) jsme druh *P. muscorum* zaznamenali na stanovištích ovlivněných člověkem i na místech ruderalního charakteru většinou v druhově chudých společenstvech. Na lokalitě č. 1 (ruderalní stanoviště pod Bílou horou) jsme jej našli pouze ve společnosti *Armadillidium vulgare* (Latreille, 1804), který je jedním z nejhojnějších ruderalních druhů v Praze (L. Dvořák, nepubl. data). Lokalita č. 2 (areál nemocnice v Motole) je jedinou lokalitou, kde bylo druhově bohatší společenstvo suchozemských stejnonožců zastoupeno těmito druhy: *Porcellio scaber* Latreille, 1804, *Cylisticus convexus* (De Geer, 1778), *A. vulgare*, *Hyloniscus riparius* (C. Koch, 1838), *Porcellionides pruinosus* (Brandt, 1833) a *Haplophthalmus danicus* Budde-Lund, 1880. Na lokalitě č. 3 (lesík pod nemocnicí Motol) jsme dokonce nenalezli žádný jiný druh suchozemského stejnonožce. Na lokalitě č. 4 (PP Skalka) jsme zaznamenali tři doprovodné druhy: *P. scaber*, *Porcellium collicola* (Verhoeff, 1907) a *A. vulgare*. Na lokalitách č. 5 a 6 se *P. muscorum* vy-

skytuje společně s dominantním druhem *A. vulgare* a nehojným *Trachelipus rathkii* (Brandt, 1833). Na lokalitě č. 7 v severních Čechách byl *P. muscorum* zaznamenán na dvou sousedících sukcesně se vyvíjejících nerektifikovaných plochách Černické výsypky v podhůří Krušných hor jihozápadně od Horního Jiřetína, v prvním případě spolu s dalšími doprovodnými druhy *A. vulgare*, *P. collicola*, *T. rathkii* a *Trachelipus nodulosus* (C. Koch, 1838), ve druhém případě poměrně početně pouze spolu s *A. vulgare* a *T. rathkii* (K. Tajovský, nepubl. data).

V rámci dalšího průzkumu Prahy v roce 2012 navštívil první autor spolu s kolegy (Ondřej Kouklík, Josef Dvořák) další vhodné lokality pro suchozemské stejnoonožce (zalesněná údolí, vlhké křoviny, porosty podél vody) v městských částech Hrnčíře, Chodov, Košíře, Malá Strana, Modřany, Nusle a Řeporyje. Výskyt *P. muscorum* však nebyl na těchto lokalitách prokázán. V současné době je tak tento druh znám pouze z několika poměrně nedaleko od sebe vzdálených lokalit (Obr. 3). Zatím nelze spolehlivě rozhodnout o tom, jestli se *P. muscorum* šíří či ni-

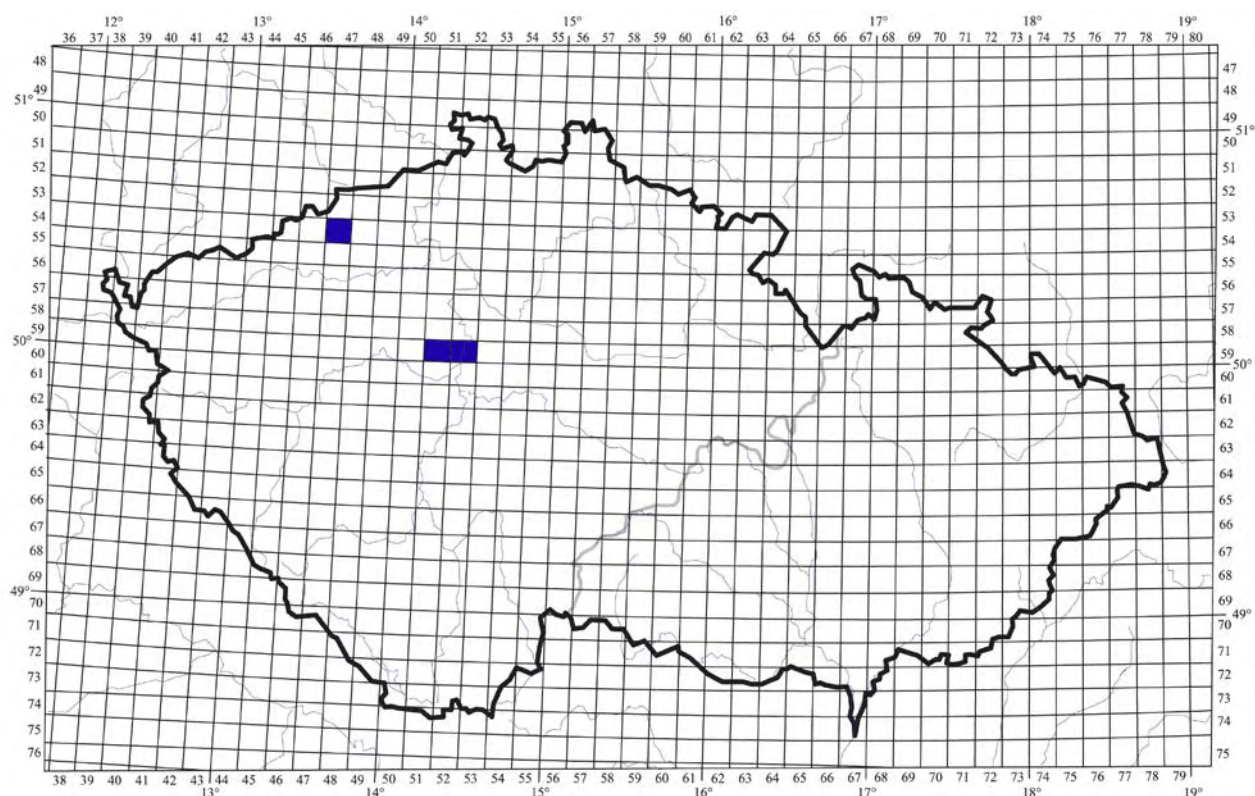
koliv, protože nárůst v počtu známých lokalit může být způsoben zvýšenou snahou o nalezení tohoto druhu. Údaje z lokality č. 5 (Ruzyně), kde je pozorován nápadný nárůst v počtu odchycených jedinců během dlouhodobého nepřetržitého monitoringu epigeických členovců (od roku 2005) však naznačují, že se může jednat o relativně nově příchozí expanzivní druh. Proto není vyloučeno jeho nalezení na obdobných lokalitách v širším okolí stávajícího intenzivního výzkumu.

FRANKENBERGERŮV (1959) předpoklad, že se *P. muscorum* objeví v severních či západních Čechách potvrdily výzkumy na Mostecku. Návaznost na původní a polopřirozená stanoviště v podhůří Krušných hor spolu s charakterem příslušné lokality č. 7 opět spíše naznačuje jeho recentní šíření než přirozený původní výskyt. Ani přes poměrně vysokou aktivitu prvního autora zejména v širším okolí Mariánských Lázní a třetího z autorů v širším okolí Sokolova (viz např. TAJOVSKÝ 2001) nebyl tento druh dosud na dalších lokalitách doložen. Více lokalit tohoto zajímavého druhu z České republiky tak zatím neznáme (Obr. 4).

Obr. 3. Lokality *Philoscia muscorum* v Praze. Písmeno „P“ ukazuje místo publikovaného nálezu, číslice odkazují na lokality v textu.

Fig. 3. Localities of *Philoscia muscorum* in the city of Prague. Letter “P” indicates the published locality, numbers correspond with the localities in the text.

Obr. 4. Rozšíření *Philoscia muscorum* v České republice.

Fig. 4. Distribution of *Philoscia muscorum* in the Czech Republic.

PODĚKOVÁNÍ

O. Kouklíkovi a J. Dvořákovi děkujeme za pomoc při terénním průzkumu, M. Hendrychové za poskytnutí veškerého materiálu ze zemních pastí a J. Dvořákovi též za svolení použít jeho fotografie. I. H. Tufovi patří poděkování za revizi materiálu. I. H. Tuf a A. Mock přispěli podnětnými recenzemi.

LITERATURA

- FRANKENBERGER Z. 1959: Fauna ČSR, svazek 14. Stejnonožci suchozemští – Oniscoidea (Fauna of the ČSR, vol. 14 – Terrestrial isopods – Oniscoidea). – Nakladatelství ČSAV, Praha, 215 pp.
- HENDRYCHOVÁ M., ŠÁLEK M., TAJOVSKÝ K. & ŘEHOŘ M. 2012: Soil properties and species richness of invertebrates on afforested sites after brown coal mining. – *Restoration Ecology*, 20(5): 561–567.
- SASKA P. 2007: *Philoscia muscorum* (Crustacea: Oniscoidea: Philosciidae), new species of terrestrial isopod for the Czech Republic (*Philoscia muscorum* (Crustacea:

Oniscoidea: Philosciidae), nový druh suchozemského stejnonožce pro Českou republiku). – *Bohemia centralis*, 28: 437–440.

SCHMALFUSS H. 2003: World catalogue of terrestrial isopods (Isopoda: Oniscoidea). – *Stuttgarter Beiträge zur Naturkunde, Serie A*, Nr. 654, 1–341.

TAJOVSKÝ K. 2001: Colonization of colliery spoil heaps by millipedes (Diplopoda) and terrestrial isopods (Oniscoidea) in the Sokolov Region, Czech Republic. – *Restoration Ecology*, 9(4): 365–369.

TAJOVSKÝ K., HENDRYCHOVÁ M. & AUROVÁ K. 2010: Mnohonozky, stonožky a suchozemští stejnonožci hnědouhelných výsypek na Mostecku – předběžné výsledky (Millipedes, centipedes and terrestrial isopods of the colliery spoil heaps after brown coal mining in the Mostecko district). – In: TAJOVSKÝ K. (ed.): 7. česko – slovenský myriapodologický seminář. České Budějovice, Česká republika, 8.–9.IV.2010. Sborník abstraktů (7th Czech and Slovak Myriapodological Seminar. České Budějovice, Czech Republic, 8.–9.iv.2010. Book of Abstracts). ÚPB BC AV ČR (ISB BC AS CR), České Budějovice, pp. 16–17.

Príspevek k výskytu nosatce *Pseudorchestes smreczynskii* (Dieckmann, 1958) (Coleoptera: Curculionoidea) v České republice

Stanislav Benedikt

Částkova 10, 326 00 Plzeň, Czech Republic; e-mail: sbenedikt@seznam.cz

BENEDIKT S. 2013: Příspěvek k výskytu nosatce *Pseudorchestes smreczynskii* (Dieckmann, 1958) (Coleoptera: Curculionoidea) v České republice (Report to the occurrence of the weevil *Pseudorchestes smreczynskii* (Dieckmann, 1958) (Coleoptera: Curculionoidea) in the Czech Republic). – Západočeské entomologické listy, 4: 61–65. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 9-9-2013.

Abstract. The paper summarizes a knowledge concerning occurrence and bionomy of the weevil *Pseudorchestes smreczynskii* (Dieckmann, 1958) in the Czech Republic. The weevil monophagously restricted to *Artemisia absinthium* was recently found in western Bohemia at four localities situated in the rocky canyon of the Střela River. This new finding area represents the western border of the species occurrence. Dependence to habitats with ancient and abundant occurrence of the host plant is listed.

Key words: *Pseudorchestes smreczynskii*, Coleoptera, Curculionoidea, faunistics, Czech Republic

ÚVOD

Nosatec *Pseudorchestes smreczynskii* (Dieckmann, 1958) (Obr. 1) je jedním z šesti druhů rodu *Pseudorchestes* Bedel, 1894 spolehlivě zjištěných na území České republiky. V rámci rodu se vesměs jedná o velmi nenápadné brouky s velikostí okolo dvou mm a jednobarevným šedým zbarvením, k jejichž snadnému přehlédnutí v přírodě přispívá také hbitost, s jakou jsou schopni úniku před predátory. Ta je daná schopností přemísťovat se bleskurychle až několik desítek centimetrů dlouhými poskoky díky utváření zadních končetin se silně ztlustlými stehny. Stejný znak mají i všechny ostatní druhy tribu Rhamphini. Potravně jsou středoevropské druhy rodu *Pseudorchestes* výhradně monofágně vázány na rostliny z čeledi Asteraceae. Tyto monofágní vazby zároveň určují ekologické charaktery jednotlivých druhů – zatímco *P. pratensis* (Germar, 1821) s vazbou na *Centaurea jacea* je druhem vlhčích až mezofilních trávníků, ostatní druhy s vazbou na xerotermní druhy chrp a pelyňků jsou domovem na suchých a výslunných stráních stepního až lesostepního charakteru převážně v nejteplejších polohách českého a moravského termofytika.

Pseudorchestes smreczynskii je monofágně vázán na pelyněk pravý (*Artemisia absinthium*), se kterým je ve střední Evropě lokálně rozšířen na stepních lokalitách na lehkých substrátech (Morava, Polsko, Rakousko, Slovensko) a vzácně i ve skalnatých údolích

Obr. 1. *Pseudorchestes smreczynskii* (Dieckmann, 1958). Foto: Z. Kejval.

Fig. 1. *Pseudorchestes smreczynskii* (Dieckmann, 1958). Photo: Z. Kejval.

řek (Čechy). Celkové rozšíření nosatce má eurokazský charakter (více viz kapitola Diskuse).

Z hlediska bioindikace je *P. smreczynskii* zařazen mezi druhy reliktní, tj. druhy s nejužší ekologickou valencí, obývající výhradně nebo převážně jen přirozené biotopy, které jsou v podmínkách střední Evropy ohrožovány lidskými zásahy (BENEDIKT et al. 2010). V Červeném seznamu (BENEDIKT & STREJČEK 2007) je uveden v kategorii VU (zranitelný druh).

VÝSKYT DRUHU V ČESKÉ REPUBLICE

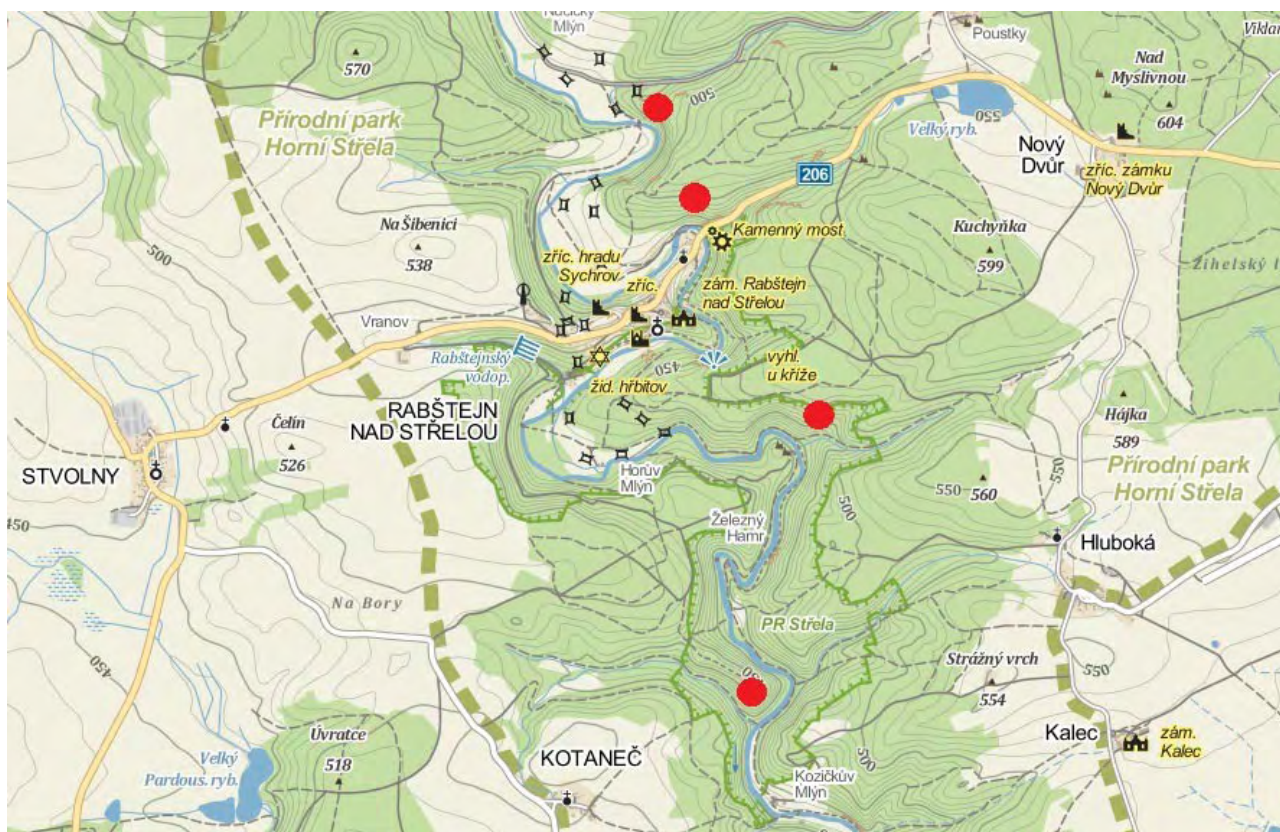
1. Publikované údaje

Z území současné České republiky druh poprvé uvedl DIECKMANN (1963) z lokality Sázava z historického nálezu F. Rambouska v roce 1906. Interpretace lokality není zcela jednoznačná, když obcí s tímto názvem je v České republice hned několik. S velkou pravděpodobností se však vzhledem k osobě sběratele jednalo o dnešní součást Davle (6152), tedy lokality zmíněným entomologem navštěvované (KOLEŠKA 1990). Později FREMUTH (1965), který zřejmě publikaci neznal, tento nálezk opakoval a společně s dalšími údaji z jižní Moravy – Pavlovské vrchy (7165) a Pouzdrany (7065) a ze Slovenska (Piliš) publikoval druh jako nový pro tehdejší Československo s poznámkou, že byl dříve zaměňován za podobný západomediterránní druh *P. persimilis* Reitter, 1911. Toho zmínil konkrétním nálezem z jižní Moravy (Čejč)

PURKYŇE (1948). Není ale jisté, že se tento jeho údaj týkal právě *P. smreczynskii* nebo patřil některému z dříve nerozlišovaných a teprve později popsanych druhů rodu *Pseudorchestes*. Další publikace tohoto nosatce z území České republiky jsou až z recentních nálezů na jižní Moravě, odkud jej z více lokalit v oblasti Biosférické rezervace Pálava uvedl STREJČEK (1996) a z vrchu Ječmeniště u Dyjákoviček STEJSKAL (2004).

2. Nové nálezy ze západních Čech

Vedle publikovaných údajů byl nosatec do současnosti doložen i z dalších míst jižní Moravy, vesměs v oblasti termofytika, a historický výskyt v Čechách byl nedávno potvrzen i recentním nálezem na Křivoklátsku (viz níže). Poměrně překvapivé je ale čerstvé zjištění *Pseudorchestes smreczynskii* v západních Čechách. Zde byl nosatec zaznamenán v jarních měsících 2013 na čtyřech lokalitách v údolí řeky Střely v širším okolí městečka Rabštejn nad Střelou (Obr. 2). Podobně jako zbývající české lokality patří také tato nově zjištěná oblast výskytu druhu do mezofytika. Lokality tvoří spolu s arelou ve Francii (více viz kapitola Diskuse) západní hranici dosud známého areálu druhu. Stanovištěm druhu jsou zde skalnaté, lesostepní, k jihu orientované stráně na podkladu z proterozoických břidlic. Půdní vrstva je velmi mělká, často erodovaná a rychle vysychající, k povrchu

Obr. 2. Nálezy *Pseudorchestes smreczynskii* v kaňonu Střely (červené tečky).

Fig. 2. Records of *Pseudorchestes smreczynskii* in the canyon of the Střela River (red dots).

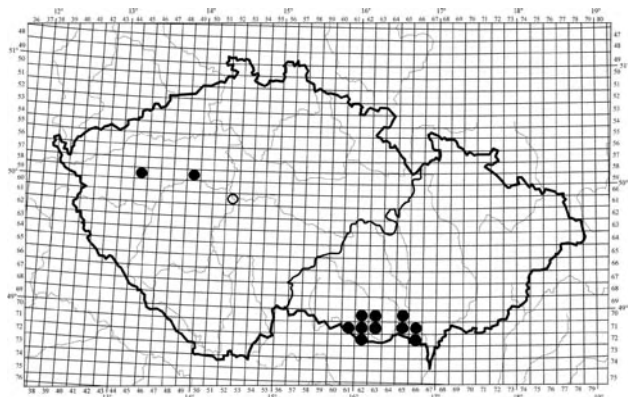
vystupují skalky i suťová pole. Nadmořská výška se pohybuje mezi 450–500 m. Stanoviště mají charakter xerofilních ostrůvků uzavřených v okolních převážně jehličnatých porostech s dominantními *Abies alba*, *Picea excelsa* nebo *Pinus sylvestris* (Obr. 3), na lokalitě u Hluboké jsou zastoupeny fragmenty suťové lipové doubravy (Obr. 4). V bylinném patru se kromě *Artemisia absinthium* uplatňují např. *Astragalus gly-*

Obr. 3. Lokalita Hradiště u Kotanče. Foto: J. Raisová.
Fig. 3. Locality Hradiště near Kotaneč. Photo: J. Raisová.

Obr. 4. Lokalita u Hluboké. Foto: J. Raisová.
Fig. 4. Locality near Hluboká. Photo: J. Raisová.

Obr. 5. Známé nálezy *Pseudorchestes smreczynskii* v České republice; kroužek – historický náález z roku 1906, kolečka – recentní nálezy.
Fig. 5. Known records of *Pseudorchestes smreczynskii* in the Czech Republic; circle – historical record in 1906, dots – recent records.

cyphyllos, *Filago arvensis*, *Hylotelephium maximum*, *Hypericum perforatum*, *Origanum vulgare*, *Trifolium alpestre*, *Verbascum lychnitis*, *Vincetoxicum hirundinaria* a další, z křovin se místy vyskytují doprovodné *Cytisus scoparius* a *Lonicera xylosteum*. Výskyt peľyňku pravého je na těchto stanovištích velmi hojný, druh lokálně tvoří až monotypní porosty na plochách o několika m².

3. Shrnutí známého výskytu v České republice

Níže uvedený přehled známých lokalit s výskytem *P. smreczynskii* v České republice (seřazeno podle čísel faunistických čtverců) zahrnuje jak publikované údaje, tak další dostupné sbírkové materiály. Nové nálezy ze západních Čech jsou upřesněny i souřadnicemi lokalit. Přehled je doplněn mapou s vyznačením obsazených faunistických čtverců (Obr. 5).

5945: Bohemia occ., Hluboká, 1,5 km SZ, PR Střela, skalní lesostep, 50°02'17" N, 13°18'16" E, 490 m n. m., 12.V.2013, 3 ex., S. Benedikt lgt., det. et coll.; 16 ex., V. Týr lgt., det. et coll.; 19.V.2013, 10 ex., V. Týr lgt., det. et coll.; Kotaneč, 1 km SV, vrch Hradiště, PR Střela, skalní lesostep, 50°01'24" N, 13°17'58" E, 450 m n. m., 8.V.2013, 5 ex., S. Benedikt lgt., det. et coll.; Rabštejn nad Střelou, 0,5 km SV, Kozí hřbety, skalní lesostep, 50°02'51" N, 13°17'48" E, 450 m n. m., 17.V.2013, 8 ex., V. Týr lgt., det. et coll.; Rabštejn nad Střelou, 1 km S, skalní lesostep, 50°03'09" N, 13°17'27" E, 470 m n. m., 19.V.2013, 3 ex., V. Týr lgt., det. et coll.

5949: Bohemia centr., Lány, 30.VI.1998, 1 ex., J. Januš lgt. et coll., S. Benedikt det.

6152: Bohemia centr., Sázava (DIECKMANN 1963, FREMUTH 1965)

7062: Moravia mer., Plenkovice env., 30.VI.2002, 1 ex., R. Stejskal lgt., det. et coll.

7063: Moravia mer., Miroslav env., NPP Miroslavské kopce, 16.V.2009, 1 ex., J. Krátký lgt., det. et coll.

7065: Moravia mer., Pouzdřany (FREMUTH 1965)

7161: Moravia mer., Podmolí, Šobes, 24.V.2004, 1 ex.; 17.V.2005, 1 ex.; oba ex. V. Křivan lgt. et coll., R. Stejskal det.; Mašovice, Mašovická střelnice, 23.VI.2007, 1 ex., R. Stejskal lgt., det. et coll.

7162: Moravia mer., Načeratice env., Načeratický kopec, 12.VI.2000, 1 ex., R. Stejskal lgt., det. et coll.; 7.V.2006, 5 ex., J. Krátký lgt., det. et coll.

7163: Moravia mer., Krhovice, Vraní vrch, 19.V.2005, 1 ex., V. Křivan lgt., R. Stejskal det. et coll.

7165: Moravia mer., Pavlovské vrchy (FREMUTH 1965); Pavlovské vrchy: Dívčí hrady, Děvín, Tabulová (STREJČEK 1996)

7166: Moravia mer., Zaječí env., Kalvárie, 1.VII.2007, 5 ex., S. Benedikt lgt., det. et coll.

7262: Moravia mer., Dyjákovičky env., Ječmeniště (STEJSKAL 2004)

7266: Moravia mer., Sedlec env., Skalky, 11.IX.2000, 1 ex., J. Krátký lgt., det. et coll.

DISKUZE

Celkové rozšíření *Pseudorchestes smreczynskii* není dosud spolehlivě známo. Nedostatek údajů způsobuje vedle uvedené hbitosti, kvůli níž je snadné brouka přehlédnout i obtížně odchytit, také jeho problematická determinace kvůli podobnosti s jinými druhy rodu *Pseudorchestes*. DIECKMANN (1963) krátce po popisu druhu aktualizoval jeho tehdy známý výskyt na Francii, Itálii, bývalé Československo, Rumunsko, Bulharsko, Albánii, Řecko, Turecko a bývalý Sovětský svaz (zde Ukrajina, Kavkaz, Turkménie). Pochybnost o správné determinaci exemplářů z Albánie však budí autorova poznámka o jejich sběru na *Centaurea cyanus*, založená na informaci od sběratele těchto kusů (lgt. R. Veselý). Stejně evropské země jako uvedená práce DIECKMANA (1963) pak pro výskyt druhu uvádí aktuálně také FAUNA EUROPAEA (2013), která ale informace čerpala zřejmě právě jen z této práce. Opo- míní totiž již poměrně dávná ohlášení druhu z Ma- darska (PODLUSSÁNY 1996), Polska (WANAT 1987) i Rakouska (HOLZSCHUH 1983). Nedávno publikovaný klíč pro západopalearktické druhy tribu Rhamphini (BAYER et al. 2009) pak nejmenuje konkrétní země výskytu, ale na mapě zobrazuje východoevropský areál rozšíření se západní hranicí procházející východními partiemi Polska, České republiky (pouze Morava), Rakouska a Slovinska a jižní Itálii. Takto naznačený kompaktní areál narušuje pouze izolovaná arela v jižní Francii.

Z literárních údajů a podle zkušeností autora se *P. smreczynskii* zdá být ve střední Evropě konzerva- tivním druhem vázaným pouze na oblasti s plošným rozšířením a dávným původem živné rostliny, která

Obr. 6. Požerky larev v listu *Artemisia absinthium* na lo- kalitě Hradiště u Kotaneč. Foto: S. Benedikt.

Fig. 6. Larvae feedings in the leaf of *Artemisia absinthium* at the locality Hradiště near Kotaneč. Photo: S. Benedikt.

je jinak pro země střední a severní Evropy považova- ná za archeofyt původem ze Středozeří a Blízkého východu a v současnosti je rozšířena téměř po celé Evropě, severní Africe až po Střední Asii a Himaláj (SLAVÍK & ŠTEPÁNKOVÁ 2005). Pelyněk pravý jako živnou rostlinu nosatce uvedl poprvé DIECKMANN (1970) na základě vlastních zjištění a později jej po- tvrdili i další autoři (např. STEJSKAL 2004, WANAT & SZYPUŁA 1998). Vývoj brouka probíhá v listech, kde larvy minují měkké rostlinné tkáně (Obr. 6). Hlavním obdobím výskytu imag je v našich podmínkách kvě- ten až červen, nová generace se líhne koncem léta a bývá k zastižení až do podzimu (poznatky autora). Nosatec pravděpodobně chybí na lokalitách, kde má živná rostlina jen přechodný výskyt (kulturní trávní- ky, okraje cest, ruderaly) nebo výskyt sice trvalejšího charakteru, ale izolovaný od souvislejšího rozšíření (lomy, hradní nádvoří apod.). Bez úspěchu skonči- ly např. pokusy o nalezení brouka na různých mís- tech výskytu živné rostliny v intravilánu i v bližším okolí Plzně (poznatky autora). Nosatec je naopak přítomný i na polokulturních stanovištích, kde živná rostlina dobře prosperuje v sousedství starých step- ních trávníků s jejím historickým výskytem. Tak žije *P. smreczynskii* například na spraších jižní Moravy, kde z těchto trávníků rostlina běžně proniká i do sou- sedních viničných úhorů. Přírodní charakter mají i lo- kality v Čechách na Křivoklátsku a v povodí Střely, kde se živná rostlina vyskytuje početně na skalnatých nebo kamenitých stanovištích v kaňonech řek větši- nou daleko od lidských sídel a dotváří zde hodnotná rostlinná společenstva středoevropských silikátových sutí, která jsou předmětem ochrany v rámci projek- tu NATURA 2000. Z tohoto pohledu je přítomnost *P. smreczynskii* v kaňonu Střely cenným příspěvkem do diskuse o původu *A. absinthium* v mezofytiku Plzeňské pahorkatiny. Výše zmíněná charakteristika druhu znamená také jeho cenný bioindikační status při hodnocení přírodní kvality jeho lokalit. Další po- znatky k rozšíření nosatce v České republice může přinést zevrubnější průzkum bohatších a charakterem přirozenějších lokalit s výskytem živné rostliny.

ZÁVĚR

V práci jsou shrnuty poznatky o rozšíření nosatce *Pseudorchestes smreczynskii* v České republice, kte- rý je zde znám převážně jen z jižní Moravy. Nedávné zjištění druhu na Křivoklátsku, které potvrdilo vý- skyt v Čechách, je doplněno o nové údaje ze západ- ních Čech, kde byl druh nalezen na čtyřech locali- tách v kaňonu řeky Střely. V diskusi je zdůrazněna závislost přítomnosti druhu na lokalitě na dávném a zároveň dostatečně početném výskytu živné rostliny *Artemisia absinthium* na stanovištích přírodního cha- rakteru.

PODĚKOVÁNÍ

Moje poděkování patří J. Krátkému (Hradec Králové), R. Stejskalovi (Mendelova univerzita, Brno) a V. Týrovi (Žihle) za poskytnutí nálezových dat a Z. Kejvalovi (Muzeum Chodsko, Domažlice) za fotografii imaga. Za podnětné připomínky k rukopisu dále děkuji J. Krátkému a J. Skuhrovcovi (Výzkumný ústav rostlinné výroby, Praha).

LITERATURA

- BAYER CH., STÜBEN P. E., SPRICK P. & BEHNE L. 2009: Digital-Weevil-Determination of the West Palaearctic Curculionoidea: Isochnus / Orchestes / Pseudorchestes / Rhamphus / Rhynchaenus/ Tachyerges (Curculioninae: Rhamphini). – Snudebiller, 10: 13–38.
- BENEDIKT S., BOROVEC R., FREMUTH J., KRÁTKÝ J., SCHÖN K., SKUHROVEC J. & TRÝZNA M. 2010: Komentovaný seznam nosatcovitých brouků (Coleoptera: Curculionoidea bez Scolytinae a Platypodinae) České republiky a Slovenska. 1. díl. Systematika, faunistika, historie výzkumu nosatcovitých brouků v České republice a na Slovensku, nástin skladby, seznam. Komentáře k Anthribidae, Rhynchitidae, Attelabidae, Nanophyidae, Brachyceridae, Dryophthoridae, Eirrhinidae a Curculionidae: Curculioninae, Bagoinae, Baridinae, Ceutorhynchinae, Conoderinae, Hyperinae (Annotated checklist of weevils (Coleoptera: Curculionoidea excepting Scolytinae and Platypodinae) of the Czech Republic and Slovakia. Part 1. Systematics, faunistics, history of research on weevils in the Czech Republic and Slovakia, structure outline, checklist. Comments on Anthribidae, Rhynchitidae, Attelabidae, Nanophyidae, Brachyceridae, Dryophthoridae, Eirrhinidae and Curculionidae: Curculioninae, Bagoinae, Baridinae, Ceutorhynchinae, Conoderinae, Hyperinae). – Klapalekiana, 46 (Suppl.): 1–363.
- BENEDIKT S. & STREJČEK J. 2005: Curculionoidea (nosatci). Pp. 545–556. – In: FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp.
- DIECKMANN L. 1963: Die paläarktischen Arten der Untergattung Pseudorchestes Bedel aus der Gattung Rhynchaenus Clairv (Coleoptera, Curculionidae). – Entomologische Abhandlungen, 29: 275–327.
- DIECKMANN L. 1970: Nachtrag zur Revision der paläarktischen Arten der Untergattung Pseudorchestes Bedel aus der Gattung Rhynchaenus Clairv. – Reichenbachia, 13: 125–130.
- FAUNA EUROPAEA 2013: Fauna Europaea version 2.6.1. – Web Service available online at <http://www.faunaeur.org> (k 31.7.2013).
- FREMUTH J. 1965: Příspěvek k poznání fauny nosatců (Col., Curculionidae) (Beitrag zur Kenntnis der Curculioniden-Fauna der Tschechoslowakei). – Zprávy Československé Společnosti Entomologické ČSAV, 1: 1–6.
- HOLZSCHUH C. 1983: Bemerkenswerte Käferfunde in Österreich 3. – Mitteilungen der Forstlichen Bundesversuchsanstalt, 148: 1–81.
- KOLEŠKA Z. 1990: Seznam biografii československých entomologů (Entomologové nežijící). 12. Pokračování [List of biographies of the Czechoslovak entomologists (entomologists non-living), part 12]. – Zprávy Československé společnosti entomologické při ČSAV, 26: 413–452.
- PODLUSSÁNY A. 1996: Magyarország ormányosalkatú bogarainak fajlistája (Coleoptera: Curculionoidea) (Checklist of the superfamily Curculionoidea (Coleoptera) of Hungary). – Folia Entomologica Hungarica, 57: 197–225.
- PURKYNĚ C. 1948: Příspěvek k poznání fauny nosatců jižní Moravy (Coleopt.) (Contribution à la connaissance de la faune des Curculionides de la Moravie méridionale (Coleopt.)). – Časopis Československé Společnosti Entomologické, 45: 70–73.
- SLAVÍK B. & ŠTEPÁNKOVÁ J. (eds) 2005: Květena České republiky. Svazek 7 [Plants of the Czech Republic. Part 7.]. – Academia, Praha, 768 pp.
- STEJSKAL R. 2004: Contribution to the knowledge of beetles (Coleoptera) of dry grasslands-weevils (Curculionoidea) of Ječmenišť near Znojmo (Southern Moravia). – Entomofauna Carpathica, 16: 71–82.
- STREJČEK J. 1996: Coleoptera: Curculionoidea 1 (Anthribidae and Curculionidae). Pp. 577–599. – In: ROZKOŠNÝ R. & VAŇHARA J. (eds): Terrestrial Invertebrates of the Pálava Biosphere Reserve of UNESCO, III. – Folia Facultatis Scientiarum Naturalium Universitatis Masarykianae Brunensis, Biologia, 94: 409–630.
- WANAT M. 1987: Notes on *Rhynchaenus smreczynskii* Dieckmann, *Rh. stigma* (Germar) and *Rh. pseudostigma* Tempère (Coleoptera, Curculionidae) and their occurrence in Poland. – Polskie Pismo Entomologiczne, 57: 309–318.
- WANAT M. & SZYPUŁA J. 1998: Interesujące gatunki ryjkowców (Coleoptera: Urodontidae, Curculionidae) ze wschodniej Polski (Interesting weevil species (Coleoptera: Urodontidae, Curculionidae) from eastern Poland). – Wiadomości Entomologiczne, 17 (2): 85–94.

První nález nosatce *Mogulones dimidiatus* (Frivaldszky, 1865) (Coleoptera: Curculionidae) v Čechách

Petr Jansa¹, Jiří Brestovanský² & Milan Putz³

¹Křivenice 42, CZ-277 03 Horní Počaply, e-mail: dendrolog.petr@centrum.cz

²Školní 671/1, CZ-271 11 Neratovice, e-mail: brestovansky.jiri@seznam.cz

³Nádražní 178, CZ-252 30 Řevnice, e-mail: milan.putz@seznam.cz

JANSA P., BRESTOVANSKÝ J. & PUTZ M. 2013: První nález nosatce *Mogulones dimidiatus* (Frivaldszky, 1865) (Coleoptera: Curculionidae) v Čechách (First record of the weevil *Mogulones dimidiatus* (Frivaldszky, 1865) (Coleoptera: Curculionidae) in Bohemia) in the Czech Republic). – Západočeské entomologické listy, 4: 66–68. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 17-9-2013.

Abstract. The weevil *Mogulones dimidiatus* (Frivaldszky, 1865) (Coleoptera: Curculionidae) is a typical species of xerothermic localities in southeastern part of the Czech Republic (south Moravia). Despite targeted long-term research on suitable localities it has never been found in other regions of Czech Republic. The first faunistic record of this weevil for Bohemia is present here. Its biology and habitat conditions of its localities in Bohemia are shortly discussed.

Key words: faunistics, Coleoptera, Curculionidae, *Mogulones dimidiatus*, Czech Republic, Bohemia.

ÚVOD

Nosatec *Mogulones dimidiatus* (Obr. 1) je euroasijský druh, ve střední Evropě zjištěný v Rakousku, České republice, Maďarsku, Polsku a na Slovensku. Druhový areál v Asii zasahuje až do Kazachstánu (COLONNELLI 2004). Zatímco výskyt na jižní Moravě je historicky i recentně známý a doložený nálezy z řady lokalit (BENEDIKT et al. 2010), výskyt v Čechách byl STREJČKEM (1993) hodnocen jako pochybný nebo nepotvrzený. Také BENEDIKT et al. (2010) hodnotili současný výskyt v Čechách jako nepravděpodobný. Tento závěr byl učiněn na základě dlouhodobého průzkumu a cíleného vyhledávání na živné rostlině. *Mogulones dimidiatus* je ve střední Evropě monofág, jeho larvální vývoj probíhá v piple osmahlé (*Nonea pulla*) (SCHERF 1964) (Obr. 2). *M. dimidiatus* je druhem vyhledávajícím xerothermní stanoviště s výskytem živné rostliny. Vývojový cyklus detailně popsal GOSIK (2010). Dle jeho pozorování v Polsku byli první aktivní jedinci nalezeni již v březnu, kopulace a ovipozice na bázi stonků byla pozorována v polovině dubna. Autor uvádí nálezy larev v bazální části stonku v první polovině června. Na polských lokalitách byla imaga nalezena ještě v polovině října, přičemž v průběhu roku byli zjištěni současně příslušníci přezimující (loňské) i nové generace.

Obr. 1. *Mogulones dimidiatus* na lokalitě Košátky. Foto: Jiří Brestovanský.

Fig. 1. *Mogulones dimidiatus* at the locality Košátky. Photo: Jiří Brestovanský.

VÝSLEDKY

Nosatec *Mogulones dimidiatus* byl nalezen na dvou lokalitách v katastru středočeské obce Košátky (okres Mladá Boleslav): Bohemia centr., Košátky env. (5653d), xerothermní jižně orientovaný svah 1,5 km severně od obce (lokalita A), 16.VI.2013, 2 ♂♂, 2 ♀♀, 1 larva, oklep a individuální sběr pod piplou osmahlou (*Nonea pulla*), P. Jansa lgt., M. Putz det., coll. P. Jansa (1 ♂, 2 ♀♀) et M. Putz (1 ♂), 23.VI.2013, 2 ♂♂, 3 ♀♀, J. Brestovanský lgt., det. et coll.; Bohemia centr., Košátky intr. (5653d), jižně orientovaný svah v obci Košátky (lokalita B), 11.VIII.2013, 1 ♂, 1 ♀, J. Brestovanský lgt., det. et coll. Podle naší zkušenosti z lokalit na jižní Moravě a ve středních Čechách žijí imaga skrytě, na živnou rostlinu vylézají především ráno a za deště, výskyt je proto možné zjistit zejména cíleným sběrem. K náhodnému objevu prvního exempláře došlo na lokalitě A (Obr. 3) při oklepu vyšších partií piply, další kusy byly nalezeny prohlížením povrchu půdy pod živnou rostlinou. Při zevrubné prohlídce živných rostlin jsme v bázi zlomeného stonku našli také jednu dorostlou larvu, která s vysokou pravděpodobností patřila druhu *M. dimidiatus*. Larvu se nám nepodařilo dochovat, nicméně druh živné rostliny, velikost larvy a specifický žír na rostlině jednoznačně odkazují na tento druh. Četnost piply osmahlé na lokalitě odhadujeme na několik desítek kusů. Lučnímu porostu dominují travičky, pipla je zde pod silným konkurenčním tlakem a její výskyt je omezen především na partie s nižším travním porostem (okraje louky, okraj cest, volné plochy odkryté rytím černé zvěře). Louka nebyla v posledních letech kosena. Kromě piply se zde vyskytují také další teplomilné druhy rostlin, například zběhovce trojklanný (*Ajuga chamaepitys*), vítod obecný (*Polygala vulgaris*), rozrazil rozproštěný (*Veronica prostrata*), čilimník řezenský (*Chamaecytisus ratisbonensis*) nebo koniklec luční (*Pulsatilla pratensis*). Dne 11.VIII.2013 našel J. Brestovanský při cíleném vyhledávání pod živnou rostlinou na soukromé zahradě přímo v obci Košátky (lokalita B) vzdušnou čarou 1,5 km od první lokality další dva exempláře druhu *M. dimidiatus*. Četnost populace piply osmahlé na lokalitě B odhadujeme na několik desítek kusů. Lokalita (luční porost) je pravidelně dvakrát ročně kosena. Na lokalitě A jsme také zjistili hojný výskyt blízce příbuzného sympatricky žijícího druhu *Mogulones austriacus* (C. Brisout, 1869). Také tento nosatec je svým larválním vývojem vázaný na piplu, jeho larvy se ale dle GOSIKA (2010) vyvíjí ve stonku (první instary i v horní polovině), postupně se prožirají směrem k bázi lodyhy, kterou pak opouští a kuklí se v zemi. Autor dále uvádí, že larvy obou druhů nežijí spolu v téže rostlině. Samička *M. austriacus* klade

vajíčka asi o 3 týdny později než *M. dimidiatus* a vybírá si „zdravé“, nenapadené rostliny. I *M. austriacus* je v rámci Čech řídkým a lokálně se vyskytujícím druhem, recentní nálezy jsou známy z Českého středohoří (R. Škoda, pers. comm.), Českého krasu (coll. M. Putz, nepublikováno) a území Prahy (STREJČEK 2001).

Obr. 2. Pipla osmahlá (*Nonea pulla*), živná rostlina nosatce *M. dimidiatus*. Foto: Jiří Krátký.

Fig. 2. Brown Nonea (*Nonea pulla*), host plant of the weevil *M. dimidiatus*. Photo: Jiří Krátký.

Obr. 3. Xerothermní svah u Košátek, celkový pohled. Foto: Jiří Brestovanský.

Fig. 3. Xerothermous slope near Košátky, general view. Photo: Jiří Brestovanský.

DISKUSE A ZÁVĚR

Překvapivé nálezy nosatce *Mogulones dimidiatus* ve středních Čechách představují v současné době nejsevernější a nejzápadnější údaj o výskytu tohoto druhu v rámci celého druhového areálu. I když nelze zcela vyloučit možnost dlouhodobého přežívání na několika izolovaných lokalitách, je nutné zvažovat i možnost recentního šíření druhu umožněného oteplováním klimatu. Samotný fakt, že by velmi nápadný druh se známou ekologií po dlouhou dobu unikl pozornosti specialistů, svědčí spíše pro druhou možnost. Při cíleném průzkumu a volbě vhodné metody hledání imag proto pokládáme zjištění druhu i na dalších vhodných xerothermních lokalitách Polabí s výskytem živné rostliny za možné. Velmi zajímavé bude i sledování vývoje populací *M. dimidiatus* na známých lokalitách s ohledem na vývoj populací živné rostliny a negativní vliv zarůstání travinami.

PODĚKOVÁNÍ

Rádi bychom poděkovali přáteli J. Krátkému (Hradec Králové) za fotografii živné rostliny. Naše poděkování náleží také redakci a recenzentům J. Krátkému (Hradec Králové) a R. Stejskalovi (Mendelova univerzita, Brno) za podnětné připomínky k rukopisu.

LITERATURA

- BENEDIKT S., BOROVEC R., FREMUTH J., KRÁTKÝ J., SCHÖN K., SKUHROVEC J., TRÝZNA M. 2010: Komentovaný seznam nosatcovitých brouků (Coleoptera: Curculionoidea bez Scolytinae a Platypodinae) České republiky a Slovenska, 1. díl. Systematika, faunistika, historie výzkumu nosatcovitých brouků v České republice a na Slovensku, nástin skladby, seznam. Komentáře k Anthribidae, Rhynchitidae, Attelabidae, Nanophyidae, Brachyceridae, Dryophthoridae, Eirrhinidae a Curculionidae: Curculioninae, Bagoinae, Baridinae, Ceutorhynchinae, Conoderinae, Hyperinae. Klapalekiana (Annotated checklist of weevils (Coleoptera: Curculionoidea excepting Scolytinae and Platypodinae) of the Czech Republic and Slovakia, Part 1. Systematics, faunistics, history of research on weevils in the Czech Republic and Slovakia, structure outline, checklist. Comments on Anthribidae, Rhynchitidae, Attelabidae, Nanophyidae, Brachyceridae, Dryophthoridae, Eirrhinidae and Curculionidae: Curculioninae, Bagoinae, Baridinae, Ceutorhynchinae, Conoderinae, Hyperinae). – Klapalekiana, 46 (Suppl.): 1–363.
- COLONNELLI E. 2004: Catalogue of Ceutorhynchinae of the World, with a key to genera (Insecta: Coleoptera: Curculionidae). – Argania editio, S.C.P., Barcelona, 124 pp.
- GOSIK R. 2010: Descriptions of the mature larvae of four species of the genus *Mogulones* Reitter, 1916 (Coleoptera, Curculionidae). – Deutsche Entomologische Zeitschrift, 57(2): 203–218.
- SCHERF H. 1964: Die Entwicklungsstadien der mitteleuropäischen Curculioniden (Morphologie, Bionomie, Ökologie). – Abhandlungen der Senckenbergischen Naturforschenden Gesellschaft, 506: 1–336.
- STREJČEK J. 1993: Curculionoidea. Pp. 134–152. In: JELÍNEK J. (ed.): Checklist of Czechoslovak Insects IV (Coleoptera) (Seznam československých brouků). – Folia Heyrovskyana, Suppl. 1: 2–172.
- STREJČEK J. 2001: Katalog brouků (Coleoptera) Prahy, sv. 2, Anthribidae a Curculionidae s.l. (Catalogue of beetles (Coleoptera) from Praha, vol. 2., Anthribidae and Curculionidae s.l.). – Praha, 138 pp.

Významné druhy brouků (Coleoptera) zámeckého parku v Horšovském Týně. 1. Kovaříkovití (Elateridae)

Jiří Lahoda

Chrastavice 89, 344 01 Domažlice, e-mail: j.lahoda@centrum.cz

LAHODA J. 2013: Významné druhy brouků (Coleoptera) zámeckého parku v Horšovském Týně. 1. Kovaříkovití (Elateridae) (Important beetle species (Coleoptera) of the castle park in Horšovský Týn. Part 1. Click beetles (Elateridae)). – Západočeské entomologické listy, 4: 69–73. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 11-10-2013.

Abstract. The results of the xylophagous beetle research realized in the area of the castle park in Horšovský Týn (western Bohemia) from 1998 are presented. The locality characterized by frequent occurrence of old oaks and lime trees is abundant on the endangered beetle species associated with dying wood and represents the rare habitat in western Bohemia. This part of study presents the most valuable species of click beetles (Elateridae). The records of *Ampedus brunnicornis* Germar, 1844, *Ampedus praeustus* (Fabricius, 1792), *Crepidophorus mutilatus* (Rosenhauer, 1847), and *Lacon querceus* (Herbst, 1784) are the most interesting and valuable.

Key words: Coleoptera, Elateridae, faunistics, Czech Republic, western Bohemia

ÚVOD

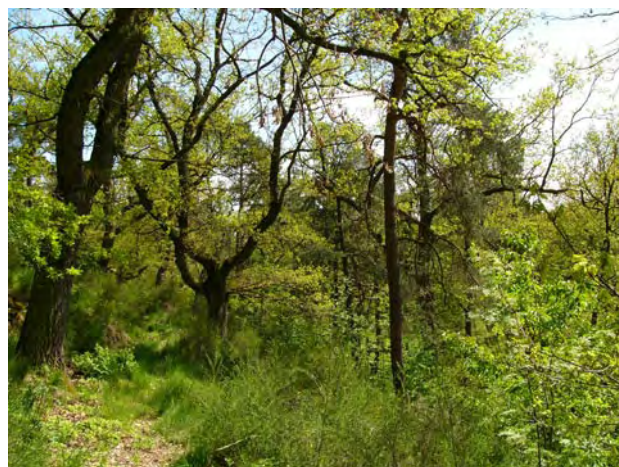
Zámecký park, náležející do areálu zámku v Horšovském Týně, patří z hlediska početného výskytu starých listnatých stromů, především dubů a lip a na ně vázané fauny xylofágních brouků (Coleoptera), mezi výjimečné lokality v rámci Plzeňského kraje. Přesto mně nejsou známy žádné systematické entomologické aktivity, které by se poznáním brouků (Coleoptera) na této pozoruhodné lokalitě v minulosti zabývaly. Pouze okrajově se zámeckého parku týkají práce zaměřené na tesaříkovité (Cerambycidae) a střevlíkovité (Carabidae) brouky domažlického regionu (KEJVAL 1996; KEJVAL & LAHODA 2008). Lokalita tak zřejmě zůstala až do devadesátých let 20. století entomology zcela nepovšimnuta. Její současné poznání vychází až z výsledků příležitostného průzkumu, který jsem zde započal v roce 1998 s důrazem na druhy brouků vázaných na mrtvé a odumírající dřevo. Předkládaná práce, zaměřená na kovaříky (Elateridae), je prvním ze zamýšlené série příspěvků, kterými chci představit nejzajímavější zjištěné druhy Coleoptera. Výsledky doplňuji o jednotlivé nálezy Z. Kejvala (Muzeum Chodska, Domažlice), který v parku v posledních letech rovněž působil.

POPIS LOKALITY

Zámecký park v Horšovském Týně byl v roce 1995 vyhlášen národní kulturní památkou, která je součástí areálu hradu a zámku. Vlastní zámecký park má roz-

lohu asi 40 hektarů a původně sloužil jako renesanční zahrada, která byla na počátku 20. století přebudována na přírodně krajinářský park s významnou řadou cizokrajných dřevin a dvěma rybníky.

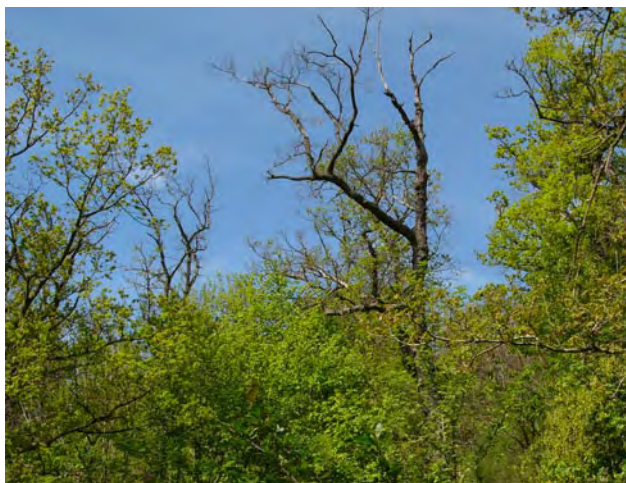
Nejcennější partií zámeckého parku je acidofilní doubrava (Obr. 1), zabírající přibližně 8 hektarů centrální části parku. Prudký jihozápadní svah nad Křakovským potokem s nadmořskou výškou 380–420 metrů je porostlý starými doupnými duby (*Quercus* spp.) s vtroušenými jedinci borovice lesní (*Pinus sylvestris*), lip (*Tilia* spp.) a bohužel také místy invazivně se projevujícím trnovníkem akátem

Obr. 1. Interiér staré doubravy v zámeckém parku v Horšovském Týně.

Fig. 1. Interior of old oak forest in the castle park in Horšovský Týn.

(*Robinia pseudoaccacia*). Keřové patro je tvořeno zejména hlohy (*Crataegus* spp.), dříšťálem (*Berberis vulgaris*), zimolezy (*Lonicera* spp.), janovcem (*Juniperus communis*), lískou (*Corylus avellana*) a uměle vysázeným tisem červeným (*Taxus baccata*) (HEIKE 1984). Bylinno-travní patro je tvořeno zejména společenstvem kostřav (*Festuca* spp.) a metlic (*Deschampsia* spp.), ve kterém se lokálně vyskytuje brusnice borůvka (*Vaccinium myrtillus*) a vzácně náprstník velkokvětý (*Digitalis grandiflora*). V zastíněných a vlhkých partiích dominují nitrofilní druhy

Obr. 2. Odumírající stromy napadené tracheomykozou.
Fig. 2. Dying trees affected by tracheomycose.

Obr. 3. Aplikované stromové pasti u stromových dutin.
Fig. 3. Traps applied near the tree cavities.

kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*), vlašovičnick větší (*Chelidonium majus*) a netýkavky (*Impatiens* spp.). Vlastní doubrava je v současné době dožívající, téměř bez zmlazujícího podrostu a v některých jejích partiích dochází k invazivnímu šíření trnovíku akátu. Značná část je napadena tracheomykozními houbami způsobujícími rychlé odumírání napadených stromů (Obr. 2).

Podle klasifikace z Atlasu podnebí Česka (KOLEKTIV AUTORŮ 2007) spadá lokalita do oblasti mírně teplé s průměrnou roční teplotou 7–8°C a průměrnými ročními srážkami 500–550 mm. Zámecký park leží v mapovém čtverci 6443 faunistického mapování.

MATERIÁL A METODIKA

Ke sběru brouků byly použity běžné metody, kterými jsou zejména oklepávání vegetace, smyk podrostu, prosev detritu, odchov larev, prohlížení dutin a tlející dřevní hmoty a dále stromové pasti s roztokem červeného vína a kvasnic v blízkosti otevřených dutin (Obr. 3). V několika posledních letech byla použita metoda lovu na UV světlo, individuální noční sběry na kmenech a poblíž dutin doupných stromů (dub, lípa). K odchytu níže uvedených kovaříků byly použity zejména poslední dvě metody.

Veškerý materiál byl determinován autorem, některé jedince determinálně problematických druhů revidoval J. Mertlík. Dokladový materiál je uložen ve sbírce autora, kusy sbírané Z. Kejvalem pak v depozitáři Muzea Chodska v Domažlicích (dále MCH).

Informace k charakteristice jednotlivých druhů a nomenklatura byly převzaty z práce LAIBNERA (2000), zařazení do kategorií ohrožení je podle FARKAČE et al. (2005). Údaje k faunistickému mapování v Plzeňském kraji a fotografie vybraných druhů kovaříků jsou převzaty z internetového zdroje (DUŠÁNEK & MERTLÍK 2004–2013).

Doprovodné fotografie lokality byly pořízeny autorem.

VÝSLEDKY

Na území zámeckého parku bylo autorem zjištěno 37 druhů kovaříků (Elateridae). Níže uvedený komentovaný přehled zahrnuje zjištěné druhy klasifikované v Červeném seznamu (FARKAČ et al. 2005) a druh *Procraterus tibialis* (Lacordaire, 1835), který považuji za významný z hlediska regionální faunistiky.

Ampedus brunnicornis Germar, 1844

16.IV.2003, 1 ex.; 28.IV.2003, 2 ex.; 30.VII.2003, 1 ex.; 30.IV.2004, 3 ex., Kejval lgt. (MCH); 6.V.2004, 1 ex.; imaga jsem nalézal v červeném trouchu na okrajích dutin i uvnitř dutin.

Larvy žijí ve dřevě napadeném hnědou (červenou) hnilobou převážně ve ztrouchnivělé středové části stojících kmenů dubů. V ČR a SR lokálně po celém území. Zranitelný druh; v Plzeňském kraji udáván ze tří čtverců faunistického mapování.

***Ampedus praeustus* (Fabricius, 1792) (Obr. 5)**

11.V.2004, 1 ex.; 26.V.2005, 1 ex.; 14.IV.2007, 5 ex.; V.2012, 2 ex.; nalézán v červeném trouchu osluněných pařezů a padlých kmenů přístupných dešťovým srážkám (Obr. 4). Uvedené nálezy představují vybraný vzorek záznamů jinak na lokalitě vícekrát

Obr. 4. Stanoviště *Ampedus praeustus* v zámeckém parku v Horšovském Týně.

Fig. 4. Habitat of *Ampedus praeustus* in the castle park in Horšovský Týn.

Obr. 5. *Ampedus praeustus* (Fabricius, 1792)

Fig. 5. *Ampedus praeustus* (Fabricius, 1792)

zjištěného druhu – neuvádím zde data z opakovaných dalších pozorování.

Druh zapojených listnatých porostů. Jedná se o druh indikující přirozené procesy rozpadu ležících kmenů a jejich částí. Tento druh byl na většině území vyhuben, poslední šance na přežití mu skýtají nepřístupné rokle, skaliska, suťové lesy nebo území mysliveckých obor. Lokálně po celém území. Zranitelný druh; v Plzeňském kraji udáván ze čtyř čtverců faunistického mapování.

***Brachygonus megerlei* (Lacordaire, 1835) (Obr. 6)**

14.VII.2009, 1 ex.; 10.VII.2010, 1 ex.; oba kusy přiletěly na UV světlo.

V enklávách zachovalých listnatých lesů a hájů. Zranitelný druh; v Plzeňském kraji má známý výskyt pouze na této lokalitě.

***Calambus bipustulatus* (Linnaeus, 1767)**

17.XI.2005, 2 ex.; oba kusy byly v kukelné komůrce pod vrstvou mechu na kmeni dubu. Uvedený nález představuje jen jeden ze záznamů jinak na lokalitě vícekrát zjištěného druhu – neuvádím zde data z opakovaných dalších pozorování.

Osidluje řídké listnaté a smíšené lesy. V ČR a SR lokálně po celém území. Téměř ohrožený druh; v Plzeňském kraji udáván ze čtyř čtverců faunistického mapování.

Obr. 6. *Brachygonus megerlei* (Lacordaire, 1835)

Fig. 6. *Brachygonus megerlei* (Lacordaire, 1835)

***Cardiophorus gramineus* (Scopoli, 1763)**

25.V.2003, 1 ex., Kejval lgt. (MCH); 17.IV.2004, 1 ex.; 11.V.2004, 1 ex.; oba kusy byly nalezeny v okolí pravděpodobně rodných dutin (Obr. 3).

Vývoj larev v tlejícím dřevě různých listnatých stromů, častěji v dutinách dubů nebo topolů. Druh volných osluněných lokalit listnatých i smíšených lesů. V ČR a SR velmi lokálně a jednotlivě. Zranitelný druh; v Plzeňském kraji udáván ze dvou čtverců faunistického mapování.

***Cardiophorus nigerrimus* Erichson, 1840**

3.VI.2001, 1 ex.; 20.VI.2001, 1 ex.; 14.VII.2009, 1 ex.; imaga sbírána nejčastěji oklepem, 1 ex. přiletěl na UV světlo. Na lokalitě pozorovány další kusy.

Larvy žijí v mezofilních půdách světlých listnatých a smíšených lesů. V ČR a SR lokálně. Téměř ohrožený druh; v Plzeňském kraji udáván z více čtverců faunistického mapování.

***Crepidophorus mutilatus* (Rosenhauer, 1847)**

24.VI.2008, 1 ex., imago sebráno při nočním sběru, pravděpodobně v blízkosti rodné dutiny na lípě.

Žije v tlejícím dřevě listnatých stromů v přírodně zachovalých lesích od nížin až do hor. Stenoekní, kriticky ohrožený druh; v Plzeňském kraji má známý výskyt pouze na této lokalitě.

***Lacon querceus* (Herbst, 1784) (Obr. 7)**

28.IV.2003, 1 ex.; 6.V.2004, 1 ex. (MCH); 11.V.2004, 1 ex.; všechny kusy byly nalezeny v dutině dubu se suchým červeným trouchem.

Vzácný stenoekní druh teplejších prosluněných lesů nižších poloh. Larvy se vyvíjejí v tlejícím dřevě dubů napadeném dřevokaznými houbami (zejména soliterní stromy). Ohrožený, zákonem chráněný druh; v Plzeňském kraji má známý výskyt pouze na této lokalitě.

***Procræus tibialis* (Lacordaire, 1835)**

9.VII.2003 1 ex.; 6.V.2004, 2 ex.; 24.VI.2008, 1 ex.; přiletěl na UV světlo.

V parcích, listnatých a smíšených lesích. V ČR a SR rozptýlen po celém území; v Plzeňském kraji udáván ze třech čtverců faunistického mapování.

***Stenagostus rufus* (DeGeer, 1774)**

14.VII.2009, 1 ex.; 10.VII.2010, 1 ex.; oba exempláře přiletěly na UV světlo.

Vývoj probíhá v podzemních částech dřeva a kůry pařezů borovice, kde jeho larvy požírají především larvy různých druhů tesaříků (Cerambycidae) (ČECHOVSKÝ 1990). V ČR a SR lokálně a pak dosti početně. Téměř ohrožený druh; v Plzeňském kraji udáván ze šesti čtverců faunistického mapování.

Úplný přehled zjištěných druhů

Druhy jsou seřazeny abecedně. Není uveden počet sebraných jedinců, neboť ten neodpovídá četnosti výskytu na lokalitě.

Adrastus rachifer (Geoffroy, 1785), *Adrastus pallens* (Fabricius, 1792), *Agriotes acuminatus* (Stephens, 1830), *A. obscurus* (Linnaeus, 1758), *A. pilosellus* (Schönherr, 1817), *A. sputator* (Linnaeus, 1758), *A. ustulatus* (Schaller, 1783), *Agrypnus murinus* (Linnaeus, 1758), *Ampedus balteatus* (Linnaeus, 1758), *A. brunnicornis* Germar, 1844, *A. pomorum* (Herbst, 1784), *A. praeustus* (Fabricius, 1792), *A. sanguineus* (Linnaeus, 1758), *Anostirus castaneus castaneus* (Linnaeus, 1758), *Athous haemorrhoidalis* (Fabricius, 1801), *A. subfuscus* (O. F. Müller, 1767), *A. vittatus* (Fabricius, 1792), *Brachygonus megerlei* (Lacordaire, 1835), *Calambus bipustulatus* (Linnaeus, 1767), *Cardiophorus gramineus* (Scopoli, 1763), *C. nigerrimus* Erichson, 1840, *C. ruficollis* (Linnaeus, 1758), *Cidnopus pilosus* (Leske, 1785), *Crepidophorus mutilatus* (Rosenhauer, 1847), *Dalopius marginatus* (Linnaeus, 1758), *Denticollis linearis* (Linnaeus, 1758), *Dicronychus cinereus* (Herbst, 1784), *Hemicrepidius hirtus* (Herbst, 1784), *H. niger* (Linnaeus, 1758), *Kibunea minuta* (Linnaeus, 1758), *Lacon querceus* (Herbst, 1784), *Limonius aeneoniger* (DeGeer, 1774), *L. poneli* Leseigneur & Mertlik, 2007, *Melanotus castanipes* (Paykull, 1800), *Procræus tibialis* (Lacordaire, 1835), *Prosternon tessellatum* (Linnaeus, 1758), *Stenagostus rufus* (DeGeer, 1774).

Obr. 7. *Lacon querceus* (Herbst, 1784)

Fig. 7. *Lacon querceus* (Herbst, 1784)

ZÁVĚR

Příspěvek shrnuje nálezy nejzajímavějších kovaříkovitých brouků (Elateridae) na území zámeckého parku v Horšovském Týně. Celkem zde bylo nalezeno 37 druhů kovaříků, z toho 9 druhů uvedených v Červeném seznamu ohrožených druhů České republiky (FARKAČ et al. 2005), v kategoriích: kriticky ohrožený – *Crepidophorus mutilatus*; ohrožený – *Lacon querceus*; zranitelný – *Ampedus brunnicornis*, *Ampedus praeustus*, *Brachygonus megerlei*, *Cardiophorus gramineus*; téměř ohrožený – *Calambus bipustulatus*, *Cardiophorus nigerrimus* a *Stenagostus rufus*; *Lacon querceus* patří navíc mezi zákonem chráněné druhy. Nálezy *Brachygonus megerlei*, *Crepidophorus mutilatus* a *Lacon querceus* jsou významné také z hlediska regionální faunistiky jako zřejmě první údaje o výskytu v Plzeňském kraji.

Všechny výše komentované druhy jsou vázány na staré listnaté, zejména dubové, lesy a rozkládající se dřevní hmotu (s výjimkou *Stenagostus rufus*, jehož vývoj je podmíněn přítomností starých borovic), a patří k cenným indikátorům zachovalosti a kontinuity přírodního prostředí. V roce 2010 Město Horšovský Týn ve spolupráci se společností Lesy ČR realizovalo na území zámeckého parku naučnou stezku, jejíž součástí je i informační tabule, která veřejnost seznamuje s výjimečnými hodnotami lokality z hlediska výskytu vzácných a ohrožených druhů brouků. Jelikož zámecký park nemá dosud zpracovaný plán péče a dosavadní dendrologické zákroky jsou zde nahodilé a nekoncepční, může tento příspěvek posloužit orgánům státní správy jako podklad pro jejich rozhodování o dalším osudu zámeckého parku.

PODĚKOVÁNÍ

Velmi rád bych chtěl touto cestou poděkovat Stanislavu Benediktovi (Plzeň) za cenné rady a poznámky při tvorbě tohoto příspěvku, Jiřímu Skuhrovcovi (Výzkumný ústav rostlinné výroby, Praha) za anglický překlad. Za kritické připomínky k obsahu děkuji Josefu Mertlikovi (Pohřebačka) a Jiřímu Vávrovi (Ostravské muzeum, Ostrava).

LITERATURA

- ČECHOVSKÝ P. 1990: Poznámky k bionomii některých kovaříků (Coleoptera, Elateridae). – Zprávy Československé společnosti entomologické při ČSAV, 26: 136–145.
- DUŠÁNEK V. & MERTLIK J. 2004–2013: Elateridae. Click beetles of the palearctic region. – Dostupné online na adrese <http://www.elateridae.com> (navštíveno 31.8.2013).
- FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds) 2005: Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí (Red list of threatened species in the Czech republic. Invertebrates). – Agentura ochrany přírody a krajiny, ČR, Praha, 760 pp.
- HEIKE K. 1984: České zámecké parky a jejich dřeviny. – Státní zemědělské nakladatelství, Praha, 459 pp.
- KEJVAL Z. 1996: Příspěvek k faunistice tesaříkovitých (Coleoptera: Cerambycidae) okresu Domažlice. – Erica (Plzeň), 5: 123–132.
- KEJVAL Z. & LAHODA J. 2008: Střevlíkovití brouci (Coleoptera: Carabidae) okresu Domažlice. – Sborník Západočeského muzea v Plzni, 109, 51 pp.
- KOLEKTIV AUTORŮ 2007: Atlas podnebí Česka. – Český hydrometeorologický ústav a Univerzita Palackého v Olomouci, Praha, 256 pp.
- LAIBNER S. 2000: Elateridae České a Slovenské republiky. – Kabourek, Zlín, 292 pp.

***Hybomitra tarandina* (Linnaeus, 1758) v České republice (Diptera: Tabanidae)**

Libor Dvořák¹, Robert Vlk² & Miroslav Barták³

¹Městské muzeum Mariánské Lázně, Goethovo náměstí 11, 353 01 Mariánské Lázně; e-mail: lib.dvorak@seznam.cz

²Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra biologie, Poříčí 7, 603 00 Brno; e-mail: vlk@ped.muni.cz

³Česká zemědělská univerzita, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Katedra zoologie a rybářství, Kamýcká 129, 165 21 Praha 6 – Suchbátka; e-mail: bartak@af.czu.cz

DVOŘÁK L., VLK R. & BARTÁK M. 2013: *Hybomitra tarandina* (Linnaeus, 1758) v České republice (Diptera: Tabanidae) (*Hybomitra tarandina* (Linnaeus, 1758) in the Czech Republic (Diptera: Tabanidae)). – Západočeské entomologické listy, 4: 74–76. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 16-10-2013.

Abstract. The authors report the first records of the horsefly *Hybomitra tarandina* from the Czech Republic from two localities in the Šumava Mts. and one locality in the Krušné hory Mts. Now, we know 57 species of horse fly from the Czech Republic, and 50 species from the territory of Bohemia. The findings from the Šumava Mts. and the Krušné hory Mts. complement our general knowledge about distribution of this species in Europe. In both mountains, all findings were from peatbogs analogous to neighbouring part of Bavaria or Mecklenburg-Western Pomerania. In the edge of distribution area, *H. tarandina* is obviously a species with montane distribution associated with upland peatbogs.

Key words: horse flies, Diptera, Tabanidae, *Hybomitra tarandina*, Czech Republic, new record, distribution

ÚVOD

Z České republiky bylo v posledním checklistu uvedeno 54 druhů ovádů, z toho 49 pro Čechy (CHVÁLA 2009). V posledních dvou dekádách (od práce JEŽKA 1992) nebyly publikovány žádné nálezy nových druhů pro naše území, až zcela recentně dva druhy rodu *Haematopota* Meigen, 1803 z Bílých Karpat, které tak zvýšily počet druhů ovádů známých z České republiky na 56 (JEŽEK & OMELKOVÁ 2012).

V tomto příspěvku uvádíme všechny nám známé nálezy druhu *Hybomitra tarandina* (Linnaeus, 1758), který je 57. druhem ováda pro Českou republiku a 50. druhem pro Čechy. Paradoxně se tento druh objevil v červeném seznamu bezobratlých České republiky v kategorii zranitelný druh (JEŽEK & BARTÁK 2005), ačkoliv v té době nebyl z našeho území publikován žádný nález, nicméně autorům byl jeho výskyt v České republice známý.

Jde o velmi nápadný, velký a barevný druh (Obr. 1) lišící se výrazně od ostatních zástupců rodu *Hybomitra* Enderlein, 1922. Bývá řazen do samostatné skupiny *H. tarandina* group, jíž je v Evropě jediným zástupcem (OLSUFJEV 1977), ačkoliv CHVÁLA et al. (1972) řadí do této skupiny ještě podobný druh *H. aequetincta* (Becker, 1900), vyskytující se v Evropě jen v severní části Ruska západně od Uralu.

MATERIÁL

Bohemia occ., Krušné hory, **Jelení, Nové Hamry** (5541), vrchoviště, 50°24'14"N, 12°39'4"E, asi 870 m n. m., 1.VIII.2013, 1 ♀, R. Vlk leg., det. et coll. – Bohemia occ., Šumava, **Nová Hůrka** (6846), údolní rašeliniště, 49°09'N, 13°20'E, asi 850 m n. m., 20.VII.1995, 1 ♀, M. Barták leg., M. Chvála det., coll. Národní muzeum Praha. – Bohemia mer., Šumava, **Pěkná** (7149), údolní rašeliniště 1 km V od obce, 48°50'N, 13°55'E, asi 730 m n. m., 16.VI.1997, 1 ♀,

Obr. 1. *Hybomitra tarandina* z lokality Nové Hamry. Foto: Robert Vlk.

Fig. 1. *Hybomitra tarandina* from the locality Nové Hamry. Photo: Robert Vlk.

M. Barták leg., det. et coll. Rozšíření v České republice viz Obr. 2.

VÝSLEDKY A DISKUZE

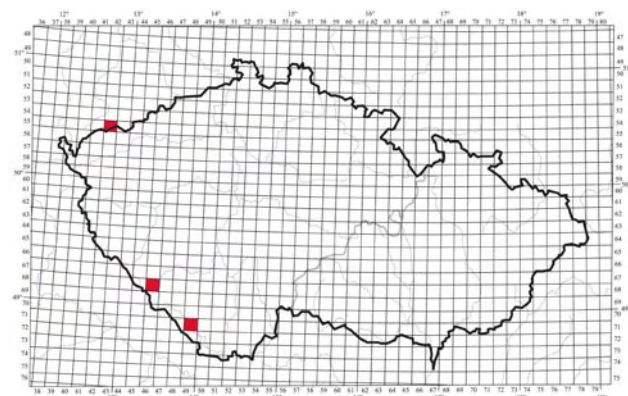
Hybomitra tarandina (Linnaeus, 1758) je severoevropský a sibiřský tajgový druh, široce rozšířený od Skandinávie přes Sibiř na Dálný východ a do Japonska, s centrem rozšíření v severní Evropě a Asii (CHVÁLA et al. 1972). Za jižní hranici souvislého rozšíření lze dá považovat výskyt v Lotyšsku (KARPA 2008), Litvě (PAKALNIŠKIS et al. 2006), Estonsku (REMM 1953), severním Polsku (TROJAN 1979) a na severu Německa v Meklenbursku-Předním Pomořansku (JEREMIES 1982). Druh *H. tarandina* dosud nebyl zjištěn v Dánsku (PETERSEN & LYNEBORG 2001). Ve střední Evropě se vyskytuje vzácně a byl dosud zjištěn v Duryňském lese (JEREMIES 1982), na několika lokalitách v severním Bavorsku (SCHACHT 1979, 1992, 1994, 2010) a v rakouských spolkových zemích Vorarlbersko, Dolní Rakousy a Štýrsko (MALLY 1989).

Zajímavé je, že *H. tarandina* schází ve Švýcarsku (SCHACHT 1998) i v severní Itálii (ITALIAN MINISTRY OF ENVIRONMENT 2003), takže výskyt v Alpách je fragmentovaný a jižní hranici tvoří rašeliniště Rakouska (MALLY 1989).

Nálezy z Krušných hor a Šumavy doplňují celkový obraz rozšíření *H. tarandina* v Evropě a potvrzují předpoklad CHVÁLY (1980), v jehož práci je tento druh uveden jako pravděpodobný, s výskytem „v západních a severních oblastech státu“.

ZÁVĚRY

Druh *Hybomitra tarandina* byl zjištěn na Šumavě a v Krušných horách. V obou pohořích se jedná o nálezy z rašelinišť, podobně jako v přilehlé části Bavorska (SCHACHT 1979, 1992) nebo v Meklenbursku-Předním Pomořansku (JEREMIES 1982). Na okraji areálu se zjevně jedná o druh s montánním výskytem

Obr. 2. Současné rozšíření *Hybomitra tarandina* v České republice.

Fig. 2. Recent distribution of *Hybomitra tarandina* in the Czech Republic.

a výskytem vázaným na rašeliniště. Ve světle těchto znalostí, kromě dalších lokalit v Krušných horách a na Šumavě, nelze v návaznosti na lokality v Bavorsku a Rakousku vyloučit výskyt *H. tarandina* na rašeliništích v centrální části Slavkovského lesa, případně i na rašeliništích Třeboňské pánve. V Krkonoších tento druh nebyl dosud nalezen ani recentním výzkumem (JEŽEK et al. 2012). Nálezy v Jizerských nebo Orlických horách se nedají zcela vyloučit, ale s ohledem na fakt, že z přilehlé poloviny Polska není druh *H. tarandina* znám (TROJAN 1979), se k této možnosti stavíme spíše skepticky.

PODĚKOVÁNÍ

Naše díky patří J. Ježkovi a M. Tkočovi (Národní muzeum Praha) za poskytnutí údaje k jedinci ze sbírek muzea.

LITERATURA

- CHVÁLA M. 1980: Tabanidae, pp. 282–390. – In: CHVÁLA M. (ed.): Krevsající mouchy a střechci. Fauna ČSSR, Vol. 22. – Academia, Praha, 538 pp.
- CHVÁLA M. 2009: Tabanidae Latreille, 1802. – In: JEDLIČKA L., KÚDELA M. & STLOUKALOVÁ V. (eds): Checklist of Diptera of the Czech Republic and Slovakia. – Electronic version 2. <http://zoology.fns.uniba.sk/diptera2009> (navštíveno 8.8.2013)
- CHVÁLA M., LYNEBORG L. & MOUCHA J. 1972: The horse flies of Europe (Diptera, Tabanidae). – Entomological Society of Copenhagen, Copenhagen, 499 pp.
- ITALIAN MINISTRY OF ENVIRONMENT (ed.) 2003: Checklist of the species of the Italian fauna, Electronic version 2.0. <http://www.faunaitalia.it/checklist/> (navštíveno 8.8.2013)
- JEREMIES M. 1982: Beitrag zur Tabaniden-Fauna der DDR (Diptera). – Entomologische Nachrichten und Berichte, 26: 8–13.
- JEŽEK J. 1992: Revision of collections of horse flies (Diptera, Tabanidae) – faunistics, additions, grid-mapping, new records (part I). – Časopis Národního muzea, řada přírodovědná, 160: 112–114.
- JEŽEK J. & BARTÁK M. 2005: Tabanidae (ovárovití), pp. 276–277. – In: FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp.
- JEŽEK J. & OMELKOVÁ M. 2012: Horse flies (Diptera: Tabanidae) of the Bílé Karpaty Protected Landscape Area and Biosphere Reserve (Czech Republic). – In: MALENOVSKÝ I., KMENT P. & KONVIČKA O. (eds): Species inventories of selected insect groups in the Bílé Karpaty Protected Landscape Area and Biosphere Reserve (Czech Republic). – Acta Musei Moraviae, Scientiae biologicae (Brno), 96(2) (2011): 803–817.
- JEŽEK J., BARTÁK M., VANĚK J. & KUBÍK Š. 2012: Ovárovití (Diptera, Tabanidae) české části Krkonoš. – Opera Corcontica, 49(1): 173–180.
- KARPA A. 2008: Catalogue of latvian flies (Diptera: Bra-

- chycera). – *Latvijas entomologs*, 46: 4–43.
- MALLY M. 1989: *Catalogus Faunae Austriae*, Teil XIX k: *Diptera: Tabanidae*. – Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Wien, 54 pp.
- OLSUFJEV N.G. 1977: *Fauna SSSR, nasekomye dvukrylye*, tom VII. *Sleptni, semejstvo Tabanidae* [Fauna of the Soviet Union, two-winged insects, tom VII. Horse flies, family Tabanidae]. – Nauka, Leningrad, 435 pp.
- PAKALNIŠKIS S., BERNOTIENĖ R., LUTOVINOVAS E., PETRAŠIUNAS A., PODĖNAS S., RIMŠAITĖ M., SAETHER O.A. & SPUNGIS V. 2006: Checklist of Lithuanian Diptera. – *Naujos ir retos Lietuvos vabzdžių rūšys. Pranešimai ir aprašymai*. 18 tomas (New and rare for Lithuania insect species. Records and descriptions. Volume 18): 16–124.
- PETERSEN F.T. & LYNEBORG L. 2001: *Tabanidae*, p. 177. – In: PETERSEN F.T. & MEIER X. (eds): *A preliminary list of the Diptera of Denmark*. – *Steenstrupia*, 26: 1–276.
- REMM H. 1953: *Eesti NSV Parmasled (Tabanidae)* [Horse flies of Estonia (Tabanidae)]. – *Juhend Vaatlusteks, kogumiseks ja määramiseks Abiks Loodusevaat, Tartu*, 13: 1–28.
- SCHACHT W. 1979: Die Bremsen-Fauna des Murnauer Mooses, Oberbayern (Dipt., Tabanidae). – *Nachrichtenblatt der Bayerischen Entomologen*, 28(2): 22–23.
- SCHACHT W. 1992: Fliegen aus dem Schluifelder Moos, Ober-Bayern. Erste Liste (Diptera: Stratiomyidae, Tabanidae, Rhagionidae, Leptogastridae, Asilidae, Syrphidae). – *Entomofauna (Zeitschrift für Entomologie)*, 13(13): 233–242.
- SCHACHT W. 1994: Zweiflügler aus Bayern V (Diptera: Coenomyiidae, Xylophagidae, Xylomyiidae, Tabanidae, Athericidae, Rhagionidae). – *Entomofauna (Zeitschrift für Entomologie)*, 15(46): 521–534.
- SCHACHT W. 1998: *Tabanidae*, pp. 163–167. – In: MERZ B., BÄCHLI G., HAENNI J.P. & GONSETH Y.: *Diptera Checklist*. – *Fauna Helvetica* 1: 1–369.
- SCHACHT W. 2010: Katalog der Zweiflügler (Mücken und Fliegen) Bayerns. Familienliste – Artenliste – Literaturverzeichnis – Bestimmungsliteratur (Insecta: Diptera). – <http://www.zsm.mwn.de/dip/DiptBayKat.pdf>, 76 pp. (navštíveno 8.8.2013)
- TROJAN P. 1979: *Tabanidae – ślepaki* (Insecta: Diptera). *Fauna Polski*, tom 8. [Tabanidae – horse flies (Insecta: Diptera). *Fauna of Poland*. Volume 8]. – Państwowe wydawnictwo naukowe, Warszawa, 309 pp.

Brouci (Coleoptera) Žihle a okolí. 7.část. Omalisidae, Lycidae, Lampyridae, Cantharidae, Lymexylidae

Václav Týr¹ & Libor Dvořák²

¹Žihle 119, 331 65 Žihle; e-mail: vaclavtyr@seznam.cz

²Městské muzeum Mariánské Lázně, Goethovo náměstí 11, 353 01 Mariánské Lázně; e-mail: lib.dvorak@seznam.cz, dvorak@muzeum-ml.cz

TÝR V. & DVOŘÁK L. 2013: Brouci (Coleoptera) Žihle a okolí. 7.část. Omalisidae, Lycidae, Lampyridae, Cantharidae, Lymexylidae (Beetles (Coleoptera) in the surroundings of Žihle. Part 7. Omalisidae, Lycidae, Lampyridae, Cantharidae, Lymexylidae). – Západočeské entomologické listy, 4: 77–82. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 16-11-2013.

Abstract. Results of the faunistic research of Coleoptera in the surroundings of Žihle (northern part of the Plzeň region) are presented. The seventh part contains data on the families Omalisidae, Lycidae, Lampyridae, Cantharidae, and Lymexylidae. Altogether 1 species of Omalisidae, 5 species of Lycidae, 2 species of Lampyridae, 30 species of Cantharidae, and 1 species of Lymexylidae have been recorded from the study area. The most interesting species from the faunistic point of view are: *Omalisus fontisbellaquei* (Geoffroy, 1785); *Erotides cosnardi* (Chevrolat, 1831); *Ancistronycha violacea* (Paykull, 1798); *Cantharis lateralis* Linnaeus, 1758; *C. pallida* Goeze, 1777; *C. paludosa* Fallén, 1807; *Metacantharis clypeata* (Illiger, 1798); *Podistra rufotestacea* (Letzner, 1845); *P. schoenherri* (Mannerheim, 1843); *Podabrus alpinus* (Paykull, 1798); *Rhagonycha lutea* (O. F. Müller, 1764); *R. translucida* (Krynicky, 1832); *Cratosilis denticollis* (Schummel, 1844); *Crudosilis ruficollis* (Fabricius, 1775); and *Malthinus frontalis* (Marsham, 1802).

Key words: Faunistics, Coleoptera, Omalisidae, Lycidae, Lampyridae, Cantharidae, Lymexylidae, Czech Republic, Plzeň region

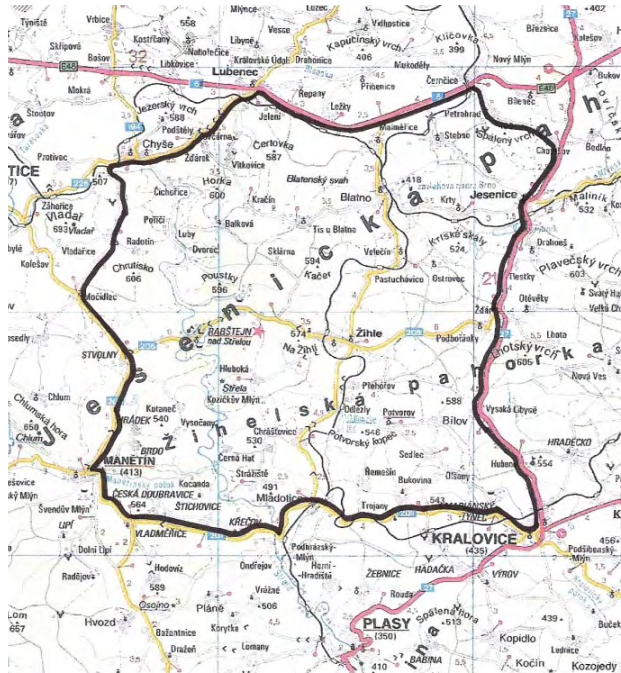
ÚVOD

V tomto příspěvku předkládáme výsledky faunistického průzkumu brouků z čeledí Omalisidae, Lycidae, Lampyridae, Cantharidae a Lymexylidae širšího okolí obce Žihle, která se nachází v nejsevernější části Plzeňského kraje. Zmiňovaný příspěvek je sedmým v sérii o broucích (Coleoptera) Žihle a okolí (předchozí příspěvky volně dostupné na: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>), jejímž cílem je postupná publikace nálezových údajů jednotlivých čeledí brouků. Jedná se o údaje získané vlastní sběratelskou činností prvního autora v letech 1984–2013, determinací nebo revizí soukromých nebo muzejních sbírek a citace údajů z literatury vztahující se k dané oblasti.

CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ

Sledovanou oblast tvoří okruh ve vzdálenosti přibližně 10 km od obce Žihle, který částečně zasahuje i do sousedních krajů: Středočeského, Ústeckého a Karlovarského. Pro potřeby faunistického průzkumu jsou hranice zmiňovaného území vymezeny silničním propojením následujících měst a obcí: Mladoti-

ce, Trojany, Kralovice, Vysoká Libyně, Žďár, Jesenice, Chotěšov, Petrohrad, Černčice, Ležky, Lubenec,

Obr. 1. Mapa sledovaného území.

Fig. 1. Map of the region under study.

Chyš, Bohuslav, Močidlec, Stvolny, Manětín, Vladměřice a Křečov (Obr. 1). Nejvýše položeným místem je Kanešův kopec u obce Tis u Blatna (633 m n. m.) a nejnižší položenými místy obec Černčice (335 m n. m.) v severní části sledovaného území a údolí řeky Střely u Mladotic (357 m n. m.) v části jižní. Zhruba dvě třetiny sledovaného území jsou zalesněny. Převládají porosty smrku a borovice, vyjma okolí Petrohradu a Jesenice, kde se nacházejí plochy s převahou listnatých dřevin. Nezalesněné plochy jsou převážně zemědělsky využívány. Jedním z významných krajinných prvků je údolí řeky Střely, která meandrovitě protéká sledovanou oblastí od severu k jihu. Pestrá morfologie hluboce zaříznutého údolí spolu s geologickým podkladem (proterozoické břidlice) přispěly k vytvoření celé škály přírodních stanovišť, jako jsou xerothermní skalnaté stráně, vlhké říční a potoční nivy, chladná inverzní údolí bočních přítoků se zbytky suťových lesů, různé skalní útvary, suťová pole a vysychavé reliktní bory na prudkých stráních. Do sledovaného území zasahují dva přírodní parky: údolí řeky Střely a její širší okolí je součástí Přírodního parku Horní Střela, komplexy převážně listnatých lesů v severovýchodní části sledovaného území s porosty dubu a buku na žulovém podkladu patří do Přírodního parku Jesenicko. Zkoumané území náleží do mírně teplé klimatické oblasti podle QUITT (1971), převážná část do kategorie MT4, jen severovýchod území (okolí Petrohradu a Jesenice) do kategorie MT10.

MATERIÁL A METODIKA

Názvosloví a pořadí druhů uvádíme podle LÖBL & SMETANA (2007). Číslo v závorce za názvem lokality představuje kód faunistického mapového pole (PRUNER & MÍKA 1996). Pokud se lokalita nachází na styku více mapových polí, jsou tato pole uvedena ve zkráceném zápisu např. (58-5946). Kategorie ohrožení druhů jsou převzaty z práce ŠVIHLA (2005). Materiál čeledí Omalisidae a Cantharidae determinoval nebo revidoval a ekologickou charakteristiku jednotlivých druhů těchto čeledí zpracoval druhý z autorů. Materiál z čeledí Lycidae, Lampyridae a Lymexylidae determinoval a ekologickou charakteristiku jednotlivých druhů těchto čeledí zpracoval první z autorů. V případě soukromých sbírek je sběratel (pokud není uvedeno jinak) shodný s vlastníkem sbírky (např. VT = Václav Týr lgt. et coll.). Seznam sbírek a jejich zkratky: AS – Arnošt Sieber, Klatovy; JP – Jiří Prokop, Chodov u Karlových Varů; SD – Stanislav Doležal, Plzeň-Božkov; VT – Václav Týr, Žihle. Názvy lokalit jsou v rámci jednotlivých druhů řazeny abecedně. Použité zkratky: lgt. – sbíral, coll. – sbírka, observ. – pozoroval, PR – přírodní rezervace, J – jižně, JV – jihovýchodně, S – severně, Z – západně. Pod poj-

mem „západní Čechy“ je míněno území současných krajů Plzeňského a Karlovarského. V plném znění uvádíme pouze údaje dosud nepublikované. Údaje, které již byly publikovány, jsou citovány ve zkrácené formě: lokalita (kód faunistického mapového pole), rok nálezu (citace literárního zdroje), např. PR Střela (5945), 1984 (ŽÁN et al. 1984). U velmi hojných druhů, např. *Cantharis obscura* Linnaeus, 1758, jsou opakovaná data nálezů ze stejné lokality uvedena také ve zkrácené formě (např. V.–VI.1984–2013). Při sběru materiálu byly uplatněny obvyklé metody: individuální sběr, smýkání a sklepávání imag.

PŘEHLED ZJIŠTĚNÝCH DRUHŮ

Čeleď OMALISIDAE

Omalisus fontisbellaquei (Geoffroy, 1785)

Rabštejn nad Střelou, 2 km S, Nučická lípa env. (5945), 16.VI.2012, 1 ex., VT. Žihle (5946), 19.VI.1999, 1 ex., VT.

Poznámka: Řídce sbíraný druh světlých listnatých lesů a lesostepí.

Čeleď LYCIDAE

Dictyopectera aurora (Herbst, 1784)

Blatno, areál pily (58-5946), 22.VI.2009, 1 ex., VT. Tis u Blatna (5946), 24.V.1989, 1 ex., VT. Žihle (5946), 19.V.1993, 1 ex., 10.V.2012, 1 ex., VT.

Poznámka: Hojný druh, převážně nalézáný ve vlhkých jehličnatých lesích.

Erotides cosnardi (Chevrolat, 1831)

Žihle (5946), 1.IX.2010, 1 ex., VT.

Poznámka: Vzácně nalézáný druh středních poloh a podhůří.

Platycis minutus (Fabricius, 1787)

Rabštejn nad Střelou (5945), 6.VII.2013, 1 ex., VT. Žihle (5946), 1.V.2000, 1 ex., 25.VIII.2002, 1 ex., VT.

Poznámka: Hojný druh, často nalézáný na květech ve vlhkých lesích.

Pyropterus nigroruber (DeGeer, 1774)

Pastuchovice (5946), 25.VII.1985, 1 ex., Z. Klouček lgt., coll. VT.

Poznámka: Běžnější druh, nejčastěji nalézáný na starých pařezech nebo kmenech.

Lygistopterus sanguineus sanguineus (Linnaeus, 1758)

Blatno, areál pily (58-5946), 5.VI.1997, 1 ex., VT. Lubenec (5845), 1.VI.2002, 1 ex., VT. Manětín (6045), 13.VII.1941, 1 ex., 6.VII.1942, 1 ex., 30.IV.1943, 1 ex., 12.VII.1944, 10 ex., vše J. Suchý lgt., coll. SD.

Obr. 2. *Lygistopterus sanguineus sanguineus* z lokality Rabštejn nad Střelou. Foto: V. Týr.

Fig. 2. *Lygistopterus sanguineus sanguineus* from the locality Rabštejn nad Střelou. Photo: V. Týr.

Ostrovec (5946), 28.VII.1985, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 3.VII.1976, 4 ex., AS; 2.VI.2011, 1 ex., 21.VI.2013, 1 ex., 6.VII.2013, observ. více ex., VT (Obr. 2). Žihle (5946), 25.VI.1985, 3.VII.1987, 18.VII.2009, 29.VI.2010, vše po 1 ex., VT.

Poznámka: Velmi hojný druh, často nalézáný během slunečných dnů na květech nebo na osluněných částech mrtvých stromů.

Čeled' LAMPYRIDAE

Lampyrus noctiluca (Linnaeus, 1767)

Žihle (5946), 19.VI.2001, 1 ♂, 19.VI.2006, 1 ♀, 16.VI.2011, 1 ♂, VT.

Poznámka: Nehojný druh, ve sledované oblasti nejčastěji nalézáný na vlhkých loukách při okraji lesních porostů.

Lamprohiza splendidula (Linnaeus, 1767)

Žihle (5946), VI.–VII.1997–2013, více ex., VT.

Poznámka: Velmi hojný druh, ve sledované oblasti nejčastěji nalézáný na vlhkých loukách, močálech, při okrajích potoků a vodních ploch.

Čeled' CANTHARIDAE

Podabrus alpinus (Paykull, 1798)

PR Střela (5945), 17.VI.2004, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou, mlýn „U lišáka“ (5946), 23.VI.2012, 1 ex., VT. Žihle (5946), 14.VI.2005, 2 ex., VT.

Poznámka: Významný druh horských a podhorských lesů a rašelinišť, v nižších polohách poměrně vzácně na vhodných stinných stanovištích.

Ancistronycha violacea (Paykull, 1798)

Rabštejn nad Střelou (5945), 6.VI.1999, 1 ex., VT.

Poznámka: Nehojný chladnomilný druh preferující okraje lesů v podhůří a nižších polohách hor.

Cantharis figurata Mannerheim, 1843

Kalec, rybník Flusárna (5946), 22.V.2011, 4 ex., VT. Nový Dvůr, rybník Velký (5945), 2.VI.2011, 1 ex., VT. Podbořánky env., PR Rybníčky u Podbořánek (5946), 2.VI.2010, 1 ex., 13.VI.2011, 1 ex., VT. Sklárna, 1,5 km JV (5946), 13.V.2009, 1 ex., VT. Tis u Blatna (5946), 6.VI.2010, 1 ex., VT.

Poznámka: Běžný druh otevřených vlhkých stanovišť.

Cantharis flavilabris Fallén, 1807 (= *C. fulvicollis* Fabricius, 1792)

Jesenice (58-5946), 3.VII.1950, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Nový Dvůr, 1 km J (5945), 7.VII.2012, 1 ex., VT. Žihle (5946), 12.V.2001, 1 ex., 15.VI.2006, 1 ex., VT.

Poznámka: Běžný druh otevřených vlhkých stanovišť.

Cantharis fusca Linnaeus, 1758

Petrohrad (5846), 15.VI.2006, 1 ex., VT. Žihle (5946), 28.V.2011, 1 ex., VT.

Poznámka: Eurytopní druh, běžně se vyskytující převážně na otevřených stanovištích.

Cantharis livida Linnaeus, 1758

Hluboká, vrch Poustevna (5945), 9.VI.2013, 1 ex., VT. Kalec, rybník Flusárna (5946), 22.V.2011, 1 ex., VT. Kalec, rybník Robotný (5946), 26.V.2012, 1 ex., VT. Manětín (6045), bez uvedení data sběru (BROŽÍK sen. nedatováno). Nový Dvůr, 1 km J (5945), 23.VI.2013, 1 ex., VT. Petrohrad (5846), 28.V.2000, 1 ex., VT. Podbořánky env., PR Rybníčky u Podbořánek (5946), 2.VI.2000, 3 ex., VT. PR Střela (5945), 1984 (ŽAN et al. 1984); 23.VI.2013, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 11.VII.2007, 2 ex., 1.V.2009, 1 ex., 21.VI.2013, 1 ex., VT. Žihle (5946), 15.VI.2006, 1 ex., 28.V.2011, 1 ex., VT.

Poznámka: Běžný luční druh.

Cantharis nigricans (O. F. Müller, 1776)

Hluboká, vrch Poustevna (5945), 9.VI.2013, 1 ex., VT. Nový Dvůr, 1 km J (5945), 21.VI.2012, 1 ex., 23.VI.2013, 1 ex., VT. Podbořánky env., PR Rybníčky u Podbořánek (5946), 2.VI.2000, 3 ex., VT. PR Střela (5945), 23.VI.2013, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 6.VI.1999, 1 ex., 2.VI.2011, 1 ex., 21.VI.2013, 1 ex., VT. Stvolny (5945), 1988 (NĚMEC et al. 1989). Žihle (5946), 14.VI.2005, 1 ex., 29.VI.2011, 1 ex., VT. Žihle, 1 km Z (5946), 3.VI.2012, 1 ex., VT.

Poznámka: Běžný druh na nejrozličnějších biotopech,

preferuje louky a lesní okraje.

***Cantharis obscura* Linnaeus, 1758**

Hluboká, vrch Poustevna (5945), 9.VI.2013, 1 ex., VT. Nový Dvůr, 1 km J (5945), 23.VI.2013, 1 ex., VT. Petrohrad (5846), 1.VI.2002, 1 ex., VT. PR Střela (5945), 1.V.2009, 1 ex., 11.V.2013, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou, 2 km S, Nučická lípa env. (5945), 5.V.2012, 1 ex., VT. Žihle (5946), V.–VI.1984–2013, více ex., VT. Žihle, 1 km Z (5946), 23.V.2012, 1 ex., smyk porostu vřesu, VT.

Poznámka: Běžný druh různých stanovišť, preferuje řídký lesy.

***Cantharis pallida* Goeze, 1777**

Tis u Blatna, Raštická louka (5946), 16.VI.2012, 1 ex., smyk mokřadu, VT.

Poznámka: Vzácný druh osluněných mokřadů. Ze západních Čech publikován pouze jednou (BENEDIKT 2011). Dosud znám ze západních Čech z přibližně 15 lokalit (L. Dvořák, nepublikovaná data).

***Cantharis paludosa* Fallén, 1807**

PR Střela (5945), 11.VI.2004, 1 ex., VT.

Poznámka: Vzácný chladnomilný druh preferující rašeliniště a stinné bažiny. Nález mimo pohraniční hory jsou vzácné a vázané na vhodná stanoviště.

***Cantharis pellucida* Fabricius, 1792**

Nový Dvůr, 1 km J (5945), 23.VI.2013, 1 ex., VT. Podbořánky env., PR Rybníčky u Podbořánek (5946), 2.VI.2000, 5 ex., VT. PR Střela (5945), 11.V.2013, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 21.VI.2013, 1 ex., VT. Sklárna, 1,5 km JV (5946), 13.V.2009, 1 ex., VT. Žihle (5946), 1.VI.1987, 1 ex., 14.VI.2005, 1 ex., VT. Žihle, 1 km Z (5946), 27.V.2012, 1 ex., smyk porostů vřesu, VT.

Poznámka: Běžný eurytopní druh.

***Cantharis rufa* Linnaeus, 1758**

Kalec, rybník Flusárna (5946), 22.V.2011, 1 ex., VT. Nový Dvůr, 1 km J (5945), 15.VI.2012, 1 ex., VT. Podbořánky env., PR Rybníčky u Podbořánek (5946), 2.VI.2000, 2 ex., VT. Žihle (5946), 1.VII.2006, 1 ex., VT. Žihle, 1 km Z (5946), 27.V.2012, 1 ex., VT.

Poznámka: Široce rozšířený, ale jen jednotlivě nalézáný druh, především na mezických a vlhkých loukách.

***Cantharis rustica* Fallén, 1807**

Hluboká, vrch Poustevna (5945), 9.VI.2013, 1 ex., VT. Kalec, rybník Robotný (5946), 26.V.2012, 1 ex., VT. Nový Dvůr, 1 km J (5945), 23.VI.2013, 1 ex., VT. Petrohrad (5846), 15.V.2006, 2 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 11.VI.2009, 1 ex., VT. Žihle

(5946), 28.V.2011, 1 ex., 29.VI.2011, 1 ex., VT.

Poznámka: Běžný druh zejména otevřených stanovišť, křovin a lesních okrajů, preferuje výslunná místa.

***Cantharis lateralis* Linnaeus, 1758**

Nový Dvůr, rybník Velký (5945), 16.VI.2012, 1 ex., VT. Podbořánky env., PR Rybníčky u Podbořánek (5946), 2.VI.2002, 2 ex., VT. Sklárna, 1,5 km JV (5946), 13.V.2009, 1 ex., VT. Žihle (5946), 22.VI.2005, 1 ex., VT.

Poznámka: Typický druh osluněných mokřadů.

***Cratosilis denticollis* (Schummel, 1844)**

Rabštejn nad Střelou (5945), 12.VI.2012, 1 ex., VT. Žihle (5946), 28.VII.1998, 1 ex., VT.

Poznámka: Vzácný horský druh, který se v nižších a středních polohách překvapivě objevuje hlavně na teplotně extrémních stanovištích (pískovny, lomy, xerotermy).

***Metacantharis clypeata* (Illiger, 1798) (= *M. haemorrhoidalis* (Fabricius, 1792))**

Petrohrad (5846), 1.VI.2002, 1 ex., VT.

Poznámka: V západních Čechách vzácně chytaný druh lesostepí a xerothermních křovinatých strání.

***Metacantharis discoidea* (Ahrens, 1812)**

PR Střela, vrch Hradiště (5945), 23.VI.2013, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou, 2 km S, Nučická lípa env. (5945), 5.V.2012, 1 ex., VT. Tis u Blatna, Raštická louka (5946), 16.VI.2012, 1 ex., VT. Žihle (5946), 21.VI.1986, 1 ex., VT.

Poznámka: Nehojný druh vlhkých smrkových lesů. Nejčastěji sklepán z okrajových smrkových větví.

***Podistra rufotestacea* (Letzner, 1845)**

Sklárna (5945), 2.VI.2008, 1 ex., VT.

Poznámka: Nehojný podhorský a horský lesní druh.

***Podistra schoenherri* (Mannerheim, 1843) (= *P. pilosa* (Paykull, 1798))**

Sklárna (5945), 2.VI.2008, 1 ex., VT.

Poznámka: Významný druh horských a podhorských lesů a rašelinišť, v nižších polohách poměrně vzácně na vhodných stinných stanovištích.

***Rhagonycha fulva* (Scopoli, 1763)**

Blatno, areál pily (58-5946), V.–VIII.1994–2013, více ex., VT. PR Střela (5945), V.–VIII.1984–2013, více ex., VT. Žihle (5946), V.–VIII.1984–2013, více ex., VT.

Poznámka: Běžný druh otevřených slunných stanovišť, včetně druhotných. Ve vyšších polohách jen vzácně.

Rhagonycha lignosa (O. F. Müller, 1764)

Hluboká, vrch Poustevna (5945), 9.VI.2013, 1 ex., VT. Pastuchovice (5946), 22.VI.1985, 1 ex., VT. Podbořánky env., PR Rybníčky u Podbořánek (5946), 2.VI.2000, 2 ex., VT. Žihle (5946), 28.V.1995, 1 ex., 28.V.2011, 1 ex., VT.

Poznámka: Hojný druh křovin a světlých lesů, na xerothermních stanovištích častější.

Rhagonycha lutea (O. F. Müller, 1764)

Nový Dvůr, 1 km J (5945), 23.VI.2012, 2 ex., 23.VI.2013, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 21.VI.2013, 3 ex., VT. Žihle (5946), 7.VII.2011, 1 ex., VT.

Poznámka: Roztroušeně se vyskytující druh osluněných křovin, světlých lesů a lesostepí.

Rhagonycha nigriventris Motschulsky, 1860 (= *R. limbata* C. G. Thomson, 1864)

Hluboká, vrch Poustevna (5945), 9.VI.2013, 1 ex., VT. Velečín, Velečinský rybník (5946), 29.V.2011, 1 ex., VT. Žihle (5946), 21.VI.2002, 1 ex., VT.

Poznámka: Hojný druh otevřených stanovišť, preferuje vlhké louky a mokřady.

Rhagonycha testacea (Linnaeus, 1758)

Podbořánky env., PR Rybníčky u Podbořánek (5946), 2.VI.2000, 5 ex., 27.V.2011, 1 ex., VT. Tis u Blatna, Raštická louka (5946), 16.VI.2012, 1 ex., VT.

Poznámka: Nehojný druh vlhkých luk a mokřadů, nejčastěji sklepán z křovitých vrb (*Salix aurita*, *S. cinerea*).

Rhagonycha translucida (Krynicky, 1832)

PR Střela (5945), 23.VI.2013, 2 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 23.VI.2012, 4 ex., 21.VI.2013, 1 ex., VT. Žihle (5946), 16.VI.2003, 1 ex., VT.

Poznámka: Řidce sbíraný druh prosluněných lesů a lesních okrajů ve středních polohách.

Crudosilis ruficollis (Fabricius, 1775)

Rabštejn nad Střelou (5945), 3.VII.2010, 1 ex., VT.

Poznámka: Nehojný druh osluněných mokřadů, zejména na písčitém podkladu. Podle ŠVIHLÝ (2005) zranitelný druh. V poslední době častěji nalézáný, ze západních Čech je v současnosti známo asi 15 nálezů (L. Dvořák, nepublikovaná data).

Malthinus biguttatus (Paykull, 1800)

Rabštejn nad Střelou (5945), 30.VI.2002, 1 ex., 23.VI.2012, 1 ex., VT; 5.VII.2004, 1 ex., JP. Žihle (5946), 18.IV.2010, 1 ex., 23.V.2012, 2 ex., VT.

Poznámka: Běžný druh, preferující především lesní biotopy.

Malthinus flaveolus (Herbst, 1786)

Nový Dvůr, 1 km J (5945), 19.VI.2012, 1 ex., 21.VI.2012, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 23.VI.2012, 1 ex., 21.VI.2013, 2 ex., VT.

Poznámka: Běžný, převážně lesní druh.

Malthinus frontalis (Marsham, 1802)

Žihle (5946), 15.VI.2006, 1 ex., VT.

Poznámka: Vzácný a jen ojediněle nalézáný lesní druh, ze západních Čech znám pouze ze čtyř lokalit (L. Dvořák, nepublikovaná data).

Malthodes hexacanthus Kiesenwetter, 1852

Žihle (5946), 14.VI.2005, 1 ex., VT. Žihle, 1 km Z (5946), 3.VI.2012, 1 ex., smyk porostu vřesu, VT.

Poznámka: Poměrně hojný lesní druh.

Čeleď LYMEXYLIDAE

Elateroides dermestoides (Linnaeus, 1761) (= *Hylecoetus dermestoides* (Linnaeus, 1761))

Blatno, areál pily (58-5946), 31.V.1996, 18.V.2002, 3.VI.2008, 29.V.2012, vše po 1 ex., VT. Tis u Blatna (5946), 17.V.1989, 3 ex., 16.VI.2010, 1 ex., VT. Žihle (5946), IV.–VI.1993–2013, více ex., VT.

Poznámka: Hojný druh, významný technický škůdce dřeva.

SOUHRN

Ve sledované oblasti byl prokázán výskyt jednoho druhu čeledi Omalisidae, pěti druhů čeledi Lycidae, dvou druhů čeledi Lampyridae, 30 druhů čeledi Cantharidae a jednoho druhu čeledi Lymexylidae. Jeden druh zjištěný ve sledované oblasti je uveden v seznamu ohrožených druhů České republiky v kategorii zranitelný – *Crudosilis ruficollis*. Stanovištní pestrost zkoumaného území dokládají nálezy druhů vázaných na specifická stanoviště. Nalezneme zde druhy xerothermních lesů, výslunných strání a lesostepí (*Omalisus fontisbellaquei*, *Metacantharis clypeata* nebo *Rhagonycha lutea*), druhy otevřených a osluněných mokřadů (*Cantharis lateralis*, *C. pallida* nebo *Crudosilis ruficollis*) či druhy horských lesů a rašelinišť (*Ancistronychia violacea*, *Podistra schoenherri*, *Podabrus alpinus* a *Cratosilis denticollis*). Opomenout nelze ani řidčeji nalézáné druhy vázané na rozsáhlejší lesní porosty, jakými jsou *Erotides cosnardi*, *Podistra rufotestacea*, *Rhagonycha translucida* nebo *Malthinus frontalis*.

PODĚKOVÁNÍ

Rádi bychom poděkovali Jiřímu Skuhrovcovi (Praha) za kontrolu anglického textu.

LITERATURA

- BENEDIKT S. 2011: Fauna brouků (Coleoptera) lokality Bystřina – Lužní potok (Evropsky významná lokalita soustavy Natura 2000). Beetle (Coleoptera) fauna in the locality Bystřina – Lužní potok (Site of Community Importance Natura 2000). – *Západočeské entomologické listy*, 2: 13–36. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 12-7-2011.
- BROŽÍK J. sen. nedatováno: Seznam brouků chycených v Plzeňském kraji s bližším udáním lokality, doby, a kde bylo možno i biologie. – Mscr., 47 pp. [Depon. in S. Benedikt, Plzeň].
- LÖBL I. & SMETANA S. (eds) 2007: Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Vol. 4. Elateroidea – Derodontoidea – Bostrichoidea – Lymexyloidea – Cleroidea – Cucujoidea. – Apollo Books, Stenstrup, 935 pp.
- NĚMEC F., SOFRON J., TĚŤÁL I. & SUCHÝ J. 1989: Dílčí výsledky inventarizačního průzkumu mokřadů u obce Stvolny (okres Plzeň-sever). – *Zprávy Muzeí Západočeského Kraje. Příroda*, 32: 43–60.
- PRUNER M. & MÍKA P. 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. (List of settlements in the Czech Republic with associated map fields codes for faunistic map system). – *Klapalekiana*, 32 (Suppl.): 1–115.
- QUITT E. 1971: Klimatické oblasti Československa. – *Academia. Studia Geografica* 16, GÚ ČSAV, 73 pp.
- ŠVIHLA V. 2005: Cantharoidea (páteříčci), pp. 477–478. – In: FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. (List of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates). – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp.
- ŽÁN M., ČEČIL F., ČERVENÁ A., HAUZNEROVÁ I., JANSKÝ B., KOČANDRLOVÁ E., KRAFT J., NESVADBOVÁ J., PARIS S., PŘIBYL J., SOKOLOVÁ L. & VOTÝPKA V. 1984: Státní přírodní rezervace Střela. Inventarizační průzkum provedený v letech 1978–1984. – Mscr., 204 pp. + přílohy 1–15. [Depon. in Západočeské muzeum v Plzni].

První nálezy *Pseudotomoderus compressicollis* (Motschulsky, 1839) (Coleoptera: Anthicidae) na Slovensku

Zbyněk Kejval¹ & Ivo Těťál²

¹Muzeum Chodská, Chodské náměstí 96, CZ-344 01 Domažlice, Czech Republic; e-mail: anthicid@seznam.cz

²Západočeské muzeum, Kopeckého sady 2, CZ-301 00 Plzeň, Czech Republic; e-mail: itetal@zcm.cz

KEJVAL Z. & TĚTÁL I. 2013: První nálezy *Pseudotomoderus compressicollis* (Motschulsky, 1839) (Coleoptera: Anthicidae) na Slovensku (The first records of *Pseudotomoderus compressicollis* (Motschulsky, 1839) (Coleoptera: Anthicidae) from Slovakia). – Západočeské entomologické listy, 4: 83–84. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 20-11-2013.

Abstract. The first records of *Pseudotomoderus compressicollis* (Motschulsky, 1839) from Slovakia are presented. It was found at six wetland localities in the southern part of the country, by sifting through vegetational debris or sweeping undergrowth of sparse poplar groves. The new findings confirm occurrence in central Europe, and indicate possible spreading of this conspicuous species within the past decades.

Key words: Coleoptera, Anthicidae, *Pseudotomoderus compressicollis*, faunistics, Slovakia

ÚVOD

Pseudotomoderus compressicollis (Motschulsky, 1839) je v rámci evropské fauny čeledi Anthicidae lehce poznatelným druhem. Je to jediný evropský druh rodu *Pseudotomoderus* Pic, 1892 z podčeledi Tomoderinae Bonadona, 1961, která je v Evropě dále zastoupena jen šesti druhy rodu *Tomoderus* LaFerté-Sénectère, 1849 (CHANDLER et al. 2008). Pro oba rody je typické, kromě jiných, méně nápadných znaků, velmi silné zaškrcení pronota. *P. compressicollis* se pak od evropských druhů rodu *Tomoderus* liší zejména tvarem těla, které je nápadně užší s vyniklými rameny a téměř řádkovým tečkováním v bazální polovině krovek (Obr. 1).

Pseudotomoderus compressicollis je široce rozšířený v palearktické, afrotropické a orientální oblasti, kde vytváří celkem tři poddruhy (BONADONA 1991, CHANDLER et al. 2008). V západním Palearktu se vyskytuje pouze nominotypický poddruh *P. compressicollis compressicollis* (Motschulsky, 1839). Jeho dnešní areál výskytu v Evropě zahrnuje převážně jižní státy: Albánie, Azerbájdžán, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvatsko, Francie, Gruzie, Itálie, Maďarsko, Portugalsko, Rumunsko, Rusko (jižní část), Řecko, Španělsko, Švýcarsko a Ukrajina (CHANDLER et al. 2008, MERKL 2006, SÁR & MERKL 2008). Podrobná bionomie druhu je neznámá. Imaga se objevují nejen v prosevech rostlinného detritu, což je typický

způsob sběru převážně bezkřídlých druhů rodu *Tomoderus*, ale i v materiálu ze smyku vegetace nebo v náletu na světlo, zejména na okrajích vod, písčitých místech, slaniskách, také u pat stromů, např. topolů (BONADONA 1991, BUCCIARELLI 1980).

Tento článek přináší první údaje o výskytu *Pseudotomoderus compressicollis* na Slovensku, kde byl zjištěn v krátkém časovém úseku na celkem šesti lokalitách v Podunajské nížině. Vzhledem k nápadnosti druhu, poměrně bohaté historii entomologického průzkumu jižního Slovenska, nedávným prvním nálezům v Maďarsku (MERKL 2006, SÁR & MERKL 2008) a množství nových, poměrně od sebe vzdálených lokalit (Obr. 2), se dlouhodobý nebo naopak náhodný výskyt (zavlečené kusy) na Slovensku jeví jako nepravděpodobný. Uvedená fakta svědčí spíše pro možné šíření tohoto teplomilného druhu v Podunají v průběhu posledních let.

Nálezy byly učiněny v rámci průzkumu Coleoptera na území v působnosti CHKO Dunajské luhy, který je prováděn na základě udělení výjimek ze zákona č. 2006/00588-00013 a 2006/00532-0004, vydaných Krajským úřadem životního prostředí Nitra.

PŘEHLED NÁLEZŮ

Pseudotomoderus compressicollis (Motschulsky, 1839). Slovakia mer.: Palárikovo (7974), 3 km Z, 115 m n. m., Gazdovské lúky, okolí mokřadu,

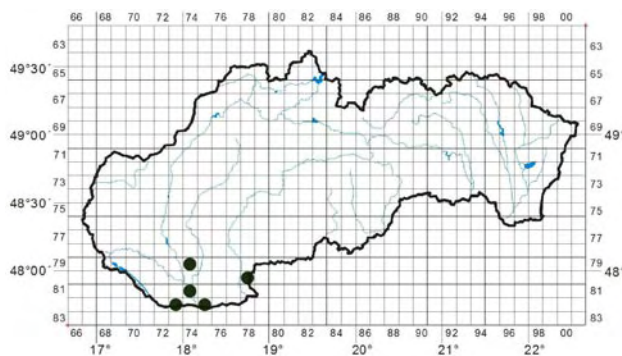

Obr. 1. *Pseudotomoderus compressicollis* z lokality Detvice. Foto: Z. Kejval

Fig. 1. *Pseudotomoderus compressicollis* from the locality Detvice. Photo: Z. Kejval

26.X.2013, 5 ex., S. Benedikt lgt., 59 ex., I. Těšál lgt.; Malé Kosihy (8078), 112 m n. m., okolí mokřadu na V okraji obce, 27.X.2013, 2 ex., S. Benedikt lgt., 4 ex., I. Těšál lgt.; Martovce (8174), 3 km J, 110 m n. m., okolí mokřadů u řeky Stará Nitra, 28.X.2013, 1 ex., I. Těšál lgt.; Martovce (8174), 1 km S, 110 m n. m., Detvice, okolí mrtvého ramene, 15.IX.2013, 1 ex., M. Ouda lgt., 5 ex., I. Těšál lgt.; Velké Kosihy (8273), 1,5 km SZ, 110 m n. m., Dunajské trstiny, okolí mokřadu, 28.X.2013, 3 ex., S. Benedikt lgt., 10 ex., I. Těšál lgt.; Patince env. (8275), 110 m n. m., 15.IX.2013, 1 ex., P. Čížek lgt.

Uvedený materiál byl získán téměř výlučně prosevem rostlinného detritu a listů v okolí mokřadních stano-

Obr. 2. Nález *Pseudotomoderus compressicollis* na Slovensku.

Fig. 2. Records of *Pseudotomoderus compressicollis* in Slovakia.

višť. Pouze dva kusy na lokalitách Patince a Detvice pochází ze smyku vegetace v podrostu topolových remízků. Dokladový materiál je uložen ve sbírkách uvedených sběratelů, 11 ex. z lokalit Palárikovo a Martovce také ve sbírce prvního autora.

PODĚKOVÁNÍ

Naše poděkování patří Stanislavu Benediktovi (Plzeň), Michalu Oudovi (Plasy) a Petru Čížkovi (Žamberk) za poskytnutí údajů, Josefu Jelínkovi (Praha) a Ondřeji Konvičkově (Zlín) za podnětné připomínky a komentáře k rukopisu článku a Jiřímu Skuhrovcovi (Praha) za kontrolu anglického textu.

LITERATURA

- BONADONA P. 1991: Les Anthicidae de la faune de France. – Société linnéenne de Lyon, Lyon, 155 pp.
- BUCCIARELLI I. 1980: Fauna d'Italia. Coleoptera Anthicidae. – Calderini, Bologna, 240 pp.
- CHANDLER D. S., UHMANN G., NARDI G. & TELNOV D. 2008: Family Anthicidae Latreille, 1819, pp. 421–455. In: LÖBL I. & SMETANA A. (eds): Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Vol. 5. Tenebrionoidea. – Apollo Books, Stenstrup, 670 pp.
- MERKL O. 2006: New beetles species in the Hungarian fauna (Coleoptera). – Folia entomologica hungarica, 67: 19–36.
- SÁR J. & MERKL O. 2008: Kétújfalu és Teklafalu környékének bogárfaunája (Coleoptera) (Beetles of Kétújfalu and Teklafalu, Baranya county, Hungary (Coleoptera)). – Natura Somogyiensis, 12: 79–110.

Nové a zajímavé nálezy drabčíků (Coleoptera: Staphylinidae) pro Českou republiku

Pavel Krásenský

Zahradní 5194, 430 05 Chomutov; e-mail: krasensky.pavel@volny.cz

Krásenský P. 2013: Nové a zajímavé nálezy drabčíků (Coleoptera: Staphylinidae) pro Českou republiku (New and interesting records of rove beetles (Coleoptera: Staphylinidae) for the Czech Republic). – Západočeské entomologické listy, 4: 85–88. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 15-12-2013.

Abstract. New records of rare and interesting rove beetles (Staphylinidae) for the Czech Republic are listed. *Gyrophypnus wagneri* (Scheerpeltz, 1926), *Cilea exilis* Boheman, 1848, and *Euryusa coarctata* Märkel, 1844 are recorded for the first time from the Czech Republic. *Carpelimus politus politus* (Kiesenwetter, 1850), *C. erichsoni* (Sharp, 1871), and *Coproporus immigrans* Schülke, 2006 are recorded for the first time from Bohemia.

Keywords: faunistics, Coleoptera, *Carpelimus erichsoni*, *Carpelimus politus politus*, *Gyrophypnus wagneri*, *Cilea exilis*, *Coproporus immigrans*, *Euryusa coarctata*, new records, Bohemia, Czech Republic

V předkládaném příspěvku uvádím nové druhy drabčíků (Coleoptera, Staphylinidae) pro Čechy a Českou republiku, které pocházejí ze sběrů prováděných v rámci faunistického průzkumu této oblasti v průběhu posledních deseti let.

Coleoptera: Staphylinidae:

Oxytelinae

Carpelimus politus politus (Kiesenwetter, 1850) (Obr. 1). Boh. bor., Děčín, Podskalí (5151), 21.VIII.2013, 1 ♂, obnažený hlinitopísčité břeh Labe, společně s *Carpelimus similis* (Smetana, 1967) a *Ochtheophilus omalinus* (Erichson, 1840), P. Krásenský lgt., det. et coll. Druh je rozšířen od severní Afriky přes celé Středomoří, Přední Asii až po Arabský poloostrov, žije i v Mongolsku. Ze střední Evropy je znám z Rakouska, Slovenska a jižního Polska (SCHÜLKE 2011a). Jde o velmi vzácný druh, který žije na písčitých a šterkopískových březích toků. U nás hlášen pouze pro území Moravy (BOHÁČ et al. 2007). **Nový druh pro území Čech.**

Carpelimus erichsoni (Sharp, 1871) (Obr. 2). Boh. bor., Ústí nad Labem, Chabařovice (5349), 8.V.2002, 1 ♂, P. Krásenský lgt., det. et coll.; Boh. centr., Liběchov, Želízy (5552), 14.VII.2007, 1 ♂, A. Štouračová & P. Štourač lgt., P. Štourač

Obr. 1. *Carpelimus politus politus* (Kiesenwetter, 1850), Děčín, Podskalí, samec. Foto: P. Krásenský
Fig. 1. *Carpelimus politus politus* (Kiesenwetter, 1850), Děčín, Podskalí, male. Photo: P. Krásenský

det. et coll.; Boh. bor., Litoměřice, Žabovřesky nad Ohří (5550), 29.VIII.2008, 2 ♂♂, levý břeh Ohře, P. Krásenský lgt., det. et coll.; Boh. bor., Louny, Obora (5649), 26.VIII.2008, 1 ♂, levý břeh Ohře, P. Krásenský lgt., det. et coll.; Boh. centr., Neratovice, Tišice (5752), 1.V.2009, 1 ♂, A. Štouračová lgt., P. Štourač det. et coll.; Boh. bor., Louny, Postoloprty (5648), 13.III.2011, 1 ♂, lužní les, P. Krásenský lgt., det. et coll.; Boh. centr., Praha, Čimice (5852), 2.V.2013, 1 ♂, prosev v mokřině v Drahaňské rokli, A. Štouračová lgt., P. Štourač det. et coll.; Boh. bor. occ., Komořany env. (5447), 9.V.2013, 2 ♂♂, individuální sběr v bahně na břehu menší vodní nádrže, P. Krásenský lgt., det. et coll.; Boh. centr., Sadská, Hradištko (5855), 29.VIII.2013, 1 ♂, prosev rákosí u lesní tůně, A. Štouračová & P. Štourač lgt., P. Štourač det. et coll.; Boh. bor. occ., Vroutek, Vrbička (5845), 16.IX.2013, 1 ♂, 3 ♀♀, prosev mokré slámy na okraji pole, P. Krásenský lgt., det. et coll. Hygrofilní druh, který žije v Evropě a také v severní Africe (Al-

žírsko). V Evropě je hlášen z Albánie, Belgie, Bulharska, Černé Hory, Holandska, Chorvatska, Itálie, Rakouska, evropské části Ruska a Srbska (SMETANA 2004b). Uváděn je i ze Střední Asie (SCHÜLKE 2011a). Z České republiky jej pro území Moravy poprvé ohlásil VÁVRA et al. (2012). Zřejmě široce rozšířený druh, u něhož historická absence údajů jde na vrub jeho podobnosti s druhem *Carpelimus bilineatus* (Stephens, 1834), od kterého nebyl dříve rozpoznáván. **Nový druh pro území Čech.**

Xantholininae

Gyrophypnus wagneri (Scheerpeltz, 1926) (Obr. 3). Boh. bor. occ., Vroutek, Vrbička (5845), 16.IX.2013, 2 ♂♂, 1 ♀, pod starými balíky slámy na okraji pole společně s drabčikem *Coproporus immigrans* Schülke, 2007 a střevlíčkem *Perigona nigriceps* (Dejean, 1831), P. Krásenský lgt. et det., P. Štourač revid., P. Krásenský et P. Štourač coll. V Evropě je tento druh uváděn pouze z Francie, Německa a Španělska, v severní Af-

Obr. 2. *Carpelimus erichsoni* (Sharp, 1871), Most, Komořany, samec. Foto: P. Krásenský
Fig. 2. *Carpelimus erichsoni* (Sharp, 1871), Most, Komořany, male. Photo: P. Krásenský

Obr. 3. *Gyrophypnus wagneri* (Scheerpeltz, 1926), Vroutek, Vrbička, samec. Foto: P. Krásenský
Fig. 3. *Gyrophypnus wagneri* (Scheerpeltz, 1926), Vroutek, Vrbička, male. Photo: P. Krásenský

rice obývá Alžírsko a Maroko (SMETANA 2004c). Jde o velmi vzácný druh, který se poměrně obtížně odlišuje od druhu *Gyrophypnus angustatus* Stephens, 1833. *G. wagneri* je velmi podobný lesklým exemplářům *G. angustatus* s hlavou a štítem zcela bez mikroskulptury, ale je většinou poněkud štíhlejší a má užší hlavu. Jediným společným znakem je velikost a tvar mediálního loba aedeagu, který je u *G. angustatus* široký více než 0,41 mm, zatímco u *G. wagneri* dosahuje šířky maximálně 0,38 mm (ASSING 2003). **Nový druh pro Českou republiku.**

Tachyporinae

Cilea exilis (Boheman, 1848) (Obr. 4). Boh. bor. occ., Chomutov, Černovice (5546), 3.XI.2007, 1 ♂, prosev starého sena na okraji louky, P. Krásenský lgt., det. et coll. Alochtonní druh, který byl popsán z jižní Afriky a rozšířil se do Evropy. V současné době je znám z jižní Itálie, Malorky, Německa, Rakouska a Sardinie (SCHÜLKE 2011b). **Nový druh pro Českou republiku.**

Obr. 4. *Cilea exilis* (Boheman, 1848), Chomutov, Černovice, samec. Foto: P. Krásenský
Fig. 4. *Cilea exilis* (Boheman, 1848), Chomutov, Černovice, male. Photo: P. Krásenský

Coproporus immigrans Schülke, 2007 (Obr. 5). Boh. bor. occ., Vroutek, Vrbička (5845), 3.VIII.2013, 3 ♂♂, 1 ♀, prosev slámy na okraji pole; stejná lokalita, 16.IX.2013, 10 ex., prosev slámy na okraji pole; vše P. Krásenský lgt. et det., P. Krásenský et P. Štourač coll. Všechny exempláře pocházejí z hromady staré tlející slámy na okraji intenzivně obhospodařovaného pole a byly nalezeny ve společnosti drabčíka *Tachyporus corpulentus* J. Sahlberg, 1876 a střevlíčků *Perigona nigriceps* (Dejean, 1831) a *Porotachys bisulcatus* (Nicolai, 1822). Druh byl původně znám z Austrálie, ale v současnosti je rozšířen i v Evropě, kam byl pravděpodobně zavlečen (SCHÜLKE 2007). V Evropě je doposud znám z Belgie, Dánska, Holandska, Německa, Norska, Rakouska, Švédska a Velké Británie (VÁVRA et al. 2012). Z České republiky jej jako adventivní druh pro území Moravy poprvé ohlásil VÁVRA et al. (2012). **Nový druh pro území Čech.**

Aleocharinae

Euryusa coarctata Märkel, 1844 (Obr. 6). Boh. bor. occ., Chomutov, Drmaly (5446), 20.VI.2013, 1 ♂ pod kůrou starého dubu v kolonii mravence *Lasius brunneus* (Latreille, 1798), společně s drabčíky *Euryusa sinuata* Erichson, 1837 a *Batrisus formicarius* Aubé, 1833, P. Krásenský lgt., det. et coll. Vyskytuje se ve Francii, Německu, Rakousku, Slovensku, Švédsku a Švýcarsku (SMETANA

Obr. 5. *Coproporus immigrans* Schülke, 2007, Vroutek, Vrbička, samec. Foto: P. Krásenský
Fig. 5. *Coproporus immigrans* Schülke, 2007, Vroutek, Vrbička, male. Photo: P. Krásenský

2004a). Obývá původní a zachovalé listnaté lesy, kde vyhledává staré stromy s většími koloniemi mravence *Lasius brunneus*. **Nový druh pro Českou republiku.**

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval Petru Štouračovi (Praha) za poskytnutí údajů a Jiřímu Janákovi (Praha) za kritické a podnětné připomínky k textu.

Obr. 6. *Euryusa coarctata* Märkel, 1844, Chomutov, Drmaly, samec. Foto: P. Krásenský
Fig. 6. *Euryusa coarctata* Märkel, 1844, Chomutov, Drmaly, male. Photo: P. Krásenský

LITERATURA

- ASSING V. 2003: On the taxonomy of Gyrohypnus Leach: new synonymies, new species, and a key to Western Palearctic and Middle Asian representatives of the genus (Insecta: Coleoptera: Staphylinidae). – Entomologische Blätter, 99: 55–81.
- BOHÁČ J., MATĚJČEK J. & ROUS R. 2007: Check list of staphylinid beetles (Coleoptera, Staphylinidae) of the Czech Republic and the division of species according to their ecological characteristics and sensitivity to human influence. – Časopis Slezského Zemského Muzea, Série A: Vědy Přírodní, 56: 227–276.
- SCHÜLKE M. 2007: Drei neue Adventivarten der europäischen Staphyliniden Fauna, mit Bemerkungen zu Coproporus colchicus Kraatz (Coleoptera, Staphylinidae, Tachyporinae). 67. Beitrag zur Kenntnis der Tachyporinen. – Entomologische Blätter, 102 (2006): 173–201.
- SCHÜLKE M. 2011a: Unterfamilie Oxytelinae Fleming, 1821. Pp. 207–266, 283–284. In: ASSING V. & SCHÜLKE M. (eds): Freude-Harde-Lohse-Klausnitzer – Die Käfer Mitteleuropas. Band 4. Staphylinidae I. Zweite neubearbeitete Auflage. – Spektrum Akademischer Verlag, Heidelberg, 560 pp.
- SCHÜLKE M. 2011b: Unterfamilie Tachyporinae MacLeay, 1825. Pp. 130–199. In: ASSING V. & SCHÜLKE M. (eds): Freude-Harde-Lohse-Klausnitzer – Die Käfer Mitteleuropas. Band 4. Staphylinidae I. Zweite neubearbeitete Auflage. – Spektrum Akademischer Verlag, Heidelberg, 560 pp.
- SMETANA A. 2004a: Staphylinidae: Aleocharinae Fleming, 1821. Pp. 353–494. In: LÖBL I. & SMETANA A. (eds): Catalogue of Palearctic Coleoptera, Vol. 2: Hydrophiloidea – Histeroidea – Staphylinoidea. – Apollo Books, Stenstrup, 942 pp.
- SMETANA A. 2004b: Staphylinidae: Oxytelinae Fleming, 1821. Pp. 511–535. In: LÖBL I. & SMETANA A. (eds): Catalogue of Palearctic Coleoptera, Vol. 2: Hydrophiloidea – Histeroidea – Staphylinoidea. – Apollo Books, Stenstrup, 942 pp.
- SMETANA A. 2004c: Staphylinidae: Xantholinini Erichson, 1839. Pp. 687–698. In: LÖBL I. & SMETANA A. (eds): Catalogue of Palearctic Coleoptera, Vol. 2: Hydrophiloidea – Histeroidea – Staphylinoidea. – Apollo Books, Stenstrup, 942 pp.
- VÁVRA J., MANTIČ M. & SITEK T. 2012: Faunistic records from the Czech Republic – 342. – Klapalekiana, 48: 297–306.

Drabčící (Coleoptera: Staphylinidae) západních Čech – 1. Pselaphinae, Scydmaeninae

Adam Šíma¹ & Zbyněk Kejval²

¹Gorazdova 19, CZ-120 00 Praha 2, e-mail: adam.sima@seznam.cz

²Muzeum Chodska, Chodské náměstí 96, CZ-344 01 Domažlice, e-mail: kejval@muzeum-chodska.com

ŠÍMA A. & KEJVAL Z. 2013: Drabčící (Coleoptera: Staphylinidae) západních Čech – 1. Pselaphinae, Scydmaeninae (Rove beetles (Coleoptera: Staphylinidae) of the western Bohemia – 1. Pselaphinae, Scydmaeninae). – Západočeské entomologické listy, 4: 89–105. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 20-12-2013.

Abstract. The present paper summarizes both published and new data on the occurrence of rove beetles from the subfamilies Pselaphinae and Scydmaeninae in western Bohemia. In total, forty two species of Pselaphinae and twenty six species of Scydmaeninae are reliably confirmed from the studied area. *Claviger longicornis*, *Euconnus maeklini*, *Euplectus infirmus*, *Neuraphes (Paraphes) talparum*, *Pselaphaulax dresdensis*, and *Saulcyella schmidtii* are the most remarkable and newly recorded species. One historical record of *Scydmorephes geticus* by Jan Roubal is considered dubious, most probably based on the misidentification.

Key words: Coleoptera, Staphylinidae, Pselaphinae, Scydmaeninae, faunistics, western Bohemia, Czech Republic

ÚVOD

Drabčící podčeledí Pselaphinae a Scydmaeninae jsou brouci malých až nepatrných rozměrů žijící převážně v lesní opadance, organickém detritu a mrtvém dřevě nebo v močálech a na březích mokřadů (většina druhů je vlhkomilná). Jsou to predátoři, kteří se živí drobnými bezobratlými živočichy, např. chvostoskoky, roztoči a hlísticemi. Některé druhy jsou také myrmekofilní s různým vztahem k hostitelským mravencům (LÖBL 2009). Obě skupiny byly do nedávné doby považovány za samostatné čeledi, avšak v moderním pojetí, na základě fylogenetických analýz, jsou nyní řazeny do rozsáhlé čeledi Staphylinidae (GREBENNIKOV & NEWTON 2009, NEWTON & THAYER 1995).

Z pohledu faunistiky se jedná o sběratelsky poměrně oblíbené skupiny brouků, kterým se u nás již od konce 18. století věnovala řada sběratelů, včetně známých osobností jako například Jan Daniel Preysler, Emanuel Lokay, Jan Roubal, Václav Machulka a později především Rudolf Rous. Systematický a podrobnější faunistický průzkum území České republiky začal probíhat teprve v posledních letech a moderní souborné práce zatím chybí. Z území západních Čech jsou známy pouze jednotlivé, převážně historické údaje (LOKAY 1905, 1906, 1909, PEČÍRKA 1906, ROUBAL 1907, 1909, 1926, 1969, BLATTNÝ 1913, FLEISCHER 1926, KRÁSENSKÝ 2002, KEJVAL et al. 2008, BENEDIKT 2010, 2011). Předkládaný článek je tak prvním větším příspěvkem k poznání fauny podčeledí Pselaphinae a Scydmaeninae této oblasti.

MATERIÁL A METODIKA

Oblast západních Čech je zhruba vymezena hranicemi Plzeňského a Karlovarského kraje (Obr. 1) a zahrnuje ty faunistické čtverce, do kterých území obou krajů zasahuje. Jedinou výjimku představuje čtverec 5846 s významnou lokalitou Petrohrad, která leží těsně za hranicí studované oblasti a byla v minulosti hojně navštěvována západočeskými entomology. Materiál byl sbírán převážně hromadně prosevem nebo jednotlivě pomocí exhaustoru pod kůrou stromů a kameny. Pokud není uvedeno jinak (viz také zkratky), jméno sběratele je shodné s vlastníkem příslušné soukromé sbírky (MCH = Z. Kejval lgt.) a materiál určili / revidovali A. Šíma a M. Švarc (Liberec).

Seznam sbírek a jejich zkratky: ASK – Arnošt Sieber (Klatovy), ASP – Adam Šíma (Praha), JLC – Jiří Lahoda (Chrastavice), JPC – Jiří Prokop (Chodov), MCH – Muzeum Chodska (Domažlice), PKC – Pavel Krásenský (Chomutov, P. Krásenský det.), PKS – Petr Kresl (Spůle), SBP – Stanislav Benedikt (Plzeň), VDP – Václav Dongres (Plzeň), VTZ – Václav Týr (Žihle, J. Matějček det.), ZAC – Zdeněk Andrš (Černošín), ZMP – Západočeské muzeum (Plzeň). Další v textu použité zkratky: ex. – kus, lgt. – sbíral, det. – určil, EVL – evropsky významná lokalita, NPR – národní přírodní rezervace, PR – přírodní rezervace, NPP – národní přírodní památka, PP – přírodní památka.

K determinaci nasbíraného materiálu byly použity práce BESUCHET (1971) a FRANZ & BESUCHET (1971).

Názvosloví odpovídá poslednímu katalogu brouků Palearktu (LÖBL & BESUCHET 2004, BESUCHET et al. 2004), s výjimkou *Rybaxis laminata* (Motschulsky, 1836), kde se přikláníme k názoru, že tento druh není shodný s *R. longicornis* (Leach, 1817) (viz např. HANSEN et al. 1999, ØDEGAARD 2001).

Údaje k nálezům obsahují v závorce číselný kód čtverce ze sítě pro faunistické mapování živočichů (PRUNER & MÍKA 1996) a jednotlivé lokality jsou v rámci druhu řazeny vzestupně podle čísel těchto čtverců. Druhy jsou v rámci podčeledí řazeny abecedně. Údaje k výskytu v České republice (četnost, nároky na stanoviště), uvedené v poznámkách k jednotlivým druhům, vycházejí z vlastních zkušeností prvního autora. Autorem všech doprovodných fotografií je Z. Kejval.

VÝSLEDKY

Pselaphinae

Batrisodes delaporti (Aubé, 1833). Podražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 8.VI.2004, 1 ex. (MCH). Slatina, SV obce (6545), PR Bělýšov, 5.V.2012, 4 ex., J. Prokop lgt. (JPC, MCH).

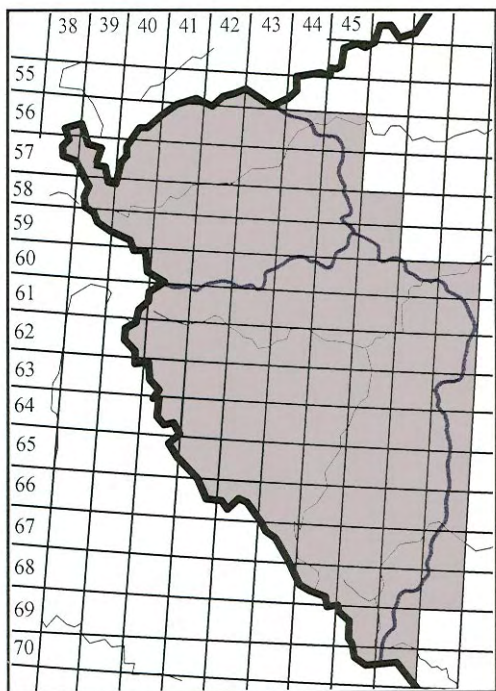
Batrisodes venustus (Reichenbach, 1816). Petrohrad (5846), 27.VIII.2005, 2 ex. (ZAC); dtto, 10.VIII.2006, 1 ex. (ZAC); dtto, 7.VI.2008, 1 ex. (ZAC). Diana, Z osady (6341), PR Diana, 530 m,

fagetum, 28.VI.2004, 2 ex. (MCH); dtto, 14.V.2008, 4 ex. (MCH); dtto, 20.V.2004, 1 ex. (MCH).

Batrisus formicarius Aubé, 1833. Dětaň (5845), Dětaňský chlum, 6.IV.2007, 1 ex. (PKC). Petrohrad (5846), 17.VIII.2006, 1 ex. (ZAC). Rabštejn nad Střelou (5945), PR Střela, 20.III.2010, 1 ex. (VTZ). Diana, Z osady (6341), PR Diana, 10.VI.2007, 1 ex. (ZAC). Podražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 8.VI.2004, 1 ex. (MCH). Slatina, SV obce (6545), PR Bělýšov, 5.V.2012, 3 ex., J. Prokop lgt. (JPC, MCH).

Velmi nápadný lokální druh (Obr. 2) nalézáný nejčastěji v hnízdech mravence *Lasius brunneus* (Latreille, 1798) v přírodně bohatých původních lesích a starých parcích teplých poloh.

Biblopectus ambiguus (Reichenbach, 1816). Lomnice (5741), 9.V.2008, 2 ex., H. & S. Andršovi lgt. (ZAC, SBP); dtto, 17.V.2008, 2 ex. (ZAC). Františkovy Lázně, 6 km SV města (5840), NPR Soos, V.2004, 5 ex., Z. Andrš lgt. (ZAC, MCH). Diana, Z osady (6341), PR Diana, 530 m, fagetum, 28.IV.2007, 1 ex., Z. Andrš & H. Dadáková lgt. (MCH). Tchořovice (6548), PR Dolejší rybník, 15.X.2011, 1 ex. (SBP). Lokální a vzhledem k malé velikosti zřejmě přehlížený druh žijící v mechu, listí a půdě velmi vlhkých lokalit (periodické tůně v lužních lesích, mokřady apod.). Determinace výše uvedeného materiálu je založena na studiu samčích genitálií.

Obr. 1 Mapa západních Čech se sítí pro faunistické mapování (šedé čtverce = sledované území).
Fig. 1 Map of the western Bohemia with grid for faunistic mapping (grey squares = target area).

Obr. 2 *Batrisus formicarius* z lokality Podražnice.
Fig. 2 *Batrisus formicarius* from the locality Podražnice.

Bibloporus bicolor (Denny, 1825). Mariánské Lázně, 7 km SV (5942), PR Mokřady pod Vlčkem, 750–810 m, 8.IV.2006, 1 ex. (ZAC). Nová Ves (5942), NPP Úpolínová louka pod Křížky, 12.IX.2010, 2 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Černošín (6143), 22.V.2005, 1 ex. (ZAC); dtto, 23.VII.2005, 1 ex. (ZAC). Podražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 8.VI.2004, 3 ex. (MCH). Pivoň, 2 km JZ obce (6542), PR Starý Hirštejn, prosev v okolí vrcholu, 800–878 m, 30.VI.2004, 4 ex. (MCH). Slatina, SV obce (6545), PR Bělýšov, 5.V.2012, 1 ex. (JPC). Pec, 3 km JZ obce (6642), NPR Čerchovské hvozdy, JZ svah Čerchovského hřebene, prosev, 700–850 m, 26.VI.2004, 2 ex. (MCH); dtto, hřeben, 900–1000 m, 19.V.2004, 15 ex. (MCH).

Bibloporus mayeti Guillebeau, 1888. Podražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 8.VI.2004, 5 ex. (MCH).

Bibloporus minutus Raffray, 1914. Petrohrad (5846), 10.VIII.2006, 1 ex. (ZAC). Nový Dvůr (6544), okraj rybníka Bílka, prosev u paty starého *Quercus* sp., 430 m, 5.XII.1999, 3 ex. (MCH).

Brachygluta fossulata (Reichenbach, 1816). Trojmezí, 3 km SZ (5638), okolí potoka Rokytnice, 3.V.2009, 1 ex. (SBP). Ostrov (56-5743), 5.II.1938, 1 ex., J. Čejka lgt. (SBP); dtto, VII.1938, 3 ex. (SBP). Pastviny (5738), NPP Lužní potok, 23.V.2009, 2 ex. (ZAC); dtto, 30.VIII.2009, 1 ex. (ZAC); dtto, 18.IV.2010, 1 ex. (ZAC). Lomnice (5741), 9.V.2008, 7 ex. (ZAC). Karlovy Vary (5743), okolí řeky Ohře, 11.VII.2008, 2 ex. (ZAC). Františkovy Lázně, SV města (5840), NPR Soos, V.2004, 7 ex. (ZAC); dtto, 3.VII.2004, 1 ex. (ZAC). Loket, V obce (5842), niva a břehy Ohře, 19.VIII.2007, 1 ex. (SBP). Kladská (5942), NPR Kladská, 9.IV.2011, 1 ex. (SBP). Kladská (5942), NPR Kladské rašeliny, Tajga, 9.IV.2011, 1 ex. (SBP). Tachov (61-6241), 25.II.1934, 4 ex., J. Čejka lgt. (SBP); dtto, III.1934, 4 ex. (SBP). Černošín (6143), 18.V.2005, 1 ex. (ZAC). Kamenec (6147), 7.VI.2008, 1 ex. (VDP). Sytno (6244), 22.X.2004, 1 ex., Z. Doležal lgt. (MCH). Hrádek (6247), 1.IX.2010, 1 ex., I. Těťál lgt. (ZMP). Diana, Z osady (6341), PR Diana, 530 m, 12.X.2008, 1 ex. (MCH). Staré Sedlo (6343), okolí Sobolího rybníka, 20.X.2001, 1 ex. (SBP); dtto, 10.VI.2003, 1 ex., Z. Doležal lgt. (MCH). Brod u Stříbra (6343), niva Výrovského potoka, 8.X.2004, 3 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Hradec (6344), náplav Radbuzy, 340 m, 23.–26.III.2001, 1 ex. (MCH). Úherce (6345), PR Nový rybník, 10.III.2011, 1 ex., I. Těťál lgt. (ZMP). Nemanice, JZ obce (6441), niva Nemanického potoka, prosev v mokřadu, 25.VI.2004, 1 ex. (MCH). Pod-

ražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 8.VI.2004, 1 ex. (MCH). Červené Poříčí (6445), 31.III.1956, 5 ex., J. Čejka lgt. (SBP). Postřekov, JV obce (6542), PR Postřekovské rybníky, 400 m, 1.V.1998, 1 ex. (MCH); dtto, prosev pod křovinami (*Salix*), 12.VIII.1999, 1 ex. (MCH). Tchořovice (6548), PR Dolejší rybník, 15.X.2011, 1 ex. (SBP). Sruby (6644), mokřad u potoka Kouba, 430 m, 24.VIII.2000, 1 ex. (MCH). Soustov (6645), vrch Hrádek, 5.X.2008, 1 ex. (PKS). Hojný druh, ze západních Čech již hlášený z okolí Aše a Karlových Varů (BENEDIKT 2010, 2011).

Brachygluta sinuata (Aubé, 1833). Hradec (6344), náplav Radbuzy, 340 m, 23.–26.III.2001, 4 ex. (MCH). Hostětice, V obce (6442), náplav Radbuzy, 410 m, 1.II.2002, 1 ex. (JLC). Horšovský Týn (6443), zámecký park, prosev u paty stromů, 370 m, 16.IX.2003, 5 ex. (MCH); dtto, 390 m, 28.X.2003, 18 ex. (JLC). Meclov, Z obce (6443), okolí Černého potoka, 400 m, 22.IX.2007, 1 ex. (JLC). Lužany (6445), Loužek, 21.VIII.1994, 1 ex. (SBP); dtto, 17.III.2012, 4 ex., I. Těťál lgt. (ZMP). Milavče (6543), louka u potoka Zubřina, 400 m, 27.XII.2004, 17 ex. (JLC). Lučice (6545), PR Chudenická bažantnice, 25.X.2008, 1 ex. (PKS). Švihov (6545), PP Stará Úhlava, prosev, 27.X.2007, 1 ex. (ASK). Klatovy (6545), Červený mlýn, 8.III.2009, 1 ex. (ASK). Dubová Lhota, JV obce (6645), lužní lesík (*Alnus* spp.) u řeky Úhlavy, prosev, 420 m, 13.V.2000, 1 ex. (MCH); dtto, 2.IV.2005, 7 ex., P. Kresl lgt. (ASK). Spůle (6645), prosev, 16.II.2004, 1 ex., P. Kresl lgt. (ZAC); dtto, 8.III.2007, 1 ex., P. Kresl lgt. (SBP).

Bryaxis bulbifer (Reichenbach, 1816). Trojmezí, 3 km SZ (5638), okolí potoka Rokytnice, 3.V.2009, 7 ex. (SBP). Ostrov (56-5743), 8.II.1938, 2 ex., J. Čejka lgt. (SBP). Pastviny, 1,5 km SZ (5738), NPP Lužní potok, 30.VIII.2009, 8 ex. (ZAC); dtto, 18.IV.2010, 25 ex. (ZAC); dtto, 12.VI.2010, 2 ex. (ZAC); dtto, 1.VIII.2010, 1 ex. (SBP); dtto, PR Bystřina, 1.VIII.2010, 1 ex. (ZAC). Lomnice (5741), 9.V.2008, 6 ex. (ZAC); dtto, 17.V.2008, 3 ex. (ZAC). Františkovy Lázně, SV města (5840), NPR Soos, V.2004, 1 ex. (ZAC). Dětaň (5845), Dětaňský chlum, 6.IV.2007, 1 ex. (PKC). Mariánské Lázně, 7 km SV (5942), PR Mokřady pod Vlčkem, 6.IV.2009, 1 ex. (VDP). Mariánské Lázně, 2 km SV (6042), PR Prameniště Teplé, 750–770 m, 18.VI.2006, 1 ex., Z. Andrš lgt. (SBP). Caltov (6142), PP Kosí potok, 29.IV.2006, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Hůrky (6145), 22.IX.2011, 5 ex. (VDP). Rozvadov, 6 km SZ (6240), NPP Na požárech, 650–700 m, 23.IV.2005, 10 ex., Z. Andrš lgt. (MCH, ASP); dtto, 26.V.2005, 3 ex. (MCH). Brod u Stříbra (6343),

19.VI.2006, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Nemanice, JZ obce (6441), niva Nemanického potoka, prosev v mokřadu, 25.VI.2004, 12 ex. (MCH). Železná, 5 km J (6441), PP Veský mlýn, niva Plešského potoka, prosev pod křovinami (*Salix* spp.), 740 m, 18.VII.2004, 5 ex. (MCH). Postřekov, JV obce (6542), PR Postřekovské rybníky, prosev pod křovinami, 400 m, 12.VIII.1999, 19 ex. (MCH). Tchořovice (6548), PR Dolejší rybník, 15.X.2011, 1 ex. (SBP). Dolní Lhota (6645), PR Luňáky, 8.III.2008, 9 ex. (ASK, PKS). Lešišov (6746), 24.III.2008, 1 ex. (ASK).
Hojný druh mokřadních stanovišť. Ze západních Čech byl nedávno publikován výskyt v EVL Lužní potok (BENEDIKT 2011).

Bryaxis carinula (Rey, 1888). Petrohrad (5846), PP Háj Petra Bezruče, 7.VI.2007, 1 ex. (PKC). Horšovský Týn (6443), zámecký park, 390 m, 15.X.2003, 1 ex. (JLC).

Bryaxis clavicornis (Panzer, 1809). Karlovy Vary (5743), údolí řeky Ohře, 11.VII.2008, 1 ex., H. & Z. Andršovi lgt. (SBP). Černošín, Z obce (6142-43), údolí Kosího potoka, 21.IV.2004, 2 ex. (ZAC). Červené Poříčí (6445), 15.V.1944, 4 ex., J. Čejka lgt. (SBP).

Ojediněle nelézáný druh lužních lesů a mokřadů v nížinách řek.

Bryaxis nodicornis (Aubé, 1833). Karlovy Vary (5743), okolí řeky Ohře, 24.V.2008, 1 ex. (ZAC). Loket (5842), údolí Ohře, 10.VII.2007, 3 ex., Z. & H. Andršovi lgt. (ASP). Doubí, Z obce (5842), kaňon řeky Ohře, západní svah, 14.VII.2007, 2 ex. (SBP). Černošín, Z obce (6142-43), údolí Kosího potoka, 4.XI.2004, 1 ex. (ZAC); dtto, 2.V.2005, 4 ex. (ZAC). Pivoň, 2 km JZ (6542), PR Starý Hirštejn, 850 m, 18.VII.1999, 1 ex. (MCH). Kdyně, 2 km SV (6544), PR Nový Herštejn, prosev, 11.X.2008, 1 ex. (PKS). Pec, 2 km JZ (6642), PR Bystřice, 670 m, 4.VIII.1999, 3 ex. (MCH). Pec, 3 km JZ obce (6642), NPR Čerchovské hvozdy, JZ svah Čerchovského hřebene, prosev, 700–850 m, 26.VI.2004, 11 ex. (MCH); dtto, 6.X.2004, 1 ex. (MCH). Městíště (6745), 28.VI.2008, 1 ex. (PKS); dtto, 27.IX.2008, 1 ex. (PKS). Sušice, SV města (6747), vápencový lom, 470–520 m, 7.VI.2004, 2 ex. (MCH).

Hojný druh, ze západních Čech nedávno hlášený z údolí Ohře u Karlových Varů (BENEDIKT 2010).

Bryaxis puncticollis (Denny, 1825). Jelení, 2 km Z (5641), okolí Rolavského rybníka, 27.VII.2005, 1 ex. (ZAC). Aš, 4 km SZ (5738), PP Smrčiny, prameniště Lužního potoka, 19.VIII.2009, 2 ex. (ZAC). Pastviny (5738), NPP Lužní potok, 30.VIII.2009, 2 ex. (ZAC); dtto, 18.IV.2010, 2 ex. (ZAC). Dou-

bí, Z obce (5842), kaňon řeky Ohře, západní svah, 14.VII.2007, 1 ex. (SBP). Loket (5842), údolí Ohře, 10.VII.2007, 1 ex., Z. Andrš lgt. (ASP). Bečov nad Teplou, 3 km JZ (5942), PR Údolí Teplé, 22.VII.2006, 1 ex. (ZAC). Mariánské Lázně, 2 km SV (6042), PR Prameniště Teplé, 750–770 m, 18.VI.2006, 1 ex., Z. Andrš lgt. (SBP). Hůrky (6145), 22.IX.2011, 3 ex. (VDP); dtto, 15.X.2011, 1 ex. (VDP). Rozvadov, 6 km SZ (6240), NPP Na požárech, 650–700 m, 17.IV.2005, 3 ex. (ZAC); dtto, 26.V.2005, 1 ex. (MCH); dtto, 25.VI.2005, 4 ex. (ZAC). Diana, Z osady (6341), PR Diana, 530 m, fagetum, 28.VI.2004, 9 ex. (MCH); dtto, 28.IV.2007, 4 ex., Z. Andrš & H. Dadáková lgt. (MCH); dtto, 10.VI.2007, 3 ex., Z. Andrš & H. Dadáková lgt. (MCH); dtto, 20.V.2008, 3 ex. (MCH). Železná, 5 km J (6441), PP Veský mlýn, niva Plešského potoka, prosev pod křovinami (*Salix* spp.), 740 m, 18.VII.2004, 3 ex. (MCH). Lužany (6445), PP Lužany, 13.V.2002, 1 ex., I. Těťál lgt. (ZMP). Pivoň, 2 km JZ (6542), PR Starý Hirštejn, 850 m, 18.VII.1999, 3 ex. (MCH). Folmava, 4 km Z obce (6642), J svah hory Smrčí, prosev v suťovém lese (*Picea abies*, *Fagus sylvatica*, *Acer* spp.), 750 m, 30.VIII.2000, 9 ex. (MCH). Pec, 2 km JZ (6642), PR Bystřice, 670 m, 4.VIII.1999, 10 ex. (MCH). Pec, 3 km JZ obce (6642), NPR Čerchovské hvozdy, JZ svah Čerchovského hřebene, prosev, 700–850 m, 26.VI.2004, 16 ex. (MCH); dtto, 6.X.2004, 2 ex. (MCH); dtto, hřeben, 900–1000 m, 19.V.2004, 9 ex. (MCH). Kdyně, 2 km SV (6644), PR Nový Herštejn, 24.V.2008, 1 ex. (PKS). Fleky (6744), Červené Dřevo, 27.II.2008, 1 ex. (PKS). Chudenín (6744), 27.II.2008, 1 ex. (PKS). Městíště (6745), 27.IX.2008, 1 ex. (PKS). Zelená Lhota (6745), PR Lakmal, 13.IX.2008, 2 ex. (PKS).
Hojný druh, ze západních Čech hlášený již ROUBALEM (1969) z lokality „U tří trubek“ (Tři Trubky, JV obce Strašice, 6248) a nověji také z okolí Aše a Karlových Varů (BENEDIKT 2010, 2011).

Bryaxis ullrichii (Motschulsky, 1851). Kadaň (5645), NPR Úhošť, 29.IV.2005, 1 ex. (PKC); dtto, 25.V.2005, 1 ex. (PKC); dtto, 5.X.2005, 1 ex. (PKC). Petrohrad (5845), 29.I.2007, 3 ex., Z. Andrš lgt. (ZAC, SBP). Štěnovice (6346), Úhlava, 1.IX.2004, 1 ex., Z. Doležal lgt. (MCH). Šťáhlavice (6347), okolí Kornatického rybníka, 21.VI.1994, 2 ex. (SBP). Šťáhlavice, 2 km V (6347), PR Lopata, 12.V.2003, 1 ex., Z. Doležal lgt. (MCH); dtto, 2.IX.2004, 1 ex., Z. Doležal lgt. (MCH). Mišov (6348), Getsemanka, 22.V.1999, 1 ex. (SBP). Blovice, 4 km J (6446), NPR Chejlava, 7.VIII.2005, 5 ex. (ZAC, ASP); dtto, 8.VII.2005, 5 ex. (ZAC, MCH). Pivoň, 2 km JZ (6542), PR Starý Hirštejn, 850 m, 18.VII.1999, 1 ex. (MCH); dtto, 30.VI.2004, 1 ex., Z. Andrš lgt.

(MCH). Švihov (6545), 11.VII.2009, 2 ex. (ASK). Švihov, 2 km Z (6545), PR Běleč, 15.IX.2007, 2 ex. (ASK). Slatina, SV obce (6545), PR Bělýšov, prosev, 550 m, 30.V.2004, 1 ex. (MCH). Balkovy (6545), 16.IV.2003, 1 ex. (ASK); dtto, 18.III.2008, 1 ex. (ASK). Folmava, 4 km Z obce (6642), J svah hory Smrčí, prosev v suťovém lese (*Picea abies*, *Fagus sylvatica*, *Acer* spp.), 750 m, 30.VIII.2000, 1 ex. (MCH). Pec, 3 km JZ obce (6642), NPR Čerchovské hvozdy, JZ svah Čerchovského hřebene, prosev, 700–850 m, 26.VI.2004, 1 ex. (MCH); dtto, 19.IX.2004, 1 ex. (JLC). Chudenín, 3,5 km SZ (6744), PR Jezvínec, 8.VIII.1998, 2 ex. (SBP). Děpoltice (6745), Dátelovská strž, prosev, 18.X.2008, 2 ex. (PKS).
Hojný lesní druh uváděný ve starší literatuře, včetně posledního seznamu brouků České republiky (Rous 1993), pod jménem *Bryaxis glabricollis* (Schmidt-Göebel, 1838).

Bythinus burrellii Denny, 1825. Lomnice (5741), 17.V.2008, 2 ex., Z. & H. Andršovi lgt. (SBP). Loket (5842), údolí Ohře, 6.I.2007, 2 ex., Z. & H. Andršovi lgt. (ASP). Mýtina, J obce (5940), NPP Železná hůrka, 26.VI.2004, 1 ex. (ZAC). Mariánské Lázně, 4 km V (6042), PR Podhorní vrch, 772–847 m, 19.V.2006, 2 ex., Z. Andrš lgt. (ZAC, SBP). Michalovy Hory (6042), Kosí potok, Čiperka, 2.IV.2005, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Planá (6142), 30.IV.2004, 2 ex. (ZAC). Vysoké Sedliště, 1,2 km JV (6142), PR Pavlovická stráž, 20.V.2001, 1 ex. (ZAC). Černošín (6143), 11.IV.2004, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH); dtto, 18.V.2005, 2 ex. (ZAC); dtto, Z obce, údolí Kosího potoka, 15.V.2006, 1 ex. (ZAC). Třebel (6143), údolí Kosího potoka, 12.IV.2003, 1 ex. (SBP). Rozvadov, 6 km SZ (6240), NPP Na požárech, 2.IV.2005, 1 ex. (ZAC). Stříbro (6243-44), 24.V.2004, 1 ex. (ZAC). Diana, Z osady (6341), PR Diana, 530 m, fagetum, 28.VI.2004, 2 ex. (MCH); dtto, 20.V.2008, 3 ex. (MCH). Štěnovice, S okraj obce (6346), quercetum na JZ svahu nad řekou, 8.VII.1994, 1 ex. (SBP). Postřekov, JV obce (6542), PR Postřekovské rybníky, prosev pod křovinami (*Salix* spp.), 400 m, 15.VI.2004, 2 ex. (MCH). Havlovice, JV obce (6543), lesní prameniště, prosev, 470 m, 8.VIII.1999, 1 ex. (MCH). Švihov (6545), PP Stará Úhlava, prosev, 27.X.2007, 1 ex. (ASK). Klatovy (6545), Červený mlýn, prosev, 29.XI.2008, 2 ex. (ASK). Dubová Lhota (6645), okolí řeky Úhlavy, prosev, 2.IV.2005, 2 ex., P. Kresl lgt. (ASK); dtto, 1.IV.2007, 1 ex. (ASK). Klenová (6645), prosev, 24.VIII.2008, 1 ex. (PKS). Fleky (6744), Červené Dřevo, 27.II.2008, 2 ex. (PKS). Lešišov (6746), 24.III.2008, 4 ex. (ASK).

Hojný druh, ze západních Čech nedávno hlášený z údolí Ohře u Karlových Varů (BENEDIKT 2010).

Bythinus macropalpus Aubé, 1833. Bečov nad Teplou, 3 km JZ (5942), PR Údolí Teplé, 550–720 m, 22.IV.2006, 1 ex. (ZAC). Podražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 8.VI.2004, 1 ex. (MCH).

Nález druhu „*Bythinus macrocephalus* Aubé” hlášený ROUBALEM (1969) z lokality „U tří trubek” (Tří Trubky, JV obce Strašice, 6248) patří téměř jistě tomuto druhu.

Claviger longicornis P. W. J. Müller, 1818. Kadaň (5645), Stříbrný vrch, 14.V.2000, 2 ex., O. Odvárka lgt. (VDP). Štítary, V obce (6442), Vrch svatého Vavřince, JZ svah, pod kamenem spolu s *Lasius* sp., 420–460 m, 22.IV.2004, 10 ex., Z. Kejval lgt. (MCH, JLC). Budětice (6747), pastvina, 16.IV.2006, 1 ex., Z. Doležal lgt. (ZMP). Rabí (6747), 10.V.1985, 2 ex. (SBP).

Lokální myrmekofil (Obr. 3) žijící u mravenců rodu *Lasius* (Fabricius, 1804), a to nejčastěji na výslunných místech (Obr. 4) pod kameny u *L. flavus* (Fabricius, 1781) nebo pod kůrou mrtvých stromů a kmenů u *L. brunneus*. V severozápadních Čechách byl dříve zjištěn těsně za hranicí sledovaného území, JZ od Kadaně (6546), pod kamenem v kolonii *Lasius jensi* Seifert, 1982 (KRÁSENSKÝ 2002). Ohrožený druh (BOHÁČ et al. 2005).

Claviger testaceus Preyssl, 1790. Žihle (5946), 28.IV.1999, 2 ex. (VTZ); dtto, 11.IV.2004, 2 ex. (VTZ); dtto, 1.V.2008, 1 ex. (VTZ). Stříbro (6243), vojenské cvičiště, 400 m, 24.VII.2009, 1 ex. (ZAC); dtto, 3.VI.2010, 3 ex. (ZAC). Radnice (6247),

Obr. 3 *Claviger longicornis* z lokality Štítary.
Fig. 3 *Claviger longicornis* from the locality Štítary.

21.IV.1985, 2 ex. (SBP). Štítary, V obce (6442), Vrch svatého Vavřince, JZ svah, pod kamenem spolu s *Lasius* sp., 420–460 m, 22.IV.2004, 11 ex. (MCH). Kocourov (6443), smíšený les, 420 m, 28.IV.2001, 1 ex. (JLC). Červené Poříčí (6445), 18.IV.1980, 2 ex., F. Kantner lgt. (MCH). Švihov, Z obce (6545), vrch Běleč, 7.VIII.1976, 2 ex., F. Kantner lgt. (MCH). Lokální myrmekofil žijící podobně jako předchozí druh skrytě u zemních mravenců rodu *Lasius*, nejčastěji *L. flavus*, na teplejších místech. Zranitelný druh (BOHÁČ et al. 2005).

Euplectus decipiens Raffray, 1910. Pec, 3 km JZ obce (6642), NPR Čerchovské hvozdy, JZ svah Čerchovského hřebene, prosev, 700–850 m, 26.VI.2004, 5 ex. (MCH). Ohrožený druh (BOHÁČ et al. 2005).

Euplectus infirmus Raffray, 1910. Petrohrad (5846), 27.VIII.2005, 2 ex. (ZAC). Postřekov, JV obce (6542), PR Postřekovské rybníky, prosev pod křovinami (*Salix* spp.), 400 m, 15.VI.2004, 1 ex. (MCH). Vzácný a ohrožený druh (BOHÁČ et al. 2005) obývající různé typy zachovalých listnatých lesů.

Euplectus karsteni (Reichenbach, 1816). Petrohrad (5846), 16.V.2007, 1 ex. (ZAC); dtto, 24.V.2007, 2 ex.

(ZAC); dtto, 7.VI.2008, 4 ex., Z. Andrš lgt. (ZAC, SBP). Valeč (5845), 19.VIII.2005, 2 ex. (ZAC). Černošín (6143), 18.VIII.2006, 1 ex. (ZAC). Diana, Z osady (6341), PR Diana, 530 m, fagetum, 28.VI.2004, 5 ex. (MCH); dtto, 28.IV.2007, 1 ex., Z. Andrš & H. Dadáková lgt. (MCH). Holýšov, SV města (6344), okolí vrcholu Trný, prosev hnízda *Formica* sp. (v pařezu), 500 m, 18.III.2004, 8 ex. (MCH). Horšovský Týn (6443), zámecký park, staré hnízdo *Formica* sp. u paty dubu, prosev, 30.IV.2004, 14 ex. (MCH). Podražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 8.VI.2004, 22 ex. (MCH). Pivoň, 2 km JZ obce (6542), PR Starý Hirštejn, prosev v okolí vrcholu, 800–878 m, 30.VI.2004, 1 ex. (MCH). Kout na Šumavě, S obce (6544), okolí rybníka Bílka, prosev u paty *Quercus* sp., 430 m, 29.IV.2004, 1 ex. (MCH).

Euplectus nanus (Reichenbach, 1816). Kadaň (5645), Želinský meandr, 3.IX.2006, 1 ex. (PKC). Valeč (5845), 19.VIII.2005, 4 ex. (ZAC). Dětaň (5845), Dětaňský chlum, 6.IV.2007, 1 ex. (PKC). Petrohrad (5845), 15.VIII.2005, 1 ex. (ZAC); dtto, 16.V.2007, 3 ex. (ZAC); dtto, 24.V.2007, 2 ex. (ZAC); dtto, 7.VI.2008, 5 ex., Z. Andrš lgt. (ZAC, SBP). Rozvadov, 6 km SZ (6240), NPP Na požárech, 650–700 m, 26.V.2005, 1 ex. (MCH). Diana, Z osa-

Obr. 4 Štítary, Vrch svatého Vavřince, suché jihozápadní svahy.
Fig. 4 Štítary, Svatý Vavřinec hill, dry southwestern slopes.

dy (6341), PR Diana, 530 m, fagetum, 28.VI. 2004, 5 ex. (MCH). Horšovský Týn (6443), zámecký park, hnízdo *Formica* sp. u paty dubu, prosev, 21.II.2004, 1 ex. (MCH); dtto, 30.IV.2004, 8 ex. (MCH). Podražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 8.VI.2004, 16 ex. (MCH). Postržekov, JV obce (6542), PR Postržekovské rybníky, prosev, 400 m, 24.V.2001, 1 ex. (MCH); dtto, prosev pod křovinami (*Salix* spp.), 15.VI.2004, 2 ex. (MCH). Kdyně, 2 km SV (6644), PR Nový Herštein, 24.V.2008, 1 ex. (PKS).

Euplectus piceus Motschulsky, 1835. Karlovy Vary (5743), okolí řeky Ohře, 4.VII.2008, 2 ex., H. & Z. Andršovi lgt. (ZAC, SBP). Diana, Z osady (6341), PR Diana, 530 m, fagetum, 28.VI. 2004, 8 ex. (MCH). Podražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 8.VI.2004, 1 ex. (MCH).

Euplectus punctatus punctatus Mulsant, 1861. Horšovský Týn (6443), zámecký park, 28.V.2004, 3 ex. (MCH); dtto, 380–420 m, 30.III.2009, 1 ex. (JLC). Podražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 8.VI.2004, 4 ex. (MCH).

Euplectus sparsus Besuchet, 1964. Pec, 3 km JZ obce (6642), NPR Čerchovské hvozdy, Čerchovský hřeben, fagetum, prosev, 900–1000 m, 19.V.2004, 1 ex. (MCH).

Euplectus sanguineus Denny, 1825. Vrbička, 1,5 km Z obce Vroutek (5845), pod balíky slámy, 3.VIII.2013, 2 ex. (PKC). Petrohrad (5845), 7.VI.2008, 2 ex., Z. Andrš lgt. (ZAC, SBP).

Euplectus signatus (Reichenbach, 1816). Vrbička, 1,5 km Z obce Vroutek (5845), pod balíky slámy, 3.VIII.2013, 4 ex. (PKC).

Fagniezia impressa (Panzer, 1805). Františkovy Lázně, 4 km SV (5840), NPR Soos, slanisko, 450 m, 4.VII.2004, 6 ex., S. Benedikt lgt. (SBP, MCH). Nová Ves (5942), Novoveské rybníky, 16.VIII.2009, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Dolní Metelsko (6443), břeh Metelského rybníka, 420 m, 5.VII.2003, 1 ex. (JLC). Havlovice, 1,5 km J (6543), Zelenov, prosev na břehu rybníka, 465 m, 24.VII.2000, 2 ex. (MCH). Tchořovice (6548), PR Dolejší rybník, 15.X.2011, 6 ex. (SBP). Dolní Lhota (6645), PR Luňáky, prosev, 8.III.2008, 3 ex. (ASK).

Plectophloeus fischeri (Aubé, 1833). Petrohrad (5846), 16.V.2007, 2 ex. (ZAC); dtto, 24.V.2007, 3 ex., Z. Andrš lgt. (ZAC, SBP). Mariánské Lázně, 4 km V (6042), PR Podhorní vrch, 770–840 m,

21.V.2006, 1 ex., Z. Andrš lgt. (SBP). Vysoké Sedliště, 1,2 km JV (6142), PR Pavlovická stráň, 30.IV.2001, 1 ex. (SBP). Rozvadov, 6 km SZ (6240), NPP Na požárech, 28.V.2005, 1 ex. (ZAC). Diana, Z osady (6341), PR Diana, 530 m, fagetum, 28.VI. 2004, 1 ex. (MCH); dtto, 10.VI.2007, 1 ex., Z. Andrš & H. Dadáková lgt. (MCH). Podražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 8.VI.2004, 6 ex. (MCH). Pivoň, 2 km JZ obce (6542), PR Starý Hirštein, prosev v okolí vrcholu, 800–878 m, 30.VI.2004, 13 ex. (MCH); dtto, 9 ex. (ZAC). Pec, 3 km JZ obce (6642), NPR Čerchovské hvozdy, JZ svah Čerchovského hřebene, prosev, 700–850 m, 26.VI.2004, 9 ex. (MCH); dtto, hřeben, 900–1000 m, 19.V.2004, 3 ex. (MCH). Chudenín (6644), okolí Chudenínského potoka, prosev, 7.IX.2008, 1 ex. (PKS).

Hojný druh, v západních Čech sbíraný J. Roubalem v okolí Chudenic (PEČÍRKA 1906; jako *Euplectus fischeri*).

Plectophloeus nitidus (Fairmaire, 1857). Petrohrad (5846), Háj Petra Bezruče, 7.VI.2007, 1 ex. (PKC). Diana, Z osady (6341), PR Diana, 10.VI. 2007, 2 ex., Z. Andrš & H. Dadáková lgt. (MCH). Podražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 8.VI.2004, 9 ex. (MCH).

Plectophloeus nubigena nubigena (Reitter, 1876). Diana, Z osady (6341), PR Diana, 530 m, prosev, 28.VI. 2004, 1 ex. (MCH); dtto, 28.IV.2007, 1 ex., Z. Andrš & H. Dadáková lgt. (MCH).

Vzácný druh žijící v trouchnivém dřevu a při patách stromů ve starších a přírodně bohatých lesích. Často ve společnosti mravenců *Lasius brunneus*.

Pselaphaulax dresdensis dresdensis (Herbst, 1792). Rozvadov, 4 km JV (6341), PR Jezírka u Rozvadova, 500 m, 21.VI.2001, 1 ex. (MCH). Tchořovice (6548), PR Dolejší rybník, 15.X.2011, 2 ex. (SBP).

Vzácný druh žijící v zachovalých otevřených mokřadech.

Pselaphus heisei heisei Herbst, 1792. Trojmezí, 1,5 km SZ (5638), močál, 6.VI.2010, 2 ex. (SBP). Přebuz (5641), okolí Slatinného potoka, 900 m, 22.V.2005, 4 ex. (JLC); dtto, prameniště Rolavy, 900 m, 21.V.2005, 2 ex. (SBP). Aš, 4 km SZ (5738), PP Smrčiny, prameniště Lužního potoka, 20.VI.2009, 11 ex. (ZAC); dtto, 19.VIII.2009, 7 ex. (ZAC). Štítary, 2 km SZ (5738), rašelinné louky, močály, 31.VII.2010, 1 ex. (SBP). Pastviny (5738), NPP Lužní potok, 23.V.2009, 19 ex. (ZAC); dtto, 30.VIII.2009, 6 ex. (ZAC). Františkovy Lázně, SV města (5840), NPR Soos, V.2004, 4 ex. (ZAC). Petrohrad (5846), 20.VII.2010, 2 ex. (VTZ). Mýtina, J obce (5940),

NPP Železná hůrka, 26.VI.2004, 1 ex. (ZAC). Kladská (5942), okolí Mýtského rybníka, 820 m, 14.V.2011, 1 ex. (SBP); dtto, NPR Kladské rašeliny, Tajga, 22.IV.2011, 2 ex. (ZAC); dtto, 29.V.2011, 2 ex. (ZAC). Bečov nad Teplou, 5 km JZ (5942), NPR Pluhův bor, 22.IV.2011, 1 ex. (ZAC); dtto, 12.VII.2011, 1 ex. (ZAC). Horní Kramolín (5942), úval Tepelě, 13.X.2007, 2 ex., J. Strejček lgt. (ASP); dtto, 5.V.2008, 1 ex. (ASP). Prameny (5942), NPP Úpolínová louka pod Křížky, 15.VIII.2009, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP); dtto, 10.IV.2010, 1 ex. (ASP). Kladská (5943), 30.IV.2004, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Polínka, 1 km V (6044), rašeliniště, 28.VIII.2004, 1 ex. (SBP). Hůrky (6145), 12.III.2011, 2 ex. (VDP). Rozvadov, 6 km SZ (6240), NPP Na požárech, 650–700 m, 23.IV.2005, 11 ex. (MCH); dtto, 26.V.2005, 2 ex. (MCH); dtto, 28.V.2005, 5 ex. (ZAC). Plzeň (6246), 12.IV.2005, 1 ex., Z. Doležal lgt. (ZMP); dtto, SZ města (6246), Krkavec, 27.IX.–25.X.2011, 1 ex., I. Těťál lgt. (ZMP); dtto, Kamenný rybník, 27.IX.–25.X.2011, 1 ex., I. Těťál lgt. (ZMP). Diana, Z osady (6341), PR Diana, 530 m, fagetum, 28.VI.2004, 4 ex. (MCH); dtto, 28.IV.2007, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH); dtto, 20.V.2008, 1 ex. (MCH). Brod u Stříbra (6343), niva Výrovského potoka, 8.X.2004, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Železná, 5 km J (6441), PP Veský mlýn, niva Plešského potoka, prosev pod křovinami (*Salix* spp.), 740 m, 18.VII.2004, 5 ex. (MCH). Nemanice, JZ obce (6441), niva Nemanického potoka, prosev v mokřadu, 25.VI.2004, 3 ex. (MCH). Červené Poříčí (6445), 31.III.1936, 1 ex. (SBP). Pec, 3 km JZ (6642), V svah Malinové hory, 880 m, 21.VII.1998, 1 ex. (MCH). Lešišov (6746), 8.XI.2008, 1 ex. (ASK); dtto, 8.XI.2008, 1 ex. (ASK).

Reichenbachia juncorum (Leach, 1817). Aš, 4 km SZ (5738), PP Smrčiny, prameniště Lužního potoka, 19.VIII.2009, 3 ex. (ZAC); dtto, 10.VIII.2010, 2 ex. (ZAC). Ostrov (56-5743), 5.III.1938, 1 ex., J. Čejka lgt. (SBP). Pastviny (5738), NPP Lužní potok, 18.IV.2010, 10 ex. (ZAC); dtto, 12.VI.2010, 2 ex. (ZAC); dtto, PR Bystřina, 10.VIII.2010, 8 ex. (ZAC). Františkovy Lázně, SV města (5840), NPR Soos, 14.VII.2004, 1 ex. (ZAC). Mariánské Lázně, 7 km SV (5942), PR Mokřady pod Vlčkem, 748–812 m, 22.IV.2006, 3 ex. (ZAC); dtto, 6.VIII.2011, 14 ex. (VDP). Kladská (5942), Mýtský rybník, 820 m, 2.X.2011, 2 ex. (SBP); dtto, Mýtský rybník, 820 m, 14.V.2011, 1 ex. (SBP); dtto, 2.X.2011, 4 ex. (SBP); dtto, NPR Kladské rašeliny, Tajga, 9.IV.2011, 3 ex. (SBP). Nová Ves (5942), Novoveské rybníky, 16.VIII.2009, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Hůrky (6144), rašeliniště, 7.VII.2004, 1 ex. (ZAC); dtto (6145), 12.III.2011, 10 ex. (VDP). Tachov (61-6241), 5.III.1938, 1 ex., J. Čejka lgt. (SBP). Rozvadov,

6 km SZ (6240), NPP Na požárech, 650–700 m, 26.V.2005, 1 ex. (MCH); dtto, 25.VI.2005, 5 ex. (ZAC, MCH). Dubec, 2 km JV (6342), okolí rybníka Roudná, 490 m, 3.V.2001, 1 ex. (MCH). Brod u Stříbra (6343), 8.VIII.2004, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP); dtto, 19.VI.2006, 2 ex. (ASP); dtto, niva Výrovského potoka, 8.X.2004, 4 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Semošice (6443), náplav Radbuzy, 370 m, 23.–26.III.2001, 1 ex. (MCH). Postřekov, JV obce (6542), PR Postřekovské rybníky, 400 m, 12.VIII.1999, 1 ex. (MCH). Pec, 3 km JZ (6642), NPR Čerchovské hvozdy, JZ svah hřebene Čerchova, 700–850 m, 6.X.2004, 1 ex. (MCH). Tchořovice (6548), PR Dolejší rybník, 15.X.2011, 1 ex. (SBP). Bernartice (6646), prosev, 13.IX.2008, 2 ex. (PKS).

Lokální druh otevřených mokřadních stanovišť (zejména vlhké louky) především středních poloh. V západních Čechách známý již ze tří lokalit: PR Prameniště Teplé, NPP Na požárech a EVL Lužní potok (KEJVAL et al. 2008, BENEDIKT 2011).

Rybaxis laminata (Motschulsky, 1836). Postřekov, JV obce (6542), PR Postřekovské rybníky, 400 m, 29.V.2000, 1 ex. (MCH).

Hojný druh mokřadních lokalit, jehož status je v současné době předmětem diskuzí (P. Hlaváč, osobní sdělení). Na základě srovnání samců se přikláníme k názoru, že je to platný druh, který se liší od *R. longicornis* přítomností nápadné lamely na metasternu a tvarem aedeagu (HANSEN et al. 1999, ØDEGAARD 2001).

Rybaxis longicornis (Leach, 1817). Františkovy Lázně, 4 km SV (5840), NPR Soos, 450 m, V.2004, 1 ex. (ZAC); dtto, 4.VII.2004, 2 ex., S. Benedikt lgt. (SBP, MCH).

Saulcyella schmidtii (Märkel, 1844). Petrohrad (5846), 27.VIII.2005, 1 ex. (ZAC); dtto, 7.VI.2008, 1 ex. (ZAC). Podražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 8.VI.2004, 13 ex. (MCH).

Vzácný a lokální druh (Obr. 5) indikující přírodně zachovalé listnaté lesy v nižších, teplejších polohách. V západních Čechách hlášen z NPR Chejlava (KEJVAL et al. 2008).

Trichonyx sulcicollis (Reichenbach, 1816). Petrohrad (5846), 10.VIII.2006, 1 ex. (ZAC). Diana (6341), pod mechem na pařezu (*Acer* sp.), 500 m, 28.VI.2004, 4 ex. (MCH). Plzeň-Nová Hospoda (6246), 26.VI.2001, 1 ex., Z. Doležal lgt. (MCH). Lokální druh obývající zachovalejší lesy, staré parky a stromořadí. Často ve společnosti mravenců *Lasius brunneus* v půdě při patách starých stromů.

Trimium brevicorne (Reichenbach, 1816). Aš, 4 km SZ (5738), PP Smrčiny, prameniště Lužního potoka, 19.VIII.2009, 1 ex. (ZAC). Pastviny (5738), NPP Lužní potok, 23.V.2009, 1 ex. (ZAC). Karlovy Vary (5743), okolí řeky Ohře, 24.V.2008, 1 ex. (ZAC); dtto, 11.VII.2008, 3 ex. (ZAC). Františkovy Lázně, 6 km SV města (5840), NPR Soos, V.2004, 1 ex. (ZAC). Locket (5842), údolí Ohře, 6.I.2007, 1 ex., Z. & H. Andršovi lgt. (ASP). Petrohrad (5846), Háj Petra Bezruče, 7.VI.2007, 1 ex. (PKC). Mýti-
na, J obce (5940), PR Železná hůrka, 26.VI.2004, 1 ex. (ZAC). Bečov nad Teplou, 5 km JZ (5942), NPR Pluhův bor, 11.VII.2011, 3 ex., Z. & H. Andršovi lgt. (SBP). Mariánské Lázně, 2 km SV (6042), PR Prameniště Teplé, 750–770 m, 6.V.2006, 1 ex., Z. Andrš lgt. (SBP). Teplá (6043), 24.IV.2004, 1 ex. (ZAC); dtto, 12.V.2005, 2 ex. (ZAC). Černošín, Z obce (6142–43), údolí Kosího potoka, 1.V.2005, 1 ex. (ZAC). Rozvadov, 6 km SZ (6240), NPP Na požárech, 23.V.2005, 1 ex. (ZAC). Diana, Z osady (6341), PR Diana, 530 m, 28.VI.2004, 6 ex. (MCH); dtto, 28.IV.2007, 9 ex., Z. Andrš & H. Dadáková lgt. (MCH); dtto, 25.VII.2008, 1 ex., P. Kresl lgt. (ASP). Horšovský Týn (6443), zámecký park, 380–420 m, 12.IX.2009, 1 ex. (JLC). Blovice, 4 km J obce (6447), NPR Chejlava, 8.VII.2005, 1 ex. (ZAC). Domažlice, JZ města (6543), okolí potoka Zubřina, prosev u paty stromů (*Alnus* spp., *Salix* spp.), 430 m, 27.IX.2003, 1 ex. (MCH). Kout na Šumavě, S obce (6544), prosev u paty *Quercus* sp., 430 m, 29.IV.2004, 1 ex. (MCH). Mezihoří (6545), vrch Tuhošť, 4.II.2009,

1 ex. (ASK). Balkovy (6545), v dutině stromu (*Tilia* sp.), 6.IV.2009, 1 ex. (ASK). Pec, 2 km JZ (6642), PR Bystřice, 670 m, 4.VIII.1999, 1 ex. (MCH). Klenová (6645), prosev, 24.VIII.2008, 2 ex. (PKS). Městiště (6745), prosev, 27.IX.2008, 1 ex. (PKS).

Hojný druh, ze západních Čech nedávno hlášený z okolí Aše a Karlových Varů (BENEDIKT 2010, 2011).

Tychus niger (Paykull, 1789). Kadaň (5645), Želinský meandr, 30.I.2002, 1 ex. (PKC); dtto, 14.III.2009, 1 ex. (PKC). Františkovy Lázně, SV města (5840), NPR Soos, V.2004, 1 ex. (ZAC). Mariánské Lázně, 4 km V (6042), PR Podhorní vrch, 770–840 m, 15.VI.2006, 1 ex., Z. Andrš lgt. (SBP). Mariánské Lázně, 2 km SV (6042), PR Prameniště Teplé, 20.V.2007, 1 ex. (ASP). Černošín (6143), 21.III.2004, 1 ex. (ZAC); dtto, 18.V.2005, 1 ex. (ZAC); dtto, Z obce, údolí Kosího potoka, 21.IV.2004, 1 ex. (ZAC); dtto, 15.V.2006, 3 ex. (ZAC). Rozvadov, 6 km SZ (6240), NPP Na požárech, 17.IV.2005, 1 ex. (ZAC); dtto, 23.IV.2005, 1 ex. (ZAC). Sulislav (6244), 4.IX.2003, 1 ex. (ZAC). Hradec (6344), náplav Radbuzy, 340 m, 23.–26.III.2001, 3 ex. (MCH). Smolov (6441), břeh Radbuzy, 480 m, 16.X.2005, 1 ex. (JLC). Horšovský Týn (6443), zámecký park, quercetum, prosev, 380–440 m, 16.IX.2003, 2 ex. (MCH); dtto, niva Radbuzy, 15.II.2005, 1 ex. (JLC). Červené Poříčí (6445), 16.V.1934, 1 ex., J. Čejka lgt. (SBP); dtto, 23.V.1934, 1 ex. (SBP); dtto, 26.V.1934, 1 ex. (SBP). Postřekov, JV obce (6542), PR Postřekovské rybníky, 400 m, prosev pod křovinami (*Salix* spp.), 12.VIII.1999, 1 ex. (MCH). Domažlice, JZ města (6543), okolí potoka Zubřina, prosev u paty stromů (*Alnus* spp., *Salix* spp.), 430 m, 27.IX.2003, 2 ex. (MCH). Klatovy (6645), Hůrka, prosev, 3.X.2007, 1 ex. (ASK); dtto, Červený mlýn, prosev, 29.XI.2008, 2 ex. (ASK). Dubová Lhota (6645), okolí řeky Úhlavy, 2.IV.2005, 1 ex., P. Kresl lgt. (SBP).

Tyrus mucronatus mucronatus (Panzer, 1805). Karlovy Vary (5743), okolí řeky Ohře, 6.V.2007, 3 ex. (ZAC); dtto, 4.VII.2008, 1 ex. (ZAC). Locket, V obce (5842), kaňon Ohře, querceto-pinetum, skály, 22.IV.2007, 1 ex., J. Pávek lgt. (SBP). Dětaň (5845), Dětaňský chlumeček, 6.IV.2007, 1 ex. (PKC). Petrohrad (5846), 10.VIII.2006, 1 ex. (ZAC); dtto, 20.VII.2010, 1 ex. (VTZ). Rabštejn nad Střelou (5945), PR Střela, 9.IV.1994, 1 ex. (VTZ); dtto, 10.VIII.1997, 2 ex. (VTZ). Žihle (5946), 29.III.1994, 3 ex. (VTZ). Nebřeziny (6046), kaňon Střely, 1 ex. (VDP). Pavlovice (6142), 24.V.2003, 1 ex. (ZAC). Tachov (61–6241), 29.IV.1936, 1 ex. (SBP). Michalovy Hory (60–6142), Kosí potok, Čiperka, 1985, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Brod u Stříbra (6343), 4.X.2005, 1 ex.,

Obr. 5 *Saulcyella schmidti* z lokality Podražnice.
Fig. 5 *Saulcyella schmidti* from the locality Podražnice.

J. Strejček lgt. (ASP). Diana, Z osady (6341), PR Diana, 530 m, fagetum, 14.V.2008, 4 ex. (MCH); dtto, 28.VI.2004, 4 ex. (MCH). Holýšov, SV města (6344), okolí vrcholu Trný (*Quercus* spp., *Pinus sylvestris*), 500 m, 15.IV.2004, 1 ex. (MCH). Horšovský Týn (6443), zámecký park, 380–420 m, 16.IV.2003, 1 ex. (JLC); dtto, 10.V.2003, 1 ex. (JLC); dtto, 3.IX.2004, 1 ex. (JLC); dtto, 14.IV.2007, 1 ex. (JLC); dtto, louka u řeky Radbuzy, 380 m, 18.X.2002, 1 ex. (JLC); Krchleby, 1 km SV obce (6444), pinetum, 460 m, 28.IV.2004, 1 ex. (MCH). Podražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 18.V.2004, 1 ex. (CJL); dtto, 8.VI.2004, 13 ex. (MCH). Domažlice, Z města (6543), pod kůrou stromu (*Salix* sp.), 450 m, 2.IX.1999, 2 ex. (MCH). Starý Dvůr (6544), 450 m, 20.VII.1994, 1 ex. (MCH). Balkovy (6545), Bělýšov, 14.VIII.1978, 1 ex., F. Kantner lgt. (MCH). Slatina, SV obce (6545), PR Bělýšov, 5.V.2012, 2 ex. (JPC). Hyršov, 1,5 km JV obce (6644), Hlásný vrch, 14.IV.2008, 1 ex. (MCH). Hojný druh žijící nejčastěji pod kůrou odumřelých listnatých i jehličnatých stromů. V západních Čechách již dříve nalezen v Klatovech (ROUBAL 1907) a v údolí Ohře u Karlových Varů (BENEDIKT 2010).

Scydmaeninae

Cephenium carnicum Reitter, 1881. Blovice, 4 km J (6446), Buková hora, 13.X.2003, 2 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Postřekov, JV obce (6542), PR Postřekovské rybníky, 400 m, 15.VI.2004, 1 ex. (MCH). Balkovy (6645), Doubrava, 17.VIII.2008, 1 ex., P. Kresl lgt. (APS). Klenová (6645), 24.VIII.2008, 1 ex., P. Kresl lgt. (APS).

Cephenium thoracicum P. W. J. Müller et Kunze, 1822. Vysoké Sedliště, 1,2 km JV (6142), PR Pavlovická stráň, 27.III.2004, 3 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Diana, 1 km Z osady (6341), PR Diana, 500 m, 28.VI.2004, 8 ex. (MCH); dtto, 28.IV.2007, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH); dtto, 20.V.2008, 1 ex. (MCH). Horšovský Týn (6443), zámecký park, quercetum, 380–420m, 16.IX.2003, 1 ex. (MCH); dtto, 15.X.2003, 1 ex. (JLC); dtto, 21.XI.2003, 1 ex. (JLC); dtto, 12.IX.2009, 2 ex. (JLC). Podražnice, JV obce (6443), obora, quercetum, 8.VI.2004, 7 ex. (MCH). Domažlice, JZ města (6543), okolí potoka Zubřina, 27.IX.2003, 2 ex. (MCH). Pec, 2 km JZ (6642), PR Bystřice, 600–750 m, fagetum, prosev, 4.VIII.1999, 2 ex. (MCH); Pec, 3 km JZ (6642), JZ svah hřebene Čerchova, NPR Čerchovské hvozdy, 700–850 m, 26.VI.2004, 1 ex. (MCH).

Hojný druh, ze západních Čech již dříve hlášený z Klatov (FLEISCHER 1926).

Euconnus (Euconnus) fimetarius (Chaudoir, 1845). Nemanice, JZ obce (6441), niva Nemanického potoka, prosev v mokřadu, 25.VI.2004, 1 ex. (MCH).

Euconnus (Euconnus) hirticollis (Illiger, 1798). Kadaň (5645), Želinský meandr, 14.IV.2000, 1 ex., P. Šťourač det. (PKC). Kladská (5942), Mýtský rybník, 2.X.2011, 1 ex. (SBP). Nemanice, JZ obce (6441), niva Nemanického potoka, prosev v mokřadu, 25.VI.2004, 8 ex. (MCH). Semošice (6443), náplav Radbuzy, 370 m, 23.–26.III.2001, 1 ex. (MCH). Červené Poříčí (6445), 23.V.1944, 1 ex., Čejka lgt. (ZMP). Tchořovice (6548), PR Dolejší rybník, 15.X.2011, 4 ex. (SBP). Spůle (6645), 26.I.2008, 1 ex., P. Kresl lgt. (ASK).

Euconnus (Tetramelus) pubicollis (P. W. J. Müller et Kunze, 1822). Loket (5842), údolí řeky Ohře, 6.V.2007, 1 ex., Z. & H. Andršovi lgt. (SBP). Petrohrad (5846), 10.VIII.2006, 10 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Diana, 1 km Z osady (6341), PR Diana, 500 m, 28.VI.2004, 2 ex., Z. Andrš lgt. (MCH); dtto, 10.VI.2007, 2 ex. (MCH); dtto, fagetum, 530 m, 20.V.2008, 5 ex. (MCH). Blovice, 4 km J (6446), Buková hora, 12.X.2003, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH); dtto, NPR Chejlava, 8.VII.2005, 3 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Lučice (6545), PR Chudenická bažantnice, prosev, 5.VII.2008, 3 ex. (PKS). Kdyně, 2 km SV (6644), PR Nový Herštejn, prosev, 18.VI.2005, 2 ex. (PKS); dtto, 17.XI.2005, 2 ex. (ASK); dtto, 21.IV.2007, 1 ex. (PKS); dtto, 4.VIII.2007, 1 ex. (PKS); dtto, 24.V.2008, 1 ex. (PKS); dtto, 11.X.2008, 1 ex. (PKS). Švihov (6545), 17.X.2009, 3 ex. (ASK). Balkovy (6545), 24.XI.2008, 1 ex. (ASK). Mezihoří (6545), Tuhošť, 31.X.2009, 2 ex. (ASK). Slatina (6545), PR Bělýšov, prosev, 27.VIII.2005, 2 ex. (PKS). Pec, 3 km JZ obce (6642), NPR Čerchovské hvozdy, JZ svah Čerchovského hřebene, prosev, 700–850 m, 27.V.2004, 6 ex. (MCH). Hyršov, 3 km JV (6644), PR Jezvinec, 730 m, 23.IX.2007, 2 ex. (JLC). Vráž (6650), Žlábky, 24.V.2010, 1 ex., P. Kresl lgt. (ASP). Čepice (6747), 14.IV.2005, 1 ex. (ASK). Čepice, S obce (6747), PR Čepičná, prosev, 7.VI.2008, 1 ex. (PKS); dtto, 8.VIII.2008, 1 ex. (MCH). Zelená Lhota (6745), PR Lakmal, prosev, 10.–13.IX.2008, 4 ex. (PKS, ASP); dtto, 1.VIII.2010, 1 ex. (ASP); dtto, 28.VIII.2011, 3 ex. (ASP). Lešišov (6746), 24.III.2008, 1 ex. (ASK).

Obecný druh. V západních Čechách již dříve hlášený z okolí Chudenic (ROUBAL 1926).

Euconnus (Euconnus) rutilipennis (P. W. J. Müller et Kunze, 1822). Postřekov, JV obce (6542), PR Postřekovské rybníky, 400 m, 24.V.2001, 1 ex. (MCH).

Tchořovice (6548), PR Dolejší rybník, 15.X.2011, 2 ex. (SBP). Dolní Lhota (6645), PR Luňáky, prosev, 8.III.2008, 4 ex. (PKS).

Lokální druh mokřadních stanovišť, ze západních Čech již hlášený z lokality Buková (ROUBAL 1969).

Euconnus (Napochus) claviger (P. W. J. Müller et Kunze, 1822). Rozvadov, 6 km SZ (6240), NPP Na požárech, 13.VI.2005, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Podražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 8.VI.2004, 1 ex. (MCH). Kdyně, 2 km SV (6644), PR Nový Herštejn, prosev, 24.V.2008, 1 ex. (PKS).

Myrmekofil žijící ve společnosti mravenců rodů *Formica* Linnaeus, 1758 a *Lasius*, nejčastěji v pahorkatinách.

Euconnus (Napochus) pragensis Machulka, 1923. Petrohrad (5846), 10.VIII.2006, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Domažlice, JZ města (6543), okolí potoka Zubřina, prosev u paty stromů (*Alnus* spp., *Salix* spp.), 430 m, 27.IX.2003, 1 ex. (MCH). Tupadly (6545), prosev, 31.VIII.2005, 1 ex. (PKS).

Myrmekofil žijící ve společnosti mravenců rodu *Lasius*, nejčastěji v teplých světlých listnatých lesích a starých parcích.

Euconnus (Neonapochus) maeklini (Mannerheim, 1844). Holýšov, SV města (6344), okolí vrcholu Trný, prosev hnízda *Formica* sp. (v pařezu), 500 m, 18.III.2004, 10 ex. (MCH).

Zranitelný druh (VÍT & ROUS 2005) (Obr. 6) vyskytu-

jící se roztroušeně a vzácně v zachovalých přírodně bohatých lesích.

Eutheia* cf. *linearis Mulsant, 1861. Petrohrad (5846), 10.IX.2006, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH).

Rod *Eutheia* Stephens, 1830 má v České republice celkem pět známých druhů (ROUS 1993) a některé jsou spolehlivě rozlišitelné jen na základě studia samčích pohlavních orgánů. Jediný nově nalezený kus je samice s nejistou identitou. Uvedený druh byl ze sledovaného území historicky hlášen z lokality Prácheň (LOKAY 1906).

Microscydus minimus (Chaudoir, 1845). Diana, 1 km Z osady (6341), PR Diana, 500 m, 28.VI.2004, 1 ex. (MCH). Podražnice, JV obce (6443), obora, quercetum, 8.VI.2004, 4 ex. (MCH).

Lokální druh s výskytem v zachovalejších lesích (Obr. 7), nalézáný v trouchnivém dřevě, u pat mrtvých stromů, také v prosevech a často ve společnosti mravence *Lasius brunneus*. Jeho spolehlivé odlišení od velmi podobného druhu *M. nanus* (Schaum, 1833) je možné jen na základě studia samčích pohlavních orgánů (FRANZ & BESUCHET 1971, CZERWIŃSKI 1994).

Neuraphes (Neuraphes) angulatus (P. W. J. Müller et Kunze, 1822). Plzeň (6246), centrum města, na světlo, 20.VIII.2012, 1 ex., I. Těřál lgt. (ZMP). Horšovský Týn (6443), zámecký park, 390 m, 28.X.2003, 1 ex. (JLC). Semošice (6443), náplav Radbuzy, 370 m, 23.–26.III.2001, 1 ex. (MCH). Klatovy (6645), Červený mlýn, 8.III.2009, 1 ex. (ASK).

Neuraphes (Neuraphes) carinatus (Mulsant, 1861). Františkovy Lázně, SV města (5840), NPR Soos, V.2004, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Petrohrad (5846), 17.VIII.2006, 2 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Diana, 1 km Z osady (6341), PR Diana, 500 m, 28.VI.2004, 1 ex. (MCH). Horšovský Týn (6443), zámecký park, 400 m, 31.III.2004, 1 ex. (JLC). Podražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 8.VI.2004, 3 ex. (MCH). Pivoň, 2 km JZ obce (6542), PR Starý Herštejn, prosev v okolí vrcholu, 800–878 m, 30.VI.2004, 1 ex. (MCH). Alžbětín (6845), 8.VII.2007, 1 ex. (PKS).

Lokální druh zachovalých stinných vlhkých lesů.

Neuraphes (Neuraphes) elongatulus (P. W. J. Müller et Kunze, 1822). Přebuz (5641), prameniště Rolavy, 900 m, 16.VII.2005, 1 ex. (SBP). Jelení, SZ obce (5641), Slatinný potok, 900 m, 10.VI.2005, 4 ex., Z. Andrš lgt. (MCH); dtto, 2 km Z, Rolavský rybník, 900 m, 27.VII.2005, 2 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Loket (5842), kaňon Ohře (niva, břehy), 19.VIII.2007, 2 ex. (SBP). Valeč (5845), 19.VIII.2005, 2 ex., Z. An-

Obr. 6 *Euconnus maeklini* z lokality Holýšov (vrch Trný).
Fig. 6 *Euconnus maeklini* from the locality Holýšov (Trný hill).

drš lgt. (MCH); dtto, 29.VIII.2005, 1 ex. (MCH). Petrohrad (5846), 23.VIII.2005, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH); dtto, 10.VIII.2006, 3 ex. (MCH); dtto, 27.VIII.2006, 2 ex. (MCH). Bečov nad Teplou, 3 km JZ (5942), PR Údolí Teplé, 550–720 m, 8.IV.2006, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH); dtto, Z okraj, 19.V.2006, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Mariánské Lázně, 7 km SV (5942), PR Mokřady pod Vlčkem, 11.VI.2006, 1 ex. (MCH); dtto, 8.IX.2006, 1 ex. (MCH); dtto, 28.IX.2006, 2 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Mariánské Lázně, 4 km V (6042), PR Podhorní vrch, 770–840 m, 31.III.2006, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH); dtto, 15.IV.2006, 2 ex. (MCH); dtto, 29.IV.2006, 1 ex. (MCH); dtto, 12.V.2006, 2 ex. (MCH); dtto, 27.V.2006, 2 ex. (MCH); dtto, 31.V.2006, 1 ex. (MCH); dtto, 18.VI.2006, 4 ex. (MCH). Klášter (6043), 14.IV.2004, 1 ex. (MCH). Michalovy Hory (6142), údolí Kosího potoka, 17.X.2003, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Caltov (6142), niva potoka, 29.IV.2006, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Hůrky (6145), 15.X.2011, 2 ex. (VDP). Rozvadov, 6 km SZ (6240), NPP Na požárech, 10.IV.2005, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH); dtto, 17.IV.2005, 1 ex. (MCH); dtto, 25.IV.2005, 1 ex. (MCH); dtto, 28.V.2005, 2 ex. (MCH); dtto, 13.VI.2005, 1 ex. (MCH). Černošín

(6143), 18.V.2005, 3 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Diana, 1 km Z osady (6341), PR Diana, 500 m, 28.VI.2004, 3 ex. (MCH); dtto, 28.IV.2007, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Brod u Stříbra (6343), 4.X.2005, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Hradec (6344), náplav Radbuzy, 340 m, 23.–26.III.2001, 1 ex. (MCH). Hvoždany, 1 km Z (6442), PP Hvoždanská louka, večerní smyk, 520 m, 15.VI.2001, 1 ex. (MCH). Horšovský Týn (6443), zámecký park, 380–420 m, 28.X.2003, 1 ex. (JLC); dtto, 12.IX.2009, 1 ex. (JLC). Borovy (6445), 19.I.2008, 1 ex. (ASK). Blovice, 4 km J (6446), NPR Chejlava, 8.VII.2005, 2 ex., Z. Andrš lgt. (MCH); dtto, 7.VIII.2005, 1 ex. (MCH). Pivoň, 2 km JZ obce (6542), PR Starý Hirštejn, 30.VI.2004, 4 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Domažlice, JZ města (6543), okolí potoka Zubřina, prosev u paty stromů (*Alnus* spp., *Salix* spp.), 430 m, 27.IX.2003, 3 ex. (MCH). Balkovy (6545), vrch Doubrava, 17.VIII.2008, 1 ex. (PKS). Švihov (6545), 17.X.2009, 2 ex. (ASK). Mezihoří (6545), vrch Tuhošť, 13.VIII.2006, 1 ex. (PKS). Kokšín (6545), PR Stará Úhlava, 28.IX.2011, 1 ex., P. Kresl lgt. (ASP). Slatina (6545), prosev, 11.III.2007, 1 ex. (PKS). Pec, 3 km JZ (6642), NPR Čerchovské hvozdy, JZ svah Čerchovského hřebene, prosev, 700–850 m, 26.VI.2004, 1 ex. (MCH);

Obr. 7 Podražnice, stará doubrava v oboře.

Fig. 7 Podražnice, old oak forest in game preserve.

dtto, hřeben, 900–1000 m, 19.V.2004, 3 ex. (MCH). Pec, 2 km JZ (6642), PR Bystřice, 4.VIII.1999, 1 ex. (MCH). Folmava, 4 km Z obce (6642), J svah hory Smrčí, prosev v suťovém lese (*Picea abies*, *Fagus sylvatica*, *Acer* spp.), 750 m, 30.VIII.2000, 1 ex. (MCH). Kdyně, 2 km SV (6644), PR Nový Herštejn, prosev, 8.XI.2003, 1 ex. (PKS). Slavíkovice (6644), prosev, 11.III.2007, 1 ex. (PKS). Klatovy (6645), Červený mlýn, 29.XI.2008, 1 ex. (ASK); dtto, 8.III.2009, 1 ex. (ASK). Soustov (6645), vrch Hrádek, prosev, 28.XII.2002, 1 ex. (PKS); dtto, 8.IV.2007, 1 ex. (PKS). Klenová (6645), okolí zámku, 9.IX.2011, 1 ex., P. Kresl lgt. (ASP); dtto, bývalé vojenské cvičiště, 2 ex., P. Kresl lgt. (ASP). Spůle (6645), meandr Úhlavy, prosev, 8.III.2007, 1 ex. (PKS); dtto, 26.I.2008, 1 ex. (PKS). Dubová Lhota (6645), meandr Úhlavy, 1.IV.2007, 1 ex., P. Kresl lgt. (ASK); dtto, 9.XII.2007, 1 ex. (PKS). Horažďovice (6648), PR Prácheň, prosev, 9.IX.2006, 1 ex. (PKS). Městiště (6745), prosev, 1.VII.2007, 2 ex. (PKS). Zelená Lhota (6745), Zelenský luh, 1.XI.2008, 1 ex. (ASK); dtto, PR Lakmal, 10.IX.2008, 1 ex., P. Kresl lgt. (ASP). Lešišov (6746), 24.III.2008, 1 ex. (ASK). Alžbětín (6845), 23.VIII.2011, 2 ex., P. Kresl lgt. (ASP). Prášíly (6946), Ždánidla, 1200 m, 9.X.1993, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP).

Neuraphes (Neuraphes) rubicundus (Schaum, 1841). Bečov nad Teplou, 3 km JZ (5942), PR Údolí Teplé, 550–720 m, 23.III.2006, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Mariánské Lázně (6042), PR Podhorní vrch, 770–840 m, 31.III.2006, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Rozvadov, 6 km SZ (6240), NPP Na požárech, 10.VI.2005, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Pec, 3 km JZ obce (6642), NPR Čerchovské hvozdy, JZ svah Čerchovského hřebene, prosev, 700–850 m, 27.V.2004, 1 ex. (MCH).

Zranitelný druh (Vít & Rous 2005), nejčastěji nalézáný ve vysokých vrstvách vlhké opadanky u pat stromů ve starších smíšených lesích středních poloh.

Neuraphes (Neuraphes) talparum Lokay, 1920. Mariánské Lázně, 7 km SV (5942), PR Mokřady pod Vlčkem, 8.IV.2006, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH).

Skrytě žijící a spíše náhodně nalézáný mikroakavernikol, žijící v hnízdech a norách drobných hlodavců.

Neuraphes (Paraphes) coronatus J. Sahlberg, 1883.

Vzácný horský druh, v západních Čechách hlášený z okolí jezera Laka na Šumavě (BLATTNÝ 1913) a také z vrcholu Javoru na německé straně Šumavy (LOKAY 1909).

Neuraphes (Paraphes) plicicollis Reitter, 1879. Petrohrad (5846), 10.VIII.2006, 4 ex., Z. Andrš

lgt. (MCH); dtto, 17.VIII.2006, 3 ex. (MCH); dtto, 27.VIII.2006, 2 ex. (MCH).

Scydmaenus (Scydmaenus) tarsatus (P. W. J. Müller et Kunze, 1822). Petrohrad (5846), 20.VII.2010, 1 ex. (VTZ). Černošín (6143), 1.V.2002, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Hradec (6344), náplav Radbuzy, 340 m, 23.–26.III.2001, 3 ex. (MCH). Štěnovice (6346), quercetum, 25.V.1994, 2 ex. (SBP). Chrastavice (6543), na zahradě, 430 m, VI.2007, 1 ex. (JLC). Loučim (6444), prosev hromady hnilých rostlin, 26.X.1999, 1 ex. (MCH).

Scydmaenus (Cholerus) hellwigi (Herbst, 1792). Petrohrad (5846), Háj Petra Bezruče, 15.V.2007, více ex. (PKC). Rabštejn nad Střelou (5945) PR Střela, 11.V.2004, 1 ex. (VTZ). Horšovský Týn (6443), zámecký park, 390 m, 15.X.2003, 1 ex. (JLC); dtto, staré hnízdo *Formica* sp. u paty dubu, prosev, 30.IV.2004, 14 ex. (MCH); dtto, 30.III.2004, 1 ex. (JLC); dtto, 11.V.2004, 2 ex. (JLC); dtto, 12.VII.2005, 3 ex. (JLC); dtto, 17.IX.2007, 3 ex. (JLC); dtto, 20.VI.2008, 2 ex. (JLC). Podražnice, JV obce (6443), obora, 450 m, 18.V.2004, 2 ex. (JLC); dtto, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 8.VI.2004, 16 ex. (MCH).

Myrmekofilní druh žijící u mravence *Lasius brunneus* v zachovalejších lesích a parcích. Je nápadný svým pohlavním dimorfismem ve tváru hlavy (Obr. 8). Ze západních Čech byl již v minulosti hlášen z okolí Lokte (LOKAY 1905).

Obr. 8. *Scydmaenus hellwigi* z lokality Horšovský Týn, samec (vpravo) a samice (vlevo).

Fig. 8. *Scydmaenus hellwigi* from the locality Horšovský Týn, male (right) and female (left).

Scydmaenus (Cholerus) perrisi Reitter, 1881. Valeč (5845), 19.VIII.2005, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Rabštejn nad Střelou (5945), PR Střela, 20.III.2010, 1 ex. (VTZ). Podražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 8.VI.2004, 1 ex. (MCH).

Myrmekofilní druh žijící u mravence *Lasius brunneus*, často spolu s předcházejícím druhem.

Scydmaenus (Parallomicrus) rufus (P. W. J. Müller et Kunze, 1822). Plzeň (6246), 28.III.2007, 2 ex., Z. Doležal lgt. (ZMP); dtto, 1 km S města, PP Doubí, 27.III.2007, 1 ex., Z. Doležal lgt. (ZMP). Horšovský Týn (6443), zámecký park, 400 m, 27.IV.2004, 1 ex. (JLC); dtto, 380–420 m, 14.IV.2007, 1 ex. (JLC); dtto, pod kůrou pařezu (*Quercus* sp.), 30.III.2009, 3 ex. (JLC). Švihov, V obce (6545), vrch Běleč, 28.III.2009, 2 ex. (ASK). Slatina, JV obce (6545), vrch Doubrava, 10.VIII.2008, 2 ex. (ASK). Spůle (6645), 19.VIII.2003, 1 ex., P. Kresl lgt. (APS).

Hojný druh sbíraný již severozápadních části sledovaného území v okolí Kadaně (KRÁSENSKÝ 2002).

Scydmorephes geticus Saulcy, 1877.

Vzácný druh v minulosti hlášený J. Roubalem z Chudenic (ROUBAL 1909, jako *Neuraphes geticus*). Dokladový materiál nebyl revidován, avšak vzhledem k současným znalostem rozšíření druhu se tento výskyt jeví jako velmi nepravděpodobný (zřejmě chyba v determinaci). V České republice jsou v současné době známy pouze čtyři lokality v okolí Lednice, Pohanska a Dolních Věstonic na jižní Moravě (ŠÍMA et al. 2013).

Stenichnus bicolor (Denny, 1825). Podražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 8.VI.2004, 1 ex. (MCH).

Lokální a většinou jednotlivě nalézáný druh okrajů světlejších lesů a pasek.

Stenichnus collaris (P. W. J. Müller et Kunze, 1822). Ostrov (56-5743), 2.III.1938, 1 ex., Čejka lgt. (ZMP). Františkovy Lázně, SV města (5840), NPR Soos, V.2004, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH); dtto, 17.IX.2004, 1 ex. (MCH). Bečov nad Teplou, 3 km JZ (5942), PR Údolí Teplé, 1.V.2006, 5 ex., J. Strejček lgt. (ASP); dtto, 19.V.2006, 2 ex. (ASP); dtto, 9.VIII.2006, 1 ex. (ASP); dtto, 27.IV.2006, 2 ex. (ASP); dtto, 10.V.2007, 1 ex. (ASP); dtto, 13.X.2007, 1 ex. (ASP). Nová Ves (5942), NPP Úpolínová louka pod Křížky, 10.IV.2010, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP); dtto, 3.X.2010, 1 ex. (ASP). Nová Ves (5942), NPP Křížky, 9.X.2010, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Mariánské Lázně, 7 km SV (5942), PR Mokřady pod Vlčkem, 17.V.2006, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP); dtto, 11.VI.2006, 1 ex. (MCH); dtto, 22.IV.2006,

1 ex. (MCH); dtto, 15.IV.2006, 1 ex. (MCH); dtto, 12.V.2006, 1 ex. (MCH). Mariánské Lázně (6042), PR Podhorní vrch, 770–847 m, 31.III.2006, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH); dtto, 19.V.2006, 7 ex. (MCH); Mariánské Lázně, 2 km SV (6042), PR Prameniště Teplé, 750–776 m, 6.V.2006, 1 ex. (MCH); dtto, 21.V.2006, 1 ex. (MCH). Michalovy Hory (6042), Kosí potok, Čiperka, 29.IV.2006, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Teplá (6043), 10.V.2005, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Vysoké Sedliště, 1,2 km JV (6142), PR Pavlovická stráž, 20.V.2005, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH); dtto, prosev, 24.VII.2008, 1 ex. (PKS). Caltov (6142), niva Kosího potoka, 29.IV.2006, 3 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Třebel (6143), niva Kosího potoka, 29.IV.2004, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Černošín (6143), 21.III.2004, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH); dtto, 18.V.2005, 1 ex. (MCH). Rozvadov, 6 km SZ (6240), NPP Na požárech, 28.III.2005, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH); dtto, 10.IV.2005, 19 ex. (MCH); dtto, 23.IV.2005, 2 ex. (MCH); dtto, 28.V.2005, 1 ex. (MCH); dtto, 13.VI.2005, 11 ex. (MCH). Stříbro (6243), Lobzy, 8.X.2004, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Diana, 1 km Z osady (6341), PR Diana, 500 m, 28.VI.2004, 14 ex. (MCH); dtto, 20.V.2008, 9 ex. (MCH); dtto, 10.VI.2007, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Hradec (6344), náplav Radbuzy, 340 m, 23.–26.III.2001, 1 ex. (MCH). Podražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 8.VI.2004, 6 ex. (MCH). Horšovský Týn (6443), zámecký park, prosev u paty stromů, 16.IX.2003, 1 ex. (MCH); dtto, 15.X.2003, 1 ex. (JLC); dtto, 28.X.2003, 2 ex. (JLC). Mezihoří (6445), vrch Tuhošův, 13.VIII.2006, 1 ex. (PKS); dtto, 24.XI.2007, 1 ex. (PKS). Pivoň, 2 km JZ obce (6542), PR Starý Hirštejn, prosev v okolí vrcholu, 850 m, 18.VII.1999, 2 ex. (MCH); dtto, 30.VI.2004, 4 ex. (MCH). Postřekov, JV obce (6542), PR Postřekovské rybníky, prosev pod křovinami (*Salix* spp.), 400 m, 15.VI.2004, 1 ex. (MCH). Kdyně, 2 km SV (6544), PR Nřový Herštejn, 16.IV.2004, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Balkovy (6545), vrch Doubrava, prosev, 17.VIII.2008, 1 ex. (ASP). Balkovy (6545), 18.III.2008, 1 ex. (ASK). Klatovy (6545), Hůrka, 3.X.2007, 1 ex. (ASK); dtto, Červený mlýn, 29.XI.2008, 1 ex. (ASK). Slatina (6545), PR Bělýšov, prosev, 10.VIII.2002, 1 ex. (PKS). Pec, 2 km JZ (6642), PR Bystřice, 4.VIII.1999, 1 ex. (MCH). Pec, 3 km JZ (6642), NPR Čerchovské hvozdy, JZ svah Čerchovského hřebene, prosev, 700–850 m, 27.V.2004, 1 ex. (MCH). Kokšín (6545), PR Stará Úhlava, 28.IX.2011, 1 ex., P. Kresl lgt. (ASP). Tupadly (6454), prosev, 31.VIII.2005, 1 ex. (PKS). Běhařov (6644), Kalatinky, prosev, 30.IX.2006, 2 ex. (PKS). Ůborsko (6644), prosev, 24.VI.2007, 1 ex. (PKS). Soustov (6645), vrch Hrádek, prosev, 5.X.2009, 1 ex., P. Kresl lgt. (ASP).

Klenová (6645), bývalé vojenské cvičiště, 9.IX.2011, 1 ex., P. Kresl lgt. (ASP). Spůle (6645), prosev, 30.XII.2002, 1 ex. (PKS); dtto, Na Uranu, 24.II.2008, 1 ex. (PKS). Dubová Lhota (6645), meandr Úhlavy, prosev, 9.XII.2007, 1 ex. (PKS). Zelená Lhota (6745), PR Lakmal, 1.VIII.2010, 1 ex., P. Kresl lgt. (ASP). Děpoltice (6745), Datelovská strž, prosev, 18.X.2008, 1 ex. (PKS). Lešišov (6746), 24.III.2008, 2 ex. (ASK). Železná Ruda (6845), PP Medvědí jámy, 29.VIII.2010, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Prášily (6846), prosev, 14.IX.2007, 2 ex. (PKS). Kašperské Hory (6847), niva Zlatého potoka, 13.VII.2004, 2 ex., J. Strejček lgt. (ASP).

Stenichnus godarti (Latreille, 1806). Valeč (5845), 19.VIII.2005, 2 ex. (ZAC). Petrohrad (5846), 27.VIII.2005, 2 ex. (ZAC); dtto, 10.VIII.2006, 7 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Hvozď, 1,5 km V (6045), PP Osojno, 2.IV.2011, 1 ex. (VDP). Diana, 1 km Z osady (6341), PR Diana, 500 m, 28.VI.2004, 9 ex. (MCH); dtto, 28.IV.2007, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH); dtto, 20.V.2008, 1 ex., Z. Kejval lgt. (MCH). Holýšov, SV města (6344), okolí vrcholu Trný, prosev hnízda *Formica* sp. (v pařezu), 500 m, 18.III.2004, 1 ex. (MCH). Horšovský Týn (6443), zámecký park, 380–430 m, 17.V.2003, 1 ex. (JLC); dtto, prosev u paty stromů, 16.IX.2003, 2 ex. (MCH); dtto, 11.V.2004, 2 ex. (JLC); dtto, staré hnízdo *Formica* sp. u paty dubu, 30.IV.2004, 2 ex. (MCH); dtto, 30.III.2004, 7 ex. (JLC); dtto, 14.IV.2007, 1 ex. (JLC); dtto, 12.IX.2009, 1 ex. (JLC). Podražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 18.V.2003, 1 ex. (MCH); dtto, 18.V.2004, 2 ex. (JLC); dtto, 8.VI.2004, 25 ex. (MCH). Domažlice, JZ města (6543), okolí potoka Zubřina, prosev u paty stromů (*Alnus* spp., *Salix* spp.), 430 m, 27.IX.2003, 15 ex. (MCH).

Stenichnus scutellaris (P. W. J. Müller et Kunze, 1822). Jelení, SZ obce (5641), Slatinný potok, 900 m, 3.VII.2005, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Rabštejn nad Střelou (5945), 5.V.1996, 1 ex. (VTZ). Michalovy Hory (6042), Kosí potok, Čiperka, 28.IV.2006, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Vysoké Sedliště, 1,2 km JV (6142), PR Pavlovická stráň, 5.V.2005, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH); dtto, 13.V.2005, 1 ex. (MCH). Caltov (6142), niva Kosího potoka, 29.IV.2006, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Černošín, Z obce (6142–43), údolí Kosího potoka, 1.V.2005, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Černošín (6143), 21.III.2004, 3 ex., Z. Andrš lgt. (MCH); dtto, Z obce, Vlčí hora, 15.IX.2004, 1 ex. (MCH). Hůrky (6145), 22.IX.2011, 2 ex. (VDP); dtto, 15.X.2011, 2 ex. (VDP). Rozvadov, 6 km SZ (6240), NPP Na požářech, 10.IV.2005, 1 ex., Z. Andrš lgt. (MCH). Stříbro (6243), Lobzy, 8.X.2004,

1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Plzeň-Bolevec (6246), PR Kamenný rybník, 31.VII.2001, 1 ex., Z. Doležal lgt. (MCH). Plzeň (6246), PP Čertova kazatelna, 28.III.2007, 2 ex., Z. Doležal lgt. (ZMP). Brod u Stříbra (6343), 4.X.2005, 1 ex., J. Strejček lgt. (ASP). Štěnovice (6346), quercetum, 8.VII.1994, 1 ex. (SBP). Losiná, 1 km J (6364), 24.VIII.1994, 1 ex. (SBP). Štítary, V obce (6442), suší JJZ svah nad řekou Radbuzou, 420–460 m, 12.IX.1995, 1 ex. (MCH); dtto, prosev detritu pod rostlinami, 16.IV.2000, 1 ex. (MCH); dtto, 22.IV.2004, 1 ex. (MCH). Meclov, Z obce (6443), okolí Černého potoka, 400 m, 22.IX.2007, 1 ex. (JLC). Horšovský Týn (6443), okraj pole, 440 m, 12.X.2001, 1 ex. (JLC); dtto, zámecký park, 380–430 m, 6.V.2003, 1 ex. (JLC); dtto, prosev u paty stromů, 16.IX.2003, 5 ex. (MCH); dtto, 28.X.2003, 1 ex. (JLC); dtto, 21.XI.2003, 1 ex. (JLC). Podražnice, JV obce (6443), obora, staré quercetum, prosev, 390–540 m, 18.V.2003, 4 ex. (MCH). Domažlice, JZ města (6543), smyk vlhké louky, 19.VII.1999, 1 ex. (MCH); dtto, okolí potoka Zubřina, prosev u paty stromů (*Alnus* spp., *Salix* spp.), 430 m, 27.IX.2003, 2 ex. (MCH); dtto, vojenské cvičiště, prosev u paty stromu (*Acer* sp.), 16.III.2004, 2 ex. (MCH). Kanice (6544), PR Netřeb, 600 m, 31.XII.2004, 18 ex. (JLC). Klenová (6645), bývalé vojenské cvičiště, 13.V.2011, 1 ex., P. Kresl lgt. (ASP). Soustov (6645), vrch Hrádek, prosev, 28.X.2005, 1 ex. (PKS); dtto, 5.X.2008, 1 ex. (PKS). Spůle (6645), prosev, 3.IV.2003, 1 ex. (PKS); dtto, 28.XI.2004, 2 ex. (PKS); dtto, 16.IV.2005, 1 ex. (PKS); dtto, Na Uranu, 24.II.2008, 1 ex. (PKS). Klatovy (6645), Červený mlýn, 29.XI.2008, 2 ex. (ASK); dtto, Hůrka, 3.X.2007, 2 ex. (ASK). Balkovy (6545), vrch Doubrava, prosev, 17.VIII.2008, 1 ex. (ASP). Běhařov (6644), Kalatinky, prosev, 30.IX.2006, 2 ex. (PKS). Děpoltice (6745), Datelovská strž, prosev, 18.X.2008, 1 ex. (PKS).

ZÁVĚR

Práce přináší souhrn údajů k výskytu drabčků z podčeledí Pselaphinae a Scydmaeninae na území západních Čech. Celkem zde bylo zjištěno 68 druhů (42 Pselaphinae, 26 Scydmaeninae) a ve většině případů se jedná o první publikované nálezy ze západních Čech. Faunisticky zajímavý je zejména recentní výskyt druhů *Claviger longicornis*, *Euconus maeklini*, *Euplectus infirmus*, *Neuraphes talparum*, *Pselaphaulax dresdensis* a *Saulcyella schmidtii*. Z historických nálezů nebyl zatím nověji potvrzen *Neuraphes coronatus*. Jeho současný výskyt v horských polohách Šumavy je ale dosti pravděpodobný (příhodné lokality zde existují, ale nebyly předmětem průzkumu). Naopak jako velmi pochybný se jeví jediný údaj *Scydmorephes geticus* z Chudenic (ROUBAL 1909).

Z hlediska početného výskytu zástupců obou podčeledí a druhové diverzity se jako pozoruhodné lokality jeví zejména doubravy u Podražnic (30 druhů), Petrohradu (26 druhů) a květnatá bučina v PR Diana (23 druhů). Všechny tyto tři lokality představují ostrůvky polopřirozených lesů s množstvím starých stromů a výskytem vzácnějších druhů saproxylického hmyzu (např. KEJVAL & BENEDIKT 2009, TÝR 2011, 2012). Tato skutečnost odpovídá možnému využití některých druhů Pselaphinae (a vzhledem k podobné bionomii zřejmě i Scydmaeninae) jako bioindikátorů zachovalosti životního prostředí (viz CHANDLER 1987). Objektivní srovnání různých západočeských lokalit však zatím jistě není možné vzhledem k různé úrovni jejich prozkoumanosti.

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme Peteru Hlaváčovi (Praha) a Pavlu Krásenskému (Chomutov) za recenze, Jiřímu Skuhrovcovi (Praha) za revizi anglického textu a také všem výše uvedeným kolegům a institucím za možnost revize a determinace sbírkového materiálu.

LITERATURA

- BENEDIKT S. 2010: Fauna brouků (Coleoptera) lokality Kaňon Ohře (Evropsky významná lokalita soustavy Natura 2000) (Beetle (Coleoptera) fauna in the locality Kaňon Ohře (Site of Community Importance Natura 2000)). – Západočeské entomologické listy, 1: 1–15. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 22-3-2010.
- BENEDIKT S. 2011: Fauna brouků (Coleoptera) lokality Bystřina – Lužní potok (Evropsky významná lokalita soustavy Natura 2000) (Beetle (Coleoptera) fauna in the locality Bystřina – Lužní Potok (Site of Community Importance Natura 2000)). – Západočeské entomologické listy, 2: 13–36. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 12-7-2011.
- BESUCHET C. 1971: Pselaphidae, pp. 311–342. In: FREUDE H., HARDE K. W. & LOHSE G. A. (eds): Die Käfer Mitteleuropas, Band 3. Staphyliniidea; Fam. Silphidae, Catopidae, Liodidae, Scydmaenidae, Ptilidae, Scaphididae. – Goecke & Evers, Krefeld, 365 pp.
- BESUCHET C., DAVIES A. & VÍT S. 2004: Scydmaenidae, pp. 203–228. – In: LÖBL I. & SMETANA A. (eds): Catalogue of the Palearctic Coleoptera, Vol. 2: Hydrophiloidea – Histeroidea – Staphyliniidea. 2. – Apollo Books, Stenstrup, 942 pp.
- BLATTNÝ V. 1913: *Euplectus oblitus* n. sp. mihi und einige zoogeographische Bemerkungen zur Familie Pselaphidae und Scydmaenidae. – Koleopterologische Rundschau, 2: 175–177.
- BOHÁČ J., MATĚJČEK J. & ROUS R. 2005: Staphylinidae (drabčíkovití), pp. 435–449. – In: FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí (Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates). – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp.
- CZERWIŃSKI S. 1994: *Microscydmus minimus* Chaud., 1845 (Coleoptera, Scydmaenidae), nowy gatunek dla fauny Polski. – Wiadomości Entomologiczne, 13: 87–90.
- FLEISCHER A. 1926: Pozoruhodné nálezy brouků v Čsl. republice r. 1926. – Časopis Československé společnosti entomologické, 23: 97–98.
- FRANZ H. & BESUCHET C. 1971: Scydmaenidae, pp. 271–303. – In: FREUDE H., HARDE K.W. & LOHSE G.A. (eds): Die Käfer Mitteleuropas, Band 3. Staphyliniidea; Fam. Silphidae, Catopidae, Liodidae, Scydmaenidae, Ptilidae, Scaphididae. – Goecke & Evers, Krefeld, 365 pp.
- GREBENNIKOV V.V. & NEWTON A.F. 2009: Good-bye Scydmaenidae, or why the ant-like stone beetles should become megadiverse Staphylinidae sensu latissimo (Coleoptera). – European Journal of Entomology, 106: 275–301.
- HANSEN M., PEDERSEN J. & PRITZL G. 1999: Fund af biller i Danmark, 1998 (Coleoptera). (Records of beetles from Denmark, 1998 (Coleoptera)). – Entomologiske Meddelelser, 67: 71–102.
- CHANDLER D.S. 1987: Species richness and abundance of Pselaphidae (Coleoptera) in old-growth and 40-year-old forests in New Hampshire. – Canadian Journal of Zoology, 65: 608–615.
- KEJVAL Z., BENEDIKT S. & DOLEŽAL Z. 2008: Výsledky inventarizačních průzkumů brouků (Coleoptera) v chráněných územích západních Čech v letech 2005–2006 (Results of faunistic surveys of beetles (Coleoptera) of protected areas in western Bohemia in 2005–2006). – Erica (Plzeň), 15: 57–85.
- KEJVAL Z. & BENEDIKT S. 2009: Výsledky inventarizačních průzkumů brouků (Coleoptera) v chráněných územích západních Čech v letech 2004–2008 (Results of faunistic surveys of beetles (Coleoptera) of protected areas in western Bohemia in 2004–2008). – Erica (Plzeň), 16: 73–96.
- KRÁSENSKÝ P. 2002: Příspěvek k rozšíření myrmekofilních brouků v okrese Chomutov v severozápadních Čechách. (Contribution on the occurrence of myrmecophilous beetles in Chomutov district in Northwestern Bohemia). – Fauna Bohemiae septentrionalis, 27: 179–192.
- LÖBL I. 2009: Staphylinidae: Dasycerinae, Pselaphinae. – Folia Heyrovskyana, 10(B): 1–26.
- LÖBL I. & BESUCHET C. 2004: Pselaphinae, pp. 272–329. – In: LÖBL I. & SMETANA A. (eds): Catalogue of the Palearctic Coleoptera, Vol. 2: Hydrophiloidea – Histeroidea – Staphyliniidea. 2. – Apollo Books, Stenstrup, 942 pp.
- LOKAY E. 1905: Coleoptera myrmecophila bohémica. – Časopis české společnosti entomologické, 2: 33–50.
- LOKAY E. 1906: Fauna Bohemica. I. Noví brouci pro českou faunu. – Časopis České společnosti entomologické, 3: 86.
- LOKAY E. 1909: Fauna Bohemica. Nové a vzácné druhy českých brouků. – Časopis České společnosti entomologické, 6: 117.
- NEWTON A.F. & THAYER M.K. 1995: Protopselaphinae new subfamily for *Protopselaphus* new genus from Ma-

- laysia, with a phylogenetic analysis and review of the Omaliine Group of Staphylinidae including Pselaphidae (Coleoptera), pp. 219–320. – In: PAKALUK J. & SLIPINSKI S.A. (eds): Biology, phylogeny and classification of Coleoptera: Papers celebrating the 80th birthday of Roy A. Crowson. – Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa, x + 1092 pp. in 2 vols.
- ØDEGAARD F. 2001: Taxonomic status and geographical range of some recently revised complex-species of Coleoptera in Norway. – Norwegian Journal of Entomology, 48: 237–249.
- PEČÍRKA J. 1906: Myrmecophilie u *Formica rufa* L. – Časopis České polečnosti entomologické, 3: 65–81.
- PRUNER L. & MÍKA P. 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny (List of settlements in the Czech Republic with associated map fieldcodes for faunistic grid mapping system). – Klapalekiana, 32 (Supplementum): 1–175.
- ROUBAL J. 1907: Někteří nová pozorování na myrmekophilech a jiných hostech mravenců. – Časopis České společnosti entomologické, 4: 65–66.
- ROUBAL J. 1909: Fauna Bohemica. Noví čeští brouci. – Časopis České společnosti entomologické, 6: 67–68.
- ROUBAL J. 1926: Noví brouci české fauny (Coleoptera nova Faunae Bohemicae). – Časopis Československé společnosti entomologické, 23: 96–97.
- ROUBAL J. 1969: Entomologický výzkum Příbramska [Entomological surveys in the Příbram region]. – Vlastivědný Sborník Podbrdská, 3: 156–187.
- ROUS R. 1993: Scydmaenidae, pp. 37–38. – In: JELÍNEK J. (ed.): Check-list of Czechoslovak Insects IV (Coleoptera). Seznam československých brouků. – Folia Heyrovskyana, Supplementum 1: 3–172.
- VÍT S. & ROUS R. 2005: Scydmaenidae, pp. 433–434. – In: FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí (Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates). – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp.
- ŠÍMA A., MLEJNEK R. & RŮŽIČKA J. 2013: Faunistic records from the Czech Republic – 345 Coleoptera: Staphylinidae: Scydmaenidae. – Klapalekiana, 49: 94.
- ŠÍMA A. & ŠŤOURAČ P. 2011: Faunistic records from the Czech Republic – 322 Coleoptera: Staphylinidae: Scydmaenidae. – Klapalekiana, 47: 273.
- TÝR V. 2011: Brouci (Coleoptera) Žihle a okolí. 4. část. Cerambycidae (Beetles (Coleoptera) in the surroundings of Žihle. Part 4. Cerambycidae). – Západočeské entomologické listy, 2: 70–80. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 28-12-2011.
- TÝR V. 2012: Brouci (Coleoptera) Žihle a okolí. 5. část. Tenebrionoidea (Mycetophagidae, Ciidae, Tetratomidae, Melandryidae, Ripiphoridae, Zopheridae, Mordellidae, Tenebrionidae, Prostomidae, Oedemeridae, Meloidae, Mycteridae, Pythidae, Pyrochroidae, Salpingidae, Anthicidae, Aderidae, Scaptiidae) (Beetles (Coleoptera) in the surroundings of Žihle. Part 5. Tenebrionoidea (Mycetophagidae, Ciidae, Tetratomidae, Melandryidae, Ripiphoridae, Zopheridae, Mordellidae, Tenebrionidae, Prostomidae, Oedemeridae, Meloidae, Mycteridae, Pythidae, Pyrochroidae, Salpingidae, Anthicidae, Aderidae, Scaptiidae)). – Západočeské entomologické listy, 3: 22–29. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 12-5-2012.

Podzemní populace pavouka plachetnatky čtyřzubé (*Oreonetides quadridentatus* (Wunderlich, 1972))

Oldřich Kopecký¹ & Ivan H. Tuf²

¹Katedra zoologie a rybářství, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů České zemědělské univerzity, Kamýcká 129, 165 21 Praha 6 – Suchbátka

²Katedra ekologie a životního prostředí, Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého, Tř. Svobody 26, 771 46 Olomouc, e-mail: ivan.tuf@upol.cz

KOPECKÝ O. & TUF I.H. 2013: Podzemní populace pavouka plachetnatky čtyřzubé (*Oreonetides quadridentatus* (Wunderlich, 1972)) (Subterranean population of spider *Oreonetides quadridentatus* (Wunderlich, 1972) (Araneae)). – Západočeské entomologické listy, 4: 106–109. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 31-12-2013.

Abstract. *Oreonetides quadridentatus* (Wunderlich, 1972) has been reported from the Czech Republic recently. In this paper we describe the circumstances of the record and some ecological relationships concerning the species distribution. Spiders were sampled using subterranean pitfall traps in an old beech forest above sandy marl bedrock during summer. We suppose, all known localities of this species offer some kinds of subterranean habitats. Records from tree trunks during spring months can be caused by its migration for food and/or to more suitable microhabitats. We suggest aiming attention to soil profile and shallow subterranean habitats when looking for this enigmatic species in the future.

Key words: shallow subterranean habitats, milieu souterrain superficiel, mesovoid shallow substratum, Linyphiidae

ÚVOD

V roce 1972 popsal J. Wunderlich podle jediného samce nového pavouka z čeledi plachetnatkovití (Linyphiidae) – *Centromerus quadridentatus* (česky plachetnatka čtyřzubá). O několik let později pro něj vytvořil samostatný rod *Paramaro* (WUNDERLICH 1980), nicméně THALER (1981) jej o rok později zařadil do rodu *Oreonetides* Strand, 1901 a doplnil také popis samice. Rod *Oreonetides* má holarktické rozšíření, druh *Oreonetides quadridentatus* (Wunderlich, 1972) je v současnosti doložen z několika lokalit v Německu a Rakousku a ojedinělé nálezy jsou hlášeny z Francie a Belgie. Na německých webových stránkách www.spiderlink.de jsou dostupné mapy současného rozšíření tohoto pavouka (<http://www.spiderling.de/arages/Verbreitungskarten/Karte1.php?Art=577>), stejně jako fotografie s determinacími znaky i celkovým habitem (http://www.spiderling.de/arages/Fotogalerie/species_fg.php?name=Oreonetides+quadridentatus). První nález tohoto druhu z České republiky oznámil V. Růžička v bulletinu České arachnologické společnosti (RŮŽIČKA 2012, viz také RŮŽIČKA & MLEJNEK 2013). Zde popíšeme okolnosti tohoto nálezu a ekologické souvislosti výskytu plachetnatky čtyřzubé.

POPIS LOKALITY A METODIKA

Místo nálezu leží 10 km východně od Skutče, v blízkosti obce Hluboká (49°50' N, 16°3' E). Starý bukový porost s minimálně vyvinutým keřovým patrem (Obr. 1) a silnou vrstvou listového opadu (ca 15 cm) roste na půdě typu hnědozem vyvinuté na opukovém podloží. Půdní bezobratlí byli chytáni pomocí podzemních padacích pastí (viz SCHLICK-STEINER & STEINER 2000) sestavených z perforované plastové trubky (Obr. 1) s vloženou sestavou kelímků (Obr. 2) s roztokem formaldehydu. Kelímky vzorkují edafon vnikající do pastí v hloubkách 5, 15, 25, 35, 45, 55, 65, 75, 85 a 95 cm. Tři takovéto pasti byly zakopány ve vzájemné vzdálenosti přibližně 50 cm (Obr. 3). V letech 2005 a 2006 byly pravidelně vybírány v šestitýdenních intervalech.

VÝSLEDKY A DISKUZE

Za celé období se kromě řady jiných pavouků (LAŠKA et al. 2011) chytili také dva samci neobvyklé plachetnatky. První byl zjištěn v hloubce 45 cm (mezi 16. červencem a 27. srpnem), druhý v hloubce 65 cm (27. srpna až 8. října). Provizorně byli určeni jako *Maro* sp., v roce 2012 je M. Řezáč určil jako *O. quadridentatus*.

Obr. 1. Perforovaná plastová trubka coby součást podzemní padací pasti, vyfoceno na zkoumané lokalitě. Foto: Ivan H. Tuf.

Fig. 1. Perforated plastic pipe as part of subterranean pitfall trap, the picture taken at studied locality. Photo: Ivan H. Tuf.

Ačkoliv je *O. quadridentatus* znám z řady lokalit, nikdo dosud nezminil podzemní prostředí jako jeho biotop. První samec byl sebrán v lese blízko Pforzheimu (Bádensko-Württembersko) v červnu. Další zmínění jedinci byli uloveni do zemních pastí na různých lokalitách (například blízko Dunaje pod Vídní), či chyceni na stromech (jedlový porost v Tyrolsku, 1300 m n. m.; THALER 1981). Tito jedinci byli sebráni podobně jako další bez upřesněných biotopů během jara (duben až květen). R. Bosmans zaznamenal tento druh v Pyrenejích nad hranicí lesa (2100 m n. m.) v červnu (BOSMANS et al. 1986). Nejobsáhlejší materiál dosud získal BLICK (2011) ze stromů. Odchytil pavoroky obývající kmeny buků a získal 87 jedinců během jara (do května). Samci (pouze čtyři jedinci) byli přítomni v březnu a dubnu, 83 samic se chytilo převážně v dubnu.

Všichni dosud sebrání a publikovaní jedinci byli odchyceni během jarních měsíců. S ohledem na naše pozdně letní nálezy z půdy usuzujeme, že plachetnatka čtyřzubá obývá půdní, respektive podzemní prostředí a opouští je na jaře. K tomuto názoru nás přivádí také její morfologie, konkrétně redukce očí (WUNDERLICH 1972), naznačující výskyt v převážně

Obr. 2. Detail kelímku podzemní padací pasti. Nahoře: závitová tyč uvnitř kelímku. Dole: matka pod kelímkem, do níž se zašroubuje závitová tyč dalšího kelímku. Foto: Ivan H. Tuf.

Fig. 2. Detail of arrangement of subterranean pitfall traps. Top: central thread inside cup. Bottom: female screw under cup, connectable to thread of below-placed cup. Photo: Ivan H. Tuf.

Obr. 3. Hloubení jámy pro instalaci podzemních pastí. Foto: Ivan H. Tuf.

Fig. 3. Digging a hole for subterranean pitfall traps. Photo: Ivan H. Tuf.

afotickém prostředí. Z publikovaných dat usuzujeme, že tyrolské a pyrenejské lokality leží na suťových svazích či na skalním podloží se systémem puklin a škvír (tzv. MSS neboli milieu souterrain superficiel, respektive mesovoid shallow substratum), což je velmi pravděpodobné. Dunajská lokalita obdobně leží na akumulovaných štěrkových lavicích, které jsou mj. obývány dalším pavoukovcem, známým spíše z jeskyní – štírenkou rodu *Eukoenenia* Börner, 1901 (CHRISTIAN 1998).

Pokud považujeme plachetnatku čtyřzubou za půdního pavouka, její výskyt na stromech je pozoruhodný. Přesuny mezi těmito mikrohabitaty mohou být sezónní (na jaro se přestěhují na stromy), denní (na stromy lezou např. v noci) či kombinací obou možností (na stromech jsou jen část dne na jaře). Střídání půdy (či opadu) a kmenů stromů je přitom známo u řady druhů pavoukovců. Denní přesuny známe jak u tropických sekáčů (BURNS et al. 2007), tak u středoevropského lovcíka hajního *Pisaura mirabilis* (Clerk, 1757) (KRUMPÁLOVÁ & TUF 2013). Domníváme se, že takovéto přesuny mohou souviset například s vyšší potravní nabídkou na stromech v pozdních zimních, respektive jarních měsících (např. SPITZER et al. 2010). Dalším důvodem by mohla být migrace gravidních samic do míst s vyšší teplotou, v rámci snahy o uspíšení vývoje vajíček. Je známo, že gravidní samice preferují a tolerují vyšší teploty než samci a negravidní samice (HANNA & COBB 2007). Bukové kmeny v jarním, dosud plně neolistěném, porostu jsou významně více ohřívány slunečními paprsky než půda pokrytá opadem (VAN DEN BELDT & WILLIAMS 1992). Naproti tomu tyto pavouci zbytek roku zřejmě obývají půdní prostředí; to jim nabízí stále podmínky (teplota, vlhkost), stejně jako velmi významnou nízkou míru predace a mezidruhové kompetice. Rozhodně doporučujeme ostatním badatelům, aby v budoucnu při hledání tohoto zajímavého pavouka zaměřili svoji pozornost na půdu a prostředí MSS.

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme Milanu Řezáčovi (VÚRV v Praze) za determinaci materiálu a Vratislavu Laškovi (MěÚ Lito-myšl) za pomoc v terénu. Dík patří také recenzentům tohoto textu, Vlastimilu Růžičkovi (ENTÚ AVČR, České Budějovice) a Ondřeji Macháčovi (UP v Olomouci). Text vznikl s podporou interního grantu Univerzity Palackého č. PrF_2013_016.

LITERATURA

- BAERT L. & KEKENBOSCH R. 2011: *Oreonetides quadridentatus* (Wunderlich, 1972) (Araneae: Linyphiidae, Linyphiinae), espèce nouvelle pour l'araneofaune belge. – Nieuwsbrief van de Belgische Arachnologische Vereniging, 27: 43–46.
- BLICK T. 2011: Abundant and rare spiders on tree trunks in German forests (Arachnida, Araneae). – Arachnologische Mitteilungen, 40: 5–14.
- BOSMANS R., MAELFAIT J.P. & DE KIMPE A. 1986: Analysis of the spider communities in an altitudinal gradient in the French and Spanish Pyrénées. – Bulletin of the British Arachnological Society, 7: 69–76.
- BURNS J.A., HUNTER R.K. & TOWNSEND V.R., JR. 2007: Tree use by harvestmen (Arachnida: Opiliones) in the rainforests of Trinidad, W. I. – Caribbean Journal of Science, 43: 138–142.
- CHRISTIAN E. 1998: *Eukoenenia austriaca* from the catacombs of St. Stephen's Cathedral in the centre of Vienna and the distribution of palpigrades in Austria (Arachnida: Palpigradida: Eukoeneniidae). – Senckenbergiana Biologica, 77: 241–246.
- DERBY R.W. & GATES D.M. 1966: The temperature of tree trunks – calculated and observed. – American Journal of Botany, 53: 580–587.
- HANNA C.J. & COBB V.A. 2007: Critical thermal maximum of the green lynx spider, *Peucetia viridans* (Araneae, Oxyopidae). – Journal of Arachnology, 35: 193–196.
- KRUMPÁLOVÁ Z. & TUF I.H. 2013: Circadian rhythms of ground living spiders: Mechanisms of coexistence strategy based on the body size. – Polish Journal of Ecology, 61: 575–586.
- LAŠKA V., KOPECKÝ O., RŮŽIČKA V., MIKULA J., VĚLE A., ŠARAPATKA B. & TUF I.H. 2011: Vertical distribution of spiders in soil. – Journal of Arachnology, 39: 393–398.
- RŮŽIČKA V. 2012: *Oreonetides quadridentatus* (Wunderlich, 1972) aneb pod zemí budou ještě věci! – Pavouk, 33: 3–4.
- RŮŽIČKA V. & MLEJNEK R. 2013: Osidlování podzemních prostor pavouky ve střední Evropě. Colonization of subterranean habitats by spiders in central Europe. – Speleoforum, 32: 98–101, 117.
- SCHLICK-STEINER B.C. & STEINER F.M. 2000: Eine neue Subterraneanfalle und Fänge aus Kärnten. – Carinthia II, 190: 475–482.
- SPITZER L., KONVIČKA O., TROPEK R., ROHÁČOVÁ M., TUF I.H. & NEDVĚD O. 2010: Společenstvo členovců (Arthropoda) zimujících na jedli bělokore na Valašsku (okr. Vsetín, Česká republika). – Časopis Slezského muzea v Opavě (A), 59: 217–232.
- THALER K. 1981: Über *Oreonetides quadridentatus* (Wunderlich, 1972) nov. comb. (Arachnida: Aranei, Linyphiidae). – Archives des Sciences (Geneva), 34: 143–152.
- VAN DEN BELDT R.J. & WILLIAMS J.H. 1992: The effect of soil surface temperature on the growth of millet in relation to the effect of *Faidherbia albida* trees. – Agricultural and Forest Meteorology, 60: 93–100.
- WUNDERLICH J. 1972: Zur Spinnenfauna Deutschlands, XII. Neue und seltene Arten der Linyphiidae und einige Bemerkungen zur Synonymie (Arachnida: Araneae). – Senckenbergiana Biologica, 53: 291–306.
- WUNDERLICH J. 1980: Drei neue Linyphiidae-Genera aus Europa (Arachnida: Araneae). – Senckenbergiana Biologica, 61: 119–125.

SUMMARY

Oreonetides quadridentatus is recently known from several localities in Germany and Austria, and sporadically recorded from France and Belgium. RŮŽIČKA (2012) shortly reported about new record of this spider from the Czech Republic (see also RŮŽIČKA & MLEJNEK 2013). In this paper we describe circumstances of this record and ecological relationships concerning the species distribution. Samples were taken in a beech forest with cambisol above sandy marl bedrock. The soil fauna was sampled using subterranean pitfall traps (5 to 95 cm deep) made according to SCHLICK-STEINER & STEINER (2000) in 2005–2006. Two males of *O. quadridentatus* were sampled in depths of 45 cm (collected from 16 July till 27 August) and 65 cm (from 27 August till 8 October) respectively. Although *O. quadridentatus* is known from several localities, nobody has mentioned subterranean environment as a habitat suitable for this species yet. Previously published specimens were collected during spring. The most comprehensive material of this species was sampled by BLICK (2011) on beech tree trunks during winter and spring: 4 males (March–April) and 83 females (predominantly in April). On the other hand, our specimens were sampled in soil during summer. It seems to be probable that *O. quadridentatus* is a soil spider leaving soil substrate du-

ring spring only. The hypothesis is supported by its morphology (eye reduction; WUNDERLICH 1972). Also Tyrolean and Pyrenean records suggest presence of debris, fissures in bedrock or some other kind of shallow subterranean habitats; population near Vienna can be connected with gravel accumulation under soil on Danube banks (as well as paligrade *Eukoenenia*; CHRISTIAN 1998). Seasonal shifts between soil and tree trunks are possible; tree trunk microhabitat can be used for the whole season, or parts of days during the season. Daily movements between soil surface and trees or shrubs are documented e.g. for *Pisaura mirabilis* (KRUMPÁLOVÁ & TUF 2013). We anticipate the reasons for this shifts can be connected with higher food offer by overwintering insects (e.g. SPITZER et al. 2010) and/or with higher temperatures (DERBY & GATES 1966) supporting eggs development in gravid females. Gravid spider females prefer and tolerate higher temperatures (HANNA & COBB 2007); tree trunks in non-foliaged forest at the start of vegetation season are more heated by sun contrary to soil (VAN DEN BELDT & WILLIAMS 1992). On the other hand, subterranean environment offers them more stable conditions as well as low level of interspecific competition. In any case, we suggest aiming attention to soil profile and shallow subterranean habitats in looking for this enigmatic species in the future.

OBSAH ROČNÍKU 4 (2013)

Ivo TĚŤÁL

Brouci (Coleoptera) přírodní rezervace Nový rybník u Plzně. (Beetles (Coleoptera) of the Nový rybník Nature Reserve near Plzeň) 1–9

VÁCLAV VYSOKÝ & JINDŘICH ČERNÝ

Minující motýli (Lepidoptera) okolí obce Soběšice (Klatovsko). (Mining moths (Lepidoptera) of the surroundings of the Soběšice village (Klatovy region) 10–15

MICHAL OUDA, PETR ČÍZEK & PETR BOŽA

Dřepčici (Coleoptera: Chrysomelidae: Galerucinae: Alticini) CHKO Cerová vrchovina – výsledky faunistického průzkumu v letech 2009–2012. (The flea beetles (Coleoptera: Chrysomelidae: Galerucinae: Alticini) of the Cerová vrchovina Protected Landscape Area – results of faunistic research in 2009–2012) 16–43

FRANTIŠEK ŠIFNER

Scathophagidae (Diptera) Chráněné krajinné oblasti Slavkovský les a jeho okolí. (Scathophagidae (Diptera) of the Slavkovský les Protected Landscape Area and its surroundings) 44–47

VÁCLAV TÝR

Brouci (Coleoptera) Žihle a okolí. 6.část. Buprestidae. (Beetles (Coleoptera) in the surroundings of Žihle. Part 6. Buprestidae) 48–56

LIBOR DVOŘÁK, PAVEL SASKA & KAREL TAJOVSKÝ

Nové nálezy stejnonožce *Philoscia muscorum* v České republice. (New records of the terrestrial isopod *Philoscia muscorum* in the Czech Republic) 57–60

STANISLAV BENEDIKT

Příspěvek k výskytu nosatce *Pseudorchestes smreczynskii* (Dieckmann, 1958) (Coleoptera: Curculionidae) v České republice. (Report to the occurrence of the weevil *Pseudorchestes smreczynskii* (Dieckmann, 1958) (Coleoptera: Curculionidae) in the Czech Republic) 61–65

PETR JANSÁ, JIŘÍ BRESTOVANSKÝ & MILAN PUTZ

První nález nosatce *Mogulones dimidiatus* (Frivaldszky, 1865) (Coleoptera: Curculionidae) v Čechách. (First record of the weevil *Mogulones dimidiatus* (Frivaldszky, 1865) (Coleoptera: Curculionidae) in Bohemia) 66–68

JIŘÍ LAHODA

Významné druhy brouků (Coleoptera) zámekého parku v Horšovském Týně. 1. Kovaříkovití (Elateridae). (Important beetle species (Coleoptera) of the castle park in Horšovský Týn. Part 1. Click beetles (Elateridae)) 69–73

LIBOR DVOŘÁK, ROBERT VLK & MIROSLAV BARTÁK

***Hybomitra tarandina* (Linnaeus, 1758) v České republice (Diptera: Tabanidae).** (*Hybomitra tarandina* (Linnaeus, 1758) in the Czech Republic (Diptera: Tabanidae)) 74–76

VÁCLAV TÝR & LIBOR DVOŘÁK

Brouci (Coleoptera) Žihle a okolí. 7.část. Omalisidae, Lycidae, Lampyridae, Cantharidae, Lymexylidae. (Beetles (Coleoptera) in the surroundings of Žihle. Part 7. Omalisidae, Lycidae, Lampyridae, Cantharidae, Lymexylidae) 77–82

ZBYNĚK KEJVAL & IVO TĚTÁL

První nálezy *Pseudotomoderus compressicollis* (Motschulsky, 1839) (Coleoptera: Anthicidae) na Slovensku. (The first records of *Pseudotomoderus compressicollis* (Motschulsky, 1839) (Coleoptera: Anthicidae) from Slovakia) 83–84

PAVEL KRÁSENSKÝ

Nové a zajímavé nálezy drabčků (Coleoptera: Staphylinidae) pro Českou republiku. (New and interesting records of rove beetles (Coleoptera: Staphylinidae) for the Czech Republic) 85–88

ADAM ŠÍMA & ZBYNĚK KEJVAL

Drabčíci (Coleoptera: Staphylinidae) západních Čech – 1. Pselaphinae, Scydmaeninae. (Rove beetles (Coleoptera: Staphylinidae) of the western Bohemia – 1. Pselaphinae, Scydmaeninae) 89–105

OLDŘICH KOPECKÝ & IVAN H. TUF

Podzemní populace pavouka plachetnatky čtyřzubé (*Oreonetides quadridentatus* (Wunderlich, 1972)). (Subterranean population of spider *Oreonetides quadridentatus* (Wunderlich, 1972) (Araneae)) .. 106–109